

DARIUSZ SIECZKOWSKI

Słowacko-polski słownik tematyczny dla uczniów i studentów

publikacja darmowa (CC-BY-ND)
wydanie piąte - zmienione
Oświęcim 2019

OD AUTORA

Słowacko-polski słownik tematyczny dla uczniów i studentów to publikacja opracowywana w czasie studiów, kiedy byłem pasjonatem języków słowiańskich. Od tamtego czasu wiele się zmieniło - powstały korpusy dwujęzyczne, dostęp do prasy i literatury w języku słowackim jest znacznie łatwiejszy, zmieniły się wymagania wobec osób uczących się języka. Z drugiej strony podobne prace można tworzyć tylko w ramach pasji i wolontariatu, a co za tym idzie, trudno znaleźć motywację do ich rozbudowy.

Piąte wydanie słownika tematycznego zostało zmienione pod względem uporządkowania tematów, poprawiono zauważone błędy, pojawiło się kilkanaście nowych tematów. Ponadto zostały rozszerzone opracowania dotyczące języka biznesu, zdrowia i bezpieczeństwa publicznego - obecnie od nielicznych osób uczących się języka słowackiego wymagana jest bardzo dobra znajomości tych zagadnień, są one też pożądane na rynku pracy

Słowacko-polski słownik tematyczny dla uczniów i studentów zawiera około 15 tysięcy słów i wyrażań. Są to podstawowe słowa z różnych dziedzin życia, opracowane jako uzupełnienie dla istniejących już materiałów do nauki tego języka. Nie jest to praca doskonała, jednak stworzenie większego słownika to zadanie nieosiągalne dla osób spoza środowiska akademickiego. To praca na lata, a osoby bez układow nie mają szans na stypendia, wsparcie i promocję. Może się zdarzyć, iż w niektórych tematach pojawią się słowa dla zaawansowanych, natomiast zabraknie jakichś podstawowych słówek.

Słówka pochodzą głównie ze słowackich portali informacyjnych, szczególnie ze strony dziennika *Pravda*. Korzystałem także z internetowych słowników wydawnictwa Lingea, korpusu dwujęzycznego EurLex, a także internetowej wersji publikacji *Krátky slovník slovenského jazyka*. Jest to praca amatorska; słownik nie przeszedł przez korektę, więc na pewno pojawią się w nim błędy.

Słownik jest darmowy, można go rozpowszechniać w niezmienionej formie bez mojej wiedzy i zgody. Proszę nie używać tego słownika w wyszukiwarkach dwujęzycznych - jest to słownik tematyczny, a takie publikacje rządzą się swoimi prawami i pokazywane tłumaczenia często będą błędne.

Dariusz Sieczkowski

SPIS TREŚCI**1. ŻYCIE CODZIENNE**

1.1 Rodzina	6
1.2 Rutynowe czynności	8
1.3 Od poczęcia do śmierci	11
1.4 Dom i mieszkanie	15
1.5 Życie towarzyskie	18
1.6 Problemy	20
1.7 Rzeczy osobiste	22
1.8 Edukacja	22

2. CZŁOWIEK

2.1 Części ciała	26
2.2 Wygląd	28
2.3 Erotyka	30
2.4 Potrzeby fizjologiczne	30
2.5 Nałogi	31
2.6 Inteligencja	32
2.7 Charakter	35
2.8 Emocje i uczucia	38

3. ZDROWIE

3.1 Zdrowie	43
3.2 Choroba	45
3.3 Podstawowe pojęcia specjalistyczne	50
3.4 Uraz	54
3.5 U dentysty	56

4. SPOŁECZEŃSTWO

4.1 Społeczeństwo	57
4.2 Polityka	60
4.3 Religia	63
4.4 Historia	66
4.5 Środki masowego przekazu	67
4.6 Miasto	69
4.7 Wieś	70

5. HANDEL I USŁUGI

5.1 Zakupy	72
5.2 Gastronomia	76
5.3 Odzież i obuwie	79
5.4 U fryzjera	81
5.5 Poczta	82
5.6 Telekomunikacja	82

6. JĘZYK BIZNESU

6.1 Administracja publiczna	83
6.2 Prawo - podstawowe pojęcia	84
6.3 Bankowość	85
6.4 Finanse	76
6.5 Firma	88
6.6 Handel	89
6.7 Inwestycja	90
6.8 Gospodarka	91
6.9 Podatki	92
6.10 Ubezpieczenia	92
6.11 Praca	93

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

7.1 Prawo karne - podstawowe pojęcia	96
7.2 Przestępczość	97
7.3 Sąd	101
7.4 Kara	103
7.5 Służby specjalne	104
7.6 Terroryzm	105
7.7 Uzbrojenie	105
7.8 Siły zbrojne	106
7.9 Wojna	106
7.10 Katastrofy	107
7.11 Klęski żywiołowe	109

8. NAUKA

8.1 Nauka - pojęcia ogólne	111
8.2 Astronomia	112
8.3 Fizyka	113
8.4 Chemia	114
8.5 Matematyka	115
8.6 Geografia	116
8.7 Filozofia	117
8.8 Socjologia	117
8.9 Genetyka	117
8.10 Jednostki miar i wag	118
8.11 Językoznawstwo	118
8.12 Geologia	119

9. PODRÓŻ

9.1 Podróżowanie	120
9.2 Podróż pociągiem	121
9.3 Podróż drogą powietrzną	122
9.4 Podróż drogą morską	123
9.5 Podróż samochodem	124
9.6 Granica	125
9.7 Komunikacja miejska	126
9.8 Nocleg	126
9.9 Nad wodą	127
9.10 W górach	128

10. CZAS WOLNY

10.1 Showbiznes	129
10.2 Gry losowe i towarzyskie	130
10.3 Taniec	131
10.4 Wędkarstwo	132
10.5 Grzybiarstwo	132
10.6 Myślistwo	132
10.7 Ogród	133
10.8 Zwierzęta domowe	133
10.9 Świat magii	135
10.10 Fotografia	136
10.11 Jeździectwo	137

11. SPORT

11.1 Dyscypliny sportowe	137
11.2 Rywalizacja	138
11.3 Piłka nożna	139
11.4 Pozostałe dyscypliny sportowe	140

12. TECHNIKA

12.1 Komputer	142
12.2 Samochód	143
12.3 Budownictwo	145
12.4 Elektrotechnika	146
12.5 Przemysł	146

13. KULTURA

13.1 Literatura	147
13.2 Film	149
13.3 Muzyka	150
13.4 Teatr	151
13.5 Sztuka	152

14. PRZYRODA

14.1 Łąd	154
14.2 Woda	155
14.3 Zwierzęta	156
14.4 Rośliny	158
14.5 Pogoda	160
14.6 Ekologia	162
14.7 Minerale	162

15. ŚWIAT WOKÓŁ NAS

15.1 Zmysły	163
15.2 Czas	164
15.3 Przestrzeń	165
15.4 Dźwięk	166
15.5 Ruch	167
15.6 Ilość	168
15.7 Kształt	169
15.8 Kolor	170
15.9 Światło	170
15.10 Pojęcia abstrakcyjne	171

16. NAZWY GEOGRAFICZNE

16.1 Państwa	173
16.2 Terytoria zależne i regiony	175
16.3 Miasta	176
16.4 Narodowości	177
16.5 Rzeki, morza i oceany	179

17. PODSTAWOWA FRAZEOLOGIA

17.1 Zwierzęta we frazeologii	180
17.2 Kolory we frazeologii	181
17.3 Czas we frazeologii	182
17.4 Części ciała we frazeologii	183
17.5 Biznes we frazeologii	184
17.6 Liczby we frazeologii	184
17.7 Podstawowe przysłowia	185

1. ŽYCIE CODZIENNE

1.1 RODZINA

RODZINA - POJĘCIA OGÓLNE

bezdetná rodina - bezdzietna rodzina
blízka rodina - bliska rodzina
byť s niekým v príbuzenstve - być z kimś spokrewnionym
ďaleká rodina - daleka rodzina
hlava rodiny - głowa rodziny
jedináčik - jedynak/jedynaczka
pán domu - pan domu
patriť do rodiny - należeć do rodziny
početná rodina - liczna rodzina
postarať sa o rodinu - zatroszczyć się o rodzinę
potomstvo - potomstwo
prababička - prababcia
pradedo - pradziadek
prarodičia - dziadkowie
pravnučka - prawnuczka
pravnik - prawnuk
príbuzenstvo - krewni
rod - ród
rodičia - rodzice

rodičovstvo - rodzicielstwo
rodinka - rodzinka
rodinná pohoda - rodzinna sielanka
rodinná tradícia - rodzinna tradycja
rodinný kozub - ognisko domowe
rodinný kruh - grono rodzinne
rodinný život - życie rodzinne
sirota - sierota
sirotinec - sierociniec
slobodná matka - samotna matka
spriaznenosť - pokrewieństwo
spriaznený - spokrewniony
spribuzenosť - pokrewieństwo
spribuzený - spokrewniony
starostlivý otec - troskliwy ojciec
trojčlenná rodina - trzyosobowa rodzina
založiť si rodinu - założyć rodzinę
zdravá rodina - zdrowa rodzina
živiť rodinu - utrzymywać rodzinę
živiteľ rodiny - żywiciel rodziny

CZŁONKOWIE RODZINY

braček - braciszek
bratranec - kuzyn
dcéra - córka
dcéruška - córeczka
diet'a - dziecko
dvojčatá - bliźniaki
kmotor - ojciec chrzestny
kmotra - matka chrzestna
krstňa - chrześniak
krstná - matka chrzestna
krstná dcéra - chrześniaczka
krstná matka - matka chrzestna
krstný otec - ojciec chrzestny
krstný syn - chrześniak
macocha - macocha
mamička - mama; mamusia
matka - matka
neter; bratova dcéra - bratanica
neter; sestrina dcéra - siostrzenica
nevlastná dcéra - pasierbica
nevlastná matka - macocha
nevlastní rodičia - przybrani rodzice
nevlastný otec - ojczym
nevlastný syn - pasierb
ocino - (pot.) tatuś; tata
otcovský - ojcowski
otec - ojciec
otecko - ojczulek
prababka - pradiadka
pradedko - pradziadek

pravnučka - prawnuczka
pravnik - prawnuk
rodinný príslušník - członek rodziny
sesternica - kuzynka
sestrička - siostrzyczka
starí rodičia - dziadkowie
starká - (pot.) babcia
starší brat - starszy brat
strýko; matkin brat - wujek
strýko; otcov brat - stryj
súrodenci - rodzeństwo
súrodenec - *brat lub siostra*
svokor - teść
svokra - teściowa
syn - syn
synáčik - synalek
synček - synek
synovec, bratov syn - bratanek
synovec, sestrin syn - siostrzeniec
švagor - szwagier
švagrína - bratowa
teta - ciocia
ujo - 1. wujek 2. pan (*doroslý mužczyzna*)
vnúča - wnuczę
vnúčik - wnuczuś
vnučka - wnuczka
vnuk - wnuk
vnuk - wnuk
zať - zięć

PRZED ŚLUBEM

dievča súce na vydaj - panna na wydaniu
požiadať dievča o ruku - poprosić dziewczynę o rękę
snúbenec - narzeczony
snúbenci - narzeczeni
snúbenecký - narzeczeński

snúbenica - narzeczona
veno - posag
zasnúbenie - zaręczyny
zasnúbit' sa - zaręczyć się
zásnubný prsteň - pierścionek zaręczynowy
zásnuby - zaręczyny

ŚLUB

cirkevný sobáš - ślub kościelny
družba - družba
družica - druhna
ísť pred oltár - iść do ołtarza
matričný úrad - urząd stanu cywilnego
mladomanželia - nowożeńcy
mladucha (rzad.) - panna młoda
nevesta - panna młoda
novomanželia - nowożeńcy
občiansky sobáš - ślub cywilny
obrúčka - obrączka
ożeniť sa - ożenić się
pozvánka na svadbu - zaproszenie na ślub
sobáš - ślub
sobášit' - udzielać ślubu
sobášit' sa - brać ślub
sobášna hostina - przyjęcie weselne

sobášna sieň - sala ślubów
sobášny list - akt ślubu
sobášny obrad - ceremonia ślubna
svadba - ślub
svadobná cesta - podróż poślubna
svadobné rúcho - szaty weselne
svadobné šaty - suknia ślubna
svadobný dar - prezent ślubny
svadobný prsteň - obrączka
svedkovia pri sobáši - świadkowie na ślubie
veselica - wesele
vydaj - zamążpójście
vydať sa - wyjść za mąż
zosobášit' sa - wziąć ślub
ženba - ożenek
ženích - pan młody

MAŁŻEŃSTWO

byť pod papučou - być pod pantoflem
druhýkrát ženatý - żonaty po raz drugi
manžel - mąż, małżonek
manželka - żona; małżonka
manželský pár - para małżeńska
manželský zväzok - związek małżeński
manželstvo - małżeństwo
mať dobrého muža - mieć dobrego męża
mať vernú ženu - mieć wierną żonę
milenec - kochanek
milenka - kochanka
nevydarené manželstvo - nieudane małżeństwo
partner - partner

plnohodnotný partner - pełnowartościowy partner
spoločný život - wspólne życie
spolu vydržať - wytrzymać ze sobą
spolužitie - współżycie
strieborná svadba - srebrne gody
šťastné manželstvo - szczęśliwe małżeństwo
vekový rozdiel - różnica wieku
vernosť - wierność
zlatá svadba - złote gody
žena v domácnosti - gospodyni domowa
ženáč - żonaty mężczyzna; ślubny; mąż; żonkoś
životný partner - życiowy partner

ROZWÓD

dostávať alimenty - otrzymywać alimenty
dôvod na rozvod - przyczyna rozwodu; powód rozwodu
nárok na alimenty - prawo do alimentów
našla si iného - znalazła sobie innego
nevera - niewierność, zdrada
nevernica - cudzołożnica
neverník - cudzołożnik
nevernosť - niewierność
odhaliť neveru - odkryć zdradę
podat' návrh na rozvod - złożyć pozew rozwodowy
požiadať o rozvod - wystąpić o rozwód
rozsobáš (rzad.) - rozwód
rozvedený - rozwiedziony

rozvod - rozwód
rozvodové konanie - postępowanie rozwodowe
rozvodové papiere - dokumenty rozwodowe
rozvrátiť manželstvo - rozbić małżeństwo
určiť výživné - ustalić alimenty
útek od muža - ucieczka od męża
vyhlásenie neplatnosti manželstva - unieważnienie małżeństwa
vyhábať sa plateniu výživného - uchylać się od płacenia alimentów
výživné - alimenty
vyživovacia povinnosť - obowiązek alimentacyjny
zbaviť rodičovských práv - pozbawić praw rodzicielskich

1.2 RUTYNOWE CZYNNOŚCI

CZYNNOŚCI CODZIENNE

behať - biegać
bicyklovať - jeździć na rowerze
bývať - mieszkać
celý deň je doma - cały dzień jest w domu
čakať - czekać
čas na seba - czas dla siebie
čítať - czytać
hľadať - szukać
hovoriť - mówić
hrať na hudobnom nástroji - grać na instrumencie muzycznym
chodievat' do kina - chodzić do kina
ísť sa prevetrať - iść się przewietrzyć
kresliť - rysować
kúpiť noviny - kupić gazetę
mysliť - myśleć
nabitý program - napięty harmonogram
nájsť - znaleźć
nakúpiť - zrobić zakupy
napísať - napisać
naraňajkovať sa - zjeść śniadanie
opakovať (si) - powtarzać (sobie)
písať - pisać
počkať - poczekać
počúvať - słuchać
podeliť povinnosti - rozdzielić obowiązki
pohovoriť - porozmawiać
pokúsiť sa - spróbować
poliat' kvety - podlać kwiatki
pomáhať - pomagać
pomôcť - pomóc
poobzerat' sa v zrkadle - pooglądać się w lustrze
poprechádzat' sa - pospacerować
poprosiť - poprosić

porozkladať taniere - porozkładać talerze
postaviť (vodu) na čaj - postawić (wodę) na herbatę
povedať - powiedzieć
pozalievat' kvety - popodlewać kwiaty
pozerať film - oglądać film
pozorovat' - obserwować
prečítať si - przeczytać
prechádzka - spacer
prechádzka na bicykli - przejażdżka na rowerze
prekážat' - przeszkadzać
preobut' si topánky - zmienić buty
preobúvat' sa - zmieniać buty
prepnúť televíziu - przełączyć kanał (*televizyjny*)
preverit' - sprawdzić
raňajkovať - jeść śniadanie
raňajky - śniadanie
robiť - robić
rozhodnúť sa - zdecydować się
rozptýlenie - rozrywka
rozvrh dňa - plan dnia
špárat' sa vo vreckách - grzebać w kieszeniach
uvarit' večeru - ugotować kolację
varenie - gotowanie
varit' - gotować
večerať - jeść kolację
vetrať - wietrzyć
voľný čas - czas wolny
vynášat' po schodoch - wnosić po schodach
vypnúť televíziu - wyłączyć telewizor
vyzliecť sa - rozebrać się
vyzút' sa - zdjąć buty
vyzúvat' sa - zdejmować buty
zovšedniť - spowszednieć

ODPOCZYNEK

leñošiť - leniuchować
ležat' - leżeć
nečinnosť - bezczynność
neochota - brak chęci
odдых - odpoczynek
oddýchnuť si - odpocząć
oddýchnutý - wypoczęty
oddychovat' - odpoczywać
odpočinúť si - odpocząć
padat' od únavy - padać ze zmęczenia

poležať (si) - poleżeć (sobie)
prestávka - przerwa
relax - relaks
sediet' - siedzieć
únava - zmęczenie
usalašiť sa vo foteli - usadowić się w fotelu
zaháľat' - próżnować
záhaľka - bezczynność; nicnierobienie
zvoľnit' tempo - zwolnić tempo

SPRZĄTANIE

bordelár - bałaganiarz
bordelárka - bałaganiara
čistý - czysty
drhnúť - szorować
handrička - szmatka
haraburdie - rupiecie; graty
jarné upratovanie - wiosenne porządki
luxovať - odkurzać
mastná škrvna - tłusta plama
metla - miotła
metlička - miotelka
neporiadok - bałagan
odpratať smeti - wyrzucić śmieci
poriadok - porządek
postierat' prach - pościierać kurze
poutierat' riad - powycierać naczynia
povyhadzovať haraburdie - wyrzucić rupiecie
povysávat' - poodkurzać
pozametat' - pozamiatać
prach - kurz; kurze
pranie - pranie
prašiak - trzepak
prašit' kobrec - trzepać dywan
prat' - prać

prečistiť - wyczyścić
predveľkonočné upratovanie - przedświąteczne porządki (*przed Wielkanocą*)
skviet' sa čistotou - lśnić czystością
škrvna - plama
špina - brud
špinavý - brudny
umyt' riad - umyć naczynia
umývanie okien - mycie okien
umývanie riadu - mycie naczyń
upratať - posprzątać; sprzątnąć
upratať si izbu - posprzątać pokój
upratovať - sprzątać
vydrhnúť - wyszorować
vyhodit' oknom - wyrzucić przez okno
vyniest' smeti - wynieść śmieci
vysávač - odkurzacz
vysávat' - odkurzać
zametat' - zamiatać
zamiest' - zamieść
zmiest' - zmieść
zotriet' suchou handrou - zetrzeć suchą szmatką
žehlička - żelazko
žehlit' - prasować

HIGIENA OSOBISTA

čistiť si zuby - myć zęby
dávkovač mydla - dozownik mydła
holiť (sa) - golić się
hygiena - higiena
intímna hygiena - higiena intymna
kúpat' (sa) - kąpać (się)
kúpeľ - kąpiel
mydielko - mydełko
mydlo - mydło
opláknut' - oplukać
pilovať si nechty - piłować paznokcie
pošpinit' - pobrudzić; ubrudzić
sopel' - glut; gil; koza (z *nosa*)
soplík - glut; gil; koza (z *nosa*)
sprcha - prysznic
sprchovať sa - brać prysznic

sprchový gél - żel pod prysznic
strihat' si nechty - obcinać paznokcie
šampón na vlasy - szampon do włosów
špáradlo - wykałaczka
špárat' si v zuboch - dłubać w zębach
teplý kúpeľ - ciepła kąpiel
umyt' - umyć
umývat' sa mydlom - myć się mydłem
ušpinit' - ubrudzić
vykúpat' sa - wykąpać się
vysiakat' sa - wysmarkać się
vysilený - wycieńczony; wyczerpany
vysprchovať sa - wziąć prysznic
vytriet' - wytrzeć
zašpinit' - zabrudzić; ubrudzić; pobrudzić
zašpinit' si ruce - pobrudzić sobie ręce

SEN

bralo ho do spania - ogarniała go senność
budiček - 1. budziczek 2. pobudka
budík - budzik
budit' (sa) - budzić (się)
byť hore do polnoci - nie spać do północy
dat' deti spať - położyć dzieci spać
dostatočný spánok - wystarczająca ilość snu
driemat' - drzemać
chodit' spať so sliepkami - chodzić spać z kurami
chrápať - 1. chrapać 2. spać
kvalitný spánok - dobry sen
ľahnúť si do postele - położyć się do łóżka
ležať v polospánku - leżeć w półśnie
námesačnica - lunatyczka
námesačnik - lunatyk
nastavit' si budík - nastawić budzik
nespavosť - bezsenność
odostat' postel' - rozesać łóżko
pokojne spať - spać spokojnie
polospánok - półsen
poobedňajšie driemanie - poobiednia drzemka
pospať si - pospać
pospiačky - śpiąc, przez sen
pospinkať si - pospać /w mowie dziecięcej/
postielat' - słać
pozaspávať - pozasypiać
prebrať sa - obudzić się
prebudit' (sa) - przebudzić (się)
predriemat' - przedrzemać
prespať - przespać
prišiel na mňa spánok - ogarnęła mnie senność

INNE CZYNNOŚCI

doprosovať sa - prosić się
dopytovať sa - dopytywać się
klást' otázku - zadawać pytanie
klebetenie so susedkou - plotkowanie z sąsiadką
obhrýzať si nechty - obgryzać paznokcie
opýtať sa - zapytać się
ospravedlniť sa - przeprosić
piecť - piec
pískať si - gwizdać
plánovať - planować
podporovať - wspierać, pomagać
poprehŕňať sa v kabelke - pogrzebać w torebce
prejsť od slov k činom - przejść od słów do czynów

ranostaj - ranny ptaszek
ružové sny - kolorowe sny
skopať prikrývku - odkopać koldrę
skoro vstávať - wcześniej wstawać
spáť - 1. śpiący 2. śpioch
spánková hygiena - higiena snu
spánok - sen
spať - spać
spať na boku - spać na boku
spať poloodkrytý - spać na wpół odkryty
spávať - sypiać
strhnúť sa zo spania - zerwać się ze snu
teperit' sa z postele - gramolić się z łóżka
usnúť - usnąć; zasnąć
uspávanka - kołysanka
ustlat' postel' - zasłać łóżko
vŕzgavá postel' - skrzypiące łóżko
vstáva na svite - wstaje o świcie
vstávať - wstawać
vstávať skoro ráno - wstawać wcześniej rano
vyredikať sa z postele - wygramolić się z łóżka
vyspať sa - wyspać się
zaspáť - 1. zasnąć 2. zaspać
zaspávanie - zasypianie
zaspávať - zasypiać
zdrimnúť (si) - zdrzemnąć się
zdrimnutie - drzemka
zívať - ziewać
zívnúť - ziewnąć
zobudit' - obudzić

skúsiť - spróbować
spoznávať svet - poznawać świat
správať sa - zachowywać się
sťažovať si - skarżyć się
trávenie voľného času - spędzanie wolnego czasu
usmiať sa - uśmiechnąć się
utiecť - uciec
vypnúť - wyłączyć
vypyťovať sa - wypytywać się
zabudnúť - zapomnieć
zapnúť - włączyć
žiť - żyć
život v zlatej kletke - życie w złotej klatce

1.3 OD POCZĘCIA DO ŚMIERCI

CIAŻA I PORÓD

bábätko - niemowlę; dzidzius
bezbolestný pôrod - bezbolesny poród
byť v požehnanom stave - być w stanie błogosławionym
cisársky rez - cesarskie cięcie
detská výbavička - wyprawka dla dziecka
dojčiť - karmić piersią
guľaté bruško - okrągły brzuszek
inkubátor - inkubator
interrupcia - aborcja
mimomaternicové tehotenstvo - ciąża pozamaciczna
náhradná matka - surogatka
novorodenec - noworodek
oťarchavieť - zajść w ciążę
placenta - łożysko
plod - płód
počať dieťa - począć dziecko
počatie - poczęcie
pomenovať dieťa - nadać dziecku imię
popôrodná depresia - depresja poporodowa
popôrodný - poporodowy
porodiť - urodzić
potrat - poronienie
pôrod - poród

pôrod do vody - poród w wodzie
pôrodné bolesti - bóle porodowe
pôrodnica - izba porodowa, porodówka, szpital położniczy
pôrodnický - położniczy
pôrodnictvo - położnictwo
pôrodný - porodowy
predčasný pôrod - przedwczesny poród
prírastok do rodiny - nowo narodzone dziecko
priviesť dieťa na svet - wydać dziecko na świat
priviesť na svet - wydać na świat
pupočná šnúra - pępowina
rodný list - akt urodzenia
šestonedelie - połóg
šestonedielka - położnica
šťastný otecko - szczęśliwy ojciec
ťarchavosť - ciąża; brzemiennosć
ťažký pôrod - trudny poród
tehotenský test - test ciążowy
tehotnosť; tehotenstvo - ciąża
umelé prerušenie tehotenstva - aborcja
vybrať meno - wybrać imię
začiatok nového života - początek nowego życia
zavinovačka - becik

DZIECIŃSTWO

bezstarostné chvíle - beztroskie chwile
bitka opaskom - lanie pasem
cumel' - smoczek
cumlík - smoczek
dcérke sa už režu zúbky - córce wyrzynają się już ząbki
deti šantia - dzieci figlują
detstvo - dzieciństwo
dievčatá - dziewczęta
drobec - maluch; maluszek
huncútstvo - psota; wybryk
chlapci - chłopcy
chlapčenské výčiny - chłopięce wybryki
ihrisko - boisko
jasle - żłobek
kľáčať v kúte za trest - siedzieć w kącie za karę
kízačka - ślizgawka
kočiček - wózeczek
kočík - wózek
kolíska - kołyska
pieskovisko - piaskownica
plienka - pielucha
plienočka - pieluszka
popestovať dieťa - pobawić dziecko (na rękach)
Popoluška - Kopciuszek
prebaliť dieťa - przewinąć dziecko

prísna disciplína - surowa dyscyplina
príučať dieťa samostatnosti - uczyć dziecko samodzielności
rané detstvo - wczesne dzieciństwo
ratolest' - latorośl
rodičovská kontrola - kontrola rodzicielska
rozmazaný - rozpieszczony
roztomilé dieťa - rozkoszne/słodkie dziecko
ruské kolo - diabelski młyn
sánkovať sa - jeździć na sankach
snehuliak - bałwan
Snehulienka - Królewna Śnieżka
spomienky na detstvo - wspomnienia z dzieciństwa
studený odchov - zimny chów; zimny wychów
Šípková Ruženka - Śpiąca królewna
škôlka - przedszkole
škôlkar - przedszkolak
telesný trest - kara cielesna
učičkať dieťa - ukołysać/ululać dziecko
úplná kontrola - całkowita kontrola; pełna kontrola
veľké dievčatko - duża dziewczynka
vybláznit' vonku - wyszaleć się na dworze
výchovné metódy - metody wychowawcze
vymeniť dieťaťu plienku - zmienić dziecku pieluszkę
vyviest' - nabroić (*o dzieciach*)
vyzdvihnúť zo škôlky - odebrać z przedszkola

ZABAWY I ZABAWKI

bábika - lalka
bábka - marionetka
barbína - lalka Barbie
dáma - warcaby
detské ihrisko - plac zabaw
gumipuška - proca
handrová bábika - szmaciana lalka
handrová lopta - szmacianka
hojdací kôň - koń na biegunach
hojdačka - huštawka
hračka - zabawka
hrať sa na schovávačku - bawić się w chowanego
hrať sa na slepú babu - bawić się w ciuciubabkę
hrkáka - grzechotka
kocky - kości (gra)
lezenie po stromoch - chodzenie po drzewach

oblečenie pre bábiky - ubranka dla lalek
plyšák - pluszowa zabawka
plyšový medvedík - pluszowy miś
pohár na kocky - kubek do kości
postavička - figurka
prak - proca
púšťať šarkana - puszczać latawiec
rapkáč - grzechotka
stavať iglú - budować igloo
stavať snehuliaky - lepić bałwany
stavebnica - klocek; klocki
šmýkačka pre deti - zjeżdżalnia dla dzieci
štverať sa na strom - wdrapywać się na drzewo
švihadlo - skakanka
víčok - bączek (zabawka)
vybíjaná - gra w dwa ognie

MŁODOŚĆ

baviť sa - bawić się
decká - (pot.) młodzi; młodzież
deti podrástli - dzieci podrosły
diskotéka - dyskoteka
dosiahnuť plnoletosť - osiągnąć pełnoletność
dospievajúci - dojrzewający
dospievanie - dorastanie
mladistvý - młodociany
mladosť - młodość
mladý človek - młody człowiek
neploletý - niepełnoletni
odtrhnúť sa z reťaze (przen.) - urwać się z łańcucha
plány do budúcnosti - plany na przyszłość
plniť si vlastné sny - spełniać swoje marzenia
plnoletosť - pełnoletność
plnoletý - pełnoletni
pozerať sa do budúcnosti - patrzeć w przyszłość
predvádzať sa - popisywać się
premárniť mladosť - zmarnować młodość

primladý - za młody
puberta - okres dojrzewania
rovesnička - rówieśniczka
rovesník - rówieśnik
sopľoš; sopliak - smarkacz; gówniarz
tínedžer - nastolatek
tlak rovesníkov - presja rówieśników
útek z domu - ucieczka z domu
vrstovníčka - rówieśniczka
vrstovník - rówieśnik
výchova - wychowanie
výchovné problémy - problemy wychowawcze
výchovný - wychowawczy
výkvet mládeže - kwiat młodzieży
výstrelok - wybryk; wyskok; eksces
vyt'ahovať sa - 1. przechwalać się 2. popisywać się
zlatá mládež - złota młodzież; bananowa młodzież
žiť naplno - żyć pełnią życia
žúr - impreza

ŻYCIE DOROSŁE

andropauza - andropauza
cítiť sa mlado - czuć się młodo
dospelák - dorosły
dospelý - dorosły
dospieť - dorosnąć, dojrzeć
dozrieť - dojrzeć
história sa opakuje - (przen.) historia się powtarza
klimaktérium - klimakterium
kríza stredného veku - kryzys wieku średniego
krutá realita - brutalna rzeczywistość
menopauza - menopauza
naozajstný život - prawdziwe życie
osamostatniť sa - usamodzielnic się
osláviť štyridsiatku - obchodzić czterdziestkę
osud - los
päťdesiatnička - pięćdziesięciolatka
päťdesiatnik - pięćdziesięciolatek
pokojný život - spokojne życie

pospomínať si na minulosť - powspominać przeszłość
prehŕňať sa v spomienkach - grzebać we wspomnieniach
spomínať - wspominać
svetaskúsený - doświadczony życiowo
škola života - szkoła życia
štyridsiatnik - czterdziestolatek
tridsiatnička - trzydziestolatka
údel - los; przeznaczenie
usadiť sa - 1. osiąść 2. osiedlić się 3. usatkwować się
ustatý životom - zmęczony życiem
vyhliadky - perspektywy
vyzretý človek - dojrzały człowiek
zodpovednosť - odpowiedzialność
zrelý muž - dojrzały mężczyzna
zrenie - dojrzewanie
zrieť - dojrzewać

STAROŚĆ

človek pokročilého veku - człowiek w podeszłym wieku
dožiť sa vysokého veku - dożyć sędziwego wieku
jeseň života - jesień życia
na staré kolená - na stare lata
plesnivý starec - zgrzybiały starzec
pokojná staroba - spokojna starość
postarší - starszy, postarszy
scvrknutá tvár - pomarszczona twarz
senilita - senilizm
skorá staroba - wczesna starość

starček - staruszek
starenka - staruszka
starnúť - starzeć się
starnutie - starzenie się
staroba - starość
staroba – choroba - starość, nie radość
starobinec - dom spokojnej starości
starý chren - stary zgred
všetci starneme - wszyscy się starzejemy
zostariet' - zestarzeć się
zostarievať' - starzeć się

ŚMIERĆ

česť jeho pamiatke - cześć jego pamięci
Dušičky - Zaduszki
hrdinská smrť - bohaterska śmierć
klinická smrť - śmierć kliniczna
koroner - koroner
kremácia - kremacja
krematórium - krematorium
ležať na smrtelnej posteli - leżeć na łożu śmierci
márnica - kostnica
mŕtvy - martwy
nebožtík - nieboszczyk
nosiť smútok - nosić żałobę
odpočívaj v pokoji - spoczywaj w pokoju
onen svet - tamten świat
otrčičť päty - wyciągnąć kopyta
padnúť v boji - polec w walce
Pamiatka zosnulých - Dzień Zaduszny, Zaduszki
parte - klepsydra
pietna spomienka - wspomnienie o zmarłym
pitevňa - prosekatorium
pitva - sekcja zwłok
pomalý koniec - powolny koniec
pomôcť niekomu do hrobu - wpędzić kogoś do grobu
posledné slová - ostatnie słowa
pozerať (sa) smrti do tváre - patrzeć śmierci w oczy

pozostalí - rodzina zmarłego
príčina úmrtia - przyczyna zgonu
prísť o život - stracić życie
rodinné pamiatky - pamiątki rodzinne
skapať - wykitować
skonať - skonać
skonávať - konać
smrť - śmierć
smrtka - kostucha
smrtné oznámenie - nekrolog
smútok v rodine - żałoba w rodzinie
súciť - współczucie
sviatok Všetkých svätých - Święto Zmarłych
umierať - umierać
úmrtie - zgon; śmierć
úmrtne oznámenie - klepsydra; nekrolog
úmrtný list - akt zgonu
urna s popolom - urna z prochami
zádušná omša - msza zaduszna
zahaliť sa do smutku - pogrzeżyć się w żałobie
zápasit' so smrťou - walczyć ze śmiercią
zomierať - umierać
zomierať v strašných mukách - umierać w ogromnych męczarniach
zomretí rodičia - zmarli rodzice

SAMOBÓJSTWO

dobrovoľný odchod zo života - dobrowolne odejście ze świata
dohnať k samovražde - doprowadzić do samobójstwa
dôvod na samovraždu - powód samobójstwa; przyczyna samobójstwa
list na rozlúčku - list pożegnalny
myšlienky na samovraždu - myśli samobójcze
nechuť žiť - brak chęci do życia
neúspešný pokus - nieudana próba
obesenec - wisielec
obesený muž - wisielec
obesiť sa - powiesić się
podrezať si žily - podciąć sobie żyły
pokus o samovraždu - próba samobójcza
predávkovať sa liekmi - przedawkować leki
rozlúčkový list - list pożegnalny
samovrah - samobójca
samovrahyňa - samobójca (*kobieta*)
samovražda - samobójstwo
samovražedný - samobójczy
siahnuť si na život - odebrać sobie życie
skočiť z mosta - skoczyć z mostu
skok pod vlak - skok pod pociąg
spáchať samovraždu - popełnić samobójstwo
ukončenie života - zakończenie życia
ved' mal všetko - przecież miał wszystko
vyhrážať samovraždou - grozić samobójstwem
zobrať si život - odebrać sobie życie

CMENTARZ

cintorín - cmentarz
cintorínik - cmentarzyk
cintorínová kaplnka - kaplica cmentarna
cintorínsky - cmentarny
dedinský cintorín - wiejski cmentarz
hrob - grób
hrobka - grobowiec
kahanec - znicz

miestny cintorín - cmentarz komunalny
nekropola - nekropolia
pohrebisko - cmentarzysko
sarkofág - sarkofag
vojenský cintorín - cmentarz wojskowy
zapáliť kahanec - zapalić znicz
židovský cintorín - cmentarz żydowski

POGRZEB

hrobár - grabarz
ísť niekomu na pohreb - iść na czyjś pogrzeb
pietny akt - ceremonia żałobna
plačka - płaczka
pohreb - pogrzeb
pohrebná reč - mowa pogrzebowa
pohrebné - wydatki na pogrzeb
pohrebné auto - karawan
pohrebný sprievod - kondukt pogrzebowy
pochovať - pochować, pogrzebać
położyć do hrobu - złożyć do grobu
położyć telo do rakvy - złożyć ciało do trumny

posledná rozlúčka - ostatnie pożegnanie
rakva - trumna
rakvička - trumienka
rozlúčiť sa - pożegnać się
rozprášiť - rozsypać (prochy)
smútočná omša - msza żałobna
smútočný obrad - ceremonia żałobna
smútočný sprievod - kondukt żałobny
truhla - trumna
umieráčik - dzwon pogrzebowy; dzwon żałobny
veniec - wieniec
vykopať hrob - wykopać grób

SPADEK

1. dedičská skupina - 1 grupa dziedziczenia ustawowego
alografný testament - testament allograficzny
bitka o dedičstvo - walka o spadek
dedič - dziedzic; spadkobierca
dedič zo zákona - spadkobierca ustawy
dedič zo závetu - spadkobierca testamentowy
dedička - dziedziczka; spadkobierczyni
dedičská výhrada - zachowek
dedičské konanie - postępowanie spadkowe
dedičské právo - prawo spadkowe
dedičský podiel - przysporzenie; udział w spadku
dedičstvo - spadek
dediť - dziedziczyć
delenie pozostalosti - podział spadku
holografný testament - testament holograficzny
nadobudnuté dedičstvo - nabyty spadek
napísať testament - spisać testament; sporządzić testament
neopomenuteľný dedič - spadkobierca uprawniony

do zachowku
odmietnuť dedičstvo - odrzucić spadek
odmietnutie dedičstva - odrzucenie spadku
poručiť majetok synovi - zapisać majątek synowi
poručiteľ - spadkodawca
poručiteľka - spadkodawczyni
posledná vôľa - ostatnia wola
pozostalosť - spadek
prijat' dedičstvo - przyjąć spadek
spoludedič - współspadkobierca
testament - testament
vydediť - wydziedziczyć
vyplatiť - spłacić (kogoś)
vyporiadanie dedičstva - uregulowanie spadku
zákonny podiel - ustawowy udział
závet - testament
závetca - testator
zriadiť závet - spisać testament; sporządzić testament
zrušiť závet - odwołać testament

1.4 DOM I MIESZKANIE

DOM I MIESZKANIE - POJĘCIA OGÓLNE

adresa - adres
bleskozvod - piorunochron
bránička - furtka
budova – budynek
bydlisko – miejsce zamieszkania
byt - mieszkanie
bytík - mieszkanko
bytové družstvo - spółdzielnia mieszkaniowa
bývať na predmestí - mieszkać na przedmieściach
čínžiak - kamienica; kamienica czynszowa
deložovanie - eksmisja
deložovať - eksmitować
dom - dom
domček - domek
družstevný byt - mieszkanie spółdzielcze
dvojizbový byt - mieszkanie dwupokojowe
garsónka - kawalerka
chata - domek weekendowy
komín – komin
nehnutelnosť - nieruchomości
neobývaná budova - pustostan
novostavba - nowe budownictwo
odstáňovať sa - wyprowadzić się
panelák - blok mieszkalny
panelové sídlisko - blokowisko
podkrovie - poddasze
podkrovný byt - mieszkanie na poddaszu
podlažie - piętro, kondygnacja
podnájom - podnajem
podnájomníčka - lokatorka
podnájomník - lokator
polorozpadnutý - rozpadający się; w rozsypce
poschodie - piętro

povala – 1. strych 2. sufit
pôjd - strych
prašiak - trzepak
prenajatý byt - wynajęte mieszkanie
prestáňovanie - przeprowadzka
prestáňovať sa - przeprowadzić się
prízemie - parter
radový dom - domek szeregowy
rodinný dom - dom jednorodzinny
rúra - rura
sídlisko - osiedle
sídliskový – osiedlowy
sťahovanie - przeprowadzka
sťahovať sa - przeprowadzać się
stará zástavba - stara zabudowa
strecha – dach
strop - sufit
súdne vystáňovanie - eksmisja
sused - sąsiad
šindľová strecha - dach gontowy
tečúca voda - bieżąca woda
trojizbový byt - mieszkanie trzypokojowe
vežiak - wieżowiec
vila - willa
vlastný byt - własne mieszkanie
vodné - opłata za wodę
vodovod - wodociąg
výhľad - widok
vykurovacía sezóna - sezon grzewczy
výtah - winda
vytopiť susedov - zalać sąsiadów
zabývať sa - zadomowić się
zdediť byt - odziedziczyć mieszkanie

Dve rodiny sa tísnu v jednom byte.

Čistota pozerá z každého kúta.

Byt má tri izby a kuchyňu.

Okná smerujú do parku.

Bývať v centre.

Bývať v podkroví.

Byt musíme vymeniť za väčší.

Bývať či nebývať spolu?

Ako sa vám býva z rodičmi?

To prekliate sídlisko som nevystaval ja.

Jeho otec býval v inej časti sídliska.

Vyspovedajte susedov.

Susedia sú samí starší ľudia.

V podkroví sú potkany a myši.

Vystáňovali sa z činžiaku bez výťahu.

V činžiaku z červených tehál.

Dwie rodziny gniotą się w jednym mieszkaniu.

Czystość patrzy z każdego kąta.

Mieszkanie ma trzy pokoje i kuchnię.

Okna wychodzą na park.

Mieszkać w centrum.

Mieszkać na poddaszu.

Musimy zamienić mieszkanie na większe.

Mieszkać, czy nie mieszkać razem?

Jak się wam mieszka z rodzicami?

To nie ja wybudowałem to przeklęte osiedle.

Jego ojciec mieszkał w innej części osiedla.

Popytajcie sąsiadów.

Sąsiedzi to sami starsi ludzie.

Na poddaszu są szczury i myszy.

Wyprowadzili się z kamienicy bez windy.

W kamienicy z czerwonej cegły.

W MIESZKANIU

balkón - balkon
detská izba - pokój dziecięcy
dielňa - pracownia
dvere - drzwi
elektrina - energia elektryczna
garáž - garaż
chodba - korytarz
interiér - wnętrze
izba - pokój
izbička - pokoik
jedáleň - jadalnia
klúč - klucz
kl'učka - klamka
koberček - dywanik
koberec - dywan
kozub - kominek
kúrenie - ogrzewanie
luster - żyrandol
miestnosť - pomieszczenie
obývacia izba - salon; pokój dzienny
okenné sklo - szyba
okno - okno
parapet - parapet
parapetová doska - deska parapetowa
pavlač - ganek
písací stôl - biurko

piwnica - piwnica
plyn - gaz
podlaha - podłoga
podstrešná izbička - pokoik na poddaszu
poistka - bezpiecznik
pomenšia izba - nieduży pokój
pracovňa - pracownia, gabinet
predsieň - przedpokój
prekúrená izba - przegrzany pokój
priestranná izba - przestronny pokój
radiátor - kaloryfer
ramienko - wieszak
schodisko - klatka schodowa
schody - schody
slnečná izba - słoneczny pokój
suterén - suterena
špajza - spiżarnia
terasa - taras
tmavá izba - ciemny pokój
úsporná žiarovka - żarówka energooszczędna
ústredné kúrenie - centralne ogrzewanie
vešiak - wieszak
vyjsť výt'ahom - wjechać windą
žalúzia - żaluzja
žiarivka - jarzeniówka
žiarovka - żarówka

KUCHNIA

cukornička - cukiernica
digestor - okap
drez - zlew
džbán - dzban
fritéza - frytkownica
hriankovač - toster
hrnček - 1. filiżanka 2. garnuszek
hrniec - garnek
chladnička - lodówka
kanvica - czajnik
kávovar - ekspres do kawy
korenička - pieprzniczka
kuchyňa - kuchnia
kuchynský kút - aneks kuchenny
lyžica - łyżka
lyžička - łyżeczka
mikrovlonná rúra - kuchenka mikrofalowa
mlynček - młynek
mraznička - zamrażarka

nádoba - naczynie
nôž - nóż
obrus - obrus
obrúsok - serwetka
plynový sporák - kuchenka gazowa
pohár - szklanka
príbor - sztuciec
riad - naczynia
ručný šľahač - mikser ręczny
rúra - piekarnik
rýchlovarná kanvica - czajnik bezprzewodowy
sito - sito
sitko - sitko
stôl - stół
struhák - tarka
šálka - filiżanka
umývačka riadu - zmywarka
vidlička - widelec

SYPIALNIA

budík – budzik
kočíska - kołyska
lôžkoviny - pościel
matrac – materac
paplón - kołdra
paplónová obliečka - poszwa na kołdrę
paplónik - kołderka
paplónček - kołderka
perina z páperia - puchowa pierzyna
perinka - pierzynka
perinôčka - pierzyneczka

Vošiel som do spálne.
 Zabudol som si nastaviť budík.
 Budík zadmrčal cífírň.
 Klesla do vankúšov s povzdychom úľavy.
 Sedela na vankúši pri kozube.
 Na spálňových dverách nie je zámka.
 Potreboval som si ľahnúť do posteľe.
 Winston sa vytackal z posteľe.

ŁAZIENKA

dávkovač na mydlo - dozownik do mydła
držiak na toaletný papier - uchwyt na papier toaletowy
háčik - haczyk
hák - hak
kohútik - kran
kúpeľňa - łazienka
mydlo - mydło
nádržka na vodu - spłuczka
osuška - ręcznik kąpielowy
protišmyková podložka - mata antypoślizgowa

MEBLE

gauč – tapczan
hojdacie kreslo - fotel bujany
kresielko - fotelik
kreslo - fotel
kus nábytku – mebel
obchod s nábytkom - sklep meblowy
operadlo - oparcie
otoman - otomana
písací stôl - biurko
pohovka - 1. kanapa 2. tapczan 3. sofa
polica - półka
poprekladať nábytok - poprzestawiać meble

periniak; perinák - pojemnik na pościel
podhlavnica - poduszka
podhlavník - poduszka
posteľ - łóżko
posteľoviny - pościel
postieľka – łóżeczko
prikryvka - kołdra
spáľňa - sypialnia
spáľňový - sypialniany
vankúš - poduszka
vankúšik - poduszczka; jasiek

Wszedłem do sypialni.
 Zapomniałem nastawić budzik.
 Budzik zadzwonił dzyyyrń.
 Opadła na poduszki z westchnieniem ulgi.
 Siedziała na poduszce przy kominku.
 Na drzwiach do sypialni nie ma zamka.
 Potrzebowałem położyć się do łóżka.
 Winston wygramolił się z łóżka.

sprcha - prysznic
sprchový kút - kabina prysznicowa
sprchový záves - zasłona prysznicowa
toaletná kefa - szczotka do WC
umývadlo - umywalka
uterák - ręcznik
vaňa - wanna
záchod - toaleta
záchodová doska - deska klozetowa
záchodová misa – muszla klozetowa
zrkadielko - lustreczko

pot'ah - obicie; pokrycie (mebli)
presedený gauč - wysiedziany tapczan
priečinok - 1. szuflada 2. przegródka
skladací - składany
skriňa - szafa
stolička - krzesło; stołek
štýlový nábytok - stylowe meble
taburet - taboret
váľanda - tapczan
zariadený byt - umeblowane mieszkanie
zásuvka - szuflada

1.5 ŻYCIE TOWARZYSKIE

ŻYCIE TOWARZYSKIE - POJĘCIA OGÓLNE

bližšie poznať - bliżej poznać bol k nej milý - był dla niej miły boli sme priatelia - byliśmy przyjaciółmi dôverné priateľstvo - bliska przyjaźń dôverovať - ufać držať spolu - trzymać ze sobą ísť na kus reči - iść na pogawędkę kamarát - 1. kolega 2. przyjaciel kamaráti z mokrej štvrte - kompani od kieliszka kamarátik - koleżka kamarátka - 1. koleżanka 2. przyjaciółka kamarátsky - koleżeński kamarátstvo - koleżeństwo kamoš - kolega kamoška - koleżanka nadvázovanie známostí - nawiązywanie znajomości nadviazať známost' - nawiązać znajomość nájst' priateľov - znaleźć przyjaciół našla si kamarátky - znalazła sobie koleżanki návšteva - odwiedziny; wizyta návštevník - gość očný kontakt - kontakt wzrokowy odísť bez rozlúčenia - odejść bez pożegnania odprevadiť - odprowadzić okruh známych - grono znajomych pajtáš - (pot.) kolega; kumpel pobrat' sa k známym - wybrać się do znajomych počítať za priateľa - uważać za przyjaciela pomáhať si - pomagać sobie ponavštevovať - poodwiedzać potešiť sa návšteve - ucieszyć się z wizyty poznať niekoho - znać kogoś poznať odmalička - znać od małego pozvať - zaprosić priateľ - przyjaciel priateľ zo školských čias - przyjaciel ze szkolnej	ławy priateľka - przyjaciółka priateľský úsmev - przyjacielski uśmiech priateľstvo - przyjaźń prijat' hostí - przyjmując gości prijat' pozvanie - przyjmując zaproszenie privítať - przywitać rovesnička - rówieśniczka rovesník - rówieśnik rozkamarátiť sa - przestać się kolegować rozlúčenie - pożegnanie rozlúčiť sa - pożegnać się spoločnosť - towarzystwo spoznať nových ľudí - poznać nowych ludzi spoznať sa - poznać się spriatelit' sa - zaprzyjaźnić się spriateľovať sa - zaprzyjaźniać się starí známi - starzy znajomi stretávať sa s kolegyňami - spotykać się z koleżankami uzavrieť priateľstvo - zawrzeć przyjaźń vídať sa - widywać się vrstovnica - rówieśniczka vrstovnícky - rówieśniczy vrstovník - rówieśnik vyhľadávať spoločnosť - szukać towarzystwa vychádzka do mesta - wyjście na miasto vyprevadiť - odprowadzić zasedieť sa - zasiedzieć się známa - znajoma známost' - znajomość známy - znajomy zoznámiť sa - poznać się zvláštne priateľstvo - szczególna przyjaźń; nietykowa przyjaźń

ROZMOWA

bľabotať - bredzić dialóg - dialog diskusia - dyskusja drmolit' - bełkotać; trajkotać hovorit' - mówić málovravný - mało mówny nájst' spoločnú tému - znaleźć wspólny temat oslovit' - zagadać; rozpocząć rozmowę otvorit' sa - otworzyć się podebatovať si - pogawędzić sobie pokecať si - pogadać (sobie) porozprávať - porozmawiać posiedka - pogawędka povedať - powiedzieć rozkriknuť zvest' - rozpapląć wiadomość rozprávač - gawędziarz, bazarz rozprávať - mówić; rozmawiać	rozvraviet' sa - rozgadać się skúpy na slovo - oszczędny w słowach; mało mówny tárat' - pleść; bredzić trápna pomlčka - niezręczne milczenie uvoľnit' sa - odprężyć się; zrelaksować się uvravený - gadatliwy vediet' počúvať - potrafić słuchać vodopád slov - potok słów výmena názorov - wymiana zdań vyplakať sa - wypłakać się vyrozprávať sa - wygadać się vyťahovať sa - chwalić się zahovorit' sa s priateľom - zagadać się z przyjacielem zdôverovať sa - zwierzać się zhovárať sa - rozmawiać zhovorčivý - rozmowny

PLOTKA

babské klebety - babskie plotki
chýr - fama; plotka
jazyčnica - plotkara
klebeta - plotka
klebetiť - plotkować
klebetnica - plotkarka
klebieta - ploteczka
ohovárať - obgadywać

pletkárit' - plotkować; obgadywać
poklebetiť si - pogadać; poplotkować
potárat' (si) - pogadać; poplotkować
stať sa terčom klebiet - stać się obiektem plotek
širit' klebety - rozpowszechniać plotki
trkotačka - plotkara
ženské táraniny - babskie ploty

WYDARZENIA TOWARZYSKIE I IMPREZY

babský večer - babski wieczór
bál - bal
diskotéka - dyskoteka
hýriť po nociach - hulać po nocach
kráľovná plesu - królowa balu
lev salónov - lew salonów
mejdan - zabawa; impreza
meninový - imieninowy
meniny - imieniny
narodeniny - urodziny
odviazať sa - wyluzować się
oslavovať narodeniny - obchodzić urodziny
oslavovať - świętować
oslavy - obchody; uroczystości
ostať niekde na/cez noc - zostać gdzieś na noc
parádne sa poobliekať - ubrać się odświętnie
párty (f.) - party (n.); przyjęcie
párty žena - (pot.) imprezowiczka
ples - bal
pokaziť spoločníkom zábavu - zepsuć towarzystwu zabawę
povedať prípitok - wygłosić toast
pozvaní hostia - zaproszeni goście
pozvanie - zaproszenie
pozvánka - zaproszenie (*drukowane*)

pozývateľ - zapraszający
pravidlá slušnosti - zasady grzeczności
predniesť zdravicu - wznieść toast
prehýriť celú noc - przehulać całą noc
príjemná spoločnosť - miłe towarzystwo
prípiť si na priateľstvo - wypić za przyjaźń
rodinná atmosféra - rodzinna atmosfera
rozoslať pozvánky - rozesać zaproszenie
rozptýlenie - rozrywka, zabawa
spoločenský život - życie towarzyskie
stretnutie - spotkanie
štrngnúť si - stuknąć się kieliszkami
tancovačka - potańcówka
tancovať - tańczyć
túlať sa po nociach - włóczyć się po nocach
vítaný hosť - mile widziany gość
výborne sa bavíť - świetnie się bawić
vyhadzovač - bramkarz; wykidajło
zábava sa rozprúdila - zabawa rozkręciła się
zábava sa zvrhla - zabawa popsuła się
zabávať sa - bawić się; zabawiać się
žúr - impreza
žúrka - impreza
žúrovať - imprezować

SAMOTNOŚĆ

čudák - dziwak
ignorovať - ignorować
introvert - introwertyk
neudržiaval kontakt - nie utrzymywał kontaktu
nevyhl'adávať ľudí - nie szukać towarzystwa
odľud - odludek
opustený - osamotniony
osamelosť - samotność; osamotnienie
osamelý - samotny
podivín - dziwak
potrebuje priateľov - potrzebuje przyjaciół

prázdnota - pustka
pustovník - pustelnik
samota - samotność
samotár - samotnik
samotársky - samotniczy
útek pred samotou - ucieczka przed samotnością
uzavretý pred vonkajším svetom - zamknięty przed światem zewnętrznym
vyhábať sa spoločnosti - unikać towarzystwa
žiť v samote - żyć w samotności

1.6 PROBLEMY

PROBLEM

akoby sa nechumelilo - jakby nic się nie stało
bezmocne prizerat' - bezradnie się przyglądać
beznádej - beznadzieja
bezútešná situácia - beznadziejna sytuacja
bezvýsledne - bezskutecznie
dostat' sa do šlamastiky - wpaść w tarapaty
dostat' sa na sčestie - zejść na manowce
každodenné trampoty - codzienne zmartwienia
náročné obdobie - trudny okres
nechat' napospas - zostawić na pastwę losu
neprimerané nároky na vlastnú osobu - zbyt wysokie wymagania wobec siebie
neš'astie - nieszczęście
nevie si rady - nie potrafi dać sobie rady
odraziť sa z dna - odbić się od dna
padnúť do pasce - wpaść w pułapkę
pálčivý problém - palący problem
pasca - pułapka
patové postavenie - sytuacja patowa
počiatocné ťažkosti - początkowe trudności
podbat' na dobrú radu - uwzględnić dobrą radę
podružný problém - marginalny problem
poradiť si - poradzić sobie
preklínať osud - przeklinać los

smola - pech
spásna myšlienka - zbawienna myśl
spletitá situácia - zagmatwana sytuacja
starosť - kłopot; zmartwienie
škriepiť sa - sprzeczać się
škriepka - zwada
šlamastika - tarapaty; opaty
ťažké obdobie - trudny okres
trable - kłopoty; problemy
trampoty - tarapaty
trápenie - zmartwienia; kłopoty; troski
trápna situácia - niezręczna sytuacja
trpká skúsenosť - gorzkie doświadczenie
ústretovosť - ugodowość
volanie o pomoc - wołanie o pomoc
vybrádnut' z ťažkostí - wybrnąć z kłopotów
východisko - wyjście (z *trudnej situacji*)
vyriešiť problém - rozwiązać problem
vytrpiet' - wycierpieć (się)
vytrpiet' si svoje - swoje wycierpieć
znamenie osudu - zrządzenie losu
život je v troskách - życie się zawaliło; życie legło w gruzach

KONFLIKT

bezkonfliktný - bezkonfliktowy
dostat' sa do konfliktu - popaść w konflikt
hádat' sa - kłócić się
hádavý - kłótlivy
hádká - kłótnia
jablko sváru - kość niezgody
konflikt - konflikt
konfliktný - konfliktowy
krik - krzyk
nadávky - wyzwiska
napätie - napięcie
nedorozumenie - nieporozumienie
nezasahovat' do konfliktu - nie mieszać się do konfliktu
pocit krivdy - poczucie krzywdy
podobrit' sa - pogodzić się
pohádat' sa - pokłócić się
poharkat' sa - posprzeczać się
pomerit' sa - pogodzić się

pravda - racja
prekárat' sa - przekomarzać się
priek - sprzeczką
priostriť spor - zaostrzyć spór
prudká hádká - gwałtowna kłótnia
riešiť spor - rozstrzygać spór
škriepiť sa - sprzeczać się
škriepka - zwada
škriepny - kłótlivy
štipľavé komentáre - uszczypliwe komentarze
udobrit' (sa) - pogodzić (się)
urovnat' spor - załagodzić spór
uzmierit' (sa) - pogodzić (się)
vyhrotiť situáciu - zaostrzyć sytuację
výmena názorov - wymiana zdań
vypočut' obidve strany - wysłuchać obie strony
vysvetliť nedorozumenie - wyjaśnić nieporozumienie
zmierit' sa - pogodzić się

CIERPIENIE

bezmocnosť - bezradność
martýrstvo - męczeństwo
muky - męki
spolutrpiteľ - towarzysz (w) niedoli
súženie - udręka' cierpienie
súžoba - udręka; cierpienie
trápenie - cierpienie
trpiet' - cierpieć

trpiet' hladom - cierpieć głód
trýzeň - udręka
útrapy - udręka; cierpienia
utrpenie - cierpienie
vojnové útrapy - cierpienia wojenne
vytrpiet' - wycierpieć (się)
znášat' ústrky - znosić upokorzenia
znášat' útrapy - przeżywać męki

POMOC

darovat' - podarować
dobré úmysly - dobre zamiary
dobrovoľníčka - wolontariuszka
dobrovoľník - wolontariusz
hľadat' riešenia - szukać rozwiązań
nadácia - fundacja
odmietnuť pomoc - odrzucić pomoc
odvdáčiť sa - odwdzięczyć się; zrewanżować się
podbat' na dobrú radu - uwzględnić dobrą radę
podpora okolia - wsparcie otoczenia
pomáhať - pomagać
pomoc - pomoc

pomocná ruka - pomocna dłoń
pomôcť - pomóc
pomôcť v núdzi - pomóc w potrzebie
poskytnúť pomoc - udzielić pomocy
požiadať o pomoc - poprosić o pomoc
preukázat' úsluhu - wyświadczyć przysługę
prísť na pomoc - przyjść z pomocą
sľúbená pomoc - obiecana pomoc
verejná zbierka - kwesta
volat' o pomoc - prosić o pomoc
vydiskutovat' problémy - przedyskutować problemy
vyzbierat' peniaze - zebrać pieniądze

NADZIEJA

beznádej - beznadzieja
beznádejný - beznadziejny
dúfať - mieć nadzieję
nádejať sa - mieć nadzieję

nestrácat' nádej - nie tracić nadziei
pochovat' nádej - pogrzebać nadzieję
posledná šanca - ostatnia szansa
zbožné želanie - pobożne życzenie

Smola sa mu lepí na päty.
 Podarilo sa mu vyriešiť problém.
 Podať niekomu pomocnú ruku.
 Urobiť niekomu čiaru cez rozpočet.
 Uzmieriť sa s osudom.
 V núdzi poznáš priateľa.
 Život poprepletaný tragickými udalosťami.
 Poradiť si v každej situácii.
 Poradiť niekomu v ťažkostiach.
 S tebou sú vždy problémy.
 Prichystať sa na najhoršie.
 Prísť niekomu na pomoc.
 Nádej zomiera posledná.
 Čo sa vlečie, neutečie.
 Narobiť viac škody ako osohu.

Prześladuje go pech.
 Udało mu się rozwiązać problem.
 Podać komuś pomocną dłoń.
 Pokrzyżować czyjeś plany.
 Pogodzić się z losem.
 Prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie.
 Życie przeplatane tragicznymi wydarzeniami.
 Poradzić sobie w każdej sytuacji.
 Poradzić komuś w kłopotach.
 Z tobą są zawsze problemy.
 Przygotować się na najgorsze.
 Przyjść komuś z pomocą.
 Nadzieja umiera ostatnia.
 Co się odwlecze, to nie uciecze.
 Narobić więcej szkody niż pożytku.

1.7 RZECZY OSOBISTE

bankovka - banknot
baterka - latarka
cennosti - kosztowności
cestovný pas - paszport
cigareta - papieros
cukrík - cukierek
dáždnik - parasol
drobné - drobne
hodinky - zegarek
hračka - zabawka
hřebeň - grzebień
kabelka - torebka
kalendár - kalendarz
kalendárik - kalendarzyk
klúče od bytu - klucze do mieszkania
kreditná karta - karta kredytowa
lízanka - lizak
minca - moneta
mobil - telefon komórowy
náhrdelník - naszyjnik
náušnica - kolczyk
noviny - gazeta
nožnice - nożyczki
občiansky preukaz - dowód osobisty

pánska taštička - saszetka (męska)
papierové vreckovky - chusteczki higieniczne
peňaženka - portfel
poznámkový blok - notatnik
privesok - brelok
retiazka - łańcuszek
šatka - chustka
škatuľka cigariet - paczka papierosów
špáradlo - wykałaczkę
špendlík - szpilka
taška - torba
taštička - torebka
trblietka - błyskotka
vec - rzecz
vodičák - prawo; prawo jazdy
vodičský preukaz - prawo jazdy
vrece - worek
vrecko - woreczek
vreckovka - chusteczka (do nosa)
vreckový nožík - scyzoryk
zápalková škatuľka - pudełko zapalek
zapaľovač - zapalniczka
zväzok klúčov - pęk kluczy
žuvačka - guma do żucia

1.8 EDUKACJA

SZKOŁA – POJĘCIA OGÓLNE

bát' sa školy - bać się szkoły
deň otvorených dverí - dzień otwartych drzwi
druháčka - drugoklasistka
gymnazista - licealista
gymnazistka - licealistka
gymnázium - liceum
hudobná škola - szkoła muzyczna
chodiť do školy - chodzić do szkoły
chodiť poza školu - chodzić na wagary
individuálny vzdelávací plán - indywidualny plan nauczania
internát - internat
klasifikačná porada - konferencja klasyfikacyjna
lavica - ławka
letné prázdniny - wakacje
majetok školy - majątek szkoły
návrat do školy - powrót do szkoły
odbor - kierunek
odborná prax - praktyka zawodowa
odborné vzdelávanie - kształcenie zawodowe
odborný výcvik - kształcenie zawodowe; szkolenie zawodowe
odovzdávanie vysvedčení - rozdanie świadectw
ospravedlnenka - usprawiedliwienie
pedagogická porada - konferencja pedagogiczna
polrok - półrocze
posledný prázdninový deň - ostatni dzień wakacji
prázdniny - 1. wakacje 2. ferie
predsedníčka triedy - przewodnicząca klasy
priemer - średnia
priemer známok - średnia ocen
prísť do školy - przyjść do szkoły
prváčik - pierwszak; pierwszoklasista
prvák - pierwszak; pierwszoklasista
riaditeľ školy - dyrektor szkoły
riaditeľňa - gabinet dyrektora
rodičovské združenie - zebranie rodziców; wywiadówka
sloň - 1. wypracowanie 2. styl
spolužiak - kolega z klasy
stredná škola - szkoła średnia
stredoškolač - uczeń szkoły średniej
súkromná škola - prywatna szkoła
škola - szkoła
školák - uczeń
školnička - woźna
školník - woźny
školopovinnosť - obowiązek szkolny
školská reforma - reforma szkolnictwa
školské začiatky - szkolne początki
školský časopis - gazetka szkolna
školský rok - rok szkolny
školský zákon - prawo oświatowe
školstvo - szkolnictwo
šlabikár - elementarz
štandardizované štátne skúšky - ujednolicone egzaminy państwowe
štátna škola - szkoła publiczna

SZKOŁA - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

študent - uczeń szkoły średniej
študentka - uczennica szkoły średniej
trieda - klasa
triedna kniha - dziennik
triedna učiteľka - wychowawczyni
triedny učiteľ - wychowawca
tyždenník - dyżurny (w klasie przez tydzień)
učilište - szkoła zawodowa
učiť sa - uczyć się
učiteľ - nauczyciel
učiteľka - nauczycielka
učiteľský zbor - grono pedagogiczne
vrátnica - portiernia
výber školy - wybór szkoły

vychovávať učňov - kształcić czeladników
vymeškané hodiny - opuszczone godziny
vynechávať vyučovanie - opuszczać lekcje
vysvedčenie - świadectwo
základná škola - szkoła podstawowa
záškoláčka - wagarowiczka
záškolák - wagarowicz
zborovňa - pokój nauczycielski
zimné prázdniny - ferie zimowe
zlúčenie škôl - połączenie szkół
žiactvo - uczniowie
žiačka - uczennica
žiak - uczeń

SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI

bifľovať sa - kuć; wkuwać
diktát - dyktando
ľahká otázka - łatwe pytanie
maturita - matura
maturitné skúšky - egzaminy maturalne
maturitný - maturalny
maturovať - pisać maturę
maturovať - zdawać maturę; zdać maturę
memorovať - wkuwać
nároky - wymagania
neohlásená písomka - niezapowiedziany sprawdzian
neprísť na písomku - nie przyjść na sprawdzian
opraviť písomky - poprawić sprawdziany
opravné skúšky - egzaminy poprawkowe
otázka - pytanie
päťminútovka - kartkówka
písať test - pisać test
písomka - sprawdzian; kartkówka
písomná časť - część pisemna
prijímacie skúšky - egzaminy wstępne
prípraviť sa - przygotować się
skopať skúšku - zawalić egzamin
skúška - egzamin
skúška dospelosti - egzamin dojrzałości
škíbať papier - wrywać kartkę (z zeszytu)
šprtáť sa - kuć; wkuwać
ťahák - ściąga
učiť sa naspamäť - uczyć się na pamięć
ústna časť - część ustna
vyberte si papiere! - wyciągamy karteczki!
zmaturovať - zdać maturę
známka - ocena

ZAJĘCIA

diktovať - dyktować
dochádzka - obecność
domáca úloha - zadanie domowe
hodina - lekcja
malá prestávka - krótka przerwa
nadiktovať poznámky - podyktować notatki
naučiť sa - nauczyć się
opakovanie učiva - powtarzanie materiału
prestávka - przerwa
referát - referat
riešiť príklady - rozwiązywać przykłady
rozvrh - plan zajęć
rozvrh hodín - plan lekcji
školský zvonec - dzwonek szkolny
škrabať do zošita - bazgrać w zeszycie
tabuľa - tablica
učivo - materiał (przerabiany)
uliat' sa z hodiny - urwać się z lekcji
upevňovanie učiva - utrwalanie materiału
urobiť si okraje - narysować marginesy
uvoľniť z hodiny - zwolnić z lekcji
veľká prestávka - długa przerwa
vyučovacia hodina - godzina lekcyjna
vyučovanie - zajęcia
vyučovať - uczyć
vyvolávať k tabuli - wywoływać do tablicy
zaujať - zainteresować
zazvonil zvonec - zadzwonił dzwonek
zotierať tabuľu - mazać tablicę
zotrieť tabuľu - zetrzeć tablicę; zmazać tablicę
zvonenie - dzwonek

ARTYKUŁY SZKOLNE

ceruzka - ołówek
čistý zošit - zeszyt czysty
kockovaný zošit - zeszyt w kratkę
linajkový zošit - zeszyt w linie
lepidlo - klej
peračník - piórnik
somárské uši - ośle uszy
školské pomôcky - pomoce szkolne

šlabikár - elementarz
špongia - gąbka
učebnica - podręcznik
uhlomer - kątomierz
zošit - zeszyt
zošitok - zeszytik
žiacka knižka - dzienniczek ucznia

PRZEDMIOTY

biológia - biologia
cudzí jazyk - język obcy
dejepis - historia
druhý cudzí jazyk - drugi język obcy
etická výchova - etyka
fyzika - fizyka
geografia - geografia
hudobná výchova - muzyka
chémia - chemia

informatika - informatyka
matematika - matematyka
náboženská výchova - religia
občianska výchova - wiedza o społeczeństwie
slovenský jazyk a literatúra - język słowacki i literatura
telesná výchova - wychowanie fizyczne
výtvarná výchova - plastyka

V celej škole nikto nie je.
 Porozsádzať žiakov v triede.
 Vynechal skoro 60 vyučovacích dní.
 Prihlásiť dieťa do školy.
 Kedysi učiteľ niečo znamenal.
 Učiteľ nemôže sklamať žiakov.
 Záškolák vymeškal viac ako 150 hodín.
 Učiť sa nové písmená.
 Bol drží na učiteľov.
 Škola ho nezaujíma.

W całej szkole nikogo nie ma.
 Porozsadzać uczniów w klasie.
 Opuścił prawie 60 dni zajęć lekcyjnych.
 Zapisać dziecko do szkoły.
 Kiedyś nauczyciel coś znaczył.
 Nauczyciel nie może zawieść uczniów.
 Wagarowicz opuścił ponad 150 godzin.
 Uczyć się nowych liter.
 Pyskował do nauczycieli.
 Szkoła go nie interesuje.

STUDIA

absolvent - absolwent
akadémia vied - akademia nauk
akademická štvrťhodinka - kwadrans akademicki
akademický rok - rok akademicki
akreditácia – akredytacja
aula – aula
bakalár - licencjat
bakalárske štúdium - studia licencjackie
čestný doktorát - doktorat honoris causa
dekan - dziekan
denné štúdium - studia stacjonarne
dial'kové štúdium - studia zaoczne
diplom – dyplom
diplomová práca - praca dyplomowa
distančné štúdium - studia zaoczne
docent - docent
doktorandské štúdium - studia doktoranckie
externé štúdium - studia eksternistyczne
fakulta - wydział
index – indeks
kvestor - kvestor
magisterské štúdium - studia magisterskie
odbor - kierunek
opravný termín - termin poprawkowy
platiť za štúdium - płacić za studia
povinný predmet - przedmiot obowiązkowy
prednášať - wykladać
prednáška - wykład
prerušiť štúdium - przerwać studia
prodekan – prodziekan
prospechové štipendium - stypendium naukowe
rektor - rektors

rektorát - rektorat
ročník - rok
semester - semestr
skúšajúci - egzaminator
skúškové obdobie - sesja egzaminacyjna
sociálne štipendium - stypendium socjalne
školiteľ - promotor
školné - czesne
štipendijný - stypendialny
štipendista - stypendysta
štipendistka - stypendysta
štipendium - stypendium
študentský domov - dom studencki; akademik
študentský preukaz - legitymacja studencka
študijné oddelenie - dziekanat
študijný poriadok - regulamin studiów
štúdium - studia
štúdium v zahraničí – studia zagraniczne
študovať - studiować
univerzita - uniwersytet
univerzitná knižnica - biblioteka uniwersytecka
urobiť skúšku - zdać egzamin
vedecká konferencia - konferencja naukowa
vedecká rada - rada naukowa
vedúci - promotor
výberový predmet - przedmiot obieralny
vysokoškoláčka - studentka
vysokoškolák – student
vysnívaný odbor - wymarzony kierunek
vyzdvihnúť si diplom - odebrać dyplom
zanechať štúdium - zrezygnować ze studiów
zapašať sa na štúdium - zapisać się na studia

Študenti prídu o svoje peniaze i tituly.
 Rebríček vysokých škôl.
 Skíbiť prácu a školu.
 Karlova univerzita v Prahe má dobré meno.
 Neštudujem pre diplom.

Studenci tracą swoje tytuły i pieniądze.
 Ranking szkół wyższych.
 Pogodzić pracę i szkołę.
 Uniwersytet Karola w Pradze ma dobrą opinię.
 Nie studiuję dla dyplomu.

2. CZŁOWIEK

2.1 CZĘŚCI CIAŁA

PODSTAWOWE CZĘŚCI CIAŁA

bubienok - bębenek
bunka - komórka
cieva - naczynie krwionośne
dúhovka - tęczówka
hlava - głowa
chodidlo - stopa
jazyk - język
kladivko - młoteczek
kĺb - staw
kostná dreň - szpik kostny
koža - skóra
krk - szyja
krv - krew
mandľa - migdałek
mozog - mózg
nákovka - kowadełko
necht - paznokieć
noha - noga
nos - nos
obehová sústava - układ krwionośny
očné bielko - twardówka
oko - oko
palec - kciuk
päta - pięta
pľúca - płuca
prst - palec

rohovka - rogówka
ruka - ręka
sánka - żuchwa
sietnica - siatkówka
sivá hmota - substancja szara
sklovec - ciało szkliste
sluchové kostičky - kosteczki słuchowe
slzná žľaza - gruczoł łzowy
spánok - skroń
spojovka - spojówka
srdce - serce
stredné ucho - ucho środkowe
sval - mięsień
šľacha - ścięgno
štitná žľaza - tarczyca
telo - ciało
tepna - tętnica
ucho - ucho
ušnica - małżowina uszna
váz - więzadło
vlas - włos
vlásočnica - naczynie włoskowate
vráskovec; vráskovcový opaštek - mięsień rzęskowy
zub - ząb
žila - żyła

UKŁAD POKARMOWY

bedrovník - jelito kręte
brucho - brzuch
brušná dutina - jama brzuszna
cievovka - naczyniówka
červovitý privesok - wyrostek robaczkowy
dvanástnik - dwunastnica
hltan - gardło
hrubé črevo - jelito grube
kolón - okrężnica
konečník - odbytnica
lačník - jelito czcze
pankreas - trzustka

pažerák - przełyk
pečeň - wątroba
podžalúdková žľaza - trzustka
slepé črevo - jelito ślepe
slezina - śledziona
sliznica - błona śluzowa
tenké črevo - jelito cienkie
trávenie - trawienie
žaludok - żółądek
žič - żółć
žlčník - pęcherzyk żółciowy; woreczek żółciowy

UKŁAD KOSTNY

čapovec - kręgosłup obrotowy
čelová kost' - kość czołowa
čel'ust' - szczęka
člnkovitá kost' - kość łódeczkowata
čuchová kost' - kość sitowa
d'asno - dziąsło
dlaň - dłoń
dolná končatina - kończyna dolna
hlavičkatá kost' - kość główkowata
horná končatina - kończyna górna
hráškovitá kost' - kość groszkowata
hrudná kost'; **mostík** - mostek
hrudný kôš; **hrudník** - klatka piersiowa
chrbtica - kręgosłup
chrupavka - chrząstka
jarmová kost'; **lícna kost'** - kość jarzmowa
klinová kost' - kość klinowa

kl'účna kost' - obojczyk
krížová kost' - kość krzyżowa
lakt'ová kost' - kość łokciowa
lebka - czaszka
lopatka - łopátka
mesiačikovitá kost' - kość księżycowata
nosová kost' - kość nosowa
kostica - okostna
panvová kost' - kość miedniczna
podnebná kost' - kość podniebienna
ramenná kost' - kość ramienna
slzná kost' - kość łzowa
spánková kost' - kość skroniowa
stavec - kręgosłup
trojhranná kost' - kość trójgraniasta
vretenná kost' - kość promieniowa
záhlavná kost' - kość potyliczna

UKŁAD NERWOWY

koncový mozog - kresomózgowie
medzimotozog - międzymózgowie
miecha - rdzeń kręgowy
mozoček - mózdzek
mozog - mózg

nerv - nerw
predĺžená miecha - rdzeń przedłużony
stredný mozog - śródmózgowie
zadný mozog - tyłomózgowie

UKŁAD MOCZOWO-PŁCIOWY

krčok maternice - szyjka macicy
maternica - macica
miešok - moszna
močopohlavná sústava - układ moczowo-płciowy
močová rúra - cewka moczowa
močovod - moczowód
močový mechúr - pęcherz moczowy
nadoblička - nadnercze
nadsemenník - najądrze
oblička - nerka

pohlavný úd - prącie
pošva - pochwa
predstojná žľaza - gruczoł krokowy; prostata
semenník - jądro
semenný mechúrik - pęcherzyk nasienny
semenovod - nasieniowód
skrótum - moszna
vagína - pochwa
vaječník - jajnik
vajíčkovod - jajowód

UKŁAD ODDECHOWY

dýchacia sústava - układ oddechowy
hrtan - krtań
nos - nos
nosová dutina - jama nosowa
pľúca - płuca
pľúcny mechúrik - pęcherzyk płucny

priedušnica - tchawica
prinosové dutiny - zatoki przynosowe
priedušky - oskrzela
priedušnička - oskrzelik
popľúcnica - opłucna

2.2 WYGLĄD ZEWNĘTRZNY

WYGLĄD - POJĘCIA OGÓLNE

detský výzor - wygląd dziecka
dlháň - dryblas; dragal
dvojník - sobowtór
elegán - elegant
fešák - przystojniak
fešanda - piękność
fičúr - fircyk
fintiť sa - stroić się
hodiť sa do parády - wystroić się
jazva - blizna
koža sa rozpraskla - skóra popękała
kráska - piękność
mužatka - babochłop
nízky - niski
ošklivé káčatko - brzydkie kaczątko
parádit' sa - stroić się
parádnica - elegantka; strojnisia
parádnik - elegant, strojniś
plavovláska - blondynka
podobnosť - podobieństwo
pominuteľná krása - przemijająca uroda
ponížší - niskawy
popraskané pery - popękane wargi
prít'azlivá žena - atrakcyjna kobieta
starecké škvryny - plamy starcze
sviatočne vyobliekaný - odświętnie ubrany

Ako to vyzeráš?
 Dbať o svoj zovňajšok.
 Chodí otrhaný ako posledný žobrák.
 Ženy sa rady pestujú.
 Podľa vzhľadu nie je najmladší.

TWARZ

bacuľatý - puciołowaty; pyzaty
bledý - bładny
bucuľatý - puciołowaty; pyzaty
fúz - wąs
fuzáč; fuzáň - wąsacz
fúzik - wąsik
hnede oči - piwne oczy
nalícený - umalowany
nalíčiť sa - zrobić sobie makijaż
namaľovaný - umalowany
okružla tvár - twarz okrągła
okuliarnatý - noszący okulary
oválna tvár - twarz owalna
pajesatý - pejsaty
pajesy - pejsy
peha - pieg

škaredý - brzydki
šľachovitý - żylasty
šlendrián - niechluj; flejtuch
špinavý ako sviňa - brudny jak świnia
štrbavý - szczerbaty
švihák - elegant; strojniś
tetovanie - tatuaż
tetovať - tatuować
trhan - oberwaniec; obdartus
trpaslík - karzeł
úhľadný - zadbany
umelé prsia - sztuczne piersi
urastený - rosły
vyfintený - wystrojony
vypotené pazuchy - przepecone pachy
vysoký - wysoki
vyzerat' - wyglądać
vyzerat' dobre - dobrze wyglądać
výzor - wygląd
vzhľad - wygląd
zanedbaný - zaniedbany
zmeniť výzor - zmienić wygląd
zohyzdiť - oszpecić
zovňajšok - wygląd zewnętrzny
zrohovatená koža - zrogowaciała skóra

Jak ty wyglądasz?
 Dbać o wygląd zewnętrzny.
 Chodzi obdarty jak ostatni żebrak.
 Kobiety lubią o sobie zadbać.
 Sądząc po wyglądzie nie jest najmłodszy.

pehán - piegus
pehaňa - pieguska
pehavý - piegowaty
pestovaná tvár - zadbana twarz
pod'obaná tvár - podziobana twarz
prepadnuté oči - zapadnięte oczy
rapavá tvár - dziobata twarz
rapina - krostka, pryszcz
scvrknutá tvár - pomarszczona twarz
svetlovlasy - jasnowłosa
škul'avy - zezowaty
uhor - wągier; krostka
zajačí pysk - zajęcza warga
zrastené obočie - zrosnięte brwi
zúbožená tvár - wyniszczona twarz

Nechať si narásť fúzy.
Farba z líc sa jej postrácala.
Tvár jej polial rumenec.
Tvár mu nadobudla hrozivú podobu.
Tvár mu pobledla.
Tvár vrúbená hustými vlasmi.

Zapúścić wąsy.
Kolory zniknęły jej z policzków.
Twarz jej oblał rumieniec.
Jego twarz nabrała groźnego wyglądu.
Twarz mu pobladła.
Twarz obramowana gęstymi włosami.

WŁOSY

bielohlavý - 1. jasnowłosa 2. siwowłosa
blondína - blondynka
brčkavý - kędzierzawy
brunetka - brunetka
čiernovláska - czarna; brunetka
čuprina - grzywka
dlhé vlasy - długie włosy
hnede vlasy - kasztanowe włosy
holohlavý - łysy
kečka (pot.) - grzywka; grzywa
kučeravý - kędzierzawy
mastné vlasy - tłuste włosy
ostrihaný dohola - ostrzyżony na tyso
plavovláska - blondynka
plechaviet' - łysieć
plešina - łysina
plešiviet' - łysieć
plešivý - łysy
pletenec - warkocz

Vietor mu pochlpil vlasy.
Vlasy jej padali na do čela.
Vlasy mu padajú.
Vlasy mu rednú.
Vlasy popretkávané šedinami.
Vlasy mu zošediveli.
Tvoja mama zošedivela veľmi skoro.

pliešť si vrkoč - pleść warkocz
postrapatené vlasy - rozczochrane włosy
prameň vlasov - kosmyk włosów
pričesok - treska
pútec - przedziałek
ryšavec - rudzielec
siviet' - siwieć
sivost' - siwizna
šediny na spánkoch - siwe włosy na skroniach
šediviet' - siwieć
šedivý - siwy
štica - grzywka
tmavovláska - brunetka
účes - fryzura
vlasy - włosy
vrkoč - warkocz
vrkôčik - warkoczek
zošediviet' - osiwieć; posiwieć

Wiatr zmierzwił mu włosy.
Włosy opadały jej na czoło.
Wypadają mu włosy.
Rzedną mu włosy.
Włosy poprzetykane siwizną.
Włosy mu posiwiały.
Twoja mama posiwiła bardzo wcześnie.

SYLWETKA

bachroš - tłuszczoch
bokatý - z szerokimi biodrami
bruško - brzuszek
bucko - grubasek; grubas
dokonalé krivky - idealna figura; doskonała figura
driečny - zgrabny; smukły
driek - talia
hrb - garb
hrbatý - garbaty
chudastý - wychudzony
chudé nohy - chude nogi
chudučký - chudziutki
chudý - chudy
chudý ako chrt - chudy jak szczapa
chudý ako palica - chudy jak patyk
obéznost' - otyłość
obézny - otyły
пивný mozol' - brzuch piwny
plecnatý chlap - barczysty mężczyzna
pľnoštihly - korpulentny, tęgi
pochudnúť - trochę schudnąć

pribrat' na váhe - przybrać na wadze
schudnúť - schudnąć
stltnúť - utyć; przytyć
stučniet' - przytyć; utyć
svalnatý - umięśniony; muskularny
štihla postava - smukła sylwetka; smukła figura
štihle dievča - szczupła dziewczyna
štihly - szczupły
telnatý - gruby, otyły
tlstnúť - przybierać na wadze; tyć
tlstý - gruby
tučná ako basa - gruba jak świnia
tučný ako brav - tłusty jak wieprz
tučný ako sud - gruby jak beczka
územčistý - krępy
vycivený - wychudzony
vychudnúť - wychudnąć
vychudnutá tvár - wychudzona twarz
vyžratý ako prasa - spasiony jak świnia
zoštihliet' - zeschupleć; wyszczupleć
zoštihľujúci - odchudzający; wyszczuplający

2.3 EROTYKA

análny sex - seks analny
antikonцепcia - antykoncepcja
bod G - punkt G
domina - domina
dosiahnuť orgazmus - osiągnąć orgazm
ejakulácia - wytrysk
hárem - harem
hladkanie - głaskanie
jemný dotyk - delikatny dotyk
masturbácia - masturbacja
maznanie sa - pieszczoty
maznať sa - pieścić się
milovať sa - kochać się
myslím len na sex - myślę tylko o seksie
nadržaný - napalony
neha - czułość
orgazmus - orgazm
padlé dievča - upadła dziewczyna
panenská blana - błona dziewicza
panenstvo - dziewictwo
panic - prawiczek
panna - dziewica
poloha - pozycja

postavil sa mi - stanął mi
predohra - gra wstępna
problémy s erekciou - problemy z erekcją
rozkoš - rozkosz
rýchlovka - szybki numerek
sado-maso - sado-maso
sex - seks
sexovať - uprawiać seks
sexuálny styk - stosunek seksualny
sexuálny život - życie seksualne
sexuológ - seksuolog
spať spolu - spać ze sobą
stoporenie - wzwód
štetka - dziwka
úchylák - zboczeniec
úchyľka - zboczenie
ukájať sa - onanizować się
vibrátor - wibrator
vyvrcholenie - szczytowanie
vzrušenie - podniecenie
vzrušiť sa - podniecić się
zadoček - tyłeczek

2.4 POTRZEBY FIZJOLOGICZNE

cikať (dziec.) - siusiać; robić siusiu
defekácia - defekacja
hajzel - sracz
ísť na malú potrebu - iść się wysikać
ísť na toaletu - iść do toalety
kabínka - kabina
kakat' (dziec.) - robić kupkę
latrína - latryna
moč - mocz
močiť - sikać
močiť posediačky - sikać na siedząco
močiť postojacky - sikać na stojąco
nočník - nocnik
pisoár - pisuar
pocikať (sa) - posiusiać (się)

prd - pierdnięcie; pierd
prdnúť (si) - pierdnąć; puścić bąka
srať - srać
suchý záchod - toaleta turecka (z dziurą)
škřkat' - burczeć (w brzuchu)
šťat' - szczać
verejné záchody - szalety publiczne
vycikať sa - wysiusiać się
vylučovať - wydaląć
vymočiť sa - wysikać się
vyprázdňovať sa - wypróżniać się
záchod - toaleta
záchodový - toaletowy
žumpa - szambo

2.5 NAŁOGI

NAŁOGI - POJĘCIA OGÓLNE

bojovať so závislosťou - walczyć z uzależnieniem	terapeutický - terapeutyczny
byť na dne - być na dnie	terapia - terapia
liečiť sa - leczyć się	závislák - nałogowiec
odvyknúť si od zlovyku - wyjść z nałogu	závislosť - uzależnienie
padnúť na dno - upaść na dno	závislý - uzależniony
terapeut - terapeuta	zlovyk - nałóg

PAPIEROSY

cigareta - papieros	popolník - popielniczka
cigaretka - papierosik	prestáť fajčiť - rzucić palenie
cigaretový dym - dym papierosowy	škatuľka cigariet - paczka papierosów
dofajčiť - skończyć palić papierosa	špak - pet
elektronická cigareta - e-papieros	špička - cygarniczka
fajčiar - palacz	šúl'ať cigaretu - skręcać papierosa
fajčiareň - palarnia	tabak - tytoń
fajčiarka - palaczka	úplný zákaz fajčenia - całkowity zakaz palenia
fajčiť - palić	vyfajčiť - wypalić (<i>papierosa</i>)
filter - filtr	zadymená putika - zadymiona knajpa
nefajčiar - niepalący	zafajčiť si - zapalić (<i>papierosa</i>)
nikotín - nikotyna	zapáliť si cigaretu - zapalić papierosa
ohorok cigarety - niedopałek papierosa	zapaľovač - zapalniczka
pasívne fajčenie - bierne palenie	

ALKOHOL

abstinent - abstynent	pitka - popijawa, libacja
alkohol - alkohol	pivár - piwosz
alkoholický - alkoholowy	piváreň - piwiarnia
alkoholik - alkoholik	podnapitý - podпиты
fľaša vodky - butelka wódki	posedávať po krčmách - przesiadywać w knajpach
chl'ast - wóda; wódka	potiahnuť (si) si slivovice - łyknąć śliwowicy
chl'astačka - popijawa	potiahnuť (si) z fajky - pyknąć z fajki
chl'astat' - chlać	potiahnuť (si) z fľaše - pociągnąć z butelki
obmedziť pitie - ograniczyć picie	prepiť celú výplatu - przepić całą wyplataę
opica - kac	ražná; ražovica - żytniówka
opijať sa do nemoty - upijać się do nieprzytomności	spitý - pijany
opilec; ožran; pijan - pijak	spotreba alkoholu - konsumpcja alkoholu
opilecký - pijacki	triezvy - trzeźwy
opit' sa - upić się	upit' sa na smrť - zapić się na śmierć
opitý - pijany	všetko s mierou - wszystko z umiarem
opitý sa tacká - pijany zatacza się	vypával opicu - odsypiał kaca
ožran - pijak	vytriezviet' - wytrzeźwieć
pálenka - wódka, gorzałka	vytriezvievať - trzeźwieć
pálenkový pach - zapach wódki	zákaz konzumácie alkoholu - zakaz spożywania alkoholu
pálit' slivovicu - pędzić śliwowicę	

NARKOTYKI**brať drogy** - brać/zażywać narkotyki**dávka** - dawka**detox** - detoks**díler** - diler**dizajnérske drogy** - dopalacze**droga** - narkotyk**drogovat'** - brać narkotyki**drogový** - narkotykowy**fajčenie marihuany** - palenie marihuany**feťák** - ćpun**fetovat'** - ćpać**hašiš** - haszysz**heroín** - heroína**kokáin** - kokaina**legalizácia marihuany** - legalizacja marihuany**narkoman** - narkoman**narkomanka** - narkomanka**obchod s drogami** - handel narkotykami**omamná látka** - substancja odurzająca**predávkovat'** - przedawkować**skúsiť drogu** - spróbować narkotyk**tráva** - trawka**2.6 INTELIGENCJA****INTELIGENCJA - POJĘCIA OGÓLNE****bádavý** - dociekliwy**čítanie s porozumením** - czytanie ze zrozumieniem**emocionálna inteligencia** - inteligencja emocjonalna**hľadať súvislosti** - szukać powiązań**chápanie sveta** - rozumienie świata; pojmowanie świata**intelekt** - intelekt**intelektuál** - intelektualista**inteligencia** - inteligencja**intelligenčný kvocient** - iloraz inteligencji**inteligent** - inteligent**intelligentný** - inteligentny**intuícia** - intuicja**jasná mysl** - jasny umysł**mozog** - mózg**nadanie** - talent**nadpriemerná inteligencia** - ponadprzeciętna inteligencja**orientovat' sa** - orientować się**podnet** - bodziec**pohľad na svet** - spojrzenie na świat**pochopit'** - zrozumieć**pokladnica vedomostí** - skarbnica wiedzy**polyglot** - poliglota**poučiť sa** - wyciągnąć naukę; wyciągnąć wnioski (z czegoś)**priamočiary** - prostoliniowy**prirodzená inteligencia** - wrodzona inteligencja**prostáčik** - prosty człowiek**riešiť problémy** - rozwiązywać problemy**rozumieť** - rozumieć**samostatné myslenie** - samodzielne myślenie**samouk** - samouk**sedliacky rozum** - chłopski rozum**schopnosť** - zdolność**šiesty zmysel** - szósty zmysł**umelá inteligencia** - sztuczna inteligencja**usúdiť** - wywnioskować**úsudok** - wniosek**usudzovat'** - wyciągać wnioski**vedieť** - 1. wiedzieć 2. umieć**vedomie** - świadomość**vedomosti** - wiadomości**vedychtivý** - żądny wiedzy**vizionár** - wizjoner**vnímanie sveta** - postrzeganie świata**vnímový** - bystry; wnikliwy**všestranné záujmy** - wszechstronne zainteresowania**vševediaci** - wszytkowiedzący**výnimočný** - wyjątkowy**vzdelaný** - wykształcony**zázračné dieťa** - cudowne dziecko**z množiť vedomosti** - poszerzyć wiedzę

MĄDROŚĆ

dômyselný - sprytny; pomysłowy
dôvtipný - błyskotliwy; bystry
erudovaný - wszechstronnie wykształcony
geniálny - genialny
génius - geniusz
hlas rozumu - głos rozsądku
liaheň talentov - kuźnia talentów
mať pochop - być pojętnym
mudrák - mądrala
mudrc - mędrzec
múdrosť - mądrość
múdry - mądry

Myśli si, že všetku múdrosť (sveta) pojedol.
 Vyvodiť ponaučenie z niečoho.
 Ubiť v niekom talent.
 Učiť sa na vlastných chybách.
 Použiť vedomosti v praxi.
 Robiť zo seba blázna.
 Byť sto rokov za opicami.
 Človek so širokým rozhľadom.
 Duševne postihnutý človek.
 Hlúpy má šťastie.
 Nikto nevymyslel nič lepšie.

GŁUPOTA

analfabet - analfabeta
blázon - wariat
blbec - dureń; głupiec
debil - debil
hlupák - głupek
hlúpost' - 1. głupstwo 2. głupota
hlúpy - głupi
hlúpy ako teľa - głupi jak but
chmuľo - dureń
idiot - idiota
ignorancia - ignorancja
ignorant - ignorant
imbecil - imbecyl
kretén - kretyn
makové trdlo - zakuty łeb
naivita - naiwność
negramotný človek - analfabeta
nevedomosť - nieświadomość
oblbovať - ogłupiać

osvietenec - człowiek oświecony
plodonosné myšlienky - twórcze myśli
pokladat' sa za najmúdrejšieho - uważać się za
 najmądrzejszego
rozvinúť talent - rozwinąć talent
sčítaný - odczytany
šikovný - 1. zdolny 2. zręczny
umný - rozumny; mądry
umúdrit' sa - zmądrzeć
veľduch (poet.) - geniusz
životná múdrosť - mądrość życiowa

Myśli, że pozjadał wszystkie rozumy.
 Wyciągnąć wnioski z czegoś.
 Zabić w kimś talent.
 Uczyc się na (własnych) błędach.
 Spożytkować wiedzę w praktyce.
 Robić z siebie wariata.
 Być sto lat za Murzynami.
 Człowiek o szerokich horyzontach.
 Człowiek upośledzony umysłowo.
 Głupi ma zawsze szczęście.
 Nikt nie wymyślił nic lepszego.

obmedzenosť - ograniczenie
obmedzený - ograniczony
poloblázon - półgłówek
polointeligent - półinteligent
pomiasť sa - postradać zmysły
primitív - prymityw
slabomyseľný - głupkowaty; ograniczony; tępy
sprosták - głupek; dureń; głupiec
sprostota - głupota
sprostý - głupi
strelený - stuknięty
trkvas - dureń
tupec - tępak; tuman
vyhráknut' hlúpost' - palnąć głupstwo
zadebnená hlava - zakuty łeb
zaostalost' - zacofanie
zaostalý - zacofany
zápecnictvo - zacofanie
zhlúpnut' - zgłupieć; ogłupieć

PAMIĘĆ

dlhodobá pamät' - pamięć długotrwała
epizodická pamät' - pamięć epizodyczna
krátkodobá pamät' - pamięć krótkotrwała
mať dobrú pamät' - mieć dobrą pamięć
mať vynikajúcu pamät' - mieć świetną pamięć
pamät' - pamięć
pamätat' - pamiętać
pozabúdat' - pozapominać
prípamätat' si - przypomnieć sobie
prípamätávat' si - przypominać sobie
prípomenút' si - przypomnieć sobie
procedurálna pamät' - pamięć proceduralna
rozpomienka - wspomnienie

sémantická pamät' - pamięć semantyczna
senzorická pamät' - pamięć sensoryczna
sluchová pamät' - pamięć słuchowa
spomienka - wspomnienie
vštepít' si do pamäti - wbić sobie do głowy
zabúdat' - zapominać
zábudlivosť - zapominalstwo
zábudlivý - zapominalski
zabudnúť - zapomnieć
zapamätat' si - zapamiętać (sobie)
zmyslová pamät' - pamięć sensoryczna
zraková pamät' - pamięć wzrokowa

MYŚL

kritické myslenie - krytyczne myślenie
mentálne zaostalý - upośledzony umysłowo
myslenie - myślenie
mysliet' - myśleć
myšlienka - myśl
myšlienková skomolenina - plątanina myśli
myšlienkové skoky - skoki myślowe
myšlienkové vákuum - pustka intelektualna
myšlienkový pochod - proces myślowy
nápad - pomysł
pohrúžit' sa do myšlienok - pogrążyć się w myślach

pohýbat' rozumom - ruszyć głową
premysliet' - przemyśleć; rozważyć
premýšľat' - rozmyślać
rozjímat' - rozmyślać; kontemplować
spájanie faktov - kojarzenie faktów
uvažovat' - rozmyślać
uvedomiť si - uświadomić sobie
vypelo rozmýšľat' - dojrzale myśleć
vyvodit' - wyciągnąć wnioski; wywnioskować
zamysliet' sa - zastanowić się

POMYŁKA

byť na omyle - być w błędzie
chyba - błąd
mýlit' sa - mylić się
mýlka - omyłka
nedopatrenie - niedopatrzenie
omyl - pomyłka
omyl v rátaní - pomyłka w liczeniu
opravit' chybu - naprawić błąd
pochybené závery - błędne wnioski

pochybit' - popełnić błąd; pomylić się
pomýlit' sa - pomylić się
poučit' sa z chyb - wyciągnąć wnioski z błędów
robit' chyby - popełniać błędy
tragický omyl - tragiczna pomyłka
urobit' chybu - popełnić błąd
vyvarovat' sa chýb - unikać błędów
vyviest' z omylu - wyprowadzić z błędu
zmýlit' sa - pomylić się

2.7 CHARAKTER

PODSTAWOWE CECHY CHARAKTERU

bezzásadovosť - brak zasad	prívetivý - życzliwy
byť bez škrupúl - nie mieć skrupułów	pud sebazáchovy - instynkt samozachowawczy
citlivosť - wrażliwość	puntičkár - pedant
citovo nezrelý - niedojrzały emocjonalnie	rojčit' - marzyć; śnić
cudný - wstydlivy; niewinny	rojko - marzyciel
domased - domator	romantik - romantyk
exhibicionista - ekshibicjonista	rozržitost' - roztargnienie
hanblivý - wstydlivy	rozržitý - roztargniony
hedonik - hedonista	samoľúby - samolubny; zadufany w sobie; zarozumiały
hovädo - bydłak; bydło	sebahodnota - poczucie własnej wartości
charakterová pevnosť - siła charakteru	sebaprijatie - samoakceptacja
chválenkár - chwaliپیęta	sebaúcta - szacunek do samego siebie
individualista - indywidualista	sebazaprenie - samozaparcie
introvert - introwertyk	sebec - samolub; egoista
komplikovaná povaha - trudny charakter	sebecstvo - egoizm
krajne nezodpovedný - skrajnie nieodpowiedzialny	skúpy - skąpy
lakomec - chytrus, skąpiec	slaboch - słabeusz
mamičkár - maminsynek	snaživý - gorliwy, pilny
mať o sebe nízku mienku - mieć niskie mniemanie o sobie	svedomitost' - sumienność
mať vysoké nároky - mieć wysokie wymagania	svedomitý - obowiązkowy; sumienny
menlivosť povahy - zmienność charakteru	sympatický - sympatyczny
mierna povaha - spokojny charakter	trdlo - oferra
mrcha - suka; jędza (<i>o kobiecie</i>)	trpezlivosť - cierpliwość
nedostatok škrupúl - brak skrupułów	trpezlivý - cierpliwy
neriešiť maličkosti - nie przejmować się drobiazgami	trúfalosť - śmiałość; zuchwałość
odhodlanie - determinacja	trúfaly - śmiały; zuchwały
pačmaga - łobuz, drań	tvrdohlavosť - upór
padavka - oferra; niedołęga	tvrdohlavý - uparty
pachtivec - chciwiec, chytrus	tvrdošijný - zawzięty; nieustępliwy
pachtivý - chciwy; zachłanny	tyran - tyran
panovačný - władczy; apodyktyczny	úprimnosť - szczerosć
pecúch - domator, piecuch	úprimný - szczerzy
perfekcionista - perfekcjonista	ústupčivý - ustępliwy
pevné nervy - mocne nerwy	váhavý - niezdecydowany
pevný charakter - silny charakter	vrtkavý - zmienny; kapryśny
počúvny - posłuszny	vyčnievať z radu - wyróżniać się z tłumu
podliak - nikczemnik	zanovitý - krnąbrny; uparty
podliak - podlec, nikczemnik	zaťatec - uparciuch
podozrievavá - podejrzliwa	závistlivý - zazdrosny
pomstivosť - mściwość	zhovievavosť - pobłażliwość
pomstivý - mściwy	zhovievavý - łagodny; pobłażliwy
pomstychtivosť - mściwość	zmeniť sa na nepoznanie - zmienić się nie do poznania
popudlivý - porywczy	žiarlivec - zazdrośnik
povaha - charakter	žiarlivý - zazdrosny
povahové vlastnosti - cechy charakteru	
poverčivý - przesądny; zabobonny	

DOJRZAŁOŚĆ

obetavý - ofiarny
obozretnosť - ostrożność
pevná vôľa - silna wola
predvídavý - przezorny
realista - realista
rozumný - rozsądny, mądry
striedmy - wstrzemięźliwy; powściągliwy
strpenie - cierpliwość; wyrozumiałość

svedomý - sumienny; rzetelny
uvážlivý - rozważny; rozsądny
zmysel pre zodpovednosť - poczucie odpowiedzialności
zodpovednosť - odpowiedzialność
zrelosť - dojrzałość
zrelý - dojrzały

ODWAGA

bojzlivý - bojaźliwy
nesmelosť - nieśmiałość
nesmelý - nieśmiały
odvaha - odwaga
odvážny - odważny
plachý - nieśmiały; płochliwy
posmeliť sa - dodać sobie odwagi

smelosť - śmiałość
smelý - śmiały
srač - tchórz
sraľo - tchórz
statočnosť - dzielność
strachosť - cykor
zbabelec - tchórz

FALSZ

druhá tvár - druga twarz
dvojtvárnosť - dwulicowość
intrigán - intrygant
intrigánka - intrygantka
klamár - kłamca
klamárka - kłamczucha
luhár - łgarz
manipulátor - manipulator
notorický klamár - notoryczny kłamca
pätolizáč - lizus
podlizovač - podlizywacz
pochlebovač - pochlebca
pokrytec - obłudnik, hipokryta

potuteľnosť - obłuda, fałsz
pozér/ pozérka - pozer/ pozerka
prefikanec - spryciarz, cwaniak
prospechárstvo - wyrachowanie
úskočný - podstępny; fałszywy
prešibaný - sprytny; przebiegły
pätolizáč - lizus
pochlebovač - pochlebca; lizus
prefikanosť - spryt; przebiegłość
prefikaný - sprytny; przebiegły; cwany
pretvarovať sa - udawać
pretvárka - fałsz; obłuda; dwulicowość
pokrytectvo - obłuda

PRACOWITOŚĆ

cudzopasník - pasożyt
darebák - 1. leń 2. nikczemnik
darmožráč - darmozjad
daromník - leń; obibok
flákač - leń; obibok; próżniak
húževnatý - pilny; gorliwy
lenivý ako voš - leń śmierdzący
podnikavosť - przedsiębiorczość
pohodlný - wygodny

poval'ač - próżniak; wałkoń; nierób
poval'ačský život - próżniaczy tryb życia
poval'ovat' sa - próżnować
pracant - pracus
pracovitý - pracowity
trúd - truteń; obibok
ulievač - wałkoń; obibok
zaháľač - leń; wałkoń

ZACHOWANIE

arogancia - arogancja
arogantný - arogancki
bezočivec - prostak
dotieravý - 1. wścibski 2. nachalny, natrętny
drzosť - bezczelność
horenos - bufon
hrať sa na pána - udawać pana
chrapúň - cham; grubianin
chrapúnstvo - chamstwo; grubiaństwo
íšť príkladom - dawać przykład
nafúkanec - bufon
namosúrený - naburmuszony
namrzenosť - zły humor
namyslenosť - zarozumiałość
namyslený - zarozumiały; pyszałkowaty
netrpezlivosť - niecierpliwość
nevrlosť - opryskliwość
nevychovanosť - brak wychowania
nezneseiteľný - nieznośny
ohľaduplnosť - takt
ohľaduplný - taktowny
pačmaga - łobuz; drań
panovačnosť - władczość
papuľnatý - pyskaty
podlízavosť - serwilizm; służalczość; lizusostwo
podlízavý - służalczy; pochlebczy
podlízovač - lizus; pochlebca
podlízovať sa - podlizywać się
povýšenosť - zarozumiałość

Jeho správanie hraničí s paranojou.
 Každú tajnosť hneď roztrúbi.
 Sme na jednej vlnovej dĺžke.

povýšený - zarozumiały; pyszałkowaty
precitlivý - przewrażliwiony
prepiata zdvorilosť - przesadna grzeczność
psychopat - psychopata
pupok sveta - pępek świata
pýcha - pycha
sadista - sadysta
sadistka - sadystka
sebaistota - pewność siebie
sebavedomie - pewność siebie
sebavedomý - pewny siebie
spoločenský - towarzyski
správanie - zachowanie
správať sa - zachowywać się
spupný - pyszałkowaty; nadęty
spurný - przekorny; krnąbrny
srditý - porywczy; impulsywny
sukničkář - kobieciarz
tručovat' - dąsać się
trucovitý - nadąsany; przekorny
tyran - tyran
vtieravosť - nachalność; natarczywość
vtieravý - natrętny; nachalny; natarczywy; wścibski
výstrednosť - ekscentryczność; ekstrawagancja
zdvorilo odmietnuť - grzecznie odmówić
zle zaobchádzať s kým - źle traktować kogoś
zlostný - gniewny; porywczy
zvládať svoje správanie - kontrolować swoje zachowanie

Jego zachowanie graniczy z paranoją.
 Zaraz roztrąbi każdą tajemnicę.
 Nadajemy na tych samych falach.

2.8 EMOCJE I UCZUCIA

EMOCJE I UCZUCIA - SŁOWNICTWO PODSTAWOWE

bezmocnosť - bezradność	rozmrzený - gderliwy; niezadowolony
bolesť - ból	rozpačitosť - zakłopotanie; zażenowanie
cítim sa osamelý - czuję się samotny	rozpačitý - zakłopotany; zażenowany; zmieszany
citové spojivo - więź uczuciowa	rozpaky - zażenowanie; zakłopotanie
dúfat' - mieć nadzieję	rozrušený - zaniepokojony; niespokojny
hanba - wstyd	roztrpčený - rozgoryczony; przygnębiony
hanbiť sa - wstydzić się	sklamanie - zawód
hrdosť - duma	sklamat' - rozczarować; zawieść
mať za zlé - mieć za złe	slasť - rozkosz; upojenie; błogość
nadšenie - 1. entuzjazm 2. zachwył	slasťná chvíľa - błoga chwila
naozajstné emócie - prawdziwe emocje; autentyczne emocje	šok - szok
neistota - niepewność	temná predtucha - złe przeczucie
nenávisť - nienawiść	tréma - trema
neodpustiteľný - niewybaczalny	túžba - pragnienie
nepokoj - niepokój	údiv - zdziwienie; zdumienie
nespokojnosť - niezadowolnienie	úľava - ulga
nezdieľať nadšenie - nie podzielać entuzjazmu	ustaraný - zatroskany; stroskany
ostych - wstyd, nieśmiałość	utrápený - stroskany; zatroskany
počudovanie - zdumienie; zdziwienie	utrpenie - cierpienie
počudovanie (nad niečím) - zdziwienie; zdumienie (czymś)	vcítiť sa - wczuć się (w kogoś)
počudovať sa - zdumieć się; zdziwić się	vnútorný konflikt - konflikt wewnętrzny
podivíť sa - zdziwić się	vyčistiť hlavu - oczyścić umysł; poukładać myśli
podľahnúť citom - ulec uczuciom	vytrženie - entuzjazm; uniesienie
podvedomé napätie - podświadome napięcie	vzrušenie - podniecenie
ponadávať - ponarzekać; powyzywać	vzrušovať - podniecać
prejaviť pocity - okazać uczucia	zabolieť - zabołeć
prekvapenie - zaskoczenie	začudovať sa - zdumieć się, zdziwić się
prekvapenosť - zdziwienie, zdumienie	znepokojenie - zaniepokojenie
rozhorčený - rozgoryczony	zúfalstvo - desperacja
	žiaľ - żal
	žiarlivosť - zazdrość (<i>np. o partnera</i>)

Je to na zbláznenie.
 Nemôžem sa dočkať.
 Neviem si predstaviť.
 Otvárať oči od údivu.
 Podivil sa jeho slovám.
 Pomlčať o svojich pocitoch.
 Spadol mu kameň zo srdca.
 Stúpil niekomu na otlak.
 Všetko mu padá z rúk.
 Plakať nad rozliatym mliekom.

Można (od tego) zwariować.
 Nie mogę się doczekać.
 Nie potrafię sobie wyobrazić.
 Otwierać oczy ze zdumienia.
 Zdziwiły go jego słowa.
 Przemilczeć swoje uczucia.
 Spadł mu kamień z serca.
 Nadepnąć komuś na odcisk.
 Wszystko leci mu z rąk.
 Płakać nad rozlanym mlekiem.

RADOŚĆ

eufória - euforia
podskočiť' od radosti - podskoczyć z radości
potešenie - przyjemność, radość
potešit' - ucieszyć
radost' zo života - radość z życia
radostná udalosť - radosne wydarzenie
radostný - radosny
radovať sa - cieszyć się
rozihrane - z rozbawieniem; wesoło

Nevie sa radovať.
 Oči sa jej rozihrali od šťastia.
 Premohla ho radost'.
 Radosť sa premenila na žal'.
 Srdce sa mu rozihralo.

SMUTEK

depresívny - depresyjny
dojatý - wzruszony; przejęty
dojemný - wzruszający
dušený plač - tłumiony płacz
krokodílie slzy - krokodyle łzy
ľúbostné rozťúženie - tęsknota miłosna
nešťastná - nieszczęśliwa
plačka - płaczka; beksa
plačky - z płaczem
plačlivo stonať - płaczliwie jęczeć
plakať - płakać
pocit sklamanja - uczucie rozczarowania
pohrebná nálada - grobowy nastrój
ponurá nálada - ponury/posępny nastrój
poplakávat' - popłakiwać
poplakávat' - popłakiwać
pregígať slzy - połykać łzy
prehlnúť slzy - przełknąć łzy
presmutný - bardzo smutny
priviesť do plaču - doprowadzić do łez
prúdy slz - strumienie łez

Je mi do plaču.
 Lúčiť sa plačky.
 Pohľad podfarbený smútkom.

rozihraný - rozbawiony; radosny
rozihrať - rozbawić; ożywić
rozjarenosť - wesołość; ożywienie
rozjarený - rozweselony; rozradowany
rozradostniť - uradować
spôsobit' radost' - sprawić radość/przyjemność
tešit' sa - cieszyć się
utešit' - pocieszyć
veselosť - wesołość

Nie potrafi się cieszyć.
 Jej oczy rozpromieniły się ze szczęścia.
 Ogarnęła go radość.
 Radosć zmieniła się w żal.
 Jego serce uradowało się.

roniť slzy - ronić łzy
rozhorčenie - rozgoryczenie
rozľútostit' - rozżalić; zasmucić
rozplakať - doprowadzić do płaczu
rozplakať sa - rozpłakać się
roztrpčenosť - rozgoryczenie
skleslý - smutny; przygnębiający
skľúčený - smutny; melancholijny; smętny
slzy dojatia - łzy wzruszenia
smútiť - być smutnym
smutniť - stawać się smutnym
smutný - smutny
smútok - 1. smutek 2. żałoba
strápený - strapiony; zmartwiony; stroskany
súcit - współczucie; litość
svetobôľ - melancholia, chandra
tiesnivý - przygnębiający
uplakany - zapłakany
usedavý plač - rzewny płacz; spazmatyczny płacz
vzlykať - szlochać; płakać

Chce mi się płakać.
 Żegnać się z płaczem.
 Spojrzenie zabarwione smutkiem.

GNIEW

besniet' (sa) - wściekać (się)
dohnevati' - rozgniewać; rozzłościć
frustrácia - frustracja
frustrovaný - sfrustrowany
hnevati' sa - gniewać się
hnevlivý - gniewny
nahnevaný - rozgniewany
nasraný - wkurwiony
nazlostiti' - zezłościć
ovládnut' podráždenie - opanować rozdrażnienie
pobúrené davy - wzburzone tłumy
pobúrenie - oburzenie; wzburzenie
pobúrenosť - wzburzenie
pohnevati' sa - pogniewać się
popudený - zirytowany; zdenerwowany
popuditi' - rozzłościć; zdenerwować
preglgnúť zlosť - stłumić (w sobie) złość
riadne sa nahnevati' - porządnie się zdenerwować
rozbesnený - rozwścieczony

Jeho odpoveď ho rozzúrila.
 Hnev je zlý radca.
 Hnev mu rozpálil tvár.
 Hnev mu zamútil rozum.
 Jej reči ho popudili.
 Krv mu udrela do hlavy.
 Počastoval ho nadávkami.
 Poháňala ho túžba po pomste.
 Vyliať si hnev na niekom.
 Vzbúrili sa v ňom hnev.
 Zlosť ho popichávala čoraz viac.
 Od jedu rozdupal hračku.

STRACH

mať strach - bać się
mysleli na najhoršie - myśleli o najgorszym
obava - obawa
panický strach - paniczny strach
panikárit' - panikować
podesiť (sa) - przerazić (się)
poľakane - z przestraczeniem; z lękiem
poľakaný - wylekniiony, wylekły
poľakať - zląknąć się
polomftvy od strachu - półzywy ze strachu
poplašenosť - popłoch, przerażenie
poplašený - wystraszony
postrašiti' - 1. postraszyć 2. przestraszyć
potlačiť strach - przemóc strach

L'udí sa zmocnila panika.
 Mať v očiach des.
 Nahnať niekomu strach.
 Premkol ju strach.
 Pribehol celý poplašený.
 Strach má veľké oči.
 Strach z neho pomaly padal.
 Cítiť strach pred niekým

rozčertit' - rozwścieczyć; zirytować
rozčúlenosť - zdenerwowanie; irytacja
rozčúlený - zdenerwowany; zirytowany
rozčúliť (sa) - zdenerwować (się)
rozhnevati' - rozgniewać; rozzłościć
rozhorčenosť - oburzenie
rozhorčený - oburzony
rozľútiť - rozsierdzić; rozwścieczyć
rozsrdiť - rozsierdzić
rozšurený - rozwścieczony; rozszałaty; wściekły
rupli jej nervy - puścić jej nerwy
srd - gniew; złość
strácať trezlivosť - tracić cierpliwość
strátiť sebaovládanie - stracić panowanie nad sobą
uniest' sa hnevom - unieść się gniewem
vytočiť sa - zezłościć się; wkurzyć się
vyviest' z miery - wyprowadzić z równowagi
vzbíknut' hnevom - zapłonąć gniewem
zloba; zlosť - złość; gniew

Jego odpowiedź go rozwścieczyła.
 Gniew jest złym doradcą.
 Gniew rozpalił jego twarz.
 Gniew zamącił mu rozum.
 Jej słowa go rozzłościły.
 Krew uderzyła mu do głowy.
 Uraczył go wyzwiskami.
 Gnało go pragnienie zemsty.
 Wylądować na kimś gniew.
 Rozgorzał w nim gniew.
 Złość podniecała go coraz bardziej.
 Ze złości rozdeptał zabawkę.

prepadnúť panike - wpaść w panikę
spanikárit' - spanikować
strach zo smrti - strach przed śmiercią
stráchať sa - bać się; lękać się
triasť sa - trząść się
údes - przerażenie
umierať od strachu - umierać ze strachu
ustrašený - przestraszony; wystraszony
vydesiť (sa) - przerazić się
vystrašenosť - przestraczenie; lęk
vystrašený - wystraszony; przestraszony
vystrašiti' - wystraszyć
zdesenie - przerażenie

Ludzi ogarnęła panika.
 Mieć w oczach przerażenie.
 Napędzić komuś strachu.
 Przeniknął ją strach.
 Przybiegł cały wystraszony.
 Strach ma wielkie oczy.
 Strach z niego powoli opadał.
 Odczuwać strach przed kimś.

HUMOR

- anekdota** - anegdota
anglický humor - angielski humor
apríl - żart prima aprilisowy
bujný smiech - rubaszny śmiech
čierny humor - czarny humor
dvojzmyselný vtíp - dwuznaczny dowcip
humor - humor
humoristický - humorystyczny
chichotať sa - chichotać się
chichúňať sa - chichotać się
komický - komiczny
komik - komik
nepozná žarty - nie zna się na żartach
położartom - pół żartem
popukať sa od smiechu - pęknać ze śmiechu
posmech - drwina; szyderstwo
posmeškár - szyderca; kpiarz
posmeškársky - kpiący; szyderczy
posmeškovať sa - wyśmiewać się; naśmiewać się
posmievač - kpiarz; żartowniś
posmievačný - kpiący; szyderczy
posmievať sa - naśmiewać się; śmiać się;
požartovať (si) - pożartować (sobie)
prvoaprilový žart - żart prima aprilisowy
prvý apríl - prima aprilis
rozmarňý príbeh - zabawna historia
rozosmiať - rozśmieszyć
rozosmiať - roześmiały
rozpustený smiech - swawolny śmiech
rozumieť žartom - znać się na żartach
rozveseliť - rozweselić; poprawić humor
smiešik - śmieszek
smiešny - śmieszny
srandista - jajcarz
šašo - błazen; pajac; klaun
šelmovský kúsok - figlarny kawał
šibeničný humor - wisielczy humor
špás - kawał; figiel; żart
špásovať - robić kawały
uštipačný humor - uszczypliwy humor
uťahovať si z niekoho - robić sobie z kogoś żarty
váľať sa od smiechu - tarzać się ze śmiechu
vtíp - dowcip
vtípkár - dowcipniś
vtípkovať - dowcipkować; żartować
vtipnosť - żartobliwość
vtipný - dowcipny
vysmievať sa (komu?) - wyśmiewać (kogo?)
zažartovať (si) - zażartować (sobie)
zdržiavať smiech - powstrzymywać śmiech
zmysel pre humor - poczucie humoru
žart - żart
žartík - żarcik
žartovný - żartobliwy
žarty nabok! - żarty na bok!

WZAJEMNE STOSUNKI

- antipatia** - antypatia
blahoprajnosť - życzliwość; przychyłność
blahosklonný - łaskawy; wyrozumiały
chladný - chłodny
ľahostajnosť - obojętność
ľahostajný - obojętny
mať v úcte - szanować
náklonnosť - przychyłność
nenávidieť - nienawidzić
nenávisť - nienawiść
nepriateľ - wróg
nepriateľstvo - wrogość
neúcta - brak szacunku
nevraživosť - niechęć; animozja; wrogość
nevraživý - nieprzyjazny
obdiv - podziw
obdivovať - podziwiać
odmeranosť - dystans
odmeraný - chłodny; powściągliwy
padnúť do nemilosti - popaść w niełaskę
pohnevať si nekoho - zrazić do siebie kogoś
pohrdanie - pogarda
pohrdat' - gardzić
pohrdavosť - pogarda
poštvat' - podjudzić; posztwać
priazeň - przychyłność; łaska
sympatia - sympatia
úcta - szacunek
vážiť si - szanować
vl'údnosť - serdeczność
vl'údny - serdeczny
vrelosť - serdeczność
zdržanlivý - powściągliwy

MIŁOŚĆ

bozk - pocałunek; całus
bozkat' - całować
bozkávat' sa - całować się
božtek - całus; buziak
bývalá - była
ctiteľ' - wielbiciel
dohadzovač - swat
dohadzovačka - swatka
dotyk - dotyk
flirt - flirt
flirtovať' - flirtować
frajer - chłopak (partner)
frajerka - dziewczyna (partnerka)
hľadať lásku - szukać miłości
hodit' sa k sebe - pasować do siebie
horúci bozk - gorący pocałunek
chodit' spolu - chodzić ze sobą
ísť na rande - iść na randkę
ľúbostný poryv - uniesienie miłosne
ľúbostný trojuholník - trójkąt miłosny
milovať' - kochać
nájsť si priateľa - znaleźć chłopaka
nešťastná láska - nieszczęśliwa miłość
nevera - niewierność
objat' (sa) - objąć (się); przytulić (się)
objatie - objęcie; przytulenie
objímanie - przytulanie
očarenie - oczarowanie
platonická láska - platoniczna miłość
pobozkat' - pocałować
prebrať frajerku - odbić dziewczynę
predchnutý láskou - przepelniony miłością
predstierať lásku - udawać miłość
prelietavá láska - przelotna miłość

Mať šťastie v láske.
 Láska na prvý pohľad.
 Prežili sme nádherné chvíle.
 Prežili sme toľko krásnych chvíľ.
 Sme spolu pol roka.
 Stará láska nehrdzavie.
 Zahľadeli sa do seba.
 Zlomiť niekomu srdce.

prituľovať'; privíňať' - przytulać
prvá láska - pierwsza miłość
puto - więź
rande na slepo - randka w ciemno
randit' - chodzić na randki
románik - romans
rozchod - rozstanie
rozist' sa - rozejść się
srdce krváca - serce krwawi
sviatok všetkých zamilovaných - święto zakochanych
vášeň - namiętność
večera pri sviečkach - kolacja przy świecach
veľká láska - wielka miłość
vrelý bozk - namiętny pocałunek
vybozkávat' - wycalować
vyznávať' lásku - wyznawać miłość
vzt'ah - związek
vzt'ah na diaľku - związek na odległość
zabudnúť na bývalého - zapomnieć o byłym
zaiskrit' - zaiskrzyć
zaľúbení - zakochani
zaľúbit' sa - zakochać się
zamilovaná po uši - zakochana po uszy
zamilovať' sa - zakochać się
zasypávať bozkami - zasypywać pocałunkami
zbalit' - poderwać
zbozkávat' - ucałować
zbožňovať' - ubóstwiać
zvádzač - uwodziciel
zvádzačský - uwodzicielski
zvádzať' - uwodzić
zvodca - uwodziciel
zvodkyňa - uwodzicielka

Mieć szczęście w miłości.
 Miłość od pierwszego wejrzenia.
 Przeżyliśmy wspaniałe chwile.
 Przeżyliśmy tyle pięknych chwil.
 Jesteśmy razem pół roku.
 Stara miłość nie rdzewieje.
 Zakochali się w sobie.
 Złamać komuś serce.

3. ZDROWIE

3.1 ZDROWIE

ZDROWIE - POJĘCIA OGÓLNE

antivakcinátor - antyszczepionkowiec duševné zdravie - zdrowie psychiczne eutanázia - eutanazja homeopatia - homeopatia hygienické podmienky - warunki sanitarne hypochonder - hipochondryk hypochonderka - hipochondryczka chatrné zdravie - słabe zdrowie imunitný systém - układ odpornościowy nepreháňať s alkoholom - nie nadużywać alkoholu obmedziť - ograniczyć obranyschopnosť organizmu - siły obronne organizmu očkovací kalendár - kalendarz szczepień očkovanie - szczepienie otuzilý - odporny; zahartowany parazit - pasożyt pevné zdravie - dobry stan zdrowia; dobre zdrowie piť veľa tekutín - pić dużo płynów podlomené zdravie - nadwątlone zdrowie podvýživa - niedożywienie pokosené zdravie - podkopane zdrowie pošramotit' zdravie - nadwątlić zdrowie pravidelné kontroly - regularne kontrole	precitlivenosť - nadwrażliwość predchádzať - zapobiegać predísť - zapobiec premerat' si tlak - zmierzyć ciśnienie prevencia - profilaktyka protiočkovacia kampaň - kampania antyszczepionkowa samovyšetovanie - samobadanie starat' sa o zdravie - dbać o zdrowie strácať zdravie - tracić zdrowie tlakomer - ciśnieniomierz ujma na zdraví - uszczerbek na zdrowiu umývanie rúk - mycie rąk vitalita - witalność vitamín - witamina vnútrajšok tela - wewnątrz ciała vysoký cholesterol - wysoki cholesterol zaočkovat' - zaszczepić zdravičko - zdrówko zdravie - zdrowie zdravo sa stravovat' - zdrowo się odżywiać zdravotný stav - stan zdrowia zdravý - zdrowy životospráva - tryb życia

SŁUŻBA ZDROWIA

ambulancia - poradnia ambulantná pohotovosť - nocna opieka zdrowotna anestéziológ - anestezjolog čakacia doba - czas oczekiwania dostupnosť diagnostikovania - dostęp do diagnostyki felčiar - felczer; konował gynekológ - ginekologa hospic - hospicjum chorobopis - historia choroby injekčná striekačka - strzykawka ísť na pohotovosť - iść na pogotowie konzílium - konsylium konzultácia - konsultacja krčný lekár - laryngolog lekár - lekarz lekárka - lekarka lekárnik - aptekarz lekárska komora - izba lekarska lekárske potvrdenie - zaświadczenie lekarskie mastičkář - 1. znachor 2. konował ministerstvo zdravotníctva - ministerstwo zdrowia navštívit' lekára - pójść do lekarza očiar - okulista očkovací kalendár - kalendarz szczepień očkovací preukaz - świadectwo szczepienia odborný lekár - lekarz specjalista	ordinačné hodiny - godziny przyjęć ortopéd - ortopeda ošetrujúci lekár - lekarz prowadzący pacient - pacjent pacientka - pacjentka pediater - pediatra poliklinika - przychodnia poradiť sa s lekárom - skonsultować się z lekarzem poskytnúť prvú pomoc - udzielić pierwszej pomocy povinné očkovanie - obowiązkowe szczepienie praktický lekár - lekarz podstawowej opieki zdrowotnej preočkovat' - ponownie zaszczepić prepásť termín - przegapić termin primárna starostlivosť - podstawowa opieka zdrowotna prístup k pacientom - podejście do pacjentów sanitka - karetka služba - dyżur službukonajúci lekár - lekarz dyżurny stacionár - ośrodek opieki dziennej účet za zákrok - rachunek za zabieg vakcína - szczepionka verejné zdravie - zdrowie publiczne všeobecný lekár - lekarz podstawowej opieki zdrowotnej vycestovat' za pacientom - pojechać do pacjenta

SŁUŻBA ZDROWIA - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

vyhl'adat' lekára - iść do lekarza
záchranka - pogotowie ratunkowe
záchranná služba - pogotowie ratunkowe
zájst' k lekárovi - pójść do lekarza
zdravotná poisťovňa - fundusz zdrowia; kasa chorych (*ubezpieczyciel*)

zdravotná starostlivosť - opieka zdrowotna
zdravotné poistenie - ubezpieczenie zdrowotne
zdravotné stredisko - ośrodek zdrowia
zdravotníctvo - służba zdrowia
zdravotníčka - pracownica służby zdrowia
zdravotník - pracownik służby zdrowia

DIETETYKA

aminokyselina - aminokwas
aspartám - aspartam
bezlepková diéta - dieta bezglutenowa
bohatý na vitamíny - bogaty w witaminy
dietológ - dietetyk
dietologička - dietetyczka
držat' diétu - 1. być na diecie 2. przestrzegać diety
index telesnej hmotnosti - współczynnik masy ciała
jest' veľa zeleniny - jeść dużo warzyw
jo-jo efekt - efekt jojo
kalória - kaloria
kalorická bomba - bomba kaloryczna
kalorický - kaloryczny
lepok - gluten
nepravidelné stravovanie - nieregularne spożywanie posiłków
odriekat' si - odmawiać sobie
pestrá strava - zróżnicowana dieta; urozmaicona dieta
potravinová neznášalivosť - nietolerancja pokarmowa
pôst - post
příjem sacharidov - spożycie węglowodanów
príliš radikálna diéta - zbyt radykalna dieta

proteín - proteina
redukčná diéta - dieta odchudzająca
sacharid - węglowodan
sacharín - sacharyna
saturované mastné kyseliny - nasycone kwasy tłuszczowe
stévia - stevia
strava - pożywienie
stravovacie návyky - nawyki żywieniowe
transmastné kyseliny - tłuszcze trans
tuk - tłuszcz
umelé sladidlo - słodzik
vegán - weganizm
vegetarián - wegetarianin
vegetariánstvo - wegetarianizm
veľa pit' - dużo pić
vitamín - witamina
vláknina - błonnik
vylúčiť' - wykluczyć
výživový doplnok - suplement diety
výživový poradca - dietetyk
zdroj bielkovín - źródło białka
zhrešit' - zgrzeszyć

3.2 CHOROBA

CHOROBA - POJĘCIA OGÓLNE

autoimunitná choroba - choroba autoimmunologiczna	ochoriet' - zachorować
bacilonosič - nosiciel zarazków	onezdraviet' - zachorować
baktéria - bakteria	otrava krvi - sepsa; posocznica
bakteriálny patogén - bakteryjny czynnik chorobotwórczy	pandémia - pandemia
bojovať s chorobou - walczyć z chorobą	podľahnúť chorobe - przegrać z chorobą
civilizačné ochorenie - choroba cywilizacyjna	pohlavné choroby - choroby weneryczne
dedičnosť - dziedziczność; dziedziczenie	porucha - zaburzenie
epidémia - epidemia	predtierat' choroby - udawać chorobę
epidemiológ - epidemiolog	prechodit' chrípku - przechodzić grypę
epidemiológia - epidemiologia	priebeh choroby - przebieg choroby
epidemiologička - epidemiolog (kobieta)	prognóza - rokowanie
choroba z povolania - choroba zawodowa	progres ochorenia - postęp choroby
chorobisko - choróbsko	prvá pomoc - pierwsza pomoc
chorobnosť - zachorowalność; zapadalność na choroby	recidíva - recydywa
chrípková epidémia - epidemia grypy	remisia - remisja
chrípková sezóna - sezon grypowy	reverzibilný - odwracalny
chronické ochorenie - choroba przewlekła	rotavírus - rotawirus
infekčné ochorenie - choroba zakaźna	rozchoriet' sa - rozchorować się
infikovaná osoba - zarażona osoba	rozsiahla infekcia - rozległa infekcja
infikovať - zainfekować	spúšťač ochorenia - wyzwalacz choroby
inkubačná doba - okres inkubacji	stafylokok - gronkowiec
kmen vírusu - szczep wirusa	streptokok - paciorkowiec
komplikácie - powikłania	tichý zabijak - cichy zabójca (<i>o chorobie</i>)
kvapôčková cesta - droga kropelkowa	úmrtnosť - śmiertelność
maród - chory	vážna choroba - poważna choroba
medicína - medycyna	vírus - wirus
mutácia vírusu - mutacja wirusa	vleklá choroba - choroba przewlekła
náchylnosť na infekcie - podatność na infekcje	výskyt chorôb - występowanie chorób
nakazený - zarażony	zákerná choroba - podstępna choroba
nakazit' - zarazić	zápalový proces - proces zapalny
nákazlivé choroby - choroby zakaźne	zdravotné problémy - problemy zdrowotne
návrat - wznowa	zdroj nákazy - źródło infekcji
norovírus - norowirus	zhoršenie - pogorszenie
ochorenie - choroba	zlatý stafylokok - gronkowiec złocisty
	zlepšenie - poprawa
	zrazenina - skrzep
	zriedkavé choroby - rzadkie choroby

PODSTAWOWE CHOROBY

- alergia** - alergia
anaplazmóza - anaplazmoza
anémia - anemia
angína - angina
apendicitída - zapalenie wyrostka robaczkowego
artritída - zapalenie stawów
astma - astma
bronchitída - zapalenie oskrzeli
brušný týfus - dur brzuszny
bubonický mor - dżuma dymieniczna
celiakia - celiakia
cievna príhoda - zdarzenie naczyniowe
cirhóza pečene - marskość wątroby
cukrovka - cukrzyca
čierna smrť - czarna śmierć (*dżuma*)
čierny kašeľ - krztusiec
črevná chrípka - grypa jelitowa
depresia - depresja
dysfunkcia obličiek - upośledzenie czynności nerek
ehrlichioza - ehrlichioza; erlichioza
gonorea - rzeżączka
hepatitída - zapalenie wątroby
hepatomegália - powiększenie wątroby
herpes - opryszczka
hnisavá angína - angina ropna
cholera - cholera
chrípka - grypa
chrípka ošípaných - świńska grypa
chudokrvnosť - anemia; niedokrwistość
křčové žily - żylaki
kvapavka - rzeżączka
lymfadenitída - zapalenie węzłów chłonnych
lymfangiitída - zapalenie naczyń limfatycznych
lymská borelióza - borelioza
malária - malaria
mumps; príušnice - świnka
nachladnúť - przeziębic się
nedoliečená chrípka - niedoleczona grypa
neuróza - nerwica
nevoľnosť pri cestovaní - choroba lokomocyjna
osteoporóza - osteoporoza
osýpky - odra
otrava - zatrucie
ovčie kiahne - ospa wietrzna
pakostnica - artretyzm; skaza moczanowa; dna
papilomavirus - brodawczak
pásový opar - półpasiec
pľúcna embólia - zatorowość płucna
pľúcny mor - dżuma płucna
porucha osobnosti - zaburzenie osobowości
porucha zrážania krvi - zaburzenia krzepliwości krwi
prechladnutie - przeziębienie
ružienka - różyczka
salmonelóza - salmonelloza
stomatitída - zapalenie jamy ustnej
svrab - świerzb
šarlach - szkarlatyna
škvrnitý týfus - tyfus plamisty
tetanus - tężec
tromboembolická choroba - choroba zatorowo-zakrzepowa
trombóza - zakrzepica
trombóza hlbokých žíl - zakrzepica żył głębokich
trombóza tepien - zakrzepica tętnic
trombus - skrzep; zakrzep
tuberkulóza - gruźlica
urtikária - pokrzywka
viróza - infekcja wirusowa
vtácia chrípka - ptasia grypa
záduch; astma - astma
zápal mandlí - zapalenie migdałków
zápal mozgových blán - zapalenie opon mózgowych
zápal pľúc - zapalenie płuc
zápal priedušiek - zapalenie oskrzeli
zápal prinosových dutín - zapalenie zatok przynosowych
zápal príušnic - świnka
zápal stredného ucha - zapalenie środkowego ucha
žihľavka - pokrzywka

OBJAWY

- absces** - ropień
anafylaktický šok - wstrząs anafilaktyczny
angioneurotický edém - obrzęk naczyń nerwowy
bledosť - bladość
bolesť na hrudi - ból w klatce piersiowej
bolesti brucha - bóle brzucha
bronchospazmus - skurcz oskrzeli
čkat' - mieć czkawkę; czkać
dehydratácia - odwodnienie
dráždenie v hrdle - podrażnienie gardła
dusno - duszność
dýchavičnosť - duszność; duszności
edém - obrzęk
gangréna - zgorzel; gangrena
hnačka - biegunka
hnis - ropa
hnisať - ropieć
hnisavé ložisko - ognisko ropne
horúčka klesá - gorączka spada
horúčka stúpa - gorączka rośnie
chudnutie - utrata/strata wagi
kašeľ - kaszel
klinické príznaky - objawy kliniczne
kóma - śpiączka
kožná reakcia - reakcja skórna
kŕč - 1. skurcz 2. konwulsje
krv v moči - krew w moczu
krv v stolici - krew w stolcu
krvácanie z konečníka - krwawienie z odbytnicy
kýchať - kichać
kýchnuť - kichnąć
malátniet' - słabnąć; opadać z sił
mdloba - omdlenie
meningeálne príznaky - objawy oponowe
nabehnúť - napuchnąć
nádcha - katar
návaly tepla - uderzenia gorąca
nechutenstvo - brak apetytu
nekróza - martwica
neprítomnosť príznakov - brak objawów; przebieg bezobjawowy
nešpecifické reakcie - reakcje nieswoiste
nevoľnosť - nudności; mdłości
nočné potenie - nocne poty
odumieranie tkaniva - obumieranie tkanki
opuch - obrzęk
opuchnutý jazyk - obrzęk języka
oslabenie - osłabienie
pálenie v hrdle - pieczenie w gardle
pískot v ušiach - szumy w uszach
pocit chladných rúk a nôh - marznięcie rąk i nóg
pocit nevoľnosti - uczucie mdłości
pocit pálenia - uczucie pieczenia
pocit tlaku v hrdle - uczucie ucisku w gardle
pocit'ovat' - odczuwać
pokles ústneho kútika - opadanie kącika ust
poruchy rovnováhy - zaburzenia równowagi
poruchy spánku - zaburzenia snu
poruchy zrážanlivosti krvi - zaburzenia krzepnięcia krwi
prasacia chrípka - świńska grypa
preležanina - odleżyna
prítomnosť krvi v stolici - obecność krwi w stolcu
príznaky - objawy
problémy s pamäťou - problemy z pamięcią
prodromálne štádium - objawy prodromalne
puchnúť - puchnąć
riedka stolica - rzadki stolec
rozkolísanosť hormonálnych hladín - wahania poziomu hormonów
sinka - siniak
slabnúť - słabnąć
slabosť - osłabienie
slzenie - łzawienie
smrkať - smarkać
spavosť - senność
sťažené dýchanie - trudności w oddychaniu
stuhnutie šije - sztywność karku
sucho v ústach - suchość w ustach
svetloplachosť - światłowstręt
svrbenie - swędzenie
symptómy - objawy
symptómy z vysadenia - objawy odstawienne
šelest na srdci - szmer w sercu
škriabanie v hrdle - drapanie w gardle
štikútat' - mieć czkawkę; czkać
ťažké prehítanie - trudności z przełykaniem
točenie hlavy - zawroty głowy
únava - zmęczenie
upchatý nos - zatłoczony nos
vodnatá stolica - wodnisty stolec
vracanie - wymioty
vracat' - wymiotować
vydávit' (sa) - zwymiotować
vykašľat' - wykaślać
vypadávanie vlasov - wypadanie włosów
vyrážka - wysypka
výtok z nosa - wyciek z nosa
vyvracat' (sa) - zwymiotować
začervenané miesta - zaczerwienione miejsca
začervenanie - zaczerwienienie
zápcha - zaparcie; zatwardzenie
zimnica - dreszcze
zmeny nálady - zmiany nastroju
zoslabnutý - osłabiony
zväčšené uzliny - powiększone węzły chłonne
zväčšenie poprsia - ginekomastia
zvýšená teplota - stan podgorączkowy
zvýšené potenie - nadpotliwość
žltáčka - żółtaczka

DIAGNOZA

anamnéza - wywiad chorobowy
biopsja - biopsja
cétečko - tomografia komputerowa
cytológia - cytologia
diagnostikovať - diagnozować; zdiagnozować
diagnóza - diagnoza
gastroskopia - gastroskopia
chybná diagnóza - błędna diagnoza
kolonoskopia - kolonoskopia
krvný obraz - morfologia krwi
laboratórium - laboratorium
magnetická rezonancia - rezonans magnetyczny
mamografia - mammografia
nádych - wdech
odber krvi - pobranie krwi
odborná konzultácia - konsultacja specjalistyczna
odhaliť - wykryć
odobratie vzorky - pobranie próbki
odporúčanie - skierowanie
okultné krvácanie v stolici - obecność krwi utajonej w stolcu
počítačová tomografia - tomografia komputerowa

podozrenie - podejrzenie
potvrdiť - potwierdzić
pozitronová emisná tomografia - pozytronowa tomografia emisyjna
prekonzultovať výsledky - skonsultować wyniki
protilátka - przeciwciało
röntgen - rentgen
scintigrafia - scyntygrafia
skriningové testy - testy przesiewowe
stanoviť diagnózu - postawić diagnozę
tehotenský test - test ciążowy
ultrazvuk - ultrasonografia
určiť diagnózu - postawić diagnozę
výdych - wydech
vylúčiť - wykluczyć
vyšetrenie - badanie
vyšetrenie pohmatom - badanie palpacyjne
vyšetriť moč - zbadać moczu
vyšetrovať - badać
vzorka - próbka
zobrazovacie vyšetrenie - badanie obrazowe

LECZENIE

akupunktúra - akupunktura
ambulantná liečba - leczenie ambulatoryjne
antibiotická terapia - antybiotykoterapia
bezmocnosť - bezradność
beznádejny prípad - beznadziejny przypadek
byť pod lekársym dohľadom - być pod kontrolą lekarską
cielená liečba - terapia celowana; leczenie ukierunkowane
cítiť sa lepšie - czuć się lepiej
dávkovanie - dawkowanie
dávkovať; dózovať - dawkować
doliečiť - całkowicie wyleczyć
génová terapia - terapia genowa
hormonálna substitučná liečba - hormonalna terapia zastępcza
chorému sa poľahčilo - choremu ulżyło
infúzia - 1. kroplówka 2. wlew
inhalácia - inhalacja
intervenčný výkon - procedura interwencyjna
karanténa - kwarantanna
kloktat' si hrdlo - płukać gardło
kmeňové bunky - komórki macierzyste
kúpeľná liečba - leczenie uzdrowiskowe
kúra - kuracja
laboratórium - laboratorium
laboratórny - laboratoryjny
lekárneň - apteka
lekársky predpis - recepta
liečba - leczenie
liečebny - leczniczy
liečebný plán - plan leczenia
liečiť - leczyć
liečiteľ - znachor; uzdrowiciel

liečiteľka - znachorka; uzdrowicielka
liek neúčinkuje - lek nie działa
miera prežívania - wskaźnik przeżywalności
naordinovať lieky - przepisać leki
napriek snahe lekárov - pomimo wysiłków lekarzy
náročná liečba - trudne leczenie
nasadiť antibiotiká - zaaplikować antybiotyki
nevyliciteľný - nieuleczalny
obmedzenie stresu - ograniczenie stresu
odporúčania lekárov - zalecenia lekarzy
odporučiť - skierować
odzniet' - ustąpić (*o objawach*)
ošetrujúci lekár - lekarz prowadzący
ozdravieť - wyzdrowieć
pátrat' po príčinách - szukać przyczyn
placebo - placebo
predávkovať sa liekmi - przedawkować leki
predpísať liek - przepisać lek
prehrať boj s chorobou - przegrać walkę z chorobą
proti vôli pacienta - wbrew woli pacjenta
psychoterapia - psychoterapia
rehabilitácia - rehabilitacja
rekonvalescencia - rekonwalescencja
rozbor - analiza
samoliečba - samoleczenie
siahat' po liekoch - sięgać po leki
symptomatická liečba - leczenie objawowe
terapia - terapia
trombektómia - trombektomia
trombolýza - tromboliza
úspešná liečba - skuteczne leczenie
úspešnosť liečby - skuteczność leczenia
uzdraviť sa - wyzdrowieć
vidieť pokroky - widać postępy

LECZENIE - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

vyhl'adať odbornú pomoc - zwrócić się o pomoc do specjalisty

vyhnúť sa komplikáciám - uniknąć powikłań; uniknąć komplikacji

vyležať - wyleżeć

vyliečiť (sa) - wyleczyć (się)

výmenný listok - skierowanie

vysadiť liek - odstawić lek

vyzdravieť - wyzdrowieć

zábal - okład

zabudnúť užít liek - zapomnieć zażyć lek

začať s liečbou - rozpocząć leczenie

zapiť liek - popić lek

zavodňovať - nawadniać

zázrak - cud

zdravieť - zdrowieć

zotaviť sa - dojsć do siebie

zotavovanie - powrót do zdrowia

zotavovať sa - wracać do zdrowia

zraziť teplotu - zbić temperaturę

zrážať teplotu - zbijać temperaturę

LEK

antibiotický - antybiotykowy

antibiotikum - antybiotyk

antidepressívum - lek antydepresyjny

antikoagulancium - lek przeciwzakrzepowy

antipyretikum - lek przeciwgorączkowy

autovakcína - autoszczepionka

čapík - czopek

diklofenak - diklofenak

gél - żel

hojivá masť - maść lecznicza

chemoterapeutikum - chemioterapeutyk

ibuprofén - ibuprofen

inhibitor protónovej pumpy - inhibitor pompy protonowej

kontraindikácia - przeciwwskazanie

krém - krem

kvapky do nosa - krople do nosa

liek na spanie - lek nasenny

liek na úzkosť - lek przeciwlękowy

liek proti bolesti - lek przeciwbólowy

náhrada - zamiennik (*za lek*)

paracetamol - paracetamol

prehľadadlo - środek przeczyszczający

príbalový leták - ulotka dołączona do opakowania

protijed - antidotum; odtrutka

protizápalový liek - lek przeciwzapalny

protizápalový účinok - działanie przeciwzapalne

sérum - surowica

tabletká - tabletká

účinný liek - skuteczny lek

užiť liek - zażyć lek

vedľajšie účinky - skutki uboczne

voľnopredajné lieky - leki bez recepty

zázračná pilulka - cudowna pigułka

zázračná tabletká - cudowna pigułka

živočišne uhlie - węgiel aktywny; węgiel leczniczy

SZPITAL

detské oddelenie - oddział dziecięcy

dýchací prístroj - respirator

fakultná nemocnica - szpital uniwersytecki

hospitalizovať - hospitalizować

hyperbarická komora - komora hiperbaryczna

infekčné oddelenie - oddział zakaźny

interné oddelenie - oddział chorób wewnętrznych

jednodňová chirurgia - chirurgia jednego dnia

jednotka intenzívnej starostlivosti - oddział

intensywnej opieki medycznej

klinika - klinika

návštevne hodiny - godziny odwiedzin

nemocnica - szpital

nemocnička - szpitalik

nemocničná izba - sala chorych

neurologicke oddelenie - oddział neurologiczny

oddelenie cievej chirurgie - oddział chirurgii

naczyniowej

oddelenie všeobecnej chirurgie - oddział chirurgii

ogólnej

ošetrovňa - gabinet zabiegowy

pľúcne oddelenie - oddział chorób płuc

počet lôžok - liczba łózek

pôrodnické oddelenie - oddział położniczy

prepustiť pacienta - wypisać pacjenta

prijat' do nemocnice - przyjąć do szpitala

primár - ordynator

primárka - ordynatorka

psychiatrická nemocnica - szpital psychiatryczny

riaditeľ nemocnice - dyrektor szpitala

spokojnosť pacientov - zadowolenie pacjentów

urgentný príjem - ostry dyżur

urologické oddelenie - oddział urologii

vizita - obchód; wizyta

vojenská nemocnica - szpital wojskowy

vrchná sestra - pielęgniarka oddziałowa

vybavenie - wyposażenie

zdravotná sestra - pielęgniarka

3.3 PODSTAWOWE POJĘCIA SPECJALISTYCZNE

DERMATOLOGIA

akné - trądzik
alopécia - łysienie plackowate
atopická dermatitída - atopowe zapalenie skóry
červenat' sa - czerwienić się
dermatitída - zapalenie skóry
ekzém - egzema
erytém - rumień
erytematózna vyrážka - wysypka rumieniowata
fľaky na koži - plamy na skórze
fotosenzitivita - nadwrażliwość na światło
furunkulóza - czyracczość
herpes - opryszczka
ichtyóza - rybia łuska (choroba)
jačmeň - jęczmień
keratóza - rogowacenie mieszkowe
kožné choroby - choroby skóry
lupus - toczeń
makulopapulárna vyrážka - wysypka grudkowo-plamkowa
multiformný erytém - rumień wielopostaciowy
mykóza - grzybica

nekrotizujúca fasciitída - martwicze zapalenie powięzi
odlupovanie kože - złuszczenie się skóry
pityriáza - łupież różowy
pľuzgier - pęcherz (*na skórze*)
pľuzgierik - krosta; pryszcz
porucha pigmentácie - zaburzenie pigmentacji
pruritus - świąd
psoriáza - łuszczyca
rohovatiet' - rogowacieć
rosacea - trądzik różowaty
rozšírené cievky - rozszerzone naczynia krwionośne
seborea - łojotok
svrbiet' - swędzić
vitiligo - bielactwo
vyrážka - wysypka
začervenanie - zaczerwienienie
zarastajúci nechť - wrastający paznokieć
zarastanie nechťov - wrastanie paznokci
zmeny na nechťoch - zmiany na paznokciach

FIZJOTERAPIA

bežecké koleno - kolano biegacza
bolest' chrbtice - ból kręgosłupa
cvik - ćwiczenie
degeneratívne ochorenia kíbov - choroby zwyrodnieniowe stawów
drieková chrbtica - kręgosłup lędźwiowy
entezopatia - entezopatia
fyzioterapeut - fizjoterapeuta
galvanický prúd - prąd galwaniczny
hernia - przepuklina
hrudná chrbtica - kręgosłup piersiowy
chiropraxia - chiropraktyka
chybné držanie tela - niewłaściwa postawa
ischias - rwa kulszowa
kineziotaping - kineziotaping
krčná chrbtica - kręgosłup szyjny
liečebná masáž - masaż leczniczy
lymfodrenáž - limfodrenaż
manuálna terapia - terapia manualna
masáž (f.) - masaż (m.)

masér - masażysta
masérka - masażystka
masírovať - masować
mobilizácia kíbov - mobilizacja stawów
pätná ostroha - ostroga piętowa
preťažené svaly - przeciążone mięśnie
rázová vlna - fala uderzeniowa
seknutie v krížoch - łamanie w krzyżu
skolióza - skolioza
syndróm karpálneho tunela - zespół cieśni kanału nadgarstka
syndróm zmrznutého ramena - zespół zamrożonego barku
tenisový lakeť - łokieć tenisisty
uvoľnenie mäkkých tkanív - rozluźnienie tkanek miękkich
vyskočená platnička - dyskopatia; wypadnięcie dysku
vysunutá platnička - dyskopatia; wysunięcie dysku

GASTROENTEROLOGIA

abdominálna bolesť - ból brzucha	odgrgnutie - odbicie; beknięcia
aktívny zápal čriev - czynne zapalenie jelita	pálenie záhy - zgaga
akútna bolesť brucha - ostry ból brzucha	pankreatitída - zapalenie trzustki
bolesti brucha - bóle brzucha	peristaltika čriev - perystaltyka jelit
Crohnova choroba - choroba Crohna	plynatosť - wzdęcia
črevná sliznica - błona śluzowa jelit	podráždiť žalúdok - podrażnić żołądek
divertikulitída - zapalenie uchyłków jelita	pohyby čriev - motoryka jelit; ruchy robaczkowe jelit
dyspepsia - niestrawność	prasknutý vred - pęknięty wrzód
endoskopia - endoskopia	problémy s prehítaním - zaburzenia przełykania
gastritída - zapalenie żołądka	riedka stolica - rzadki stolec; luźny stolec
gastroenterológ - charakter objawów	stolica s prímou krvi - stolec z domieszką krwi
gastrointestinálne krvácanie - krwotok z przewodu pokarmowego	stráviť - strawić
grganie po jedle - odbijanie po jedzeniu	syndróm dráždivého čreva - zespół drażliwego jelita
hemoroidy - hemoroidy	tráviace ťažkosti - niestrawność; problemy z trawieniem
hnačka - biegunka	ulcerózna kolitída - wrzodziejące zapalenie jelita grubego
intolerancia laktózy - nietolerancja laktozy	upchatie čriev - niedrożność jelit
intoxikácia jedlom - zatrucie pokarmowe	vodnatá stolica - wodnisty stolec
kolonoskopia - kolonoskopia	vredy v pažeráku - owrzodzenie przełyku
kručanie v bruchu - burczenie w brzuchu	vredy žalúdka - wrzody żołądka
nadúvanie - wzdęcia	vyučovanie stolice - wydalanie stolca
nafukovanie - wzdęcia	zadržovanie obsahu žalúdka - zaleganie treści żołądkowej
nepríjemný pocit v žalúdku - uczucie dyskomfortu w żołądku	zápcha - zaparcie; zatwardzenie
nešpecifické zápalové ochorenia čreva - nieswoiste zapalenie jelit	žlčníkový kameň - kamień żółciowy
neznášanlivosť laktózy - nietolerancja laktozy	žlčové kamene - kamienie żółciowe

KARDIOLOGIA

akútny koronárny syndróm - ostry zespół wieńcowy	tętnic
angína pectoris - dławica piersiowa	perikardiálny výpotok - wysięk osierdziowy
angiografia - angiografia	perikarditída - zapalenie osierdzia
ateroskleróza; arterioskleróza - miażdżycza	rýchly tlkot srdca - szybkie bicie serca
bajpas - bypass	spríechodniť tepnu - udroźnić tętnicę
bradykardia - bradykardia	srdce - serce
dýchavica - duszność; świszczący oddech	srdciar - sercowiec
endovaskulárny zákrok - zabieg wewnątrznaczyniowy	srdcové zlyhávanie - niewydolność serca
fibrilácia predsieni - migotanie przedsionków	srdcový šelest - szmer sercowy
hypertenzia - nadciśnienie	srdiečko - serduszko
chlopňa - zastawka (serca)	stent - stent
infarkt - zawał serca	tachykardia - tachykardia
ischemická choroba srdca - choroba niedokrwienna serca	upchatie krvných ciev - niedrożność naczyń krwionośnych
kardiochirurgia - kardiochirurgia	uzavretá tepna - zatkana tętnica
kardiochirurgický zákrok - zabieg kardiochirurgiczny	vazospastická angína - dusznica naczynioskurczowa
kardiomegália - powiększenie serca	wrodené srdcové poruchy - wrodzone wady serca
kardiostimulátor - rozrusznik serca	vysoký krvný tlak - nadciśnienie
Kawasakiho syndróm - choroba Kawasaki	vystuženie stien cievy - wzmocnienie ścianek naczyń
koronárna ateroskleróza - miażdżycza tętnic wieńcowych	zlyhanie ľavej srdcovej komory - niewydolność lewokomorowa
körnatenie koronárnych tepien - stwardnienie tętnic wieńcowych	znuvoobnovenie účinného prietoku krvi - przywrócenie skutecznego przepływu krwi
krvný obeh - obieg krwi	zúženie krvných ciev - zwężenie naczyń krwionośnych
palpitácie - kołatanie serca	
periférne arteriálne ochorenie - choroba obwodowa	

NEUROLOGIA

abnormálna chôdza - zaburzenia chodu
Alzheimerova choroba - choroba Alzheimera
amyotrofická laterálna skleróza - stwardnienie zanikowe boczne
aneuryzma - tętniak
ataxia - ataksja
brnenie - drętwienie
clusterová bolesť hlavy - klastrowy ból głowy
čiasočná paralýza - porażenie częściowe
dyskinézia - dyskineza; zaburzenia ruchów dowolnych
dystónia - dystonia
embolizácia - embolizacja
encefalitída - kleszczowe zapalenie opon mózgowych
epilepsia - padaczka
esemkár - *chory na stwardnienie rozsiane*
hemoragická príhoda - udar krwotoczny
hyperestézia - przeculica
ischemická príhoda - udar niedokrwienny
Lesch - Nyhanov syndróm - zespół Lescha-Nyhana
meningitída - zapalenie opon mózgowych
migréna - migrena
migrenózna bolesť hlavy - migrenowy ból głowy
motorická dysfunkcia - dysfunkcja ruchowa
mozgová mŕtvica - udar mózgu; wylew krwi do mózgu
narušenie rovnováhy - zaburzenia równowagi
neschopnosť koordinácie pohybov svalov - niezdolność koordynowania ruchów

OKULISTYKA

amblyopia - amblyopia
astigmatizmus - astygmatyzm
d'alekozrakosť - dalekowzroczność; nadwzroczność
daltonizmus - daltonizm
degeneratívne ochorenie sietnice - zwyrodnienie siatkówki
digitálna únava očí - cyfrowe zmęczenie wzroku
farbosleposť - daltonizm
fotofóbia - światłowstręt
glaukóm - jaskra
keratitída - zapalenie rogówki
keratokonus - stożek rogówki
konjunktivitída - zapalenie oka
krátkozrakosť - krótkowzroczność
luteín - luteina
makulárna degenerácia - zwyrodnienie plamki żółtej
očné vyšetrenie - badanie wzroku; badanie okulistyczne
očný lekár - okulista
očný tlak - ciśnienie wewnątrzgałkowe
odlúpenie sietnice - odklejenie siatkówki
oftalmológ - okulista
okulárna hyperémia - przekrwienie oczu
periférne videnie - widzenie peryferyjne

neuralgia - nerwoból
neuritída - zapalenie nerwu
neurochirurgia - neurochirurgia
neuroológ - neurolog (*mężczyzna*)
neurologia - neurologia
neurologička - neurolog (*kobieta*)
Ondinina kľiatba - klątwa Ondyny
padúcnica - padaczka; epilepsja
Parkinsonova choroba - choroba Parkinsona
periférna motorická neuropatia - obwodowa neuropatia ruchowa
polyneuropatia - polineuropatia
poruchy vedomia - zaburzenia świadomości
posturálny závrat - zawroty głowy w trakcie pionizacji
prasknutá aneuryzma - pęknięty tętniak
psychomotorická hyperaktivita - nadaktywność psychoruchowa
rigidita svalov - sztywność mięśni
roztrúsená skleróza - stwardnienie rozsiane
samovoľné svalové kontrakcie - mimowolne skurcze mięśni
skleróza multiplex - stwardnienie rozsiane
strata reflexov - utrata odruchów
svalová atrofia - zanik mięśni
tenzná bolesť hlavy - napięciowy ból głowy
tetánia - tężyczka
trizmus - szczękocisk
výduť na tepne - wybrzuszenie na tętnicy
zmätenosť - splątanie

rozmazané videnie - niewyraźne widzenie
sivý zákal - zaćma
snežná slepota - ślepotą śnieżną
starecká vetchozrakosť - dalekowzroczność starcza
strabizmus - zez
suché oko - suchość w oku
syndróm suchého oka - zespół suchego oka
škul'avosť - zez
škúlenie - zez
šúchať oko - pocierać oko
trachóm - jaglica
transplantácia rohovky - przeszczep rogówki
tupozrakosť - amblyopia
vypichnuté oko - wybite oko
výtok z oka - wydzielina z oka
zakalená šošovka - zmętniała soczewka
zápal spojoviek - zapalenie spojówek
zdvojené videnie - podwójne widzenie
zeaxantín - zeaksantyna
zelený zákal - jaskra
znižená zraková ostrosť - zmniejszona ostrość widzenia
zorné pole - pole widzenia
zvýšené slzenie - zwiększone łzawienie

ONKOLOGIA

benígny nádor - nowotwór niezłośliwy
cielená terapia - terapia celowana
glióm - glejak
Hodgkinov lymfóm - ziarnica złośliwa
hrča - guz
hrčka - guzek
chemoterapia - chemioterapia
chemoterapia zabrala - chemioterapia zadziałała
imunoterapia - immunoterapia
kraniofaryngeóm - czaszkogardlak
leukémia - białaczka
lymfóm - chłoniak
malígny nádor - nowotwór złośliwy
melanóm - czerniak
meningióm - oponiak
metastázovat' - dawać przerzuty
metastázy - przerzuty
mikrometastáza - mikroprzerzut
mnohotný myelóm - szpiczak mnogi
nádor - nowotwór
nádorové bunky - komórki nowotworowe
nádorové ochorenie - choroba nowotworowa
nádorové tkanivo - tkanka nowotworowa
nádorový marker - marker nowotworowy
onkológ - onkolog
onkológia - onkologia

onkologický ústav - centrum onkologii
onkologička - onkolog (kobieta)
onkomarker - marker nowotworowy
ožarovanie - radioterapia
polyp - polip
predrakovinový stav - stan przedrakowy
protónová terapia - terapia protonowa
protónové ožarovanie - protonoterapia
rádioterapia - radioterapia
rakovina hrtana - rak krtani
rakovina hrubého čreva - rak jelita grubego
rakovina konečníka - rak odbytu
rakovina krčka maternice - rak szyjki macicy
rakovina pankreasu - rak trzustki
rakovina pečene - rak wątroby
rakovina pľúc - rak płuc
rakovina prostaty - rak prostaty
rakovina prsníka - rak piersi
rakovina semenníkov - rak jądra
rakovina vaječníkov - rak jajników
rakovina žalúdka - rak żołądka
rakovinotvorný - rakotwórczy
rizikové faktory - czynniki ryzyka
zhubný - złośliwy
zlé gény - złe geny

PSYCHIATRIA

anorexia - anoreksja
Aspergerov syndróm - zespół Aspergera
autizmus - autyzm
bipolárna porucha - zaburzenie afektywne dwubiegunowe
blázinec - psychiatryk; wariatkowo; dom wariatów
bláznit' - zwariować
blázon - wariat
blud - urojenie
bulímia - bulimia
demencia - demencja
depersonalizácia - depersonalizacja
depresia - depresja
duševný stav - stan psychiczny
emočne nestabilná osobnosť - osobowość chwiejna emocjonalnie
generalizovaná úzkostná fobia - zespół lęku uogólnionego
halucinácia - halucynacja
kleptománia - kleptomania
neprimerané správanie - nieadekwatne zachowanie
obsedantno-kompulzívna porucha - zaburzenie obsesyjno-kompulsywne
obsesia - obsesja
paranoidný - paranoidalny
paranoja - paranoja
podpaľačstvo - piromania
pomätenec - wariat; szaleniec
porucha nálad - zaburzenia nastroju
porucha osobnosti - zaburzenia osobowości
porucha pozornosti - zaburzenia uwagi
postraumatická stresová porucha - zespół stresu pourazowego
psychiater - psychiatra
psychicky narušený - zaburzony psychicznie
psychopat - psychopata
psychóza - psychoza
sebapoškodzovanie - samookaleczenie
schizoafektívna porucha - zaburzenia schizoafektywne
schizofrenia - schizofrenia
schizoidná osobnosť - osobowość schizoidalna
sociálna fobia - fobia społeczna
sociálna úzkostná porucha - zespół lęku społecznego
sociopatia - socjopatia
traumatizujúci zážitok - traumatyczne doświadczenie; traumatyczne przeżycie
úzkosti - stany lękowe
úzkostné poruchy - stany lękowe
zbláznit' sa - zwariować
zúrivosť - wybuchy gniewu

UROLOGIA

akútna prostatitída - ostre zapalenie prostaty
anúria - bezmocz
benígna hyperplázia prostaty - łagodny przerost prostaty
cievka - cewnik
cirkumcizia - obrzezanie
cysta obličky - torbiel nerki
cystitída - zapalenie pęcherza moczowego
časťe nutkanie na močenie - częstomocz
epididymitída - zapalenie najądrza
fimóza - stulejka
glomerulonefritída - kłębuszkowe zapalenie nerek
hydrokéla - wodniak jądra
hydronefróza - wodonercze
hyperaktívny močový mechúr - nadreaktywny pęcherz moczowy
chlamydia - chlamydia
chronická prostatitída - przewlekłe zapalenie prostaty
impotencia - impotencja
inkontinencia - nietrzymanie moczu
intersticiálna cystitída - śródmiąższowe zapalenie pęcherza moczowego
katéter - cewnik
močové kamene - kamienie moczowe
mykoplazma - mykoplazma
nefrostómia - nefrostomia
nezhubné zváčšenie prostaty - łagodny przerost

prostaty
obličkové kamene - kamienie nerkowe
obriezka - obrzezanie
oligúria - skąpomocz
orchitída - zapalenie jądra
problémy s prostatou - problemy z prostatą
prúd moču - strumień moczu
pyelonefritída - odmieniczkowe zapalenie nerek
pyúria - ropomocz
resekcja spermatokély - usunięcie torbieli nasiennej
retencia moču - zatrzymanie moczu
ťažkosti pri močení - problemy z oddawaniem moczu
uretritída - zapalenie cewki moczowej
uretrotómia - uretrotomia
varikokéla - żylaki powrózka nasiennego
vyšetrenie prstom cez konečník - badanie palcem przez odbył
zadrživanie moču - zatrzymanie moczu
zápal močového mechúra - zapalenie pęcherza moczowego
zápal močovej rúry - zapalenie cewki moczowej
zápal nadsemenníka - zapalenie najądrza
zápal prostaty - zapalenie prostaty
zlyhanie obličiek - niewydolność nerek
zmenšené množstvo moču - zmniejszenie objętości wydalanego moczu

3.4 URAZ**URAZ**

bandáž (f.) - bandaż (m.)
bodná rana - rana kluta
cudzie teleso - ciało obce
dlaħa - szyna
fraktúra - złamanie
gyps - gips
hematóm - krwiak
hnisať - ropieć
hojit' (sa) - goić (się)
chrasta - strup
chrastička - strupek
implantát - implant
infekcia rán - zakażenie ran
krvácenie - krwawienie; krwotok
krvácat' - krwawić
modrina - siniak
natahnutie šliach - naciągnięcie ścięgien
odrenina - otarcie
ošetrit' ranu - opatrzyć ranę
otras mozgu - wstrząs mózgu
podliatina - stłuczenie
popálenina - poparzenie; oparzenie
popálit' sa - poparzyć się; oparzyć się
poranit' sa - zranić się
porezat' sa - skaleczyć się

povymývat' rany - poobmywać rany
precitnúť - ocknąć się
preváz - opatrunek
previazanie - zmiana opatrunku
raniť - zranić; skaleczyć
rozbit' si koleno - rozbić kolano
roztrhnutie šľachy - zerwanie ścięgna
sadra - gips
snet' - gangrena; zgorzel
škrabanec - zadrapanie
švík - szew (*na ranie*)
úraz - uraz; kontuzja
vnútorné krvácenie - krwotok wewnętrzny
vydezinfikovat' ranu - zdezynfekować ranę
vykĺbenie - zwichnięcie
vykĺbit' - zwichnąć
vykrvácat' - wykrwawić się
vyvrtnúť si členok - skręcić kostkę
z rany trčí kosť - z rany wystaje kość
zahojit' (sa) - zagoić (się)
zastavenie krvácenia - zatamowanie krwotoku
zašit' ranu - zaszyć ranę
zlomenina - złamanie
zlomenina kľúčnej kosti - złamanie obojczyka

BÓL

artralgia - ból stawów
boľavý - bolesny
bolieť - boleć
brnenie - mrowienie
hlava mu treští - głowa mu pęka
myalgia - ból mięśni
nezniesiteľná bolesť - ból nie do wytrzymania
pálčivá bolesť - przenikliwy ból
pálenie - pieczenie
pichavá bolesť - kłujący ból
plakať od bolesti - płakać z bólu
pobolievat' - poboлеваť
pocit'ovat' bolesť - odczuwać ból

preboliet' - przestać boleć
príšerná bolesť - potworny ból
pulzujúci bolesť - ból pulsujący
rozboľavieť - rozboleć
rozbolieť - rozboleć
šklbavá bolesť - rwący ból
třpnutie - drętwienie
tupá bolesť - tępy ból
ubolený - zbolwały
ukrutná bolesť - potworny ból
utišenie bolesti - uśmierzenie bólu
zvíjat' sa od bolesti - zwiąać się z bólu

ZABIEG

amputácia - amputacja
amputovat' - amputować
anestéziológ - anestezjolog
bát' sa injekcií - bać się zastrzyków
celková anestézia - znieczulenie ogólne
dezinfekcia - dezynfekcja
dialýza - dializa
drenáž (f.) - drenaż (m.)
chirurgický zákrok - zabieg chirurgiczny
injekcia - zastrzyk
intramuskulárna injekcia - zastrzyk domięśniowy
intravenózna injekcia - zastrzyk dożylny
jednoduchý zákrok - prosty zabieg
lokálna anestézia - znieczulenie miejscowe
narkóza - narkoza
operácia - operacja
operačná sála - sala operacyjna
operačný stół - stół operacyjny
operovat' - operować
orchiektómia - orchiektomia

pooperačný - pooperacyjny
prebrať sa z narkózy - wybudzić się z narkozy
punkcia - punkcja
resekcia - resekcja
resuscitácia - resuscytacja
rez - cięcie
transfúzia krvi - transfuzja krwi
transplantácia kostnej drene - przeszczep szpiku kostnego
trepanácia lebky - trepanacja czaszki
umřtviť - znieczulić
voperovat' - wszyć; wszczepić (*operacyjnie*)
vybrat' mandle - wyciąć migdałki
vyoperovat' - wyciąć
výplach žalúdka - płukanie żołądka
vyrezanie - wycięcie
zachrániť život - uratować życie
zaintubovat' - zaintubować
zákrok je nebolestivý - zabieg jest bezbolesny
zncitlivenie - znieczulenie

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

barla - kule
dokaličený - okaleczony
dokaličit' - okaleczyć
hendikep - 1. upośledzenie 2. niepełnosprawność
hendikepovaný - 1. upośledzony 2. niepełnosprawny
hluchonemý - głuchoniemy
hluchý - głuchy
chodit' o barlách - chodzić o kulach
chránená dieľňa - zakład pracy chronionej
chránené pracovisko - chronione stanowisko pracy
chromý - kulawy
individuálny prístup - indywidualne podejście
invalid - inwalida
invalidita - inwalidztwo; niepełnosprawność
invalidný - niepełnosprawny
invalidný dôchodca - rencista
invalidný dôchodok - renta inwalidzka
invalidný vozík - wózek inwalidzki
krívajúci - kulawy

krivat' - kuleć
mentálne zaostalý - upośledzony umysłowo
mrzák - kaleka
nižšie odvody - niższe składki
ochrnút' - zostać sparaliżowanym
ochrnutie - porażenie; paraliż
ochrnutý - sparaliżowany
paralympiáda - paraolimpiada
paralympionik - paraolimpijczyk
parkovací preukaz - karta parkingowa osoby niepełnosprawnej
pokrivkavat' - kuleć
posudková komisia - komisja orzekająca
posudkový lekár - lekarz orzecznik
práceschopnosť - niezdolność do pracy
práceschopný - niezdolny do pracy
preukaz hendikepovanej osoby - legitymacja osoby niepełnosprawnej
rehabilitácia - rehabilitacja

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

retard - ułom; debil
retardovaný - opóźniony w rozwoju
slabozraký - niedowidzący
slepota - ślepotą
slepý - ślepy

stupeň invalidity - stopień niepełnosprawności
ťažké zdravotné postihnutie - znaczny stopień niepełnosprawności
vozičkár - osoba na wózku inwalidzkim
zohavenie - okaleczenie; oszpecenie

3.5 U DENTYSTY

anestézia - znieczulenie
bielenie zubov - wybielanie zębów
citlivé zuby - wrażliwe zęby
čistiť si zuby - myć zęby
devitálny zub - martwy ząb
dráždiť ďasná - podrażniać dziąsła
endodoncia - endodoncja; leczenie kanałowe
endodontické ošetrenie - leczenie kanałowe
extrakcia zubu - ekstrakcja zęba; wyrwanie zęba
fazeta - licówka
fixný aparát - aparat ortodontyczny stały
fluoridácia - fluoryzacja
gingivitída - zapalenie dziąseł
horné zuby - górne zęby
chrup - zgryz
kazit' sa - psuć się
koreň - korzeń
koreňový kanálik - kanał korzeniowy
korunka - korona
krásny úsmev - piękny uśmiech
krvácanie ďasien - krwawienie dziąseł
medzizubný priestor - przestrzeń międzyzębowa
mechanická zubná kefka - manualna szczoteczka do zębów
mliečaky - mleczak
mlečné zuby - zęby mleczne
mostíky - mostek
nepríjemný zápach z úst - nieświeży oddech
očný zub - kieł
panoramatická snímka - zdjęcie panoramiczne
paradentóza - paradontoza
paradontitída - zapalenie przyzębia
pieskowanie - piaskowanie
plomba - plomba
plombovať - plombować
pokazené zuby - zepsute zęby
používať zubnú niť - używać nici dentystycznej
povlak - osad
prehliadka - kontrola
prerezávanie zubov - wyrzynanie się zębów
rezák - siekacz
sfarbenie - przebarwienie
sklovina - szkliwo
spodné zuby - dolne zęby
starat' sa o zuby - dbać o zęby
starostlivosť o zuby - dbanie o zęby
stolička - ząb trzonowy
stomatológ - stomatolog

stomatologické prípravky - preparaty dentystyczne
stomatologička - stomatolog (*kobieta*)
strata zuba - utrata zęba
strojček - aparat ortodontyczny
svieži dych - świeży oddech
trvalé zuby - drugie zęby; zęby stałe
ústna dutina - jama ustna
ústna hygiena - higiena jamy ustnej
ústna voda - płyn do płukania jamy ustnej
vrtanie - borowanie
vrtat' - borować
vyberací strojček - aparat ortodontyczny ruchomy
vybrat' správnu zubnú kefku - wybrać właściwą szczoteczkę do zębów
vyčistené zuby - umyte zęby
vyčistiť si zuby - umyć zęby
výplň zubu - wypełnienie zęba
vytrhnúť zub - wyrwać ząb
vytrhnutý zub - wyrwany ząb
záchovná stomatológia - stomatologia zachowawcza
zápach z úst - nieświeży oddech
zápal ďasien - zapalenie dziąseł
zaplombovať - zaplombować
zdravý chrup - zdrowe zęby
zlomený zub - złamany ząb
zub múdrosti - ząb mądrości
zubár - dentysta
zubárka - dentystka
zubček - ząbek
zúbkovanie - ząbkowanie
zúbky - ząbki
zubná ambulancia - praktyka stomatologiczna
zubná kefka - szczoteczka do zębów
zubná pasta - pasta do zębów
zubná pohotovosť - pogotowie dentystyczne
zubné brúsivo - dentystyczny materiał ścierny
zubný implantát - implant zęba
zubný kameň - kamień nazębny
zubný kanálik - kanał zębowy
zubný kaz - próchnica
zubný lekár - dentysta
zubný odtlačok - odcisk dentystyczny
zubný povlak - płytką nazębna
zúbok - ząbek
zubovina - zębina
zuby sa kazia - zęby się psują
zvyšky jedál - resztki jedzenia

4. SPOŁECZEŃSTWO

4.1 SPOŁECZEŃSTWO

SPOŁECZEŃSTWO - POJĘCIA OGÓLNE

apatryda - apatryda; bezpaństwowiec
autochtón - autochton
beloch - biały
bezdomovec - bezdomny
bezvládíe; anarchia - anarchia
bežný smrteľník - zwykły śmiertelnik
búrať stereotyp - obalać stereotyp
civilizácia - cywilizacja
civilizačný - cywilizacyjny
černoch - Murzyn
čistka - czystka
diskriminácia - dyskryminacja
európska civilizácia - cywilizacja europejska
generácia - pokolenie
hodnosť - dostojnik; dygnitarz
hrubé porušovanie ľudských práv - poważne naruszenia praw człowieka
indiánsky pohlavár - naczelnik indiański
konzumná spoločnosť - społeczeństwo konsumpcyjne
krajan - krajan
krajanka - krajanka
kultúra - kultura
ľudské pokolenie - ród ludzki
menšina - mniejszość
mladé pokolenie - młode pokolenie
model spoločnosti - model społeczeństwa
moderný - nowoczesny
národ - naród
nenávisť - nienawiść
nepísaný zákon - niepisane prawo
nerovnaké šance - nierówne szanse
občan - obywatel
obyčajný človek - zwykły człowiek
ochrana ľudských práv - ochrona praw człowieka
okraj spoločnosti - margines społeczny
pacifista - pacyfista
pacifistické názory - pacyfistyczne poglądy
pacifizmus - pacyfizm
panovník - władca
papaláš - szych; prominent
pohlavár - wódz
pokolenie - pokolenie
pokračovať v tradíciách - kontynuować tradycje
polarizovaná spoločnosť - spolaryzowane społeczeństwo

populačne silné ročníky - wyż demograficzny
poroba - niewola
praobyvatel' - tubylec; autochton
praobyvatel'stvo - rdzenna ludność
práva zvierat - prawa zwierząt
právo na život - prawo do życia
predchádzajúca generácia - poprzednie pokolenie
privilégium - przywilej
privilegované postavenie - uprzywilejowana pozycja
proletár - proletariusz
reemigrant - reemigrant
rodáčka - rodaczka; krajanka
rodák - rodak; krajan
sedliak - chłop
separatista - separatysta
separatistický - separatystyczny
smotánka - śmietanka towarzyska
spodná vrstva spoločnosti - najniższa warstwa społeczeństwa
spoločenská trieda - klasa społeczna
spoločenské vedomie - świadomość społeczeństwa
spoločnosť - społeczeństwo
svet - świat
svetoobčan - kosmopolita; obywatel świata
svornosť národov - zgoda między narodami
symboly minulosti - symbole przeszłości
tolerancia - tolerancja
tolerovať - tolerować
urodenosť - szlacheckość
urodený - szlachecki
útlak - ucisk
územie nikoho - ziemia niczyja
väčšina - większość
vlastenectvo - patriotyzm
vymanit' sa z poroby - zrzucić jarzmo niewoli
vyvrhel' spoločnosti - wyrzutek społeczeństwa
vyznamenanie - odznaczenie
zakorenený zvyk - zakorzeniony zwyczaj
západný svet - świat zachodni
zaužívaný stereotyp - utrwalony stereotyp; zakorzeniony stereotyp
zotročenie - zniewolenie
zvyklosť - zwyczaj
zvykové právo - prawo zwyczajowe
žobrák - żebrak

MIGRACJA**asimilácia** - asymilacja**azyl** - azyl**azylant** - azylant**cudziniec** - cudzoziemiec**cudzinka** - cudzoziemka**dávky** - zasiłki**deportovať** - deportować**dobrovoľný návrat** - dobrowolny powrót**emigrácia** - emigracja**emigrovať** - emigrować; wyemigrować**hľadať útočisko** - szukać schronienia**imigrácia** - imigracja**imigračný** - imigracyjny**imigrant** - imigrant**integrovat' (sa)** - integrować (się)**kolonizátor** - kolonizator**migračná kríza** - kryzys imigracyjny**osadník** - osadnik**osídlenec** - osadnik; osiedlenie**osídlit'** - osiedlić; zasiedlić**osídľovat'** - zasiedlać**politický azyl** - azyl polityczny**požiadať o azyl** - poprosić o azyl**právo azylu** - prawo do azylu**právo pobytu** - prawo pobytu**presídlenec** - przesiedlenie**presídlit'** - przesiedlić**prílev utečencov** - napływ uchodźców**príliv imigrantov** - napływ imigrantów**prist'ahovalec** - imigrant**prist'ahovalectvo** - imigracja**spolužitie viacerých kultúr** - współżycie wielu kultur**sťahovanie národov** - wędrówka narodów**usadlík** - osadnik; osiedlenie**utečenec** - uchodźca**vysídlenie** - wysiedlenie**vysídlit'** - wysiedlić**vysídľovat'** - wysiedlać**vyst'ahovalec** - wysiedlenie**xenofóbia** - ksenofobia**xenofóbny** - ksenofobiczny**záchytný utečenecký tábor** - ośrodek dla uchodźców**zatvorit' hranice** - zamknąć granice**žiadať o azyl** - prosić o azyl**SPOŁECZEŃSTWO - PODZIAŁ HISTORYCZNY****aristokrat** - arystokrata**aristokratka** - arystokratka**barón** - baron**bojar** - bojar**feudála** - feudal**gróf** - hrabia**grófká** - hrabina**kasta** - kasta**lénnik** - lennik**lord** - lord**magnát** - magnat**markíz** - markiz**mešťan** - mieszczanin**mešťianka** - mieszczanka**mešťianstvo** - mieszczaństwo**pán** - pan**pani** - pani**patriciát** - patrycjat**patricij** - patrycjusz**patricijka** - patrycjuszka**páža** - paż**plebej** - plebejusz**plebs** - plebs**poddaný** - poddany**proletariát** - proletariat**robotnícka trieda** - klasa robotnicza**rytier** - rycerz**sedliačka** - chłopka**sedliak** - chłop**slúžka** - służąca**šľachta** - szlachta**šľachtic** - szlachcic**šľachticná** - szlachcianka**vazal** - wasal**veľmož** - wielmożny**vláduca trieda** - klasa rządząca**zeman** - ziemianin

PŁEĆ

dáma - dama
dievča - dziewczyna
dievčatko - dziewczynka
chlap - facet
chlapák - facet; koleś gość
chlapček - chłopczyk
maskulinita - męskość
muž - mężczyzna
mužnosť - męskość
mužskosť - męskość
neurčité pohlavie - nieokreślona płeć
nežné pohlavie - płeć piękna

opačné pohlavie - płeć przeciwna
pán - pan
pani - pani
pohlavie - płeć
silné pohlavie - silna płeć; płeć brzydka
svet žien - świat kobiet
trete pohlavie - trzecia płeć
zoženštenosť - zniewieścianość
zoženštený - zniewieścianoły
žena - kobieta
ženskosť - kobiecość
ženský - kobiecy

DEMOGRAFIA

baby boom - baby boom
demografia - demografia
demografický vývoj - zmiany demograficzne
hustota zaľudnenia - gęstość zaludnienia
index starnutia - wskaźnik starzenia się
medián veku - mediana wieku ludności
populacionistika - demografia
populačná explózia - eksplozja demograficzna
populačná veda - demografia
populačný boom - boom demograficzny
preľudnenie - przeludnienie
priemerná dĺžka života - średnia długość życia

priemerný vek - średnia wieku
prírastok obyvateľstva - przyrost naturalny
rast populácie - przyrost ludności
rozvodovosť - wskaźnik rozwodów
sčítanie obyvateľstva - spis powszechny
sobášnosť - wskaźnik zawierania małżeństw
starnutie populácie - starzenie się ludności
stredná dĺžka života - średnia długość życia
ukazovateľ - wskaźnik
úmrtnosť - umieralność
vyľudnený - wyludniony
vyľudniť (sa) - wyludnić (się)

4.2 POLITYKA

POLITYKA - POJĘCIA OGÓLNE

bývalý prezident - były prezydent	pravica - prawica
disident - dysydent	pravícový - prawicowy
dlho očakávané reformy - długo oczekiwane reformy	pravičiar - prawicowiec
hlasovať proti - głosować przeciw	predchodca - poprzednik
hlasovať za - głosować za	prejav - przemówienie
ideológia - ideologia	pretláčať vlastný názor - forsować własne zdanie
interpelácia - interpelacja	prezident - prezydent
komunistická strana - partia komunistyczna	prívrženec - zwolennik
komunizmus - komunizm	prívrženkyňa - zwolenniczka
konflikt záujmov - konflikt interesów	propaganda - propaganda
krajná pravica - skrajna prawica	provokácia - prowokacja
ľavica - lewica	puč - pucz
ľavicový - lewicowy	republikán - republikanin
legislatíva - ustawodawstwo	rétorika - retoryka
liberál - liberał	robiť politiku - uprawiać politykę
nadstranícky - ponadpartyjny	rokovat' - 1. obradować 2. negocjować
nálady spoločnosti - nastroje społeczne	rozpočtová rada - rada budżetowa
národnár - narodowiec	sprisahanec - spiskowiec
nezaradený poslanec - poseł niezrzeszony	sprisahanie - spisek
oponent - oponent	sprisahať sa - sprzysiąc się (<i>przeciwko komuś</i>)
opozičník - opozycjonista	strana - partia
opozičný tábor - obóz opozycji	stretnúť sa - spotkać się
pád absolutizmu - upadek absolutyzmu	štátny prevrat - zamach stanu
palácový prevrat - przewrót pałacowy	ústavná väčšina - większość konstytucyjna
partner na diskusiu - partner do dyskusji	väčšina - większość
personálne výmeny - zmiany personalne	verejné financie - finanse publiczne
podporiť - poprzeć	verejný záujem - interes publiczny
pokles dôvery k politikom - spadek zaufania do polityków	vetovať - wetować (ndk.); zawetować (dok.)
politické presvedčenie - przekonania polityczne	vládný tábor - obóz rządzący
politický škandál - skandal polityczny	vplyv - wpływ
politik - polityk	vzbura - bunt
politológ - politolog	zdržať sa hlasovania - wstrzymać się od głosu
poslanecký klub - klub poselski	zjednotenie - zjednoczenie

RZĄD

dočasná vláda - rząd tymczasowy	pád vlády - upadek rządu
exilová vláda - rząd na wygnaniu	parlament - parlament
funkčné obdobie - kadencja	parlamentný - parlamentarny
koalícia - koalicja	prechodná vláda - rząd tymczasowy
minister zahraničných vecí - minister spraw zagranicznych	premiér - premier
ministerstvo financií - ministerstwo finansów	prerokovať návrh zákona - przedyskutować projekt ustawy
ministerstvo spravodlivosti - ministerstwo sprawiedliwości	schváliť - uchwalić
ministerstvo vnútra - ministerstwo spraw wewnętrznych	schváliť uznesenie - zatwierdzić uchwałę
ministerstvo zahraničia - ministerstwo spraw zagranicznych	sto dní vlády - sto dni rządu
ministerstvo zdravotníctva - ministerstwo zdrowia	utvorit' novú vládu - sformować nowy rząd
nahradiť - zastąpić	vláda - rząd
národný výbor - komitet krajowy; komitet narodowy	vládna koalícia - koalicja rządowa
nástupca - następcą	vládna strana - partia rządząca
opozícia - opozycja	vytvorenie vlády - utworzenie rządu
opozičný - opozycyjny	zasadanie parlamentu - posiedzenie parlamentu
	zostavenie vlády - utworzenie rządu
	zvrhnúť vládu - obalić rząd

WŁADZA

absolutyzmus - absolutyzm
autokrat - autokrata
demokracja - demokracja
demokratický - demokratyczny
diktátor - dyktator
diktatúra - dyktatura
moc - władza
panovať - panować
panovnícky rod - ród panujący
panovníčka - władczyni
panovník - władca
panstvo - panowanie
parlament - parlament

parlamentný - parlamentarny
pluralizmus - pluralizm
prevziať moc - przejąć władzę
prísť o moc - stracić władzę
rozdeľuj a panuj - dziel i rządź
samovláda - samowładztwo
samozvaný vodca - samozwańczy przywódca
svetovláda - panowanie nad światem
túžba po moci - żądza władzy
vláda - 1. władza; panowanie 2. rząd
vládnut' - rządzić
vplyv - wpływ
zvrhnúť - obalić

STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE

aliancia - sojusz
ambasáda - ambasada
bezvýhradný - bezwarunkowy
členský štát - państwo członkowskie
diplomata - dyplomata
diplomatická imunita - immunitet dyplomatyczny
diplomatická misia - misja dyplomatyczna
diplomatické vzťahy - stosunki dyplomatyczne
diplomatický personál - personel dyplomatyczny
diplomatický úspech - sukces dyplomatyczny
diplomatický zbor - korpus dyplomatyczny
chrániť si záujmy - chronić własne interesy
k obojstrannej spokojnosti - ku obustronnemu zadowoleniu
konzul - konsul
medzinárodná dohoda - porozumienie międzynarodowe
medištátna zmluva - umowa międzypaństwowa
mier - pokój
mierový proces - proces pokojowy
mocnosť - mocarstwo

na diplomatickej úrovni - na szczeblu dyplomatycznym
nevyhnutný krok - nieunikniony krok
oteplovanie vzťahov - ocieplenie stosunków
pokračovať v rokovaniach - kontynuować negocjacje
predbežný návrh dohody - wstępny projekt porozumienia
pristúpiť na kompromis - pójść na kompromis
radca veľvyslanectva - radca ambasady
rovnocenný partner - równorzędny partner
spojenec - sojusznik; sprzymierzeniec
spojenecký - sojuszniczy
spojenectvo - sojusz; przymierze
urobiť ústupky - poczynić ustępstwa
veľvyslanec - ambasador
veľvyslanectvo - ambasada
vyjednávač - negocjator
vyjednávanie - negocjacje
zblíženie s Moskvou - zbliżenie z Moskwą

PAŃSTWO

banánová republika - bananowa republika
cárstvo - cesarstwo
cisárstvo - cesarstwo
hlava štátu - głowa państwa
krajina - kraj
krajina tretieho sveta - kraj trzeciego świata
kráľovstvo - królestwo
mocnosť - mocarstwo
monarchia - monarchia
právny štát - państwo prawa

republika - republika
ríše - rzesza
slobodný štát - wolne państwo
spolková krajina - kraj związkowy
štát - państwo
štárik - państwko
štát v štáte - państwo w państwie
štátny - państwowy
veľmoc - mocarstwo

MONARCHIA

abdikácia - abdykacja
berla - pastorał
cárovič - carewicz
cárovna - caryca
cársky - carski
cárstvo - cesarstwo
cisár - cesarz
dvor - dwór
dvoran - dworzanin
dvoranka; dvorná dáma - dama dworu
dynastia - dynastia
kňazná - księżna
knieža - książę
kniežací - książęcy
kniežatstvo - księstwo
koruna - korona
korunný princ - następca tronu
korunovácia - koronacja
korunovať za cára - koronować na cara

kráľ - król
kráľovná - królowa
kráľovská pečať - pieczęć królewska
kráľovstvo - królestwo
monarcha - monarcha
následník trónu - następca tronu
palác - pałac
princ - książę
princezná - księżniczka
rod - ród
trón - tron
trónna reč - mowa tronowa
trónna sieň - sala tronowa
vojvoda - książę
vojvodkyňa - księżna
zasadnúť na trón - zasiąść na tronie
zlatý koč - złoty powóz
zrieknuť sa trónu - zrzec się tronu
žezlo - berło

WYBORY

člen komisie - członek komisji
doplňujúce voľby - wybory uzupełniające
druhé kolo volieb - druga tura wyborów
hlasovací lístok - karta do głosowania
hlasovacie právo - prawo głosu
hlasovanie - głosowanie
hlasovať - głosować
kandidačná listina - lista kandydatów
kandidátka - 1. kandydatka 2. lista kandydatów
komunálne voľby - wybory lokalne; wybory samorządowe
komunálne voľby - wybory samorządowe
kupovanie hlasov - kupowanie głosów
mítting - wiec
nezávislý kandidát - kandydat niezależny/bezpartyjny
odovzdať svoj hlas - oddać głos
oficiálne výsledky - oficjalne wyniki
oznámenie výsledkov - ogłoszenie wyników
parlamentné voľby - wybory parlamentarne
posúdiť kandidatúru - zaopiniować kandydaturę
pozorovateľ - obserwator
predčasné voľby - przedterminowe wybory
predvoľby - prawybory
prerátanie hlasov - przeliczanie głosów
prerušit' voľby - przerwać wybory
prezidentské voľby - wybory prezydenckie
prieskum verejnej mienky - badanie opinii publicznej
prísľub - obietnica

rátat' hlasy - liczyć głosy
referendum - referendum
sčítavanie hlasov - liczenie głosów
slobodné voľby - wolne wybory
Štátna volebná komisia - Państwowa Komisja Wyborcza
tesný súboj - zacięta rywalizacja; zacięty pojedynek
účasť vo voľbách - frekwencja wyborcza
urna - urna
ústredná volebná komisia - centralna komisja wyborcza
vítaz volieb - zwycięzca wyborów
voľby do samospráv - wybory samorządowe
volebná kampaň - kampania wyborcza
volebná miestnosť - lokal wyborczy
volebné moratórium - cisza wyborcza
volebné právo - prawo wyborcze
volebný obvod - obwód wyborczy
volebný zákon - ordynacja wyborcza
volič - wyborca
voličská účasť - frekwencja wyborcza
voliť - głosować (w wyborach)
vysielat' predvolebné šoty - nadawać spoty wyborcze
výskum verejnej mienky - badanie opinii publicznej
výsledok volieb - wynik wyborów
znovuzvolenie - reelekcja; ponowny wybór
zvíťazit' vo voľbách - wygrać w wyborach

4.3 RELIGIA

RELIGIA - POJĘCIA OGÓLNE

adventisti siedmeho dňa - Adwentyści Dnia
 Siódmego
anjel - anioł
anjel strážca - anioł stróż
apoštol - apostoł
arcibiskup - arcybiskup
archanjel - archanioł
askéza - asceza
ateista - ateista
ateizmus - ateizm
audiencia - audiencja
bazilika - bazylika
bezbožník - bezbożnik
birmovanie - bierzmowanie
biskup - biskup
Boh - Bóg
breviár - brewiarz
budhizmus - buddyzm
celibát - celibat
cirkev - Kościół (instytucja)
cirkevný - kościelny (dotyczący organizacji)
cnosť; čnosť - cnota
démon - demon
diabol - Diabeł
dogma - dogmat
doktrína - doktryna
Duch Svätý - Duch Święty
duchovný - duchowny
duchovný pastier - duszpasterz
duša - dusza
eucharistia - eucharystia
evanjeliár - ewangeliarz
fara - 1. plebania 2. (pot.) parafia
farár - 1. proboszcz 2. ksiądz
farník - parafianin
farnost' - parafia
heretik - herezyk
hinduizmus - hinduizm
hlásat' - głosić
chrám - świątynia
christianizácia - chrystianizacja
ikona - ikona
inkarnácia - inkarnacja
islam - islam
jestvovanie Boga - istnienie Boga
jezuíta - jezuita
judaizmus - judaizm
kacír - kacerz
kalvária - kalwaria
kánonické právo - prawo kanoniczne
kanonizácia - kanonizacja
kaplán - kapłan
kardinál - kardynał
karma - karma
katechizmus - katechizm
katolicizmus - katolicyzm

katolík - katolik
kláštor - klasztor
klérus - kler
kňaz - ksiądz
kňazské rúcho - szaty liturgiczne
konat' dobro - czynić dobro
konfesia - wyznanie
koniec sveta - koniec świata
konkláve - konklawe
Korán - Koran
kresťan - chrześcijanin
kresťanstvo - chrześcijaństwo
krst - chrzest
krstiť - chrzczyć
kult - kult
martýr - męczennik
Mesiáš - Mesjasz
mešita - meczet
milosrdenstvo - miłosierdzie
misionár - misjonarz
mních - mnich
mniška - mniszka
modlit' sa - modlić się
modlitba - modlitwa
modlitebník - modlitewnik
moslim - muzułmanin
moslimka - muzułmanka
mučénica - męczenniczka
mučéník - męczennik
náboženský fanatik - fanatyk religijny
náboženstvo - religia
nanebovstúpenie - wniebowstąpienie
nebo - niebo
neverec; neveriaci - niewierzący
Noemova archa - arka Noego
Nový zákon - Nowy Testament
obeta; obet' - ofiara
obrad - obrzęd
očistec - czyściec
odolat' pokušeniu - oprzeć się pokusie
omša - msza
ovečka - (przen.) owieczka
padlý anjel - upadły anioł
pápež - papież
pápežský legát - legat papieski
pápežstvo - papiesstwo
pastiersky list - list pasterski
pastor - pastor
paškál - paschał
patriarcha - patriarcha
peklo - piekło
pohan - poganin
pokrstiť - ochrzcić
pokušenie - pokusa
pokušiteľ - kusiciel
pokušiteľka - kusicielka

RELIGIA - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

polnočná - pasterka	spása - zbawienie
pomodlit' sa - pomodlić się	spasitel' - zbawca
pontifikát - pontyfikat	Starý zákon - Stary Testament
posledné pomazanie - ostatnie namaszczenie	Stvoritel' - Stwórca
posledný súd - sąd ostateczny	Svätá Trojica - Trójca Święta
posvätné miesto - święte miejsce	Sväté písmo - Pismo Święte
posvätný - święty	sväté prijímanie - komunია święta
požehnanie - błogosławienie	svätec - święty
pôst - post	svätená voda - woda święcona
pôstny - postny	svätiti' - poświęcać
pravoslávie - prawosławie	svätorečenie - kanonizacja
prevtelenie - reinkarnacja	svätý - święty
prior - przeor	svätyňa - świątynia
priorka - przeorysza	sviatok - święto
profanizácia - profanacja	sviatost' - sakrament
prorocstvo - prorocstwo	synagóga - synagoga
prorok - prorok	talmud - talmud
pút' - pielgrzymka	tóra - tora
pútnička - pielgrzym (kobieta); pątniczka	turínske plátno - całun turyński
pútnik - pielgrzym; pątnik	uctievat' - czcić
púťový - pielgrzymkowy	ukrižovanie - ukrzyżowanie
rabín - rabin	veriaci - wierny
raj - raj	verit' - wierzyć
rehoľa - zakon	viera - wiara
rehoľníčka - zakonnica, mniszka	vierouka - dogmatyka
rehoľník - zakonnik, mnich	vyznávač - wyznawca
reinkarnácia - reinkarnacja	vyznávat' vieru - wyznawać wiarę
rituál - rytuał	zázrak - cud
rituálny - rytualny	zjavenie - objawienie
rozjímanie - kontemplacja	zmŕtvychvstanie - zmartwychwstanie
ruženec - różaniec	znovuzrodenie - wskreszenie; odrodzenie (się)
sekta - sekta	žalm - psalm
skutok - czyn	žaltár - psalterz
sloboda vyznania - wolność wyznania	židovstvo - judaizm

KOŚCIÓŁ

ambit - krużganek	oratórium - oratorium
apsida - apsyda	pastofórium - pastoforia
baptistérium - baptysterium	presbytérium - prezbiterium
empora - empora	sakristia - zakrystia
chórová ochodza - ambit	spovednica - konfesjonał
kaplnka - kaplica	svätenica - kropielnica
kazateľnica - ambona	tabernákulum - tabernakulum
kostol - kościół	tabuľový oltár - ołtarz tablicowy
kostolík - kościółek	trifórium - tryforium
krídlový oltár - ołtarz skrzydłowy	veža - wieża
krstiteľnica - chrzcielnica	vežička - wieżyczka
lod' - nawa	vitráž - witraż
oltár - ołtarz	zvon - dzwon
oltárny nadstavec - nastawa ołtarzowa	zvonica - dzwonnica

GRZECH

hřešit' - grzeszyć
hriešik; hriešok - grzeszek
hriešnik - grzesznik
hriešny - grzeszny
chodit' na spoved' - chodzić do spowiedzi
kajúcnik - pokutnik
ľahký hriech - grzech lekki
odpustenie - odpuszczenie
pokánie - pokuta
prvotný hriech - grzech pierworodny
rozhrešenie - rozgrzeszenie
sedem hlavných hriečov - siedem grzechów głównych

smrteľný hriech - grzech śmiertelny
spoved' - spowiedź
spovedať (sa) - spowiadać (się)
spovednica - konfesjonał
spytovanie svedomia - rachunek sumienia
stát' za hriech - być grzechu wartym
svedomie - sumienie
ťažky hriech - grzech ciężki
všedný hriech - grzech powszedni
výčitky svedomia - wyrzuty sumienia
vyspovedať (sa) - wyspowiadać (się)
zhřešit' - zgrzeszyć
žiť v hriechu - żyć w grzechu

WIELKANOC

bahniatka - bazie; kotki
baranček - baranek
Biela sobota - Wielka Sobota
kraslica - pisanka
krížová cesta - droga krzyżowa
kúpačka - śmingus-dyngus
Kvetná nedeľa - Niedziela Palmowa
maľovať kraslice - malować pisanki
oblíevačka - śmingus-dyngus
Popolcová streda - Środa Popielcowa
pôst - post
procesia - procesja

šibák - różga (*do smagania*)
šibanie korbáčom - smaganie różgą/biczem (*zwyczaj*)
Veľká noc - Wielkanoc
Veľkonočné sviatky - Święta Wielkanocne
veľkonočné vajička - pisanki
veľkonočný - wielkanocny
Veľkonočný pondelok - poniedziałek wielkanocny
veľkonočný zajac - zajączek wielkanocny
Veľký piatok - Wielki Piątek
Zelený štvrtok - Wielki Czwartek

ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA

advent - adwent
betlehem - szopka
betlehemska hviezda - gwiazda betlejemaska
Božie narodenie - Boże Narodzenie
jasle - szopka
jasličky - szopka
kapor - karp
koleda - kolęda
koledník - kolędnik
obdarovať - obdarować
obžerstvo - obżarstwo

polnočná omša - pasterka
spievať koledy - śpiewać kolędy
štedrovečerný - wigilijny
Štedrý deň - Wigilia
Štedrý večer - wieczór wigilijny
Vianoce - święta Bożego Narodzenia
vianočné trhy - jarmarki bożonarodzeniowe
vianočný - bożonarodzeniowy
vianočný stromček - choinka
vinš - życzenia
vinšovať - życzyć

4.4 HISTORIA

archív - archiwum
archívny - archiwalny
bitka pri Moháči - bitwa pod Mohaczem
bostonské pitie čaju - bostońskie picie herbaty
čierna smrť - czarna śmierć
defenestrácia - defenestracja
dejinný - dziejowy; historyczny
dejiny - historia; dzieje
dejiny sa opakujú - historia lubi się powtarzać
delenie Poľska - rozbiór Polski
desiatok - dziesięcina
dežma - dziesięcina
Dohoda - Ententa
feudalizmus - feudalizm
Francúzska revolúcia - Rewolucja francuska
gulag - gułag
historické pramene - źródła historyczne
historik - historyk
holokaust - holokaust
hõrny chlapec - zbójnik
husitské vojny - wojny husyckie
inkvizícia - inkwizycja
jar národov - Wiosna Ludów
kolónia - kolonia
kolonizácia - kolonizacja
koncentrák - obóz koncentracyjny
konšpiračná teória - teoria spiskowa
krištáľová noc - noc kryształowa
krížová výprava - wyprawa krzyżowa
Lublinská únia - Unia Lubelska
Maginotova línia - linia Maginota
marka - marchia
markgróf - margrabia
Mníchovská dohoda - układ z Monachium
Nantský edikt - edykt nantejski
Novembrové povstanie - Powstanie Listopadowe
novodobé dejiny - historia współczesna
novovek - nowożytność
objavenie Ameriky - odkrycie Ameryki
okrúhly stôl - okrągły stół

Osmanská ríša - Imperium Osmańskie
otroctvo - niewolnictwo
otrok - niewolnik
otrokár - pan (*właściciel niewolników*)
otrokyňa - niewolniczka
pád Berlínskeho múra - upadek Muru Berlińskiego
pamätný den - pamiętny dzień
personálna únia - unia personalna
pogromy proti židom - pogromy Żydów
popieranie holokaustu - negowanie holokaustu
potlačiť povstanie - stłumić powstanie
povstanie - powstanie
poznať z rozprávania rodičov - znać z opowiadań rodziców
priemyselná revolúcia - rewolucja przemysłowa
Rakúsko-Uhorsko - Austro-Węgry
Republika oboch národov - Republika Obojga Narodów
revolúcia - rewolucja
rozpad impéria - rozpad imperium
Sovietsky zväz - Związek Radziecki
staroveké dejiny - historia starożytności
štátny prevrat - zamach stanu
tok udalostí - bieg wydarzeń
Trianonská zmluva - traktat z Trianon
tribút - danina
tridsaťročná vojna - wojna trzydziestoletnia
trojpoľný systém - gospodarka trójpolowa
Trojspolok - Trójprzymierze
Tulipánová revolúcia - Tulipanowa rewolucja
Versaillská zmluva - Traktat wersalski
Viedenský kongres - Kongres Wiedeński
vojna ruží - wojna róż
vojsť do dejín - przejść do historii
vzbura sedliakov - bunt chłopów
zajatie - niewola
zapať sa do dejín - zapisać się w historii
zem zasľúbená - ziemia obiecana
zmeniť chod dejín - zmienić bieg historii

ARCHEOLOGIA

archeológ - archeolog	popielnicowych
archeológia - archeologia	kultúra s lineárnou keramikou - kultura ceramiki wstęgowej rytej
archeologická kultúra - kultura archeologiczna	lengyelská kultúra - kultura lendzielska
archeologická lokalita - stanowisko archeologiczne	lužická kultúra - kultura łużycka
artefakt - artefakt	nález - znalezisko
biofakt - biofakt	nálezisko - stanowisko archeologiczne
detektor kovov - wykrywacz metali	ostrakon - ostrakon
doba bronzová - epoka brązu	pásiková keramika - ceramika wstęgowa
doba železná - epoka żelaza	poklad - skarb
dokumentácia - dokumentacja	popolnicové pole - pole popielnicowe
dokumentovať - dokumentować	predmet - przedmiot
egyptológia - egiptologia	pyramída - piramida
ekofakt - ekofakt	starovek - starożytność
hľadač pokladov - poszukiwacz skarbów	stredovek - średniowiecze
hradisko - gród; grodzisko	šperky - ozdoby
hrob - grób	tumulus - tumulus
kamenné nástroje - kamienne narzędzia	vykopávky - wykopaliska
keramické nádoby - naczynia ceramiczne	
kultúra popolnicových pól - ultura pól	

4.5 ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU

bulvár - bulwar	novinárstvo - dziennikarstwo
bulvárna tlač - prasa bulwarowa	odvysielat' - wyemitować
cenzor - cenzor	pánsky magazín - czasopismo dla mężczyzn
cenzúra - cenzura	periodikum - periodyk
časopis - czasopismo	perohryz - gryziپیórek
čitateľ - czytelnik	pikoška - ciekawostka
denník - dziennik	plátok - brukowiec; gadzinówka
detský časopis - czasopismo dla dzieci	podávať informácie - udzielać informacji
digitalizácia - digitalizacja	pohon - nagonka
divák - widz	pravidelný čitateľ - stały czytelnik
dobře informovaný - dobrze poinformowany	predist' špekuláciám - zapobiec spekulacjom
dôveryhodnosť - wiarygodność	predplácat' - prenumerować
hovorca - rzecznik prasowy	predplatit' (si) noviny - zaprenumerować gazetę
hovorkyňa - rzeczniczka prasowa	predplatiteľ - prenumeratorem
internetové vydanie - wydanie internetowe	prekrútit' fakta - przekręcić fakty
káblówka - telewizja kablowa, kablówka	preverovat' fakty - weryfikować fakty
komentár - komentarz	prikrášlit' fakty - upiększyć fakty
koncesionárske poplatky - abonament radiowo-telewizyjny	redigovat' noviny - redagować gazetę
magazín - magazyn	remitenda - remitenda
medializovaný prípad - medialna sprawa	reportáž (f.) - reportaż (m.)
mediálna honba - nagonka medialna	reportér - reporter
mediálna skupina - grupa medialna	rozhlas - radio; rozgłośnia radiowa
mediálne lži - kłamstwa medialne	skrčit' noviny - zmiąć gazetę
mediálny lynč - lincz medialny	skreslená informácia - przekręcona informacja
mediálny obsah - treści medialne	sloboda prejavu - wolność wypowiedzi
mediálny zákon - ustawa medialna	sloboda slova - wolność słowa
mesačník - miesięcznik	spravodajca - sprawozdawca
mienkotvorný - opiniotwórczy	spravodajský kanál - kanał informacyjny
moderátor - 1. moderator 2. prezenter	šéfredaktor - redaktor naczelny
nezávislé médiá - niezależne media	škrabák - gryziپیórek
novinár - dziennikarz	špekulácie - spekulacje

ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

športový kanál - kanał sportowy
televízia - telewizja
televízna stanica - stacja telewizyjna
tlačová agentúra - agencja prasowa
tlačová konferencia - konferencja prasowa
tlačová správa - komunikat prasowy
tlačovka - konferencja prasowa
týždenník - tygodnik
v predošlom čísle - w poprzednim numerze
verejnoprávna televízia - telewizja publiczna

vymývanie mozgov - pranie mózgów
vysielači - nadawczy
vysielacie práva - prawa transmisyjne
vysielač - nadajnik
vysielat' - nadawać
vysielateľ - nadawca
výstrižok z novin - wycinek z gazety
zaviesť cenzúru - wprowadzić cenzurę
zverejniť - opublikować
žurnál - żurnal

WSPÓŁCZESNA NOWOMOWA

coming out - coming out
deň boja proti homofóbii - dzień walki z homofobią
diskriminácia - dyskryminacja
fašista - faszysta
fašizmus - faszyzm
gej - gej
gender - gender
homofób - homofob
homofobia - społeczności homofobia społeczeństwa
homofobia - homofobia
intersex - interseks; interpleć
lesba - lesbijka
LGBT - LGBT

nacista - nazista
nenávisť - nienawiść
prenasledovať - prześladować
queer - queer
rasizmus - rasizm
rovnoprávnosť - równouprawnienie (jako stan)
rôznorodosť - różnorodność
sexuálna orientácia - orientacja seksualna
sloboda - wolność
transgender - transgender
xenofobia - ksenofobia
zrovnoprávnenie - równouprawnienie (*jako proces*)

4.6 MIASTO

bar - bar	okrsok - dzielnica (<i>okręg administracyjny</i>)
betónová džungľa - betonowa dżungla	padací most - most zwodzony
botanická záhrada - ogród botaniczny	palác - pałac
bulvár - bulwar	pamätihodnosť - zabytek
centrum zábavy - centrum rozrywki	pamiatka - zabytek
cintorín - cmentarz	papiernictvo - sklep papierniczy
cyklistické chodníky - ścieżki rowerowe	parčík - mały park
čínska štvrť - dzielnica chińska	park - park
divadlo - teatr	parkovisko - parking
geto - ghetto	periféria - peryferie
golfové ihrisko - pole golfowe	pevnostné valy - wały obronne
hlavné mesto - stolica; miasto stołeczne	pomník - pomnik
hrad - zamek	prázdnota ulíc - pustka na ulicach
kaplnka - kaplica	predmestie - przedmieście
katedrála - katedra	prezidentský palác - pałac prezydencki
kaviareň - kawiarnia	priemyselné mesto - miasto przemysłowe
kaviarničky - kawiarenka	primátor - burmistrz; prezydent miasta
kláštor - klasztor	prístav - port
kostol - kościół	prístavný - portowy
krajské mesto - miasto wojewódzkie	radnica - ratusz
kráľovský palác - pałac królewski	reštaurácia - restauracja
lávka - kładka	rušné mesto - ruchliwe miasto
letisko - lotnisko	sídliisko - osiedle
mestečko - miasteczko	spleť uličiek - splot/labirynt uliczek
mesto - miasto	starožitníctvo - antykwariat
mesto v plnej sláve - miasto w całej okazałości	stred - centrum; śródmieście
mestská architektúra - architektura miejska	stredoveká pevnosť - średniowieczna twierdza
mestská doprava - komunikacja miejska	škaredé mesto - brzydkie miasto
mestské zastupiteľstvo - rada miasta	štvrť - dzielnica
mestský - miejski	tržnica - targowisko
mestský úrad - urząd miejski	ulica - ulica
meštiansky dom - kamienica	úzka ulička - wąska uliczka
most cez rieku - most nad rzeką	vežiak - wieżowiec
mostík - mostek	vilová štvrť - dzielnica willowa
mrakodrap - drapacz chmur	vzhľadné mestečko - ładne miasteczko
múzeum - muzeum	zapadákov - zapadła dziura; zadupie
mýtnica - roгатka	zoologická záhrada - ogród zoologiczny
nádražie - dworzec kolejowy	železničná stanica - stacja kolejowa; dworzec kolejowy
nákupné centrum - centrum handlowe	železničný most - most kolejowy
náučný chodník - ścieżka edukacyjna	židovská štvrť - dzielnica żydowska
obchod so suvenírmi - sklep z pamiątkami	
okresné mesto - miasto powiatowe	

4.7 WIEŚ

WIEŚ - POJĘCIA OGÓLNE

cintorínik - cmentarzyk	prest'ahovat' sa na vidiek - przeprowadzić się na wieś
dedina - wieś	provincia - prowincja
dedinčan - wieśniak	skraja dediny - na skraju wsi
chata - chata	vidiečan - wieśniak
chatrč - chałupa	vidiek - wieś
chradnúť - niszczyć; podupadać	vyhňa - kuźnia
kostolík - kościółek	vyhnanisko (pot.) - odludzie
obecny úrad - urząd gminy	zabudnutá dedinka - zapomniana wioska
odst'ahovat' sa na vidiek - wyprowadzić się na wieś	zeleň - zieleń
pokojný život - spokojne życie	

GOSPODARSTWO

bujak - buhaj	ovčiareň - owczarnia
býček - byczek	ovečka - owieczka
býk - byk	pánt - grzęda
dobytok - bydło	prasa - prosię
chovat' - hodować	prasiatko - prosiaczek; prosiątko
koliba - szopa	rezať sliepky - zarzywać kury
kotkodákať - gdakać	senník - szopa na siano
kôň - koń	statok - bydło
krava - krowa	strakavá krava - łaciata krowa
kravička - krówka	špajza - spiżarnia
kravín - obora	vykopat' studňu - wykopać studnię
kurín - kurnik	zaháňať stádo - zaganiać stado
maštal' - stajnia	žriebä - źrebaczek
naháňať stádo - naganiać stado	žrebec - ogier
ošipáreň - chlew	

ROLNICTWO

bidlo - grzęda	plahočiť sa na poli - harować w polu
bitúnok - rzeźnia; ubojnia	poľnohospodár - rolnik
dojit' - doić	posievať - obsiewać
hnojit' - nawozić	pôda - gleba
hnojivo - nawóz	roľníčka - rolniczka
hnojovka - gnojówka	roľník - rolnik
husi sa pású - gęsi się pasą	rozbrázdiť - rozorać
kombajn - kombajn	sebestačnosť - samowystarczalność
kírmnik - tucznik	seno - siano
ležat' úhorom - leżeć odłogiem	strnisko - ściernisko
močovka - gnojówka	škodca - szkodnik
nepokosená tabla - nieskoszony zagon	tabla pšenice - łan pszenicy
obilnica - spichlerz	traktor - traktor
otieпка sena - wiązka siana	úroda - plony; urodzaj
ovocinár - sadownik	urodiť - obrodzić
pachtit' sa na poli - harować na polu	úrodnosť - urodzajność
pánt - grzęda	úrodný - urodzajny
pasák - pastuch	výkrm - tucz
pasienok - pastwisko	závlaha - nawadnianie
pást' - paść	závlahová sústava - system nawadniający
pastier - pasterz	žatva - żniwa
pastva - wypas	žirny - urodzajny

HODOWLA KUR

bielko - białko
bielok - białko
biochov - chów ekologiczny; chów organiczny
drobnochov - hodowla przydomowa; ferma przydomowa
ekologický chov - chów ekologiczny
chov na voľno - chów na wolnym wybiegu
klásť vajcia - składać jaja
klietkový chov - chów w klatkach
kurín - kurnik
kurník - kurnik

nosnica - kura nioska
ošklbat' - oskubać (z *pierza*)
podstielkový chov - chów ściółkowy
sedieť na vajciach - wysiadywać jaja
sliepka - kura
škrupina - skorupa; skorupka
vajce - jajko
veľkochov - hodowla przemysłowa
znášať vajcia - znosić jaja
žltok - żółtko

PSZCZELARSTWO

agátový med - miód akacjowy
ďatelinový med - miód koniczynowy
krémový med - miód kremowany
kvalitný med - miód dobrej jakości
kvetový med - miód wielokwiatowy
lesný med - miód leśny
lietavka - zbieraczka (*robotnica*)
lipový med - miód lipowy
manukový med - miód manuka
materská kašička - mleczko pszczele
medovica - spadź
medovicový med - miód spadziowy
medovina - miód pitny
nektár - nektar
pastový med - miód kremowany
peľ - pyłek kwiatowy
pohánkový med - miód gryczany
propolis - propolis
repkový med - miód rzepakowy
robotnica - robotnica

skryštalizovaný med - miód skryształizowany
slniečnicový med - miód słonecznikowy
spoznať pravý med - rozpoznać prawdziwy miód
stáčať med - rozlewać miód
tekutý med - miód płynny
trúd - truteń
úhyn včiel - śmiertelność pszczół
úl' - ul
včela - pszczoła
včelár - pszczelarz
včelárit' - zajmować się pszczelarstwem
včelárstvo - pszczelarstwo
včelí - pszczeli
včelí vosk - воск pszczeli
včelín - pasieka
včelnica - pasieka
včely vytvárajú med - pszczoły produkują miód
vresový med - miód wrzosowy
vytáčať med - odwirowywać miód
zmes medov - mieszanka miódów

5. HANDEL I USŁUGI

5.1 ZAKUPY

ZAKUPY - POJĘCIA OGÓLNE

akcia - promocja dostępność towaru - dostępność towaru hypermarket - hipermarket chodiť po obchodoch - chodzić po sklepach internetový predaj - sprzedaż internetowa ísť do obchodu - iść do sklepu kancelárske potreby - artykuły biurowe kúpa - kupno; zakup kúpiť na úver - kupić na kredyt kus - kawałek kúsok - kawałeczek kvalita - jakość likvidácia - likwidacja na objednávku - na zamówienie nákup na splátky - zakupy na raty nákupná taška - torba na zakupy nákupný košík - koszyk nakupovať - kupować; robić zakupy nedostatkový tovar - towar deficytowy novinky - nowości obal - opakowanie obchod - 1. handel 2. sklep obchodík - sklepik obchodný dom - dom handlowy objednať (si) - zamówić platiť - płacić podmienky garancie - warunki gwarancji pokladňa - kasa pokúpiť - pokupić ponuka - oferta ponúknuť - zaoferować postaviť sa do radu - stanąć w kolejce potvrdenie objednávky - potwierdzenie zamówienia právo na vrátenie peňazí - prawo do zwrotu pieniędzy prebierka tovaru - przyjmowanie towaru predajňa - sklep predavač - sprzedawca predmety každodennej potreby - artykuły pierwszej	potrzeby príležitostná kúpa - okazyjne kupno príslušenstvo - akcesoria rad - kolejka registračná pokladnica - kasa fiskalna reklama - reklama reklamácia - reklamacja reklamácia bola zamietnutá - reklamacja została odrzucona reklamovať - reklamować sortiment - asortyment splátkový predaj - sprzedaż na raty/ratalna spotrebiteľ - konsument stát' - kosztować stát' v rade - stać w kolejce stát' v šore - stać w ogonku stiahnuť objednávku - wycofać zamówienie šor - ogonek (<i>kolejka</i>) trhovník - kupiec; straganiarz (<i>na targu</i>) účet - rachunek účtenka - paragon vybavenie reklamácie - rozpatrzenie reklamacji výhodná kúpa - dogodny/korzystny zakup vymeniť tovar - wymienić towar výpredaj - wyprzedaż výrobok - produkt vyzdvihnúť tovar - odebrać towar zabaliť - zapakować zákazník - klient zakúpený tovar - zakupiony towar zaplatiť - zapłacić záručný list - karta gwarancyjna záruka - gwarancja zelovoc - warzywniak zľava - zniżka; przecena; rabat zľavy pre študentov - zniżki dla studentów značka - marka značkový - markowy

CENA

cena nesedí - cena się nie zgadza cena za kus - cena za sztukę cenník - cennik ceny klesajú - ceny spadają ceny padajú - ceny spadają ceny stúpili - ceny wzrosły doplatiť rozdiel - dopłacić różnicę lacno - tanio lacný - tani prepočítavať na eurá - przeliczać na euro prístupné ceny - przystępne ceny	regulácia cien - regulacja cen vysoká cena - wysoka cena za polovičnú cenu - za pół ceny zdražieť - podrożeć zdražiť - podrożyć; podnieść ceny zdražovanie - podwyżka cen zdvihnúť ceny - podnieść ceny zjednávať - targować się zlacnený - przeceniony zniženie cien - obniżka cen zvýšenie cien - podwyżka cen

PODSTAWOWE ARTYKUŁY SPOŻYWCZE

alkohol - alkohol
balík - paczka
cestoviny - makaron
cukor - cukier
čaj - herbata
čierne korenie - pieprz
džem - dżem
horčica - musztarda
káva - kawa
klobása - kiełbasa
kockový cukor - cukier w kostkach
krupičná múka - mąka grysikowa
kryštálový cukor - cukier krystaliczny
kukurličný škrob - skrobia kukurydziana
kvasnice - drożdże
med - miód
múka - mąka
ocot - ocet

olej - olej
párok - parówka
paštéta - pasztet
potraviny - artykuły spożywcze
práškový cukor - cukier puder
pšeničná múka - mąka pszenna
ryža - ryż
ryžové chlebíčky - wafle ryżowe
saláma - salami
soľ - sól
šerbet - sorbet
šunka - szynka
tucet vajec - tuzin jajek
vajce - jajo
zmrzlina - lody
želé - galaretka
žuvačka - guma do żucia

NABIAŁ

cmar - maślanka
eidam - ser edamski
ementál - ementaler
jogurt s ovocím - jogurt owocowy
kefir - kefir
kondenzované mlieko - mleko skondensowane
kozie mlieko - kozie mleko
kyslé mlieko - zsiadłe mleko
maslo - masło
mlečné výrobky - nabiał
mlečný - mleczny
mlieko - mleko
odstredené mlieko - mleko odtłuszczone

odtučnené mlieko - mleko odtłuszczone
ovčí syr - ser owczy
plátkový syr - ser w plasterkach
plesňový syr - ser pleśniowy
plnotučné mlieko - mleko pełnotłuste
smotana - śmietana
sušené mlieko - mleko w proszku
topený syr - ser topiony
trvanlivé mlieko - mleko o przedłużonej trwałości;
mleko UHT
tvaroh - twaróg
vrstvený syr - ser warstwowy

PIECZYWO

bageta - bagietka
biely chlieb - biały chleb
bochnik - bochenek
celozrnný chlieb - chleb wieloziarnisty
croissant - croissant
čierny chlieb - ciemny chleb
chlieb balený - chleb pakowany
chlieb voľný - chleb luzem
kajzerka - kajzerka
koláč - ciastko; drożdżówka
kváskový chlieb - chleb na zakwasie

pagáč - podplomyk
peceň - bochenek
pečivo - pieczywo
praclík - precel
rascový chlieb - chleb z kminkiem
ražný - chleb żytni
rožok - rogal
slniečnicový chlieb - chleb słonecznikowy
sucháre - suchary
toustový chlieb - chleb tostowy
žemľa - bułka

SŁODYCZE

bonbón - cukierek
bonboniéra - bomboniera
bonbónové želé - želki
cukrík - cukierek
čokoláda - czekolada
čokoládový krém - krem czekoladowy
dražé - draže; drażetki
horká čokoláda - gorzka czekolada
karamel - karmel
karamelka - cukierek karmelowy
lizanka - lizak
marcipán - marcepan
medovník - piernik
mentolové cukríky - cukierki miętowe

mlečná čokoláda - czekolada mleczna
napolitánka - opłatek
oblátka - wafel
perník - piernik
piškóty - biszkopty
plnená čokoláda - czekolada nadziewana
pralinka - pralinka
sladkosti - słodycze
sušienka - herbatnik
tabuľka čokolády - tabliczka czekolady
tyčinka - baton
vafľa - gofr
vajíčko s prekvapením - jajko-niespodzianka

OWOCE

ananás - ananas
avokádo - awokado
banán - banan
broskyňa - brzoskwinia
brusnica - żurawina
čerešňa - czereśnia
černica - jeżyna
čučoriedka - czarna jagoda
egreš - agrest
granátové jablko - granat
grapefruit - grejpfrut
hrozienka - rodzynki
hrozno - winogrona
hruška - gruszka
jablko - jabłko
jahoda - truskawka
kivi - kiwi

lieskový orech - orzech laskowy
malina - malina
mandarínka - mandarynka
mandľa - migdał
mango - mango
marhuľa - morela
orech - orzech
papája - papaja
polené marhule - przepołowione morele
pomaranč - pomarańcza
pomelo - pomelo
ribezl'a - porzeczek
slivka - śliwka
strapec hrozna - kiść winogron
višňa - wiśnia
vlašský orech - orzech włoski
vodový melón - arbuz

WARZYWA

artičoka - karczoch
baklažán - bakłażan
brokolica - brokuł
cesnak - czosnek
cibuľa - cebula
cícer - ciecierzycza
cuketa - cukinia
cukrová repa - burak cukrowy
čínska kapusta - kapusta pekińska
fazuľa - fasola
hrášok - groszek
kaleráb - kalarepa
kapusta - kapusta
karfiol - kalafior
kel kučeravý - jarmuż
kvaka - brukiew
kyslá kapusta - kapusta kiszona
mrkva - marchew; marchewka
paprika - papryka

paradajka - pomidor
pastrnák - pasternak
patizón - patison
pažitka - szczypiorek
petržlen - pietruszka
pór - por
red'kovka - rzodkiewka
repa - burak
ružičkový kel - brukselka
šalát - sałata
šošovica - soczewica
špargľa - szparag
špenát - szpinak
tekvica - dynia
uhorka - ogórek
zeler - seler
zemiaky - ziemniaki
žerucha - rzeżucha

DROGERIA

antiperspirant - antyperspirant
britva - brzytwa
denný krém - krem na dzień
dezodorant - dezodorant
drogéria - drogeria
farba na vlasy - farba do włosów
gél na vlasy - żel do włosów
holiaci strojček - maszynka do golenia
hrebeň - grzebień
jemné mydlo - delikatne mydło
krém na holenie - krem do golenia
krém na opaľovanie - krem do opalania
krém na tvár - krem do twarzy
krém po opaľovaní - balsam po opalaniu
lak na nechty - lakier do paznokci
lak - lakier
mydlo - mydło
náplast' - plaster
nočný krém - krem na noc

ochranný opaľovací krém - krem z filtrem przeciwsłonecznym
pena na holenie - pianka do golenia
penové tužidlo - pianka do układania włosów
pilník na nechty - pilnik do paznokci
plet'ová voda - tonik kosmetyczny
prezervatív - prezerwatywa
púder - puder
pudrenka - puderniczka
repelent širokek - odstraszający owady
sprchový gél - żel pod prysznic
šampón - szampon
toaletné mydlo - mydło toaletowe
toaletný papier - papier toaletowy
vata - wata
vložky - podpaski
zubná kefka - szczoteczka do zębów
zubná pasta - pasta do zębów
žiletka - żyletka

ARTYKUŁY GOSPODARSTWA DOMOWEGO

biela technika - artykuły gospodarstwa domowego
drez - zlew
fritéza - frytkownica
gril - grill
hriankovač - opiekacz
chladnička - chłodziarka
krájač - krajalnica
kuchynská váha - waga kuchenna
kuchynský robot - robot kuchenny
mikrovlánná rúra - kuchenka mikrofalowa
mixér - mikser
mraznička - zamrażarka

odšťavovač - sokowirówka
opekač hriankok - opiekacz
práčka - pralka
rýchlovarná kanvica - czajnik bezprzewodowy
sendvičovač - toster
sušič vlasov - suszarka do włosów
umývačka (riadu) - zmywarka (do naczyń)
váha - waga
viacúčelový - wielofunkcyjny
vysávač - odkurzacz
žehlička - żelazko

ARTYKUŁY RTV

autorádio - radio samochodowe
dekodér - dekodér
digitálny diktafón - dyktafon cyfrowy
domáce kino - kino domowe
držiak - uchwyt
gramofón - gramofon
izbová anténa - antena pokojowa
magnetofón - magnetofon
minisystém - wieża hi-fi
MP3 prehrávač - odtwarzacz mp3
parabola - antena satelitarna
prenosný DVD prehrávač - przenośny odtwarzacz DVD

prijímač - odbiornik
rádio - radioodtwarzacz
rádiobudík - radiobudzik
rádiomagnetofón - radiomagnetofon
reproduktor - głośnik
satelitný tuner - tuner satelitarny
slúchadlá - słuchawki
subwoofer - subwoofer
televízia - telewizja
televízor - telewizor
videokamera - kamera wideo
zosilňovač - wzmacniacz

5.2 GASTRONOMIA

JEDZENIE - POJĘCIA OGÓLNE

aperitív - aperitif
dezert - deser
hlad - głód
hladný ako vlk - głodny jak wilk
hladovka - głodówka
hlavný chod - danie główne
hodovať - biesiadować; ucztować
hrianka - grzanka
hrýzt' - gryźć
huspenina - galareta
chuťovka - przekąska
jedlo - danie; potrawa
jest' - jeść
kalorický - kaloryczny
kapustnica - kapuśniak
krajec chleba - kromka chleba
krevety - krewetki
krvavnička - kaszanka
najest' sa do sýtosti - najść się do syta
nakrmiť - nakarmić
nažrat' sa - nażreć się
nenadžranec - żarłok; obżartuch
núkat' jedlom - częstować jedzeniem
obed - obiad
objedať - obgryzać
objedať sa - objadać się
odhryznúť - odgryźć
ochucovadlo - przyprawa
ochutnat' - skosztować; spróbować
ochutnávká - degustacja
olovrant - podwieczorek
omeleta - omelet
pahltník - łakomczuch; obżartuch
pahltný - żarłoczny
párok v rožku - hot dog

plody mora - owoce morza
pokrm - potrawa
pozberať riad - zebrać naczynia
požiť - spożyć
praženica - jajecznicza
predjedlo - przystawka
pregígat' - przelykać
preglgnúť - przełknąć
prihorenina/pripálenina - przypalenizna
prihoriet'/pripáliť sa - przypalić się
priloha - przystawka
raňajky - śniadanie
rizoto - risotto
rôsol - galareta
spucovať tanier - opędzlować talerz
stôl - stół
stráviť - strawić
stravovacie návyky - nawyki żywieniowe
sýty - syty
škrka mu v bruchu - burczy mu w brzuchu
špagety - spaghetti
špenát - szpinak
torta - tort
tortička - torcik
umierať od hladu - umierać z głodu
večera - kolacja
volské oko - jajko sadzone
výdatná strava - obfity posiłek
vyhladnúť - zgłodnieć
vytráviť - strawić
vývar - rosół; bulion
výživný - pożywny; odżywczy
zhltnúť - połknąć
zjest' za troch - zjeść za trzech
žuvať; žut' - żuć

PRYZYRZĄDZANIE POTRAW

dat' mäso na pekáč - włożyć mięso do brytfanny
dusiť mäso na rajnici - dusić mięso w rondlu
jednoduchý na prípravu - prosty w przygotowaniu
krájať - kroić
kuchárska kniha - książka kucharska
kuchtiť - pichcić
miešať - mieszać
naklepať - rozbić (*mięso*)
nakrájať - pokroić
nakrájať na plátky - pokroić w plasterki
natriet' maslom - posmarować masłem
ochutiť - doprawić; przyprawić
okoreniť - przyprawić
opražiť - podsmażyć
piecť - piec
pokrájať - pokroić
pomliet' mäso - zemleć mięso
postrúhať - zetrzeć

povaľkať cesto - powałkować ciasto
povarit' zemiaky - pogotować ziemniaki
pražiť - 1. smażyć 2. prażyć
premiešať - zamieszać; pomieszać
prevárať/prevarit' - przegotowywać
pridať - dodać
smažiť - smażyć
solit' - solić
trepáť smotanu - ubijać śmietanę
uvarit' - ugotować
vaľkať cesto - wałkować ciasto
varit' - gotować
vykysnúť - wyrosnąć (*o cieście*)
vypracovať testo - wyrobić ciasto
vyprážať - smażyć
vysmážať - smażyć
zamiešať - zamierzać

ZUPA

cesnačka - zupa czosnkowa
cesnaková polievka - zupa czosnkowa
cibuľová polievka - zupa cebulowa
fazuľová polievka - zupa fasolowa
horúca polievka - gorąca zupa
hovädzí vývar - rosół z wołowiny
hustá polievka - gęsta zupa
kapustnica - kapuśniak
krémová polievka - zupa krem
morčací vývar - rosół z indyka
paradajková polievka - zupa pomidorowa

polievočka - zupka
pórová polievka - zupa porowa
rezancová polievka - zupa z makaronem
rybacia polievka - zupa rybna
slepačí vývar - rosół z kury
srkat' polievku - siorbać zupę
šampiňónová polievka - zupa pieczarkowa
šošovická polievka - zupa z soczewicy
tekvicová polievka - zupa dyniowa
zeleninová polievka - zupa jarzynowa
zemiaková polievka - zupa ziemniaczana

PRZYPRAWY

aníz - anyż
bazalka - bazylija
biele korenie - pieprz biały
bobkový list - liść laurowy
celé korenie - pieprz ziarnisty
estragón - estragon
fenikel - koper włoski
horčičné semienko - ziarnko gorczycy
chren - chrzan
karí - curry
klinček - goździk
korenie - 1. pieprz 2. przyprawa
koriander - kolendra
kôpor - koper

lígurček - lubczyk
majorán - majeranek
mäta - mięta
mleté korenie - pieprz mielony
muškátový oriešok - gałka muszkatołowa
nové korenie - ziele angielskie
oregano - oregano
rasca - kminek
rozmarín - rozmaryn
šalvia - szalwia
škoricca - cynamon
tymian - tymianek
vanilka - wanilia
zázvor - imbir

MIĘSO I DANIA MIĘSNE

baranie mäso - baranina
biele mäso - białe mięso
biftek - befsztyk
bravčové mäso - wieprzowina
červené mäso - czerwone mięso
diviacie mäso - mięso z dzika
divina - dziczyzna
guláš - gulasz
hovädzie mäso - wołowina
hus - gęś
hydínové mäso - drób
jahňacie mäso - jagnięcina
jazyk - ozór
kačka - kaczka
karbonátky - kotlety mielone
krvavý biftek - krwisty befsztyk
mäso - mięso

morka - indyk
párky s horčicou - parówki z musztardą
pečeň - wątróbka
pečené kura - kurczak
pečené mäso - pieczeń
pečienka - 1. pieczeń 2. wątróbka
rebierko - żeberko
rezeň - kotlet
rezník - kotlecik
srnčie mäso - sarnina
stehno - udziec; udko
sviečkovica - polędwica
teľacia pečeň - wątróbka cielęca
teľacie mäso - cielęcina
údené mäso - mięso wędzone
viedenský rezeň - sznyceł po wiedeńsku
zbojnícka pečienka - pieczeń po zbójnicku

NAPOJE

alkoholické nápoje - napoje alkoholowe
biela káva - kawa z mlekiem
čaj s citrónom - herbata z cytryną
dúšok - łyk; haust
dúštek - łyczek
dvojitá káva - podwójna kawa
džús - sok
fľaša - butelka
hlt - haust
horúca čokoláda - gorąca czekolada
instantná káva - kawa rozpuszczalna
kakao - kakao
káva - kawa
koňak - koniak
mletá káva - kawa mielona
mlieko - mleko
napój - napój
nealkoholický napój - napój bezalkoholowy

piť čaj - pić herbatę
plechovka - puszka
pražená káva - kawa palona
šálka čaju - filiżanka herbaty
šampanské - szampan
sekt - wino musujące; szampan
smäd - pragnienie
smädny - spragniony
sóda - soda
svetlé pivo - piwo jasne
tonik - tonik
uhasiť smäd - ugasić pragnienie
wiedenská káva - kawa po wiedeńsku
voda - woda
vodka - wódka
vypiť - wypić
zelený čaj - zielona herbata

WINO

biele víno - białe wino
červené víno - czerwone wino
sladké víno - wino słodkie
stolové víno - wino stołowe
suché víno - wino wytrawne
šumivé víno - wino musujące
varené víno - grzane wino
vinár - 1. producent wina 2. miłośnik wina
vinársky - winiarski
vinárstvo - winiarstwo
vinica - winnica

vinič - winorośl
vinna pivnica - piwnica na wino
vinny - winny (*dotyczący wina*)
víno šiali hlavu - wino otępia umysł
vinohrad - winnica
vinohradnícky - winiarski
vinohradníctvo - winiarstwo
vinohradník - hodowca winorośli
vinotéka - sklep z winem
vinovica - winiak
vinový - winny (*dotyczący wina*)

PIWO

čapované pivo - piwo lane; piwo z beczki
chmeľ - chmiel
ležiak - piwo leżakowane
nealkoholické pivo - piwo bezalkoholowe
ochutené pivo - piwo smakowe
pivár - piwosz
pivovar - browar
pivovarníctvo - browarnictwo

pivovarník - piwowar
popíjať pivo - pić piwo
radler - piwo smakowe
slad - słód
sládok - piwowar
svetlé pivo - piwo jasne
tmavé pivo - piwo ciemne
variť - warzyć

LOKAL GASTRONOMICZNY

bar - bar
bufet - bufet
časníčka - kelnerka
časník - kelner
detská porcia - porcja dziecięca
dvojitá porcia - podwójna porcja
jedáleň - jadłodalia
jedálníček - jadłospis
jedálny lístok - karta dań
kantína - kantyna
mliečny bar - bar mleczny
nápojový lístok - karta napojów

objednávka - zamówienie
obsluha - obsługa
pajzel - mordownia; speluna
pohostinstvo - lokal gastronomiczny
polovičná porcia - pół porcji
prijateľné ceny - przystępne ceny
reštaurácia - restauracja
rodinná atmosféra - rodzinna atmosfera
rychle občerstvenie - fast-food
sprepité - napiwek
stravovňa - stołówka
studené jedlá - dania na zimno

LOKAL GASTRONOMICZNY - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

špecialita - specjalność
teplé jedlá - dania na ciepło
účtet - rachunek

výborné jedlo - doskonałe jedzenie
vývarovňa - stolówka

5.3 ODZIEŻ I OBUWIE**ODZIEŻ - RÓŻNE POJĘCIA**

bedrové nohavice - biodrówki
bermudy - bermudy
blúzka - bluzka
dámske odevy - odzież damska
farba - kolor
golierik - kołnierż
gombík - guzik
hladký - gładki
kabínka - przymierzalnia
košeľa - koszula
krátke nohavice - krótkie spodniki
kravata - krawat
krčiť sa - miąć się; gniesć się
kvetovaný - w kwiatki
látka - materiał
minisukňa - spódnica mini
nepremokavý - nieprzemakalny
niť - nić
nohavica - nogawka
nohavice - spodnie
oblečenie - ubranie; odzież
oblek - garnitur
obnosený - znoszony
odev - odzież
odevný - odzieżowy
palčiak - rękawiczka z jednym palcem
pančucha - pończocha
pančucháče - rajstopy
pančuchy - pończochy
pančuška - pończuszka
pančuškove nohavičky - rajstopy
pánske odevy - odzież męska
párat' - pruć; rozpruwać
páskovaná košeľa - koszula w paski
plátat' roztrhané nohavice - łątać podarte spodnie
plesové šaty - suknia balowa
podkolenky - podkolanówki
poľakovaný kabát - połatany płaszcz
pohodlné oblečenie - wygodne ubranie
polokošeľa - koszulka polo
polonový oblek - prawie nowe ubranie
ponožky - skarpetki
poobšívat' - poobszywać

poplátat' - połatać
porozťahovat' si sveter - porozciągać sweter
poštopkat' - pocerować
potrhat' nohavice - podrzeć spodnie
povyzliekat' - pozdejmować; pościągać
pozobliekat' - pozdejmować; pościągać
pracovný oblek - ubranie robocze
prerobiť - przerobić
priliehavý - obcisły
prišít' gombík - przyszyć guzik
prišívat' záplatu - przyszywać łątę
rifle - dżinsy
rolák - golf
rozopnúť - rozpiąć
rozšírit' - poszerzyć
rukáv - rękaw
rukavice - rękawiczki
skrátit' - skrócić
skrčená košeľa - pomięta koszula
skúsit' - przymierzyć
skúšobná kabínka - przymierzalnia
strih - krój; fason
sukňa - spódnica
sveter - sweter
svetrík - sweterek
štopkat' ponožky - cerować skarpetki
tričko s dlhým rukávom - koszulka z długim rękawem
tričko s golierikom - polo
tričko s krátkym rukávom - koszulka z krótkim rękawem
uviazat' si kravatu - zawiązać krawat
večerné šaty - suknia wieczorowa
veľkosť - rozmiar
vyskúšat' - przymierzyć
výstrih - dekolt
vyšívaná košeľa - koszula haftowana
záhyb - fałda
zapínanie - zapięcie
zaštopkat' - zacerować
zips - zamek błyskawiczny
zobliecť - ściągnąć; zdjąć

NAKRYCIA GŁOWY

baret - beret
brmbolec - pompon
čapica - czapka
čapica s brmbolcom - czapka z pomponem
čiapka - czapka
kapučňa - kaptur
klobúčik - kapelusik

klobúk - kapelusz
odopnúť si kapučňu - odpiąć kaptur
panamský klobúk - panama
pinč - melonik
prikryvka hlavy - nakrycie głowy
šiltovka - czapka z daszkiem

BIELIZNA

boxerky - bokserki
hodváb - jedwab
nočná košeľa - koszula nocna
nohavičky - majtki
podprsenka - biustonosz; stanik
pyžamo - piżama
slipy - slipy

spodky - kalesony
spodná bielizeň - bielizna
spodnica - halka
tangá - stringi
tielko - podkoszulek
župan - szlafrok; podomka

ODZIEŻ WIERZCHNIA

balónový plášť - prochowiec
bunda - kurtka
bundička - kurteczka
frak - frak
kabát - płaszcz
kožená bunda - kurtka skórzana
kožený kabát - płaszcz skórzany
kožuch - futro
lyžiarska bunda - kurtka narciarska
pelerína - peleryna
pelerínka - pelerynka

pláštenka - peleryna przeciwdeszczowa
pršiplášť - peleryna przeciwdeszczowa
sako - marynarka
smoking - smoking
športová bunda - kurtka sportowa
trenčkot - prochowiec
vesta - kamizelka
vetrovka - wiatrówka
zimník - płaszcz zimowy
zimný kabát - płaszcz zimowy

TKANINA

bavlna - bawełna
bavlnený - bawełniany
damašek - adamaszek
denim - dżins
džínsovina - dżins
hodváb - jedwab
hodvábny - jedwabny
juta - juta
kašmír - kaszmir
menčester - sztruks

mušelín - muślin
plyš - plusz
satén - satyna
tkanina - tkanina
tvíd - tweed
velúr - welur
velvet - welwet
vlna - wełna
zamat - aksamit
žoržet - żorżeta

OBUWIE**číslo** - numer; rozmiar**čizmy** - kozaki**detské topánky** - buty dziecięce**gumáky** - kalosze; gumiaki**ihličky** - szpilki**krém na topánky** - pasta do butów**lodičky** - czółenka**mokasíny** - mokasyne**obuv** - obuwie**obuvák** - łyżka do butów**obúvať sa** - obuwać; zakładać buty**papuče** - pantofle; kapcie**pár topánok** - para butów**párne topánky** - buty do pary**pätoro topánok** - pięć par butów**platené tenisky** - tenisówki**podošva** - podeszwa**podpäťok** - obcas**podrat' topánky** - zedrzeć buty**podraziť** - podzelać**podrážka** - podeszwa**poltopánky** - półbuty**povyvliekať šnúrky** - powyciągać sznurówki**preobut' si topánky** - zmienić buty**preobúvať sa** - zmieniać buty**rozchodiť tesné čizmy** - rozchodzić ciasne buty**rozšnuovať** - rozsznuować; rozwiązać**sandále** - sandały**sára** - cholewa, cholewka**šnúrky** - sznurowadła**športové topánky** - buty sportowe**tenisky** - adidasy; trampki**tlačiť** - cisnąć; uwierać**topánky** - buty**topánky ho tlačia** - buty go cisną/uwierają**turistické topánky** - buty trekkingowe**vysoké podpätky** - wysokie obcasy**vyzúť** - zdjąć buty**vyzúvať sa** - zdejmować buty**zašnuovať** - zasznuować; zawiązać**zodrat' topánky** - wyświeczać buty**žabky** - japonki**5.4 U FRYZJERA****britva** - brzytwa**česať** - czesać**farba na vlasy** - farba do włosów**farbiť** - farbować**holič** - fryzjer męski (*osoba*)**holičstvo** - fryzjer męski (*salon; zakład*)**holiť** - golić**ísť k holičovi** - iść do fryzjera**ísť ku kaderníkovi** - iść do fryzjera (*damskiego*)**kadernický salón** - salon fryzjerski (*damski*)**kaderníctvo** - fryzjer damski (*salon; zakład*)**kadernička** - fryzjerka (*damska*)**kaderník** - fryzjer damski (*osoba*)**kreslo** - fotel**lak** - lakier**mať novú frizúru** - mieć nową fryzurę**módny účes** - modna fryzura**mydlo** - mydło**namočiť** - zamoczyć**natáčka** - walek**natočiť** - nawinać**obslúžiť** - obsłużyć**odfarbiť (si) vlasy** - odbarwić włosy**ondulácia** - ondulacja**podstrihnúť** - podciąć; trochę obciąć**strihanie** - strzyżenie**strihať** - strzyć**sušiť** - suszyć**štetka** - pędzel**trvalá ondulácia** - ondulacja trwała**trvalá** - trwała**účes** - fryzura**učesať (sa)** - uczesać (się)**umyt'** - zmyć, umyć**vodová ondulácia** - ondulacja wodna**zafarbiť (si) vlasy** - ufarbować włosy**zmeniť si účes** - zmienić fryzurę

5.5 POCZTA

adresa odosielateľa - adres nadawcy
adresát - adresat
balíček - paczka; paczuszka
balík - paczka
blanketa - blankiet
dedinská pošta - wiejska poczta
do vlastných rúk - do rąk własnych
doporučene - listem poleconym
doporučený list - list polecony
doručenie zásielky - doręczenie przesyłki
doručenie - doręczenie
doručovateľ - listonosz; doręczyciel
expres - priorytet; priorytetem
formulár - formularz
ísť na poštu - iść na pocztę
korešpondencia - korespondencja
letecky - pocztą lotniczą
list - lista
mesto - miasto
miesto určenia - miejsce przeznaczenia
na dobierku - za zaliczeniem pocztowym
napísať list - napisać list
obálka - koperta

odosielateľ - nadawca
oznámenie o zásielke - awizo
podávateľ - nadawca
pohľadnica - kartka pocztowa; widokówka
posielateľ - wysyłać
poslať - wysłać
pošta - poczta
poštár - listonosz
poštárka - listonoszka
poštová známka - znaczek pocztowy
poštové služby - usługi pocztowe
poštovné - opłata pocztowa
poštový poukaz - przekaz pocztowy
potrubná pošta - poczta pneumatyczna
priehradka - okienko
prijemca - adresat; odbiorca
roznášať listy - roznosić listy
spiatočná adresa - adres zwrotny
ulica - ulica
viest' korešpondenciu - prowadzić korespondencję
vložiť do obálky - włożyć do koperty
vyzerateľ poštará - wyglądać listonosza
zásielka - przesyłka

5.6 USŁUGI TELEKOMUNIKACYJNE

dvíhať linku - odbierać telefon
esemeskovanie - korespondencja sms-owa
impulz - impuls
klapka - numer wewnętrzny
medzinárodný hovor - rozmowa międzynarodowa
mobil - telefon komórkowy
mobilný operátor - operator telefonii komórkowej
mobilný telefón - telefon komórkowy
nikto sa nehlási - nikt nie odbiera
operátor - operator
pevná linka - telefon stacjonarny
pomyliť číslo - pomylić numer
predvoľba - numer kierunkowy
prichádzajúci hovor - rozmowa przychodząca
sekundová tarifácia - naliczanie sekundowe
slúchadlo - słuchawka
smartfón - smartfon

spojenie - połączenie
súrny hovor - pilna rozmowa
telefón - telefon
telefónne číslo - numer telefonu
tiesňové linky - telefony alarmowe
ústredňa - centrala
volanie - dzwonienie; telefonowanie
volanie cez internet - telefonowanie przez internet
volateľ na pevnú linku - dzwonić na telefon stacjonarny
voľné minúty - bezpłatne minuty
za každú začatú minútu - za każdą rozpoczętą minutę
zajtra ti zavolám - zadzwonię do Ciebie jutro
zavolať niekoho k telefónu - poprosić kogoś do telefonu
zložiť telefón - odłożyć telefon

6. JĘZYK BIZNESU

6.1 ADMINISTRACJA PUBLICZNA

ADMINISTRACJA PUBLICZNA - POJĘCIA PODSTAWOWE

administratívnou cestou - w trybie administracyjnym archív - archiwum colný úrad - urząd celny čestné vyhlásenie - oświadczenie darovacia zmluva - 1. darowizna 2. umowa darowizny dekrét - dekret dokumentácia - dokumentacja. dopravný inšpektorát - wydział komunikacji elektronický podpis - podpis elektroniczny funkčné obdobie - kadencja hárok papiera - arkusz papieru hrubé porušenie predpisov - poważne naruszenie przepisów kartotéka - kartoteka kataster nehnuteľností - kataster nieruchomości katastrálne územie - obszar katastralny katastrálne vymeriavanie - pomiar katastralny katastrálny úrad - urząd katastralny konečné rozhodnutie - ostateczna decyzja lehota - termin majetkové priznanie - zeznanie majątkowe menný zoznam - lista imienna; wykaz imienny mestská poslankyňa - radna miejska mestské zastupiteľstvo - rada miejska miestna samospráva - samorząd terytorialny mimovládka - (pot.) organizacja pozarządowa nadobudnúť platnosť - zyskać ważność; nabyć ważność navrhovateľ - 1. wnioskodawca 2. skarżący; strona skarżąca názov - nazwa nedostatočný nadzor - brak nadzoru nehodiace sa prečiarknite - niepotrzebne skreślić nezlučiteľnosť funkcií - zakaz łączenia stanowisk notárska zápisnica - akt notarialny obecné zastupiteľstvo - rada gminy obísť pravidlá - obejść przepisy odhadca - rzeczoznawca; taksator odložiť ad acta - odłożyć ad acta okresný úrad - starostwo powiatowe opatera - opieka oprávnenie - zezwolenie; koncesja; licencja oprávňovať - uprawniać; upoważniać (kogoś do czegoś) opravný prostriedok - środek odwoławczy otvorená verejná súťaž - przetarg otwarty; przetarg nieograniczony pilotný projekt - projekt pilotażowy platnosť - ważność podat' návrh - złożyć wniosek podat' odvolanie proti rozhodnutiu - odwołać się od decyzji podateľňa - dziennik podawczy	podľa plánu - zgodnie z planem podľahnúť - podlegać (komuś) podpis - podpis podpisač - podpisać poriadková lehota - termin instrukcyjny potvrdenie - potwierdzenie potvrdenka - pokwitowanie potvrdený - certyfikowany pozemková kniha - księga wieczysta pozemok - grunt pracovná verzia - wersja robocza právomoc - kompetencje; uprawnienia predmet konania - przedmiot postępowania predpis - przepis prechodné obdobie - okres przejściowy prílohy k návrhu - załączniki do wniosku primátor - burmistrz primátor mesta - 1. burmistrz miasta 2. prezydent miasta pripojiť k spisom - dołączyć do akt pripomienkové konanie - konsultacje prístup k informáciám - dostęp do informacji ratifikácia - ratyfikacja ratifikovať - ratyfikować rokovací poriadok - porządek obrad rokovacia sieň - sala obrad rozhodnutie - decyzja samospráva - samorząd skartovať; škartovať - zniszczyć za pomocą niszczarki smernica - dyrektywa spísať zápisnicu - sporządzić protokół splnomocnenec - pełnomocnik správne právo - prawo administracyjne správny akt - akt administracyjny sprievodný list - załączony dokument starosta obce - wójt gminy stavebný pozemok - działka budowlana stiahnuť žiadosť - cofnąć wniosek štátny archív - archiwum państwowe tlačivo - formularz transparentnosť - przejrzystość (procedur) úradný vestník - dziennik urzędowy uviesť do úradu - wprowadzić na urząd v prospech - na korzyść verejné obstarávanie - zamówienia publiczne verejný činiteľ - funkcjonariusz publiczny vlastník - właściciel výpis z registra - wyciąg z rejestru vypísať súťaž - rozpiścić przetarg; ogłosić przetarg vypršať - wygasnąć (o terminie; umowie) výveska - tablica ogłoszeń vzory podaní - wzory pism začatie konania - wszczęcie postępowania

ADMINISTRACJA PUBLICZNA - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

zaoberat' sa prípadom - zajmować się sprawą
zaškrtnúť - zaznaczyć; zakreślić
zhrnúť - podsumować
zoznam - lista; wykaz
zúčastniť sa konaní - wziąć udział w postępowaniu

žiadateľ o... - osoba wnioskująca o...; osoba ubiegająca się o...
žiadosť o informáciu - wniosek o udzielenie informacji

DANE OSOBOWE

bydlisko - miejsce zamieszkania
dátum urodenia - data urodzenia
domáca adresa - adres domowy
korešpondenčná adresa - adres do korespondencji
meno po manželovi - nazwisko po mężu
miesto narodenia - miejsce urodzenia
národnosť - narodowość
nesprávna adresa - niewłaściwy adres
pohlavie - płeć
poštová adresa - adres pocztowy
povolanie - zawód
pravé meno - właściwe nazwisko
prijat' priezvisko - przybrać nazwisko
rodinný stav - stan cywilny
rodný list - akt urodzenia

skutočný vek - rzeczywisty wiek
slobodná - panna
slobodný - kawaler
sobášny list - akt ślubu; akt małżeństwa
spracovanie údajov - przetwarzanie danych
stredné vzdelanie - wykształcenie średnie
štátna príslušnosť - obywatelstwo
štátne občianstvo - obywatelstwo
úmrtý list - akt zgonu
uviesť svoju adresu - podać swój adres
vek - wiek
vierovyznanie - wyznanie
základné vzdelanie - wykształcenie podstawowe
zmena adresy - zmiana adresu
zmeniť priezvisko - zmienić nazwisko

6.2 PRAWO - PODSTAWOWE POJĘCIA

advokátska kancelária - kancelaria adwokacka
advokátska sadzba - taksza adwokacka
bezpodielové spoluvlastníctvo - współwłasność łączna
dedičské právo - prawo spadkowe
duševné vlastníctvo - własność intelektualna
jednotné predpisy - jednolite przepisy
jurisdikcia - jurysdykcja
koncipient - aplikant
medzinárodné právo - prawo międzynarodowe
náhrada škody - odszkodowanie; rekompensata; zadośćuczynienie
nárok - roszczenie
následok činu - następstwo czynu
neodôvodnenosť žaloby - bezzasadność powództwa
neznalosť zákona - nieznanost prawa
občiansky zákonník - kodeks cywilny
obísť zákony - obejść przepisy
platný - ważny
pracovné právo - prawo pracy
právna úprava - regulacja prawna
právnička - prawnik (kobieta); prawniczka
právnik - prawnik
právny akt - akt prawny
právny dosah - zakres prawny; znaczenie prawne

pravny podklad - podstawa prawna
právny posudok - ocena prawna
právoplatnosť - prawomocność
prejav vôle - oświadczenie woli
protiprávne konanie - działanie bezprawne
protiprávnosť - bezprawność
protiústavný - niezgodny z konstytucją
protizákonnosť - bezprawność
protizákonný - niezgodny z prawem; bezprawny
spôsobilý na právne úkony - zdolny do czynności prawnych
správne právo - prawo administracyjne
strany nesúhlasia - brak zgody stron
ťarcha dokazovania - ciężar dowodowy
účinná ľútosť - czynny żal
v dobrej viere - w dobrej wierze
v medziach zákona - w granicach prawa
vymožiteľnosť práva - egzekwowanie prawa
zákon nepripúšťa... - ustawa nie dopuszcza...
zákonná povinnosť - obowiązek prawny; obowiązek ustawowy
zákonník práce - kodeks pracy
zákonodarca - ustawodawca
zastupovať - reprezentować
zodpovednosť - odpowiedzialność
žaloba o náhradu škody - skarga odszkodowawcza

UMOWA

článok - paragraf; punkt
ďalej len - zwany dalej
ďalej len "strany" - zwane dalej "stronami"
dodatok k zmluve - aneks do umowy
keďže - uwzględniając
kúpna zmluva - umowa kupna-sprzedaży
nadobudnutie platnosti - wejście w życie
nájomná zmluva - umowa najmu
nevedeli, čo podpísali - nie wiedzieli, co podpisują
nevýhodná zmluva - niekorzystna umowa
notár - notariusz
občiansky zákonník - kodeks cywilny
obsah zmluvy - treść umowy
podpísať - podpisać
poradiť sa s právníkom - skonsultować się z prawnikiem
povinnosti - obowiązki
práva - prawa

prečítať - przeczytać
preštudovať si (zmluvu) - przestudiować (umowę)
príloha - załącznik
príloha k zmluve - aneks do umowy
rozsah - zakres
sa dohodli takto: - uzgodnili, co następuje:
so zreteľom na... - uwzględniając...
spotrebiteľská zmluva - umowa konsumencka
strana - strona
ukončiť zmluvu - wypowiedzieć umowę
ustanovenie - postanowienie
uzatvárať zmluvu - zawierać umowę
uzatvorit' zmluvu - zawrzeć umowę
záväzky - zobowiązania
záväzný - wiążący
záverečné ustanovenia - postanowienia końcowe
zmluvné podmienky - warunki umowy
zmluvné pokuty - kary umowne

6.3 BANKOWOŚĆ

balík služieb - pakiet usług
banka - bank
bankové krytie - pokrycie bankowe
bankové služby - usługi bankowe
bankovníctvo - bankowość
bankový dozor - nadzór bankowy
bezhotovostný - bezgotówkowy
bezhotovostný platobný styk - obrót bezgotówkowy
bežný účet - konto osobiste
cestovný šek - czek podróżny; czek podróżniczy
debetná karta - karta debetowa
depozitné potvrdenie - kwit depozytowy
družstevná banka - bank spółdzielczy
filiálka - filia; oddział
hotovosť - gotówka
hypotekárny úver - kredyt hipoteczny
internetbanking - bankowość internetowa
investičná banka - bank inwestycyjny
kapitalizácia úrokov - kapitalizacja odsetek
kapitálová skupina - grupa kapitałowa
kreditná karta - karta kredytowa
materská banka - bank macierzysty
mena - waluta
percentuálny bod - punkt procentowy
phonebanking - bankowość telefoniczna
PIN kód - kod PIN
platobná karta - karta płatnicza
pobočka - filia, oddział
poplatky - opłaty
poplatok za vedenie účtu - opłata za prowadzenie rachunku
prečerpať účet - przekroczyć limit konta

presun účtu - przeniesienie konta
prevod - przelew
sporiaci účet - konto oszczędnościowe
sporiteľ - oszczędzający
spotrebný úver - kredyt konsumencki
terminovaný vklad - lokata terminowa
trezor - sejf
trvalý príkaz - zlecenie stałe
účelový úver - kredyt celowy
účet - konto, rachunek
uložiť peniaze - wpłacić pieniądze
úročenje - oprocentowanie
úroková sadzba - stopa procentowa
úroky - odsetki
úroky z omeškania - odsetki za zwłokę
úver - kredyt
úver na bývanie - kredyt mieszkaniowy
vklad - 1. wkład 2. wpłata 3. lokata
vkładať peniaze - wpłacać pieniądze
vkladateľ - deponent
vkladná knižka - książeczka oszczędnościowa
vyberať peniaze - wypłacać pieniądze
výpis z účtu - wyciąg z konta
vystavenie zmenky - wystawienie weksla
zákonné úroky - odsetki ustawowe
zmenáreň - kantor
zmenka - weksel
zmluvné úroky - odsetki umowne
zostatok - saldo
žiadateľ o úver - wnioskodawca
žiadosť o úver - wniosek o przyznanie kredytu

6.4 FINANSE OSOBISTE

PIENIĄDZE - POJĘCIA OGÓLNE

bankovka - banknot
bezodná studnica (fraz.) - studnia bez dna
dávať do obiehu - wprowadzać do obiegu
denominácia - denominacja
devalvácia - dewaluacja
dolár - dolar
dolárový - dolarowy
drobné peniaze - drobne; drobniaki
kovové peniaze - bilon
kúpna sila - siła nabywcza
libra - funt
mena - waluta
menová reforma - reforma monetarna
minca - moneta
mincovňa - mennica
papierové peniaze - banknoty
peňažný - pieniężny

peniaze - pieniądze
peniažky - pieniążki
peniažtek - pieniążek
platidlo - środek płatniczy
platiť - płacić
platiť v hotovosti - płacić gotówką
počítať peniaze - liczyć pieniądze
prachy - forsa
raziť mince - bić monety
speňažiť - spieniężyć
sumička - sumka
ťažké peniaze - ciężkie pieniądze
trovy - koszty; wydatki
vekslák - cinkciarz
veľká suma - duża suma
výmenný kurz - kurs wymiany
zaplatiť - zapłacić

FINANSE OSOBISTE

bežné výdavky - bieżące wydatki
dôstojný život - godne życie
drobné výdavky - drobne wydatki
držgroš - dusigrosz
hmotné zabezpečenie - zabezpieczenie materialne; środki utrzymania
honba za peniazmi - pogoń za pieniędzmi
hospodáriť - gospodarować
kasička - skarbonka
majetkové pomery - sytuacja finansowa
miňať - wydawać
minúť všetky peniaze - wydać wszystkie pieniądze
nasporené peniaze - zaoszczędzone pieniądze
nasporiť - zaoszczędzić
neľutuje peniaze - nie żałuje pieniędzy
nutný výdaj - niezbędny wydatek
odkladať peniaze - odkładać pieniądze
odkladať si peniaze - odkładać pieniądze
odložiť - odłożyć
pachtiť sa za peniazmi - zabijać się za pieniędzmi
pechoriť sa za bohatstvom - gonić za pieniędzmi
peniaze na živobytie - pieniądze na życie

pokladnička - skarbonka
prasiatko - skarbonka (świnka)
skuhroš - skąpiec; sknera
skupáň - skąpiec
sporiť - oszczędzać
sporiť na byt - oszczędzać na mieszkanie
šanolivý - oszczędny
šetrný - oszczędny
škrtiť - ciułać
šporuje si do pokladničky - oszczędza do skarbonki
úspory - oszczędności
ušetriť - zaoszczędzić
vreckové - kieszonkowe
vydať všetky peniaze - wydać wszystkie pieniądze
vydávať - wydawać
výdavky na bývanie - wydatki na rachunki
výdavok - wydatek
vyratúvať náklady na život - wyliczać koszty życia
získať peniaze - zdobyć pieniądze
žgrloš - skąpiec; sknera
žiť z úspor - żyć z oszczędności

SYTUACJA MATERIALNA

boháč - bogacz	pracháč - bogacz
bohatnút' - bogacić się	prídavok na dieťa - dodatek na dziecko
bohatstvo - bogactwo	rodičovský príspevok - zasiłek rodzicielski; dodatek rodzicielski
bohatý - bogaty	rozhojniť majetok - pomnożyć majątek
dávka v nezamestnanosti - zasiłek dla bezrobotnych	sedieť na peniazoch - siedzieć na forsie
dobře situovaný - dobrze sytuowany	schudobnieť - zbiednieć
charitatívna zbierka - zbiórka charytatywna	sociálne vylúčenie - wykluczenie społeczne
charitatívny príspevok - datek charytatywny	sociálne zabezpečenie - opieka społeczna
chudák - biedak; nędzarz	sociálny štát - państwo opiekuńcze
chudoba - 1. bieda 2. biedota	spať pod mostom - spać pod mostem
chudobnieť - biednieć	triet' biedu - klepać biedę
chudobný - biedny	ubiedenosť - bieda; ubóstwo
chudobný ako kostolná myš - biedny jak mysz kościelna	ubiedený - zubożały; ubogi
majetný - zamożny	vyhlásiť bankrot - ogłosić bankructwo; ogłosić upadłość
mať veľa peňazí - mieć dużo pieniędzy	vytrhnúť z chudoby - wyrwać z biedy
miliardár - miliardier	zámožný - zamożny
multimilionár - multimilionier	zarobil veľké peniaze - zarobił duże pieniądze
nedostatok - bieda	zbankrotovať - zbankrutować
nemajú to ľahké - nie mają łatwo	žiť na vysokej nohe - żyć na wysokiej stopie
nenávratný príspevok - bezzwrotna zapomoga	žiť nad pomery - żyć ponad stan
ochudobnenie - zubożenie	žiť v chudobe - żyć w biedzie; żyć w ubóstwie
ochudobniť - 1. pozbawić 2. zubożyć	žiť v prepychu - żyć w przepychu
osobný bankrot - upadłość konsumencka	živoriť - wegetować
plávať v blahobyte - opływać w dostatki	
poznať núdzu - zaznać biedy	

DŁUG

dlh - dług	roszczenie uprzywilejowane
dlhovať - dłużyć; być winnym (pieniądze)	pripočítať úroky - doliczyć odsetki
dĺžnička - dłużniczka	skryté poplatky - ukryte opłaty
dĺžnik - dłużnik	splácanie úrokov - spłata odsetek
exekúcia - egzekucja (komornicza)	súdny exekútor - komornik sądowy
exekučné konanie - postępowanie egzekucyjne	upadnúť do dlhov - popaść w długi
exekučný poriadok - kodeks postępowania egzekucyjnego	úrokový strop - pułap stopy procentowej
exekučný príkaz - nakaz egzekucyjny	utápať sa v dlhoch - tonąć w długach
exekútor - komornik	úžera - lichwa
kreditná zmluva - umowa kredytowa	úžernícke úroky - lichwiarskie odsetki
nebanková spoločnosť - chwilówki (firma); firma parabankowa	úžernický - lichwiarski; po lichwiarsku
nebankovka - chwilówka (firma)	úžerníctvo - lichwiarstwo
nútený výkon - egzekucja	úžernička - lichwiarka
plávať v dlžobách - tonąć w długach	úžerník - lichwiarz
podlžnosť - dług; zobowiązanie	veriteľ - wierzyciel
pohľadávka - należność; dług; wierzytelność	vrátiť požičané peniaze - zwrócić pożyczone pieniądze
poskytovateľ úveru - kredytodawca	vyhlásiť bankrot - ogłosić bankructwo
povyplácať dlhy - pospłacać długi	vymáhač - windykator
požičiavať peniaze - pożyczać pieniądze	vymáhanie dlhov - windykacja długów
pôžička - pożyczka	vymáhať dlh - windykować dług
prednostná pohľadávka - roszczenie preferencyjne;	zadlžiť (sa) - zadłużyć (się)

UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE

dostávať dôchodok - dostawać emeryturę
dovršenie dôchodkového veku - osiągnięcie wieku emerytalnego
dôchodkové dávky - świadczenia emerytalne
dôchodkový strop - pułap emerytalny
dôchodkový systém - system emerytalny
dôchodkový účet - konto emerytalne
dôchodkový vek - wiek emerytalny
druhý pilier - drugi filar
invalida - inwalida
invalidita - 1. inwalidztwo 2. grupa inwalidzka
invalidný dôchodca - rencista
invalidný dôchodok - renta
odísť do dôchodku - przejść na emeryturę

poberať dôchodok - pobierać emeryturę
počet odpracovaných rokov - liczba przepracowanych lat
podnikové dôchodkové zabezpečenie - pracowniczy program emerytalny
posudkový lekár - lekarz orzecznik
prvý pilier - pierwszy filar
sociálne poistenie - ubezpieczenie społeczne
strop dôchodkového veku - próg wieku emerytalnego
súkromný dôchodok - emerytura prywatna
tretí pilier - trzeci filar
valorizácia - waloryzacja
vyplácať dôchodok - wypłacać emeryturę

6.5 FIRMA

akcionár - akcjonariusz
akvizícia - przejęcie
audit - audyt
bankrot - 1. bankrut 2. bankructwo
bankrotovať - bankrutować, zbankrutować
biznismen - biznesmen
biznisplán - biznesplan
cesia - cesja
čistý zisk - zysk netto
člen predstavenstva - członek zarządu
dcérska spoločnosť - spółka córka
dividenda - dywidenda
dobrá povest' - dobra opinia
dozorná rada - rada nadzorcza
eseročka - (pot.) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
firemný - firmowy
fúzia - fuzja
generálny riaditeľ - dyrektor generalny
hrubý zisk - zysk brutto
kapitál - kapitał
komanditista - komandytariusz
komanditná spoločnosť - spółka komandytowa
komplementár - komplementariusz
konkurencieschopnosť - konkurencyjność
konkurzné konanie - postępowanie upadłościowe
konkurzný správca - syndyk masy upadłościowej
krach - krach
kvalita - jakość
likvidita - płynność finansowa
majoritný akcionár - akcjonariusz większościowy
malé a stredné podniky - małe i średnie przedsiębiorstwa
mikropodnik - mikroprzedsiębiorstwo
mimoriadna dividenda - dywidenda nadzwyczajna
mimoriadne valné zhromaždenie - nadzwyczajne walne zgromadzenie
nadnárodná korporácia - korporacja międzynarodowa
názov - nazwa
obchodná spoločnosť - spółka handlowa

obchodný partner - kontrahent
obchodný register - rejestr handlowy
pečiatka - pieczęć, pieczęć
podnik - przedsiębiorstwo
podnik služieb - przedsiębiorstwo usługowe
podnikateľské prostredie - otoczenie biznesowe; warunki prowadzenia działalności
podnikateľský zámer - biznesplan
podnikový rozpočet - budżet przedsiębiorstwa
poskytovať služby - świadczyć usługi
postúpenie - cesja
právnická osoba - osoba prawna
predseda predstavenstva - przewodniczący zarządu
predstavenstvo - zarząd
prieskum trhu - badanie rynku
riaditeľ - dyrektor
ročný obrat - roczny obrót
rozpočet - budżet
sídlo - siedziba
skupina - grupa
spokojnosť zákazníkov - zadowolenie klientów
spoločník - wspólnik
spoločnosť s ručením obmedzeným - spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
stanovy - statut
úpadok - upadek
valné zhromaždenie - walne zgromadzenie
vedenie - kierownictwo
veľtrh - targi
venovať sa podnikaniu - prowadzić biznes
verejná spoločnosť - spółka jawna
vlastníctvo - własność
výkonný riaditeľ - dyrektor wykonawczy
vynášať - przynosić zysk
výrobný podnik - przedsiębiorstwo produkcyjne
webová stránka - strona internetowa
zakladateľ - założyciel
základné imanie - kapitał zakładowy
založiť - założyć
záväzky v bankách - wierzytelności bankowe
živnostník - (drobny) przedsiębiorca

KSIĘGOWOŚĆ

aktíva - aktywa	platobná bilancia - bilans płatniczy
aktívna bilancia - bilans czynny	podvojný účtovníctvo - podwójna księgowość
amortizácia - amortyzacja	ročná bilancia - bilans roczny
amortizácia nákladov - amortyzacja kosztów	ročná súvaha - bilans roczny
amortizačný fond - fundusz amortyzacyjny	rozpočtový rok - rok budżetowy
amortizačný plán - plan amortyzacyjny	stále aktíva - aktywa trwałe
bežné platby - płatności bieżące	súvaha - bilans
bežné výdavky - wydatki bieżące	súvahový deň - dzień bilansowy
bilancia ziskov a strát - bilans zysków i strat	účtovná chyba - błąd rachunkowy
bilančné obdobie - okres bilansowy	účtovná kancelária - biuro rachunkowe
bilančný výkaz - zestawienie bilansowe	účtovnicke oddelenie - dział księgowości
faktúra - faktura	účtovníctvo - księgowość
fixné náklady - koszty stałe	účtovníčka - księgowca
jednoduché účtovníctvo - księgowość uproszczona	účtovník - księgowy
konečná súvaha - bilans zamknięcia	účtovný den - dzień rozliczenia
likvidné aktíva - aktywa płynne	účtovný doklad - dowód księgowy
likvidný majetok - majątek płynny	účtovný list - arkusz buchalteryjny
mesačná uzaverka - zamknięcie miesiąca	účtovný prípad - zdarzenie księgowość
mzdové účtovníctvo - księgowość płacowa	účtovný rok - rok obrotowy
nehmotné aktíva - aktywa niematerialne	uchovávať doklady - przechowywać dokumenty
nelikvidné aktíva - aktywa niezbywalne	variabilné náklady - koszty zmienne
oběžné aktíva - aktywa bieżące; aktywa obrotowe	viesť účtovníctvo - prowadzić księgowość
obežný majetok - majątek obrotowy	vyfakturovať - wystawić fakturę
odpísať - odpisać	výpočtový list - arkusz rozliczeniowy
opravná faktúra - faktura korygująca	vzniknuté náklady - poniesione koszty
pasíva - pasywa	zostaviť súvahu - sporządzić bilans

6.6 HANDEL

akvizitér - akwizytor	dovozná prirážka - opłata przywózowa; należność przywózowa; opłata importowa
barter - barter	drahota - drożyzna
bezcolná zóna - strefa bezcłowa	drahý - drogi
bezcolné pásmo - strefa bezcłowa	dumping - dumping
bezcolný - bezcłowy	dvíhať ceny - podnosić ceny
cenová politika - polityka cenowa	embargo - embargo
ceny klesajú - ceny spadają	hodnota tovaru - wartość towaru
ceny stúpajú - ceny rosną	hotovosť - gotówka
cezhraničný obchod - handel transgraniczny	chybný výrobok - wadliwy produkt
clo - cło	kartelový dohovor - zmowa kartelowa
colná blokáda - blokada celna	katalóg produktov - katalog produktów
colná unia - unia celna	konkurencia - konkurencja
colný - celny	kúpa - kupno
čierny trh - czarny rynek	lacnota - taniocha
distribúcia - dystrybucja	lacný - tani
distribučná sieť - sieć dystrybucji	maloobchod - 1. detal 2. sklep detaliczny
distribučný kanál - kanał dystrybucji	maloobchodná cena - cena detaliczna
distribútor - dystrybutor	marketingový ťah - chwyt marketingowy
dodávateľ - dostawca	medzinárodný obchod - handel międzynarodowy
dodávka - dostawa	nadobúdateľ - nabywca
domáci trh - rynek krajowy	nadobudnúť - nabyć (np. majątek)
dovážať - importować	nákup späť - odkup
dovoz - import	nákupca - kupujący
dovozca - importer	

HANDEL - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

obchodná bilancia - bilans handlowy
obchodná bilaterálna zmluva - międzynarodowa umowa handlowa
obchodná blokáda - blokada handlowa
obchodná dohoda - porozumienie handlowe
obchodná komora - izba handlowa
obchodné tajomstvo - tajemnica handlowa
obchodný reťazec - sieć handlowa
obchodný zástupca - przedstawiciel handlowy
objednávka - zamówienie
odbyt - zbyć
odkúpiť - odkupić
podiel na trhu - udział w rynku
ponuka - 1. oferta 2. podaż
predaj - sprzedaż
predajca - sprzedawca
predávať - sprzedawać
premrštené ceny - wygórowane ceny
prieskum trhu - badanie rynku
prudký nárast cien - gwałtowny wzrost cen
prvovýrobca - producent pierwotny
sklad - magazyn
skladovať - magazynować
skúmať trh - badać rynek
sprostredkovateľ - pośrednik

tovar - towar
trhová cena - cena rynkowa
uvaliť clo - nałożyć cło
uviesť tovar na trh - wprowadzić towar na rynek
veľkoobchod - 1. hurt 2. hurtownia
veľkoobchodník - hurtownik
veľkoobchodný predaj - sprzedaż hurtowa
veľkosklad - hurtownia
vernostný program - program lojalnościowy
vnútorný trh - rynek wewnętrzny
výmenný obchod - handel wymienny
výnosný obchod - 1. korzystna transakcja 2. dochodowy interes
výrobca - producent
vytvoriť kartel - utworzyć kartel
vývoz - eksport
vývozca - eksporter
zákazník - klient
zderstvo - zdzierstwo
zdražovanie - podwyżka cen
zlacnieť - stanąć
zniženie cien - obniżka cen
zrušiť blokádu - znieść blokadę
zrušiť colné bariéry - znieść bariery celne
zvyšenie cien - podwyżka cen

6.7 GIEŁDA

akcia na doručiteľa - akcja na okaziciela
akcia na meno - akcja imienna
akciová spoločnosť - spółka akcyjna
akciový fond - fundusz akcyjny
akciový trh - rynek akcji
astronomické zisky - astronomiczne zyski
baissa - bessy
běžová kniha - beżowa księga
broker - makler
burza cenných papierov - giełda papierów wartościowych
burzián - makler (*giełdowy*)
býčí trh - hossy; rynek byka
celková strata - łączna strata
cenné papiere - papiery wartościowe
dividenda - dywidenda
dłhopis - obligacja
dłhopisový fond - fundusz obligacyjny
dôchodkový fond - fundusz emerytalny
drobný investor - drobny inwestor
emitent - emitent
finančná skupina - grupa finansowa
finančné trhy - rynki finansowe
hedžový fond - fundusz hedgingowy
index - indeks
indexový fond - fundusz indeksowy
investícia - inwestycja
investície do nehnuteľností - inwestycje w nieruchomości
investičná stratégia - strategia inwestycyjna

investičné rozhodnutie - decyzja inwestycyjna
investičný fond - fundusz inwestycyjny
investor - inwestor
investorka - inwestorka
investovať do akcií - inwestować w akcje
kapitálový nástroj - instrument kapitałowy
kmeňová akcia - akcja zwykła
Komisia pre cenné papiere - Komisja Papierów Wartościowych
kótovaná na burze - notowana na giełdzie
krátka pozícia - krótka pozycja (*rodzaj spekulacji*)
kurz akcie - kurs akcji
maklér - makler
medvedí trh - bessy; rynek niedźwiedzia
nízke riziko - niskie ryzyko
nominálne zhodnotenie - nominalna aprecjacja
obchodovanie - sesja
obligácia - obligacja
odvođený nástroj - instrument pochodny
podielový fond - fundusz powierniczy
podielový list - jednostka uczestnictwa
podkladový nástroj - instrument bazowy
podnik kolektívneho investovania - przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania
pokles kurzu - spadek kursu
pokrytie strát - pokrycie strat
portfólio - portfel
posunutie rizika - przesunięcie ryzyka
prepad - spadek
primárny trh - rynek pierwotny

GIEŁDA - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

prioritná akcia - akcja uprzywilejowana	špekulatívny nákup - zakup spekulacyjny
prudké prepady hodnoty - gwałtowne spadki wartości	tehlička zlata - sztabka złota
realitný fond - fundusz nieruchomości	väčšie riziko - większe ryzyko
rekordné straty - rekordowe straty	verejný trh - rynek publiczny
riskantný - ryzykowny	vyhliadka na zisk - perspektywa zysku
riskovať - ryzykować	výkup akcií - skup akcji
riziko - ryzyko	vyvážený fond - fundusz zrównoważony
sekundárny trh - rynek wtórny	základná akcia - akcja zwykła
strata - strata	zarobiť - zarobić
striebro - srebro	zisk - zysk
špekulácia - spekulacja	zlato - złoto
špekulant - spekulant	zlý obchod - zły interes
	zmiešaný fond - fundusz mieszany

6.8 GOSPODARKA

antidumpingové opatrenia - środki antydumpingowe	plazivá inflácia - pełzająca inflacja
blahobyť - dobrobyt	pokrok - postęp
cválajúca inflácia - galopująca inflacja	príjem z privatizácie - wpływy z prywatyzacji
deflácia - deflacja	primárny sektor - sektor pierwszy (<i>gospodarki</i>)
domácnosť - gospodarstwo domowe	privatizovať - prywatyzować; sprywatyzować
ekonomický boom - boom gospodarczy	produktivita - wydajność
globalizácia - globalizacja	rastový potenciál - potencjał wzrostu
hospodárska politika - polityka gospodarcza	recesia - recesja
hospodárska stagnácia - zastój gospodarczy	reforma verejných financií - reforma finansów publicznych
hospodárske výsledky - wyniki gospodarcze	rozpočtové škrty - cięcia budżetowe
hospodársky cyklus - cykl koniunkturalny	rozpočtový schodok - deficyt budżetowy
hrubý národný produkt - produkt narodowy brutto	rozvoj - rozwój
hyperinflácia - hiperinflacja	sekundárny sektor - sektor drugi (<i>gospodarki</i>)
infraštruktúra - infrastruktura	spoločná mena - wspólna waluta
kúpna sila - siła nabywcza	spomalenie ekonomiky - spowolnienie gospodarcze
kvarciárny sektor - sektor czwarty (<i>gospodarki</i>)	spotreba - konsumpcja
liberalizácia trhu - liberalizacja rynku	spotrebiteľská dôvera - zaufanie konsumentów
liberalizovať ekonomiku - (z)liberalizować gospodarkę	spotrebný kôš - koszyk inflacyjny
menová politika - polityka monetarna	stabilita - stabilność
menová únia - unia walutowa	štátny majetok - majątek państwowy
miera inflácie - stopa inflacji	terciárny sektor - sektor trzeci (<i>gospodarki</i>)
nárast konkurencieschopnosti - wzrost konkurencyjności	tieňová ekonomika - szara strefa
národné hospodárstvo - gospodarka narodowa	transparentnosť - przejrzystość
neviditeľná ruka trhu - niewidzialna ręka rynku	verejné financie - finanse publiczne
odvetvie hospodárstva - dział gospodarki; dziedzina gospodarki	výmenný kurz - kurs wymiany
oživenie - ożywienie	vyrovnaný rozpočet - zrównoważony budżet
platobná bilancia - bilans płatniczy	vyspelá krajina - kraj rozwinięty
	zahraničný dlh - dług zagraniczny

6.9 PODATKI

akcíz - akcyza	dvojité zdanenie - podwójne opodatkowanie
daň z pozemkov - podatek gruntowy	fyzická osoba - osoba fizyczna
daň z pridanej hodnoty (DPH) - podatek od wartości dodanej (VAT)	odpočítat' - odliczyć
daň z príjmu - podatek dochodowy	odrátať - odliczyć
daň za psa - podatek za/od psa	odvádzať - odprowadzać
daniar - urzędnik skarbowy; inspektor podatkowy	paušál - ryczałt
daňová kontrola - kontrola skarbowa	platiť daň - płacić podatek
daňová povinnosť - obowiązek podatkowy	platiteľ - płatnik
daňová úľava - ulga podatkowa	po odrátaní dane - po odliczeniu podatku
daňové priznanie - zeznanie podatkowe	podat' daňové priznanie - złożyć zeznanie podatkowe
daňové zat'azenie - obciążenie podatkowe	právnická osoba - osoba prawna
daňovník - podatnik	priama daň - podatek bezpośredni
daňový poriadok - ordynacja podatkowa	priame zdanenie - - bezpośrednie opodatkowanie
daňový raj - raj podatkowy	sadzba dane - stawka podatku
daňový systém - system podatkowy	spotrebná daň - akcyza
daňový úrad - urząd skarbowy	vypočítat' - obliczyć
daňový základ - podstawa opodatkowania; podstawa podatkowa	výška dane - wysokość podatku
deň daňovej slobody - dzień wolności podatkowej	zdanit' - opodatkować

6.10 UBEZPIECZENIA

asekurácia - asekuracja	poistná zmluva - umowa ubezpieczeniowa; polisa
broker - broker	poistné obdobie - okres ubezpieczenia
cestovné poistenie - ubezpieczenie turystyczne	poistné podmienky - warunki ubezpieczenia
čiasťka - kwota	poistné právo - prawo ubezpieczeniowe
havarijné poistenie - ubezpieczenie autocasco	poistné - składka ubezpieczeniowa
hlásenie škody - zgłoszenie szkody	poistný maklér - broker
hodnota - wartość	poistný trh - rynek ubezpieczeń
lehota - termin	poist'ovateľ - ubezpieczyciel
majetková škoda - szkoda majątkowa	poist'ovňa - zakład ubezpieczeń
náhodná udalosť - zdarzenie losowe	poškodenie zdravia - uszczerbek na zdrowiu
objem poistného - wpływy ze składek	poškodený - uszkodzony
odškodné - odszkodowanie /kwota/	provízia - prowizja
odškodnenie - odszkodowanie /proces/	riziko - ryzyko
poistenec - ubezpieczony	škoda - szkoda
poistenie batožiny - ubezpieczenie bagażu	udalosť - zdarzenie
poistenie liečebných nákladov - ubezpieczenie od kosztów leczenia	úrazové poistenie - ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków
poistenie majetku - ubezpieczenie majątkowe	všeobecné poistné podmienky - ogólne warunki ubezpieczenia
poistenie zahrňuje... - ubezpieczenie obejmuje...	výška škody - wysokość szkody
poistený - ubezpieczony	vyššia moc - siła wyższa
poistiť - ubezpieczyć	zelená karta - zielona karta
poistka - polisa	zľava - zniżka
poistná ochrana - ochrona ubezpieczeniowa	zodpovednosť - odpowiedzialność
poistná suma - suma ubezpieczenia	životné poistenie - ubezpieczenie na życie
poistná udalosť - zdarzenie ubezpieczeniowe; szkoda	

6.11 PRACA

PRACA - POJĘCIA OGÓLNE

- absolvent** - absolwent
administratívny pracovník - pracownik administracji
brigáda - praca dorywcza
byť na telefóne - być pod telefonem
dovolenka - urlop
drina - ciężka praca; harówka
drina - harówka
duševná práca - praca umysłowa
fajront! - fajrant
fluktuácia pracovníkov - fluktuacja kadr
choroba z povolania - choroba zawodowa
ísť do práce - iść do pracy
ísť na nočnú - iść na nocną
kariéra cez posteľ - kariera przez łóżko
karierista - karierowicz
kompetentnosť - kompetencja
ľahká práca - lekka praca
maródka - zwolnienie lekarskie
mať nočnú - mieć nocną
mať veľa práce - mieć dużo pracy
na neurčitý čas - na czas nieokreślony
na určitý čas - na czas określony
nadčas - nadgodzina
nádenník - robotnik na dniówki
nadriadený - przełożony
narábať - 1. obsługiwać; obchodzić się 2. postępować (z czymś)
nedocenená práca - niedoceniona praca
neplatené voľno - urlop bezpłatny
nočná - nocna; nocna zmiana
odvody - składki
otrocká práca - niewolnicza praca
padla! - fajrant!
péenka - zwolnienie lekarskie
piplavá robota - nużąca robota
plný úväzok - cały etat
pobádať do práce - poganiać do roboty
poľaviť v práci - opuścić się w pracy
poobedňajšia zmena - zmiana popołudniowa
postup - awans
pôsobisko - miejsce pracy
praca v akorde - praca na akord
praca v úkole - praca na akord
pracant - pracuś
práceschopný - zdolny do pracy
pracovať duševne - pracować umysłowo
pracovať načierno - pracować na czarno
pracovať telesne - pracować fizycznie
pracovná zmena - zmiana
pracovná zmluva - umowa o pracę
pracovné podmienky - warunki pracy
pracovné povinnosti - obowiązki (*w pracy*)
pracovné vypätie - przepracowanie
pracovné záležitosti - sprawy zawodowe
pracovník - pracownik
pracovný pomer - stosunek pracy
prepracovanosť - przepracowanie
prestávka - przerwa
prestávka na obed - przerwa obiadowa
priamy nadriadený - bezpośredni przełożony
privyrábať si pomimo - dorabiać sobie na boku
privyrobit' si - dorobić (sobie)
produktivita - wydajność
profesionálne zručnosti - umiejętności zawodowe; kompetencje zawodowe
protekcja - protekcja
prvá zmena - pierwsza zmiana
ranná zmena - poranna zmiana
rodinkárstvo - nepotyzm
samostatne zárobkovo činný - pracujący na własny rachunek
skúšobné obdobie - okres próbny
služba v noci - dyżur nocny
spolupráca - współpraca
svedomitý pracovník - sumienny pracownik
šichta - zmiana
školenie - szkolenie
ťažká práca - ciężka praca
telesná práca - praca fizyczna
tvrdá práca - ciężka praca
v prípade potreby - w razie potrzeby
vykonávať povolanie - wykonywać zawód
vypomáhať - pomagać
vysnivaná práca - wymarzona praca
zákonník práce - kodeks pracy
zamestnanie - praca; zatrudnienie
zamestnávateľ - pracodawca
zárobkovo činný - pracujący zarobkowo
zaškoliť (sa) - przyuczyć (się)
zmeniť odvetvie - zmienić branżę
zmeniť zamestnanie - zmienić pracę
zmenový vedúci - kierownik zmiany
zmýliť si povolanie - minąć się z powołaniem
zobrať si voľno - wziąć wolne
zodrat' sa - zaharować się

ZAROBEK

almužna - jałmużna
denná mzda - dniówka
deputát - deputat
dobře platení zamestnanci - dobrze opłacani pracownicy
hodinová mzda - stawka godzinowa
honorár - honorarium
hrubý príjem - dochód brutto
mesačný plat - miesięczna pensja
mzda - pensja; płaca; wynagrodzenie
na úkor rodiny - kosztem rodziny
odvádzať príspevky - odprowadzać składki
omrvinky - ochłapy (*mała część np. zysku*)
pachtit' sa za peniazmi - zabijać się za pieniędzmi
plat - pensja; płaca
platová skupina - grupa uposażenia
platová trieda - grupa uposażenia
platové podmienky - warunki płacowe

pozvyšovať platy - popodnosić pensje
prémia - premia
priemerná mzda - średnia płaca
príjem - dochód
trinásty plat - trzynastka
vidina ľahkého zárobku - widmo łatwego zarobku
vyplácať - wypłacać
výplata - wypłata
výplatná páska - odcinek wypłaty
zarobené peniaze - zarobione pieniądze
zárobková činnosť - działalność zarobkowa
zárobkový - zarobkowy
zárobok - zarobek
zniženie miezd - obniżka płac
zrážka z platu - potrącenie z wypłaty
zvýšenie miezd - podwyżka płac
živit' - utrzymywać
žobrácky plat - głodowa pensja

ZWOLNIENIE

bývalí zamestnanci - byli pracownicy
hromadné prepúšťanie - zbiorowe zwolnienia
odísť - odejść
podat' výpoveď - złożyć wypowiedzenie
prepustit' - zwolnić
prepúšťanie - zwolnienia

prepúšťat' - zwalniać
prist' o prácu - stracić pracę
vyhodit' z práce - wyrzucić z pracy
výpoveď - wypowiedzenie
výpovedná lehota - termin wypowiedzenia

BEZROBOCIE

boj s nezamestnanosťou - walka z bezrobociem
burza práce - giełda pracy
dávka v nezamestnanosti - zasiłek dla bezrobotnych
dlhodobá nezamestnanosť - bezrobocie długookresowe
dobrovoľná nezamestnanosť - bezrobocie z wyboru
frikčná nezamestnanosť - bezrobocie frykcyjne
hľadať si prácu - szukać pracy
inzerát - ogłoszenie
kríza - kryzys
kvalifikácia - kwalifikacje
kurz - kurs
miera nezamestnanosti - stopa bezrobocia
motivačný list - list motywacyjny
nábor zamestnancov - nabór pracowników
nájsť si novú prácu - znaleźć nową pracę
nárast nezamestnanosti - wzrost bezrobocia
nezamestnanosť - bezrobocie
nezamestnaný - bezrobotny
poberať podporu - pobierać zasiłek
podpora v nezamestnanosti - zasiłek dla bezrobotnych
pokles nezamestnanosti - spadek bezrobocia
praceneschopnosť - niezdolność do pracy
preškoliť - przeszkolić
prijímací pohovor - rozmowa kwalifikacyjna
rekvalifikovať (sa) - przekwalifikować (się)
sezónna nezamestnanosť - bezrobocie sezonowe
skrytá nezamestnanosť - bezrobocie ukryte
školenie - szkolenie
štrukturálna nezamestnanosť - bezrobocie strukturalne
trvalá nezamestnanosť - bezrobocie chroniczne
údaje o nezamestnanosti - dane o bezrobociu
uchádzač o zamestnanie - poszukujący pracy
úrad práce - urząd pracy
vyplniť formulár - wypełnić formularz
vytvárať pracovné miesta - tworzyć miejsca pracy
zaevidovať sa - zarejestrować się
zaškoliť - przeszkolić
životopis - życiorys

STRAJK

demonštrácia - demonstracja
generálny štrajk - strajk generalny
hladovka - głodówka
kolektívna zmluva - układ zbiorowy (pracy)
nespokojnosť - niezadowolenie
odborár - związkowiec
odborové združenie - związek zawodowy
odborový zväz - związek zawodowy
okupačný štrajk - strajk okupacyjny
podporiť - poprzeć
pochod - marsz
požiadavky - żądania
protest - protest
protestný - protestacyjny

protestovať - protestować
rokovania - negocjacje
rokovat' - negocjować
štrajk - strajk
štrajkokaz - łamistrajk
štrajkovať - strajkować
štrajkový fond - fundusz strajkowy
štrajkový výbor - komitet strajkowy
vyhlásiť štrajk - ogłosić strajk
výstražný štrajk - strajk ostrzegawczy
zapojiť sa do štrajku - przyłączyć się do strajku
zlepšenie podmienok - poprawa warunków
zúčastniť sa štrajku - wziąć udział w strajku

PODSTAWOWE ZAWODY

anketár - ankieter
archivár - archiwista
archivárka - archiwistka
autoklapiar - blacharz samochodowy
automechanik - mechanik samochodowy
baník - górnik
bankár - bankier
barman - barman
betonár - betoniarz
cukrár - cukiernik
čalúnnik - tapicer
čašníčka - kelnerka
čašník - kelner
daňový poradca - doradca podatkowy
dispečer - dyspozytor
dizajnér - projektant
dláždič - brukarz
elektrikár - elektryk
energetik - energetyk
exekútor - komornik
farmaceut - farmaceuta
fyzioterapeut - fizjoterapeuta
grafik - grafik
hosteska - hostessa
hutník - hutnik
chyžná - pokojówka
inštalatér - hydraulik
kaderník - fryzjer (*damski*)
kamenár - kamieniarz
klapiar - blacharz
klenotník - jubiler
knihár - intronigátor
kníhkupec - księgarz
knihovník - bibliotekarz
kominár - kominiarz
kováč - kowal
kozmetička - kosmetyczka
krajčír - krawiec
kuchár - kucharz
kurič - palacz (*w kotłowni*)
laborant - laborant
lakovač; lakovník - lakiernik

lekár - lekarz
lesník - leśniczy
masér - masażysta
mäsiar - masarz
mechanik - mechanik
murár - murarz
omietkar - tynkarz
pamiatkar - konserwator zabytków
pekár - piekarz
plynár - gazownik
pokladník - kasjer
poradca - doradca
potrubár - hydraulik
právnik - prawnik
predavač - sprzedawca
prekladateľ - tłumacz
programátor - programista
realitný maklér - agent nieruchomości
recepčná - recepcjonistka
remeselník - rzemieślnik
sanitár - sanitariusz
sekretárka - sekretarka
skladník - magazynier
sprostredkovateľ - pośrednik
stomatológ - stomatolog
šička - szwaczka
špeditér - spedytor
technolog - technolog
tlačiar - drukarz
učiteľ - nauczyciel
účtovníčka - księgowia
účtovník - księgowy
upratovačka - sprzątaczką
vodič kamióna - kierowca ciężarówki
vrátnička - portierka
vrátnik - portier
záhradník - ogrodnik
zámočník - ślusarz
zlatník - jubiler
zlatník - złotnik
zvárač - spawacz
žeriavnik - operator dźwigu

ZAPOMNIANE I RZADKIE RZEMIOSŁA

bednár - bednarz
brašnár - kaletnik
brtník - bartnik
čipkár - koronkarz
debnár - bednarz
drotár - druciarz
garbiar - garbarz
hodinár - zegarmistrz
hrnčiar - garncarz
ihlár - iglarz
kanvár - konwisarz
klobučník - kapelusznik
kľučiar - klucznik
kolár - kołodziej
koniar - masztalerz
košíkár - koszykarz
kotlár - kotlarz
kováč - kowal

kožušník - kuśnierz
mlynár - młynarz
mosadzník - mosiężnik
peciar - zdun
podkováč - kowal (podkuwacz)
pradiar - przędzalnik
remenár - rymarz
rytec - grawier
sladovník - słodownik
súkenník - sukiennik
sústružník - tokarz
tehliar - ceglarz
tesár - cieśla
tkáč - tkacz
uhliar - węglarz
voskár - woskarz
vyšívač - hafciarz
zvonár - ludwisarz

7. BEZPIECZEŃSTWO**7.1 PRAWO KARNE - PODSTAWOWE POJĘCIA**

amnestia - amnestia
byť trestne zodpovedný - ponosić odpowiedzialność karną
cudzie zavinenie - udział osób trzecich
konanie - 1. działanie 2. postępowanie
krajná núdza - stan wyższej konieczności
lehota - termin
milost - łaska
mladistvý - młodociany
nabádanie k trestnému činu - nawoływanie do popełnienia przestępstwa
nadriadený orgán - organ nadzorujący
následok - skutek
navrátenie lehoty - przywrócenie terminu
nepríčetnosť - niepoczytalność
nutná obrana - obrona konieczna
odsúdený - skazany
ochranné opatrenie - środek karny
oľutovať - wyrazić skruchę
opravný prostriedok - środek odwoławczy; środek prawny
orgány činné v trestnom konaní - organa ścigania
páchatel - sprawca
pokus - usiłowanie
poľahčujúce okolnosti - okoliczności łagodzące
poškodený - pokrzywdzony
právna kvalifikácia - kwalifikacja prawna
právny úkon - czynność prawna
prečin - występki
premlčanie - przedawnienie
príprava - przygotowanie
príprava na zločin - przygotowanie do popełnienia

przestępstwa
prípravné konanie - postępowanie przygotowawcze
prít'ážujúce okolnosti - okoliczności obciążające
protiprávnosť - bezprawność
silné rozrušení - stan silnego wzburzenia
skúšobná doba - okres próby
skutok - czyn
spáchať - popełnić
spolupáchatel - współnik; współsprawca
spôsobilosť na právne úkony - zdolność do czynności prawnych
stíhať - ścigać
škoda - szkoda
trest - kara
trestné konanie - postępowanie karne
trestné právo - prawo karne
trestnosť - karalność
trestný čin - czyn karalny
trestný poriadok - kodeks postępowania karnego
trestný zákon - kodeks karny
ujma na zdraví - uszczerbek na zdrowiu
úmyselný - umyślny
územná pôsobnosť - zasada terytorialności
verejný činiteľ - funkcjonariusz publiczny
vykonávacie konanie - postępowanie wykonawcze
vziať späť vyhlásenie - cofnąć oświadczenie
zahľadenie odsúdenia - zatarcie skazania
zločin - zbrodnia
zmenšená príčetnosť - ograniczona poczytalność
zmier - pojednanie
znaky trestného činu - znamiona czynu karalnego

7.2 PRZESTĘPCZOŚĆ

PRZESTĘPCZOŚĆ POSPOLITA

biť - bić	prepad - napad
bitka - bójka	prepadnutie banky - napad na bank
brutalita - brutalność	priestupok - wykroczenie
čmajnúť - zwinąć; gwizdnać	psychické týranie - psychiczne znęcanie się
donútiť - zmusić	recidivista - recydywista
drobný zločin - drobne przestępstwo	rušenie nočného pokoja - zakłócanie ciszy nocnej
hanobenie mŕtveho - zbezczeszczenie zwłok	sebaobrana - samoobrona
chuligán - chuligan	strhla sa bitka - wywiązała się bójka
komplíc - współnik	šikanovať - szykanować
kopať - kopać	týranie zvierat - znęcanie się nad zwierzętami
korisť; lup - łup	týrat' - znęcać się
krádež vlámaním - kradzież z włamaniem	ukradnúť - ukraść
kriminálnička - kryminalistka	ukradnutý - skradziony
kriminálnik - kryminalista	útočník - napastnik
krutosť - okrucieństwo	útok - atak
lúpež - rozbój	vandal - wandal
naháňacka - pościg	vandalizmus - wandalizm
násilie - przemoc	vlamač - włamywacz
nebezpečné prenasledovanie - stalking	vlámanie - włamanie
nebezpečné vyhrážanie - groźby karalne	vreckár - kieszonkowiec
nečinnosť policie - bezczynność policji	vreckový zlodej - kieszonkowiec
neľudské zaobchádzanie - nieludzkie traktowanie	vykrádač - rabuś
nepokoje - zamieszki	vykradnúť banku - obrobić bank
neznámy páchatel' - nieznan sprawca	vyprovokovať - sprowokować
nutná obrana - obrona konieczna	výtržníctvo - chuligaństwo
obabrať - oszukać	zavolať policíu - wezwać policję
podpáliť - podpalić	zbiť - pobić
poliať žieravinou - oblać substancją żrącą	zločinec - przestępca
pomsta - zemsta	zlodej - złodziej
poškodzovanie cudzej veci - zniszczenie mienia; uszkodzenie mienia	zraniť - zranić
použiť zbraň - użyć broni	zvlášť krutým spôsobom - ze szczególnym okrucieństwem
prenasledovať - ścigać; gonić	

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

biely kôň - słupek	pranie špinavých peňazí - pranie brudnych pieniędzy
droga - narkotyki	prepašovať - przemycić
drogový kartel - kartel narkotykowy	priekupník s drogami - handlarz narkotykami
falšovateľ - fałszerz	prevádzanie ľudí - przemyt ludzi
fingerovať nehody - fingować wypadki	sfalšovať - sfalszować
gangster - gangster	uniesť - porwać
ilegálna tlačiareň - nielegalna drukarnia	únosca - porywacz
kukla - kominiarka	únoskyňa - porywaczka
mafia - mafia	veľká ryba - gruba ryba
mafian - gangster; mafioso	vodca skupiny - przywódca grupy
narkobarón - baron narkotykowy	vybavovanie účtov - porachunki
nedovolené ozbrojovanie - nielegalne posiadanie broni	vydieračský únos - porwanie dla okupu
obchod s drogami - handel narkotykami	vydieranie - 1. szantaż 2. wymuszanie
obchodovanie s ľuďmi - handel ludźmi	vydierať peniaze - wymuszać pieniądze
organizovaná skupina - grupa zorganizowana	výkupné - okup
organizovaný zločin - przestępczość zorganizowana	výpalné - haracz
pašerák - przemytnik	výpalníctvo - wymuszanie haraczy
pašovanie drog - przemyt narkotyków	zастраšiť - zastraszyć
peňazokazec - fałszerz pieniędzy	zастраšovateľ - zastraszać
podsvetie - półświatek	zbažiť sa svedka - pozbyć się świadka
pracovať pre mafiu - pracować dla mafii	zločinecká skupina - grupa przestępcza

PRZESTĘPCZOŚĆ OBYCZAJOWA

bordel - burdel	pasák - alfons
bordelmama - burdelmama	pedofil - pedofil
detská pornografia - pornografia dziecięca	pornografia - pornografia
hromadné znásilnenie - gwałt zbiorowy	prostitúcia - prostytutka
kupliarstvo - stręczycielstwo	sexuálne zneužívanie - wykorzystywanie seksualne
násilník - 1. bandyta 2. gwałcieł	znásilnenie - gwałt
nevestinec - dom publiczny	znásilniť - zgwałcić

PRZESTĘPCZOŚĆ GOSPODARCZA

bakšiš - bakszysz	podplatiť - przekupić
biele goliere - białe kołnierzyki	prestrelka - strzelanina; wymiana ognia
daňový únik - oszustwo podatkowe	skorumpovaný - skorumpowany
fiktívne faktúry - fikcyjne faktury	skorumpovať - skorumpować
gang - gang	sprenevera - sprzeniewierzenie, defraudacja
gangster - gangster	úplatkár - łapówkarz
korupčný škandál - skandal korupcyjny	úplatok - łapówka
podkúpiť - przekupić	úverový podvod - wyłudzenie kredytu
podmastiť (pot.) - posmarować (dać łapówkę)	všimné (pot.) - łapówka (prezent)
podplácať - przekupywać	zmanipulovaný zápas - ustawiony mecz

MORDERSTWO

beštiálna vražda - bestialskie zabójstwo
desivá vražda - makabryczne zabójstwo
dvojnásobná vražda - podwójne zabójstwo
masaker - masakra
masakra - masakra
mrtvola - zwłoki
nájomný zabijak - zawodowy zabójca
objednávateľ vraždy - zleceniodawca zabójstwa
odpratáť - sprzątnąć
poprava - egzekucja
povraždiť - wymordować
rozpustiť v kyseline - rozpuścić w kwasie
rozštvrtené telo - poćwiartowane ciało
sériový vrah - seryjny zabójca

štvrtiť - ćwiartować
ubodať - zadźgać
uškrtiť - udusić
vrah - zabójca; morderca
vrahyňa - morderczyni
vražda na objednávku - zabójstwo na zlecenie
vraždiť - mordować
vražedná zbraň - narzędzie zbrodni
zabit' - zabić
zakopať obeť - zakopać ofiarę
zaškrtiť - udusić
zavraždiť - zamordować
zlikvidovať - zlikwidować

POLICJA

agent - agent
cieľový pátrač - członek zespołu poszukiwań celowych
dopravná polícia - policja drogowa; drogówka
hliadka - patrol
krajský riaditeľ - komendant wojewódzki
kriminalista - pracownik policji kryminalnej
kriminalistika - kryminalistyka
kriminalistka - pracownica policji kryminalnej
kriminálka - policja kryminalna
kriminálna polícia - policja kryminalna
kukláč - antyterrorysta
lovci lebiek - łowcy głów; zespół poszukiwań celowych
mestská polícia - straż miejska
muž zákona - stróż prawa
nepriestrelná vesta - kamizelka kuloodporna
obušok - pałka
pendrek - pałka policyjna
pešia hliadka - patrol pieszy
policajná inšpekcia - biuro spraw wewnętrznych

policajná stanica - komenda policji; komisariat policji; posterunek policji
policajný preukaz - legitymacja policyjna
policajný prezident - komendant główny policji
policajný štát - państwo policyjne
policajt - policjant
policajtká - policjantka
polícia - policja
poriadková polícia - prewencja (*część policji*)
putá - kajdanki
strelnica - strzelnica
tajný - tajniak
uniforma - mundur
uniformovaný - umundurowany
veliteľ hliadky - dowódca patrolu
vojenská polícia - żandarmeria wojskowa
v sprievode polície - w asyście policji
zákon o policii - ustawa o policji
zavolať posily - wezwać wsparcie
železka - kajdanki

ŚLEDZTWO

- alibi** - alibi
detektor lži - wykrywacz kłamstw
domová prehliadka - rewizja domowa
dôvodné podozrenie - uzasadnione podejrzenie
extradícia - ekstradycja
hľadať - szukać
hlasová vzorka - próbka głosu
informátor - informator
kamerový záznam - nagranie z monitoringu
konfrontácia - konfrontacja
krvavé stopy - ślady krwi
lustrovať - rozpracowywać (kogoś)
motív - motyw
mučenie - tortury
náhodný svedok - przypadkowy świadek
naviesť na stopu - naprowadzić na trop
nestotožnený páchatel' - nieustalony sprawca
nútiť k priznaniu - wymuszać przyznanie się do winy
obhliadka - oględziny
objasnenosť - wykrywalność
obnovenie vyšetrovania - wznowienie śledztwa
obstarávať dôkazy - zdobywać dowody; gromadzić dowody
obvinený - podejrzany (*po postawieniu zarzutów*)
očitý svedok - naoczny świadek
odmietnuť vypovedať - odmówić składania zeznań
odopriet' vypovedať - odmówić składania zeznań
odtlačok prsta - odcisk palca
okolnosti - okoliczności
osobná prehliadka - rewizja osobista
páchatel' - sprawca
pátrať po zlodejovi - poszukiwać złodzieja
pítva - sekcja zwłok
podozrenie - podejrzenie
podozrivý zo... - podejrzany o...
poučiť - pouczyć
pôsobit' na svedkov - wpływać na świadków
predvedená osoba - osoba doprowadzona
predvedenie - doprowadzenie
predvolanie - wezwanie
prehľadať - przeszukać
prehliadka - rewizja
prelustrovať - rozpracować (kogoś)
preukázat totožnosť - wylegitymować się
preverovať - sprawdzać; weryfikować
príkaz na zatknutie - nakaz aresztowania
prísť na stopu (komu?) - wpaść na trop (kogo?)
prokurátor - prokurator
protokol - protokół
razia - nalot
rekognícia - okazanie
rekonštrukcia - wizja lokalna
rozpor - rozbieżność
silné podozrenie - mocne podejrzenie; poważne podejrzenie
sledovanie - obserwacja
slúžiť za dôkaz - posłużyć za dowód
spis - akta
správa - raport
správa z pítvy - raport z sekcji zwłok
stopa - 1. ślad 2. trop
súkromný detektív - prywatny detektyw
svedčiť - zeznawać (*jako świadek*)
tretné oznámenie - zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
udať (koho?) - donieść (na kogo?)
udavač - donosiciel
udávať - donosić
ututlať - zatuszować
uviesť alibi - przedstawić alibi
väzba - areszt
vyjadriť sa ku... - odnieść się do...
vylúčiť - wykluczyć
vypátrať - znaleźć; ustalić (sprawcę czynu)
vypočúvať - przesłuchać
výpoved' - zeznanie; zeznania
vypovedať - zeznawać
výsluch - przesłuchanie
vyšetrovací pokus - eksperyment śledczy
vyšetrovací spis - akta śledztwa
vyšetrovací úkon - czynność śledcza
vyšetrovanie - śledztwo; dochodzenie
vyšetrovať - prowadzić śledztwo
vyšetrovatel' - śledczy (*prowadzący sprawę*)
vyšetrovatel'ská verzia - wersja śledcza
zabezpečiť dôkazy - zabezpieczyć dowody
zadržat' - zatrzymać
zahľadiť stopy - zatrzeć ślady
zakrvavený nôž - zakrwawiony nóż
zamenit' dôkazy - podmienić dowody
zápisnica o podaní vysvetlenia - protokół przesłuchania
zatknutie - zatrzymanie
zatykač - list gończy; nakaz zatrzymania
zodpovedať popisu - odpowiadać opisowi

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE

dohľad - dozór	priamy dôkaz - dowód bezpośredni
dohoda o uznání viny a prijatí trestu - dobrowolne	procesný úkon - czynność procesowa
poddanie się karze	rovnopis zápisnice - odpis protokołu
dohoda o vine a treste - dobrowolne poddanie się	stážnosť - 1. skarga 2. zażalenie
karze	súhlas prokurátora - zgoda prokuratora
dožiadanie - wniosek	trestné stíhanie - ściganie
dožiadáním - na wniosek	ustanoviť znalca - powołać biegłego
nazeranie do spisov - wgląd do akt	uznesenie súdu - postanowienie sądu
nepriamy dôkaz - dowód pośredni; poszlaka	viest' konanie - prowadzić postępowanie
peňažná záruka - kaucja	vzniesť obvinenie - postawić zarzuty
podat' stážnosť - złożyć zażalenie	zápisnica - protokół
podmienečné zastavenie trestného stíhania -	zápisnica o výsluchu - protokół przesłuchania
warunkowe umorzenie postępowania	záruka - poręczenie
podnet na väzobné stíhanie - wniosek o areszt	zastavenie trestného stíhania - umorzenie
tymczasowy	postępowania
pozorovanie duševného stavu - obserwacja	zastaviť stíhanie - umorzyć postępowanie
psychiatryczna	znalec - biegły
právo nazerat' do spisov - prawo wglądu do akt	znalecký posudok - opinia biegłego

7.3 SĄD**WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI**

dovolací súd - sąd kasacyjny (Sąd Najwyższy)	okresný súd - sąd rejonowy
generálny prokurátor - prokurator generalny	podpredseda - zastępca prezesa (sądu)
krajský prokurátor - prokurator okręgowy	predseda súdu - prezes sądu
krajský súd - sąd wojewódzki	probačný úradník - kurator sądowy
mediačný úradník - mediator	súd vyššieho stupňa - sąd wyższej instancji
Najvyšší súd - Sąd Najwyższy	súdnictvo - sądownictwo
nezávislý súd - niezawisły sąd	trestné oddelenie - wydział karny
občianskoprávne oddelenie - wydział cywilny	tribunál - trybunał
obchodnoprávne oddelenie - wydział gospodarczy	Ústavný súd - Trybunał Konstytucyjny
odvolací súd - sąd apelacyjny	všeobecné súdy - sądy powszechne

PROCES

advokát - adwokat	podat' obžalobu - wnieść akt oskarżenia
advokátsky koncipient - aplikant	pojednávanie - rozprawa
dokázat' - udowodnić	pojednávanie v odvolacom konaní - rozprawa
dokázat' vinu - udowodnić winę	apelacyjna
dokazovanie - postępowanie dowodowe	porada o rozsudku - narada sędziów; narada
dovolanie - skarga kasacyjna	sędziowska
dôkaz - dowód	porota - ława przysięgłych
dôkazový materiál - materiał dowodowy	posledné slovo - ostatnie słowo
falošné obvinenia - fałszywe oskarżenia	postaviť pred súd - postawić przed sądem
hlavné pojednávanie - rozprawa główna	poškodený - uszkodzony
hodnotiť dôkazy - oceniać dowody	právo na obhajobu - prawo do obrony
klásť otázky - zadawać pytania	prečítať výpoved' - odczytać zeznania
korunný svedok - świadek koronny	predniesť obžalobu - odczytać akt oskarżenia
nepriamy dôkaz - poszlaka	predseda senátu - przewodniczący składu
obhajca; advokát - obrońca	orzekającego
obhajkyňa - obrońca; adwokat (kobieta)	predviest' svedka - doprowadzić świadka
obhajoba - obrona	predvolanie - wezwanie
obhajovať sa - bronić się	predvolávať - wzywać
obžaloba - 1. oskarżenie (<i>strona</i>) 2. akt oskarżenia	preukázat' - udowodnić
obžalovaný - oskarżony	prezumpcia neviny - domniemanie niewinności
odročiť - odroczyć	prideliť advokáta - ustanowić adwokata
odsúdený - skazany	prípustiť ako dôkaz - dopuścić jako dowód

PROCES - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

prísediaci - ławnik
proces - proces
protistrána - strona przeciwna
rozhodovať - decydować; orzekać
samosudca - jednoosobowy skład orzekający
senát - skład orzekający
spis - akta
spisová značka - sygnatura akt
spnomocnenec - pełnomocnik
súd sa radí - sąd się naradza
sudca - sędzia (*mężczyzna*)
súdiť sa - sędzić się
sudkyňa - sędzia (*kobieta*)
súdna sieň - sala rozpraw
súdne spisy - akta sądowe
svedok - świadek
trestné konanie - postępowanie karne
urážka súdu - obraza sądu
určiť advokáta - ustanowić adwokata

ustanovený obhajca - obrońca z urzędu
v prospech obžalovaného - na korzyść oskarżonego
vec - sprawa
vykázat z pojednávacej siene - wyprosić z sali rozpraw
vykonať dôkazy - przeprowadzić dowód
vypočut' svedka - przesłuchać świadka
vypočúvať svedkov - przesłuchiwać świadków
zapisovateľ - protokolant
zasadnutie - posiedzenie
zaslať predvolanie - wysłać wezwanie
zaujatost' - stronniczość
záverečná reč - mowa końcowa
zložiť prísahu - złożyć przysięgę
zostaviť obžalobu - sporządzić akt oskarżenia
zúčastnená osoba - uczestnik postępowania
zvolený obhajca - obrońca z wyboru
zvoliť si obhajcu - wybrać obrońcę

WYROK

dovolanie - skarga kasacyjna; kasacja
napadnúť rozsudok - zaskarżyć wyrok
napadnutý rozsudok - zaskarżony wyrok
odmietnuť odvolanie - odrzucić odwołanie
odôvodnenie - uzasadnienie
odôvodniť - uzasadnić
odpor proti trestnému rozkazu - sprzeciw od wyroku nakazowego
odsúdiť - skazać
odsudzujúci rozsudok - wyrok skazujący
odvolanie - odwołanie; apelacja
odvolanie proti rozsudku - odwołanie od wyroku
oslobodenie spod obžaloby - uniewinnienie
oslobodiť spod obžaloby - oczyścić z zarzutów; uniewinnić
oslobodzujúci rozsudok - wyrok uniewinniający

podat' odpor - wnieść sprzeciw; złożyć sprzeciw
podat' odvolanie - wnieść odwołanie; wnieść apelację
poľahčujúce okolnosti - okoliczności łagodzące
právoplatne odsúdiť - prawomocnie skazać
právoplatný rozsudok - prawomocny wyrok
príťažujúce okolnosti - okoliczności obciążające
rozsudok nadobudol právoplatnosť - wyrok uprawomocnił się
trestný rozkaz - wyrok nakazowy; nakaz karny
vyhlásiť rozsudok - ogłosić wyrok
vynieť rozsudok - wydać wyrok
zamietnuť odvolanie - odrzucić odwołanie
zohľadniť odvolanie - uwzględnić odwołanie
zrušiť rozsudok - uchylić wyrok

7.4 KARA

KARA - POJĘCIA OGÓLNE

beztrestnosť - bezkarność
dohoda o vine a treste - dobrowolne poddanie się karze
doživotie - dożywocie
druh trestu - rodzaj kary
lynč - lincz
lynčovať - linczować
masná pokuta - słony mandat
mimoriadne zníženie trestu - nadzwyczajne złagodzenie kary
následky - konsekwencje
neprimeraný trest - nieadekwatna kara;
 niewspółmierna kara
odklad výkonu trestu - odroczenie wykonania kary
odplata - zemsta
odseknutie ruky za krádež - ucięcie ręki za kradzież
ochranné opatrenie - środek karny
peňažný trest - grzywna
podmienečné prepustenie - zwolnienie warunkowe
podmienečný trest - kara w zawieszeniu
poriadková pokuta - kara porządkowa
potrestať - ukarać
prihliadnuť na... - wziąć pod uwagę

probačný dohľad - nadzór kuratora
skúšobná doba - okres próby
sprisniť trest - zaostrzyć karę
súhrnný trest - łączna kara
trest domáceho väzenia - kara aresztu domowego
trest odňatia slobody - kara pozbawienia wolności
trest povinnej práce - prace społeczne
trest prepadnutia majetku - wypadek mienia
trest vyhostenia - wydalenie
trestnosť - karalność (*zagroženie karą*)
ukameňovanie - ukamieniowanie
uložiť trest - wymierzyć karę
upustenie od potrestania - odstąpienie od wymierzenia kary
upustiť od potrestania - odstąpić od wymierzenia kary
výchovná funkcia - funkcja wychowawcza
výmenou za nižší trest - w zamian za niższą karę
výmera trestu - wymiar kary
zhabanie veci - konfiskata mienia
zlynčovať - zlinczować
zmiernenie trestu - złagodzenie kary
zmierniť trest - złagodzić karę

WIĘZIENIE

balík - paczka
cela - cela
dobré správanie - dobre sprawowanie
domáce väzenie - areszt domowy
dozorca - strażnik
ísť do väzenia - iść do więzienia
izolovať - izolować; odizolować
kontroly ciel - kontrole cel
moták - gryps
obesil sa vo väzení - powiesił się w więzieniu
odpykávať si trest - odsiadywać karę
opustiť väzenie - opuścić więzienie
plán na útek - plan ucieczki
pobyt vo väznici - pobyt w więzieniu
posadiť za mreže - wsadzić za kratki
požiadavky väzňov - żądania więźniów
predčasné prepustenie - przedterminowe zwolnienie
prepašovať do cely - przemycić do celi
prepustiť - zwolnić, wypuścić
prepustiť na slobodu - wypuścić na wolność
priča/pričňa - pryzca
priepustka - przepustka
samotka - izolatka
sedieť vo väzení - siedzieć w więzieniu

sloboda - wolność
spoluväzeň - współosadzony
strážca - strażnik
trest smrti - kara śmierci
trestanec - skazaniec; więzień
trestanka - skazana; więźniarka
trestankyňa - skazana; więźniarka
ústav na výkon trestu - zakład karny
utečenec - zbieg
útek z väzenia - ucieczka z więzienia
väzba - areszt
väzeň - więzień
väzenský personál - personel więzienia
väzenský poriadok - regulamin więzienia
väzenský život - życie więziennicze
väzenstvo - więziennictwo
väznice sú preplnené - więzienia są przepełnione
voľno - przepustka
vyšetrovacia väzba - areszt śledczy
vzbura - bunt
za múrmi väznice - za murami więzienia
zomrieť za mrežami - umrzeć za kratkami
život za mrežami - życie za kratkami

KARA ŚMIERCI

absolutný trest - kara absolutna
cela smrti - cela śmierci
gilotína - gilotyna
hrdelný trest - kara śmierci; kara ostateczna
injekcia - zastrzyk
kat - kat
obesiť - powiesić
odporca trestu smrti - przeciwnik kary śmierci
odsúdiť na smrť - skazać na śmierć
poprava - egzekucja
popravisko - szafot
popraviť - stracić (kogoś); dokonać egzekucji
popravná čata - pluton egzekucyjny

popravná miestnosť - sala straceń; cela straceń
popravné miesto - miejsce straceń
posledné želanie - ostatnie życzenie
prepadlisko - zapadnia
slučka - stryczek
smrť obesením - śmierć przez powieszenie
smrť zastrelením - śmierć przez rozstrzelanie
sťat' hlavu - ściąć głowę
šibenica - szubienica
trest smrti - kara śmierci
visieť - wisieć
zastrelenie - rozstrzelanie

7.5 SŁUŻBY SPECJALNE

agentka - agentka
civilná rozviedka - wywiad cywilny
dvojitý agent - podwójny agent
falošný pas - fałszywy paszport
finančná rozviedka - wywiad skarbowy
informátor - informator
kontrarozviedka - kontrwywiad
krycí názov - kryptonim
kto zradil? - kto zdradził?
najslávnejší špióni - najslawniejsi szpiegzy
naverbovať - zwerbować
odtajnený - odtajniony
operácia - operacja
podozrenie zo špionáže - podejrzenie o szpiegostwo
preveriť informácie - zweryfikować informacje
priemyselná špionáž - szpiegostwo przemysłowe
rozviedka - wywiad
spiaci agent - agent śpioch
spravodajské služby - służby specjalne
spravodajský dôstojník - oficer wywiadu
šifra - szyfr
šifrant - szyfrant
špión - szpieg (mężczyzna)
špionáž - szpiegostwo
špionáž v prospech Ruska - szpiegostwo na rzecz

Rosji
špionážna aféra - afera szpiegowska
špionážny - szpiegowski
špiónka - szpieg (kobieta)
štátne tajomstvo - tajemnica państwowa
tajné dokumenty - tajne dokumenty
tajné služby - tajne służby
tajomstvo - tajemnica
údajný špión - rzekomy szpieg
únik informácií - wyciek informacji
utiecť do Moskvy - uciec do Moskwy
varovný signál - sygnał ostrzegawczy
verbovať - werbować
vierohodnosť informácií - wiarygodność informacji
vlastizrada - zdrada ojczyzny
vlastizradca - zdrajca ojczyzny
výmena špiónov - wymiana szpiegów
vyzvedáč - agent; szpieg; wywiadowca
vyzvedačstvo - działalność wywiadowcza
vyzvedat' - prowadzić działalność wywiadowczą
zhromažďovať tajné údaje - zbierać/gromadzić tajne dane
zrada - zdrada
zradca - zdrajca

7.6 TERRORYZM

antrax - wąglik	pirátstvo - piractwo
atentát - zamach	protiteroristická operácia - operacja
atentátnik - zamachowiec	antyterrorystyczna
bezpečnostné opatrenia - środki bezpieczeństwa	rukojemník - zakładnik
boj proti terorizmu - walka z terroryzmem	samovražedný atentátnik - zamachowiec-samobójca
bombový útok - zamach bombowy	spáchať atentát - dokonać zamachu
bomby v madridských vlakoch - bomby w	teror - terror
madryckich pociągach	terorista - terrorysta
džihad - džihad	teroristická organizácia - organizacja terrorystyczna
explózia - eksplozja	teroristická sieť - siatka terrorystów
hrozba teroristického útoku - zagrożenie atakiem	teroristický útok - atak terrorystyczny
terrorystycznym	terorizmus - terroryzm
hrozba útokov - groźba ataków; zagrożenie atakami	trhavina - materiał wybuchowy
infiltrovať - nfiltrować	umrieť ako mučeník - umrzeć jako męczennik
liaheň teroristov - wylęgarnia terrorystów	varovanie - ostrzeżenie
lietadlo unesené teroristami - samolot porwany	varovanie pred útokmi - ostrzeżenie przed atakami
przez terrorystów	vojna proti terorizmu - wojna z terroryzmem
masaker - masakra	vraždiť bezbranných civilistov - mordować
nálož ukrytá v aute - ładunek ukryty w samochodzie	bezbronnych cywilów
nálož - ładunek wybuchowy	výbuch bomby - wybuch bomby
odpálenie - detonacja	výbušnina - 1. materiał wybuchowy 2. ładunek
odpáliť bombu - zdetonować bombę	wybuchowy
oslobodiť - uwolnić	začul mohutnú explóziu - usłyszał potężną eksplozję
pirát - pirat	zahynuli stovky ľudí - zginęły setki ludzi
piráti uniesli tanker - piraci porwali tankowiec	zrušiť varovanie - odwołać ostrzeżenie

7.7 UZBROJENIE

balistická raketa - rakiet balistyczna	prak - proca
bezpilotné lietadlo - samolot bezzałogowy	radar - radar
bombardér - bombardier	raketa dlhého doletu - rakiet dalekiego zasięgu
brokovnica - strzelba	raketa vzduch zem - rakiet ziemia-powietrze
dávka zo samopalu - seria z karabinu maszynowego	raketomet - wyrzutnia rakiet
granát - granat	revolver - rewolwer
guľomet - karabin maszynowy	samohybné delo - haubica; działo samobieżne
helikoptéra - helikopter	samopal - pistolet maszynowy
jadrový kufrík - walizka atomowa	spúšť - spust
kanón - działo	stíhacie lietadlo - myśliwiec
kazetové bomby - bomby kasetowe	stíhačka - myśliwiec
krížnik - krążownik	stisnúť/stlačiť spúšť - nacisnąć spust; pociągnąć za
kuša - kusza	spust
lietadlová loď - lotniskowiec	strela - rakiet; pocisk
luk - łuk	strela zem-vzduch - rakiet ziemia-powietrze
mína - mina	strelivo - amunicja
mínové pole - pole minowe	strelná zbraň - broń palna
municia - amunicja	tank - czołg
napalm - napalm	tłmič - tłumik
navádzací radar - radar naprowadzający	torpédo - torpeda
obnenny transportér - transporter opancerzony	vojnová loď - okręt wojenny
pancier - pancierz	vrtuľník - śmigłowiec
pažba - kolba	vzduchová puška - wiatrówka
pištoľ - pistolet	vzduchovka - wiatrówka
plameňomet - miotacz ognia	zásobník - magazynek
ponorka - łódź podwodna	zbraň - broń

7.8 SÍĽY ZBROJNE

armáda - armia
brigádny generál - generał brygady
bunker - bunkier
čatár - sierżant
degradácia - degradacja
delostrelectvo - artyleria
desiatnik - kapral
dôstojník - oficer
generál - generał
generálny štáb - sztab generalny
hodnosť - stopień
chemické vojsko - wojska chemiczne
jazdectvo - kawaleria
jednotka - jednostka
kapitán - kapitan
kasárne - koszary
letectvo - lotnictwo
major - major
ministerstvo obrany - ministerstwo obrony
nadporučík - porucznik
námorné cvičenie - ćwiczenia morskie
odísť z armády - odejść z armii
odzbrojenie - rozbrojenie
ozbrojené sily - siły zbrojne
pechota - piechota
pluk - pułk
plukovník - pułkownik

poručík - podporucznik
povinná vojenská služba - obowiązkowa służba wojskowa
povýšenie - awans
pozemné vojsko - wojska lądowe
profesionálny vojak - żołnierz zawodowy
protiraketová obrana - obrona przeciwrakietowa
protiraketový štít - tarcza antyrakietowa
spojovacie vojsko - wojska łączności
system skorého varovania - system wczesnego ostrzegania
tankista - czołgista
veliteľ - dowódca
veliteľstvo - dowództwo
vojak - żołnierz
vojenské jednotky - jednostki wojskowe
vojenské letectvo - lotnictwo wojskowe
vojenské námorníctvo - marynarka wojenna
vojenské velenie - dowództwo wojskowe
vojenský súd - sąd wojskowy, sąd garnizonowy
vzdušné sily - siły powietrzne
základňa - baza
základná vojenská služba - obowiązkowa służba wojskowa
záložník; vojak v zálohe; rezervista - rezerwista
ženijné vojsko - wojska saperskie

7.9 WOJNA

agresor - agresor
anexia - aneksja
bez zľutovania - bez litości
bojisko - pole bitwy/walki
bombardovanie - bombardowanie
bombardovať - bombardować; zbombardować
cieľ - cel
diverzant - dywersant
druhá línia obrany - druga linia obrony
eskadra smrti - szwadron śmierci
eskalácia konfliktu - eskalacja konfliktu
front - front
hnutie odporu - ruch oporu
invázia - inwazja
jadrová vojna - wojna atomowa
kanonáda - kanonada
koncentračný tábor - obóz koncentracyjny
kryt - schron
mierové sily - siły pokojowe
mierový plán - plan pokojowy
nálet - nalot
napätie - napięcie
nepriateľ - wróg
občianska vojna - wojna domowa
obkľúčenie - oblężenie
obkolesiť - otoczyć
obsadiť - zająć
odveta - odwet

odvetný úder - uderzenie odwetowe
ofenzíva - ofensywa
okupácia - okupacja
okupovať - okupować
opätovne získať kontrolu - odzyskać kontrolę
ostreľovač - snajper
ostreľovanie - ostrzał
ozbrojený konflikt - konflikt zbrojny
paľba - ogień
povstanie - powstanie
pozemné ciele - cele naziemne/lądowe
prebiehajú tvrdé boje - trwają ciężkie walki
prevziať kontrolu - przejąć kontrolę
prieskum - zwiad
primerie - przymierze
rozkaz - rozkaz
sabotér - sabotażysta
stiahnuť vojakov - wycofać żołnierzy
stratégia - strategia
strategický význam - znaczenie strategiczne
stret - starcie
strieľať - strzelać
ťažké boje - ciężkie walki
ukončiť vojnu - zakończyć wojnę
úkryt - schron
ultimátum - ultimatum
útočiť - atakować
územné zisky - zyski terytorialne

WOJNA - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

vládne jednotky - jednostki rządowe
vojenský požiar - pożoga wojenna
vojenský zásah - interwencja wojskowa
vojna - wojna
vojnové zločiny - zbrodnie wojenne
vojnový stav - stan wojenny
všeobecná mobilizácia - mobilizacja powszechna
vylozenie - desant
vypovedanie vojny - wypowiedzenie wojny
vypukla vojna - wybuchła wojna
výzbroj - uzbrojenie
vzdat' sa - poddać się

vzdorovať - stawiać opór
vzdušný priestor - przestrzeń powietrzna
zákop - okop
zakopať sa - okopać się
zákopová vojna - wojna pozycyjna
záškodníctvo - sabotaż; dywersja
záškodník - sabotażysta; dywersant
zbombardovať - zbombardować
zhodiť bomby - zrzucić bomby
zostrelenie lietadla - zestrzelenie samolotu
zostrelit' lietadlo - zestrzelić samolot

7.10 KATASTROFY**KATASTROFA - POJĘCIA OGÓLNE**

civilná ochrana - obrona cywilna
dielo skazy - dzieło zniszczenia
evakuácia - ewakuacja
evakuovať - ewakuować
humanitárna pomoc - pomoc humanitarna
kalamitný stav - stan klęski
katastrofický scenár - katastroficzny scenariusz
krízový štáb - sztab kryzysowy
nešťastie - nieszczęście; katastrofa
núdzový východ - wyjście ewakuacyjne
odrezať od sveta - odciąć od świata
odstrániť - usunąć
odstraňovanie škôd - usuwanie szkód
ochranné masky - maski ochronne
opustiť domov - opuścić dom
pomôcť - pomóc
prežiť - przeżyć
príčina - przyczyna

prišli o všetko - stracili wszystko
rozmary katastrofy - rozmiary katastrofy
sľúbiť obetiam pomoc - obiecać ofiarom pomoc
stav núdze - stan klęski
únik plynu - wyciek gazu
výbuch plynu - wybuch gazu
výnimočný stav - stan wyjątkowy
vzniknuté škody - powstałe szkody
zabrániť - zapobiec
záchranár - ratownik
záchranárske služby - służby ratunkowe
zachrániť (sa) - uratować (się)
záchranne služby - służby ratunkowe
zamorené územie - skażony obszar
zneutralizovať - zneutralizować
zoznam obetí - lista ofiar
zrušiť poplach - odwołać alarm
živel - żywiół

WYPADEK DROGOWY

búračka - kraksa
čelná zrážka - zderzenie czołowe
dopravná nehoda - wypadek drogowy
dostať mikrospánok - zasnąć za kierownicą
dostať šmyk - wpaść w poślizg
klzká vozovka - śliska jezdnia
kolízia - 1. kolizja 2. zderzenie
miesto nehody - miejsce wypadku
nabúrat' - zderzyć się
náraz - 1. zderzenie 2. uderzenie
nedodrżanie bezpečnej vzdialenosti - niezachowanie bezpiecznej odległości
nehoda - wypadek

neprimeraná rýchlosť - nadmierna prędkość
nestihol zabrzditiť - nie zdążył zahamować
obchádzka - objazd
reflexné prvky - elementy odblaskowe
reťazová nehoda - karambol
spôsobiť nehodu - spowodować wypadek
účastník nehody - uczestnik wypadku
vrak - wrak
vyhnúť sa stretu - uniknąć zderzenia
zraziť - potrącić
zraziť sa - zderzyć się
zrážka - zderzenie

KATASTROFA EKOLOGICZNA

ekologická katastrofa - katastrofa ekologiczna
chemikálie - chemikalia
jed - trucizna
jedovatý oblak - trująca chmura
kal - szlam
kyselina - kwas
lúh - ług
očistiť - oczyścić
ropná škvrna - plama ropy
tanker - tankowiec
ťažké kovy - metale ciężkie

toxický - toksyczny
toxikológ - toksykolog
únik ropy do mora - wyciek ropy do morza
uniknúť - wyciec
utesniť - uszczelnić
zastaviť unikajúcu ropu - zatamować wyciekającą ropę
znečistená rieka - zanieczyszczona rzeka
znečistenie - zanieczyszczenie
žieravá látka - substancja żrąca

KATASTROFA NUKLEARNA

betónový sarkofág - betonowy sarkofag
Černobyl' - Czarnobyl
dozimeter - dozymetr
choroba z ožiarenia - choroba popromienna
likvidátor - likwidator
ožiarenie - napromieniowanie
poškodený reaktor - uszkodzony reaktor
radiácia - promieniowanie

radiácia - promieniowanie
rádioaktívne zamorenie - skażenie radioaktywne
rádioaktívny mrak - chmura radioaktywna
rádioaktívny spad - opad radioaktywny
reťazová reakcia - reakcja łańcuchowa
vyradiť z prevádzky - wyłączyć z eksploatacji
žiarenie - promieniowanie

KATASTROFA MORSKA

dostať sa z lode - wydostać się ze statku
klesnúť na dno - pójść na dno
nakláňať sa - przechylać się
námorná katastrofa - katastrofa morska
naraziť do ľadovca - uderzyć w górę lodową
nepotopiteľný - niezatapialny
potopený trajekt - zatopiony prom
potopiť - zatopić
potopiť sa - zatonać (o statku)

pôjst' ku dnu - pójść na dno
roztrieštiť sa - roztrzaskać się
stroskotanec - rozbitek
stroskotat' - rozbić się
utopiť sa - utopić się
vyťahovať trajekt - wydobywać prom (z dna)
vyzdvihnúť z mora - wydobyć z morza
záchranný čln - szalupa ratunkowa
zdvihnúť vrak - wydobyć wrak

KATASTROFA LOTNICZA

čierna skrinka - czarna skrzynka
havária lietadla - katastrofa lotnicza
hlásiť problémy - zgłaszać problemy
chyba pilota - błąd pilota
letecké nešťastie - katastrofa lotnicza
pád lietadla - katastrofa lotnicza

spadnúť - spaść
trosky lietadla - szczątki samolodu
vznietil sa motor - zapalił się silnik
zrážka lietadiel - zderzenie samolotów
zrútiť sa - rozbić się

7.11 KLĘSKI ŻYWIŁOWE

POWÓDŹ

bahno - błoto
čerpadlo - pompa
hrádza - wał
hrádze vydržali - wały wytrzymały
jarná povodeň - wiosenna powódź
katastrofálne povodne - katastrofalne powodzie
kulminácia - kulminacja
kulmináčna vlna - fala kulminacyjna
odčerpávať - wypompowywać
podmyť hrádu - podmyć wał
potopa - potop
pretekat' - przeciekać
pretrhnutie hrádze - przerwanie wału
priehrada - zapora

priesak - przesiąknięcie
protipovodňový - przeciwpowodziowy
prudké dažde - gwałtowne deszcze
rozvodnená rieka - wezbrana rzeka
spevňovať hrádze - umacniać wały
storočná povodeň - powódź stulecia
veľká voda - wielka woda
voda pretrhla hrádu - woda przerwała wał
voda zaplavila koľajnice - woda zalała tory
vrecia s pieskom - worki z piaskiem
vyliat' - wylać (o rzece)
zaplavené polia - zalane pola
zaplaviť - zalać
záplavová vlna - fala powodziowa

POŻAR

dobrovoľný hasič - strażak ochotnik
dohášanie požiaru - dogaszanie pożaru
dovážať vodu - dowozić wodę
dym - dym
dymenie - zadymienie
explózia - eksplozja
hadica - wąż
hasiaci prístroj - gaśnica
hasič - strażak
hasiči - straż pożarna
hasičská zbrojnica - remiza strażacka
hasiť - gasić
hlásenie o požiaru - zgłoszenie o pożarze
horí! - pali się!
horiace auto - płonący samochód
horieť - palić się; płonąć
hustý dym - gęsty dym
hydrant - hydrant
iskra - iskra
kúdoly dymu - kłęby dymu
ľahko horľavý - łatwopalny
lesný požiar - pożar lasu
likvidovať požiar - gasić pożar
lokalizovať požiar - lokalizować pożar
mohutný požiar - potężny pożar
ohoň sa rozšíril - ogień się rozprzestrzenił
ohoň sa tlie - ogień się tli
páliť sa - palić się
plamienok - płomyk

plápol (lit.) - płomień
plápolat' (lit.) - płonąć
podpaľáč - podpalacz
podpáliť - podpalić
pohorelec - pogorzelec
pohorenisko - pogorzelsko; zgliszcza
požiar - pożar
požiarisko - pogorzelsko
požiarnik - strażak
profesionálny hasič - strażak zawodowy
rebrík - drabina
rozhorieť sa - zapalić się; rozpalić się; rozgorzeć się
samovznietenie - samozapłon
skrat - zwarcie
skrat v elektroinštalácii - zwarcie instalacji elektrycznej
stĺp dymu - słup dymu
šľahajúce plamene - strzelające płomienie
tliet' - tlić się
udusiť plamene - zdusić płomienie
uhasiť - ugasić
vypukol požiar - wybuchł pożar
vzbíknut' - zapalić się; stanąć w płomieniach
zadymený - zadymiony
založenie požiaru - podłożenie ognia; podpalenie
zhorený byt - spalone mieszkanie
zhoriť - spłonąć; spalić się
zúriace plamene - szalejące płomienie
živá pochodeň - żywa pochodnia

TRZĘSIENIE ZIEMI

čudné správanie zvierat - dziwne zachowanie zwierząt

dotras - wstrząs wtórny

epicentrum - epicentrum

hypocentrum - hipocentrum

nepocítiteľné - nieodczuwalne

objemové vlny - fale wglębne (objętościowe)

ohniska zemetrasenia - ognisko trzęsienia ziemi

otras - wstrząs

povrchové vlny - fale powierzchniowe

pozdĺžna vlna - fala podłużna

predpovedať zemetrasenia - przewidywać trzęsienia

predtrasy - wstrząsy poprzedzające

priečna vlna - fala poprzeczna

Richterova škála - skala Richtera

Richterovo magnitudo - skala Richtera

seizmická stanica - stacja seismologiczna

seizmická vlna - fala sejsmiczna

seizmograf - seismograf

seizmológ - seismolog

tektonická platňa - płyta tektoniczna

varovanie pred cunami - ostrzeżenie przed tsunami

zemetrasenie - trzęsienie ziemi

WYBUCH WULKANU

aktivita - aktywność

erupcia - erupcja

fumarola - fumarola

chrlit' lávu - wyrzucać lawę

ignimbrit - ignimbryt

kráter - krater

lahár - lahar

láva - lawa

lávová fontána - fontanna lawy

lávový prúd - strumień lawy

magmatický krb - komora magmowa

pemza - pumeks

podušková láva - lawa poduszkowa

prebudenie sopky - przebudzenie wulkanu

pyroklastický prúd - lawina piroklastyczna

sopečný - wulkaniczny

sopečný ostrov - wyspa wulkaniczna

sopečný plyn - gaz wulkaniczny

sopka - wulkan

stuhnutá láva - stwardniała lawa; zastygła lawa

tuf - tuf

vulkán - wulkan

vulkanického pôvodu - pochodzenia wulkanicznego

vulkanický materiál - materiał wulkaniczny

Vulkanický popol - popiół wulkaniczny

vulkanický prach - pył wulkaniczny

vulkanológ - wulkanolog

výbuch - wybuch

vyhasnutá sopka - wygasły wulkan

8. NAUKA

8.1 NAUKA - POJĘCIA OGÓLNE

byť (ešte) v plienkach - być w powijkach
definícia - definicja
dokázat' - udowodnić
exaktné vedy - nauki ścisłe
experiment - eksperyment
formulovat' - formułować; sformułować
geniálny objav - genialne odkrycie
hypotéza - hipoteza
jav - zjawisko
meranie - pomiar
merat' - mierzyć
nepredstaviteľné možnosti - niewyobrażalne możliwości
objav - odkrycie
objavit' - odkryć
objaviteľ - odkrywca
objavný - odkrywczy
objekt výskumu - obiekt badań
patent - patent
patentovaný - opatentowany
patentovat' - patentować; opatentować
paveda - pseudonauka
plagiát - plagiat
plagiátor - plagiator
plagiátorstvo - plagiatorstwo
plagizovat' - plagiatować; splagiatować
podložit' tvrdenie výskumom - uzasadnić twierdzenie badaniami
pokus - doświadczenie; próba; eksperyment
pokusný králik - królik doświadczalny
položil základy pre... - położył fundamenty pod...
pomerat' - pomierzyć
pomeriavat' - mierzyć, dokonywać pomiarów
porovnat' - porównać
potvrdiť - potwierdzić
pozorovanie - obserwacja
pozorovateľ - obserwator
predčasné závery - pochopne wnioski
preskúmat' - zbadać

priekopnícky - pionierski
priekopník - pionier
prielom - przełom
prírodné vedy - nauki przyrodnicze
robit' výskum - przeprowadzać badania
rozoberat' - analizować
rozvoj - rozwój
sformulovat' - sformułować
skúmadlo - odczynnik
skúmat' - badać
skúmateľ - badacz
skúmateľský - badawczy
skúmvka - próbówka
skúška - próba
špekulácia - spekulacja
teória - teoria
téza - teza
tvrdenie - twierdzenie
učenec - uczyony
veda - nauka
veda smeruje k pokroku - nauka dąży do postępu
veda spätá s praxou - nauka połączona z praktyką
vedec - naukowiec
vedecká metóda - metoda naukowa
vedecké pomenovanie - termin naukowy
vedecký - naukowy
vedný odbor - dziedzina nauki
vymysliet' - wymyślić
vynájst' - wynaleźć
vynález - wynalazek
vynaliezavý - pomysłowy
vyvinút' - stworzyć
vyvrátiť - obalić
zoberat' sa - zajmować się
záračný objav - cudowne odkrycie
zdokonalit' - udoskonalić
získať grant na prieskum - uzyskać grant na badania
zmerat' - zmierzyć

8.2 ASTRONOMIA

albedo - albedo	Neptún - Neptun
astroláb - astrolabium	neutrónová hviezda - gwiazda neutronowa
astronóm - astronom	nosná raketa - rakieta nośna
astronómia - astronomia	obežná dráha - orbita
azimut - azymut	obloha - niebo
beztiažový stav - nieważkość	obor - olbrzym
biely trpaslík - biały karzeł	obratník - zwrotnik
binokulár - lorneta, lornetka	observatórium - obserwatorium
bod na oblohe - punkt na niebie	orbita - orbita
červený obor - czerwony olbrzym	planetárium - planetarium
červený trpaslík - czerwony karzeł	planetárna sústava - układ planetarny
čierny trpaslík - czarny karzeł	Pluto - Pluton
d'alekohľad - teleskop	podobor - podolbrzym
dvojhviezda - gwiazda podwójna	podtrpaslík - podkarzeł
ekliptika - ekliptyka	povrch - powierzchnia
galaxia - galaktyka	pozorovanie - obserwacja
gyroskop - żyroskop	premenná hviezda - gwiazda zmienna
hmlovina - mgławica	protohviezda - protogwiazda
hnedý trpaslík - brązowy karzeł	pulzar - pulsar
horizont - horyzont	raketoplán - wahadłowiec
hvezdáreň - obserwatorium (astronomiczne)	rovník - równik
hviezda - gwiazda	rovnodennosť - równonoc
hviezda hlavnej postupnosti - gwiazda z ciągu głównego	Saturn - Saturn
hvezdokopa - gromada gwiazd	Slnecná sústava - Układ Słoneczny
hyperobor - hiperolbrzym	slnovrat - przesilenie
Jupiter - Jowisz	sonda - sonda
kométa - kometa	sprievodca - towarzysz
kozmický let - lot kosmiczny	súhvezdie - gwiazdozbiór
kozmodróm - kosmodrom	supernova - supernowa
kozmonaut - kosmonauta	svetelný rok - rok świetlny
kvazar - kwazar	teleskop - teleskop
Lunochod - Łunochod	trpasličia planéta - planeta karłowata
Mars - Mars	umelá družica - sztuczny satelita
Medzinárodná vesmírna stanica - Międzynarodowa Stacja Kosmiczna	Urán - Uran
Merkúr - Merkury	Venuša - Wenus
Mesiac - Księżyc (<i>satelita</i>)	vesmír - wszechświat
mesiac - księżyc (<i>ogólnie</i>)	vesmírna loď - statek kosmiczny
modrý obor - błękitny olbrzym	zatmenie Mesiaca - zaćmienie Księżyca
modul - moduł	zatmenie Slnka - zaćmienie Słońca
nadir - nadir	Zem - Ziemia
nadobor - nadolbrzym	zenit - zenit
nebeská sféra - sfera niebieska	zimný slnovrat - przesilenie zimowe
	žiarenie - promieniowanie
	žltý trpaslík - żółty karzeł

8.3 FIZYKA

absolútna nula - zero absolutne	protón - proton
anión - anion	prúdenie tepla - konwekcja
Archimedov zákon - prawo Archimedesesa	rotačný pohyb - ruch obrotowy
atóm - atom	rovnomerne zrýchlený pohyb - ruch jednostajnie przyspieszony
bod - punkt	rýchlosť svetla - prędkość światła
časopriestor - czasoprzestrzeń	sila - siła
dráha - tor	skupenstvo - stan skupienia
elektrón - elektron	beztiažový stav - stan nieważkości
frekvencia - częstotliwość	sublimácia - sublimacja
fyzikálna veličina - wielkość fizyczna	telesá sa priťahujú - ciała się przyciągają
fyzikálny zákon - prawo fizyki	teleso - ciało
gravitácia - grawitacja	teoretická hodnota - wartość teoretyczna
gravitačné zrýchlenie - przyspieszenie ziemskie	teória relativity - teoria względności
hmota - materia	tepelná energia - energia cieplna
hmotnosť - masa	tepelná kapacita - pojemność cieplna
hustomer - areometr	tepelná rozťažnosť - rozszerzalność cieplna
hustota - gęstość	teplo - ciepło
hybnosť - pęd	teplota - temperatura
katión - kation	termodynamický dej - proces termodynamiczny
kinetická energia - energia kinetyczna	tiaž - ciężar
kondenzácia - kondensacja	tlak - ciśnienie
konštanta - stała	tretí termodynamický zákon - trzecia zasada termodynamiki
kvantová mechanika - mechanika kwantowa	uhlová rýchlosť - prędkość kątowna
kvapalina - płyn	urýchľovač - akcelerator
molekula - molekula	vákuum - próżnia
moment hybnosti - moment pędu	vedenie tepla - przewodzenie ciepła
moment sily - moment siły	vektor - wektor
neutrón - neutron	vplyvom tepla - pod wpływem ciepła
nevratný dej - proces nieodwracalny	vratný dej - proces odwracalny
nultý termodynamický zákon - zerowa zasada termodynamiki	vyparovanie - parowanie
odpor vzduchu - opór powietrza	vzdialenosť - odległość
odstredivá sila - siła odśrodkowa	vztážná sústava - układ odniesienia
os otáčania - oś obrotu	zákon zachovania energie - zasada zachowania energii
otáčavý pohyb - ruch obrotowy	zákon zachovania hybnosti - zasada zachowania pędu
pevná látka - ciało stałe	zotrvačná sila - siła bezwładności
plyn - gaz	zotrvačnosť - bezwładność
pohyb - ruch	zrýchlenie - przyspieszenie, przyśpieszenie
pokoj - stan spoczynku	zvuk - dźwięk
pokojová hmotnosť - masa spoczynkowa	žiarenie - promieniowanie
potenciálna energia - energia potencjalna	
práca - praca	
priemerná rýchlosť - średnia prędkość	

OPTYKA

aberácia - aberracja	optický klam - złudzenie optyczne
d'alekohľad - 1. lorneta, lornetka 2. teleskop	optika - optyka
dúha - tęcza	periskop - peryskop
duté zrkadlo - zwierciadło wklęsłe	polarizácia - polaryzacja
dvojlom - dwójłomność	predmetové ohnisko - ognisko przedmiotowe
filter - filtr	projektor - projektor
holografia - holografia	rovinné zrkadlo - zwierciadło płaskie
hologram - hologram	rozptylná šošovka - soczewka rozpraszająca
index lomu - współczynnik załamania	rýchlosť svetla - prędkość światła
interferencia - interferencja	sklo - 1. szkło 2. szyba
kalibrácia - kalibracja	Snellov zákon - prawo Snelliusa
krivé zrkadlo - krzywe zwierciadło	spojná šošovka - soczewka skupiająca
laser - laser	svetelný tok - strumień światła
lom svetla - załamanie światła	svetlo - światło
lúč - promień	šošovka - soczewka
lupa - lupa	tieň - cień
objektív - obiektyw	vlnová dĺžka - długość fali
obrazové ohnisko - ognisko obrazowe	vypuklé zrkadlo - zwierciadło wypukłe
odraz - odbicie	zdroj svetla - źródło światła
ohnisko - ognisko	zorný uhol - kąt widzenia
ohnisková vzdialenosť - ogniskowa	zrkadlo - zwierciadło
okuliare - okulary	zväčšovacie sklo - szkło powiększające
optická chyba - aberracja optyczna	zväzok lúčov - wiązka promieni
optická os - oś optyczna	

8.4 CHEMIA

acetón - aceton	látka - substancja
alkohol - alkohol	lieh - spirytus
aminokyselina - aminokwas	lúh - ług
amoniak - amoniak	organická chémia - chemia organiczna
báza - zasada	oxid zinočnatý - tlenek cynku
bielkovina - białko	ozón - ozon
čínidlo - odczynnik	para - para
čpavok - amoniak	peroxid vodíka - nadtlenek wodoru
destilácia - destylacja	plazma - plazma
etán - etan	prvok - pierwiastek
filtrácia - filtracja	reakcia - reakcja
hrdza - rdza	reaktivita - reaktywność
hydrolýza - hydroliza	riedený roztok - rozcieńczony roztwór
hydroxid sodný - wodorotlenek sodu	rozpustnosť - rozpuszczalność
chémia - chemia	rozpustný - rozpuszczalny
chemická väzba - wiązanie chemiczne	roztok - roztwór
chemická zlúčenina - związek chemiczny	sírovodík - siarkowodór
izotop - izotop	soľ - sól
katalyzátor - katalizator	stopový prvok - pierwiastek śladowy
kov - metal	tekutina - ciecz
kowalentná väzba - wiązanie kowalencyjne	teplota topenia - temperatura topnienia
kvapalina - płyn	uhľovodík - węglowodór
kyselina mliečna - kwas mleczny	var - wrzenie
kyselina mravčia - kwas mrówkowy	zásada - zasada
kyselina octová - kwas octowy	zliatina - stop
kyselina sírová - kwas siarkowy	zmes - mieszanina
kyselina soľná - kwas solny	zmydelňovanie - zmydlanie

PODSTAWOWE PIERWIASTKI

argón - argon
arzeń - arsen
astát - astat
bárium - bar
bór - bor
bróm - brom
cézium - cez
cín - cyna
draslík - potas
dusík - azot
fluór - fluor
fosfor - fosfor
hélium - hel
hliník - glin
horčík - magnez
chlór - chlor
chróm - chrom
jód - jod
kadmium - kadm
kobalt - kobalt
 kremík - krzem
kryptón - krypton
kyslík - tlen

lítium - lit
mangán - mangan
meď - miedź
molybdén - molibden
nikel - nikiel
olovo - ołów
ortuť - rtęć
osmium - osm
platina - platyna
selén - selen
síra - siarka
sodík - sól
striebro - srebro
stroncium - stront
titán - tytan
uhlík - węgiel
vápnik - wapń
vodík - wodór
volfrám - wolfram
zinok - cynk
zirkónium - cyrkon
zlato - złoto
železo - żelazo

8.5 MATEMATYKA

algebra - algebra
celé číslo - liczba całkowita
číslica - cyfra
číslo menšie než nula - liczba mniejsza od zera
čítateľ - licznik -
delenie - dzielenie
deliť - dzielić
deliteľnosť - podzielność
funkcia - funkcja
karteziánsky súčin - iloczyn kartezjański
kladné číslo - liczba dodatnia
kombinatorika - kombinatoryka
lineárna algebra - algebra liniowa
logaritmus - logarytm
matematik - matematyk
matematika - matematyka
menovateľ - mianownik
množina - zbiór
mocnina - potęga
násobenie - mnożenie
násobiť - mnożyć
nekonečný - nieskończony
nepárne číslo - liczba nieparzysta
nula - zero
nulou nie je možné deliť - nie można dzielić przez zero
odčítať - odejmować

odmocnina - pierwiastek
párne číslo - liczba parzysta
počítanie - liczenie
počítať - iczyć
podiel - iloraz
podmnožina - podzbiór
poradie - kolejność
prirodené číslo - liczba naturalna
prvočíslo - liczba pierwsza
racionálne číslo - liczba wymierna
rátateľ - liczyć
reálne číslo - liczba rzeczywista
riešenie - rozwiązanie
rovná sa - równa się
rovnica - równanie
rozdiel - różnica
sčítanie - dodawanie
sčítať - dodawać
súčet - suma
súčin - iloczyn
teória čísel - teoria liczb
umocňovanie - potęgowanie
umocňovať - potęgować
vypočítať - obliczyć
výsledok - wynik
zapísať - zapisać

GEOMETRIA

analytická geometria - geometria analityczna
bod - punkt
čiara - linia
diagonála - przekątna
diferenciálna geometria - geometria różniczkowa
dĺžka - długość
elipsa - elipsa
geometria - geometria
geometrický útvar - figura geometryczna
guľa - kula
hranol - graniastosłup
hyperbola - hiperbola
ihlan - ostrosłup
kosoštvorec - romb
krivka - krzywa
kružnica - okrąg
kužel' - stożek
kužel'osečka - krzywa stożkowa
kváder - prostopadłościan
kvadrátúra kruhu - kwadratura koła
mnohouholník - wielokąt
obdĺžnik - prostokąt
objem - objętość
obsah - pole
obvod - obwód
opísaná kružnica - okrąg opisany
os - oś
osemuholník - ośmiokąt
osová súmernosť - symetria osiowa
ostrý uhol - kąt ostry

parabola - parabola
pät'uholník - pięciokąt
polomer - promień
polpriamka - półprosta
pravý uhol - kąt prosty
priamka - prosta
priemer - średnica
priestor - przestrzeń
rovina - płaszczyzna
rovnoramenný trojuholník - trójkąt równoramienny
rovnostranný trojuholník - trójkąt równoboczny
rozloha - powierzchnia
spoločný bod - wspólny punkt
strana - bok
súmernosť - symetria
sústava súradníc - układ współrzędnych
šest'uholník - sześciokąt
šírka - szerokość
štvorec - kwadrat
štvoruholník - czworokąt
teleso - bryła
tetiva - cięciwa
trojuholník - trójkąt
uhlopriečka - przekątna
uhol - kąt
valec - cylinder
vpísaná kružnica - okrąg wpisany
výsek - wycinek koła
výška - wysokość

8.6 GEOGRAFIA

administratívne členenie - podział administracyjny
aglomerácia - aglomeracja
anekuména - anekumena
atmosféra - atmosfera
časové pásmo - strefa czasowa
ekonomická geografia - geografia ekonomiczna
ekuména - ekumena
enkláva - enklawa
exkláva - eksklawa
geografia - geografia
hemisféra - półkula
hustota obyvateľ'stva - gęstość zaludnienia
hydrológia - hydrologia
hydrosféra - hydrosfera
južný pól - biegun południowy
kartografia - kartografia
klimatológia - klimatologia
kolobeh vody - cykl hydrologiczny
kontinent - kontynent
mapa - mapa
megalopolis - megalopolis
mesto - miasto
metropola - metropolia
metropolitná oblasť - obszar metropolitalny

obratník Kozorožca - zwrotnik Koziorożca
obratník Raka - zwrotnik Raka
pásmový čas - czas strefowy
podnebie - klimat
podoblasť - podobszar
pól - biegun
polárny kruh - koło podbiegunowe
połudník - południk
rovník - równik
rovnobežka - równoleżnik
severný pól - biegun północny
spodné vody - wody gruntowe
starý kontinent - stary kontynent
súmestie - aglomeracja policentryczna
svetadiel - kontynent
teritoriálne vody - wody terytorialne
topografia - topografia
trojmedzie - trójstyk
urbanizácia - urbanizacja
územie - terytorium
zemepis - geografia
zemepisná dĺžka - długość geograficzna
zemepisná šírka - szerokość geograficzna
zemepisný - geograficzny

8.7 FILOZOFIA

absurdno - absurdyzm	myslenie - myślenie
bytie - byt	názor - pogląd
dobro - dobro	nesmrteľnosť - nieśmiertelność
dokonalosť - doskonałość	ontológia - ontologia
eleatská škola - szkoła elejska	podstata - istota
empirizmus - empiryzm	pojem - pojęcie
epikureizmus - epikureizm	polemika - polemika
estetika - estetyka	poznanie sveta - poznanie świata
etika - etyka	poznanie - poznanie
existencia - istnienie	pragmatizmus - pragmatyzm
existencializmus - egzystencjalizm	pravda - prawda
filozof - filozof	presvedčenie - przekonanie
filozofia - filozofia	racionalizmus kritický - racjonalizm krytyczny
filozofovanie - filozofowanie	realizmus - realizm
hedonizmus - hedonizm	sebauvedomenie - samoświadomość
idea - idea	skúsenosť - doświadczenie
intuitivizmus - intuicjonizm	svet - świat
kontemplácia - kontemplacja	tomizmus - tomizm
mimézis - mimesis	zlo - zło

8.8 SOCJOLOGIA

brainstorming - burza mózgów	národnostná menšina - mniejszość narodowa
dav - tłum	norma - norma
sociálna dezintegrácia - dezintegracja społeczna	primárna skupina - grupa pierwotna
domácnosť - gospodarstwo domowe	sociálna psychológia - psychologia społeczna
elita - elita	sociálna skupina - grupa społeczna
etnická skupina - grupa etniczna	sociálny problém - problem społeczny
extrémizmus - ekstremizm	sociálny status - status społeczny
fanatizmus - fanatyzm	sociológia - socjologia
hnutie - ruch (organizacja)	sociologický výskum - badanie socjologiczne
indoktrinácia - indoktrynacja	spoločnosť - społeczeństwo
industriálna spoločnosť - społeczeństwo przemysłowe	stereotyp - stereotyp
jedinec - osoba	subkultúra - subkultura
ľudstvo - ludzkość	veda o spoločnosti - nauka o społeczeństwie
masová kultúra - kultura masowa	vymývanie mozgu - pranie mózgu

8.9 GENETYKA

bunka - komórka	genetický podmienené ochorenie - choroba uwarunkowana genetycznie
chybný gén - wadliwy gen	genetik - genetyk
dedičnosť - dziedziczność	genetika - genetyka
dedičný materiál - materiał dziedziczny	genóm - genom
DNA - DNA	génový - genowy
gén - gen	chromozóm - chromosom
genetická informácia - informacja genetyczna	klon - klon
genetické choroby - choroby genetyczne	klonovanie - klonowanie
genetické inžinierstvo - inżynieria genetyczna	klonovať - klonować
genetické poruchy - zaburzenia genetyczne	mutácia - mutacja
genetické testy - testy genetyczne	vyklonovať - sklonować
genetický kód - kod genetyczny	zakódovaný v génoch - zakodowany w genach
geneticky modifikovaná ryža - ryż zmodyfikowany genetycznie	zdediť po rodičoch - odziedziczyć po rodzicach

8.10 JEDNOSTKI MIAR I WAG

ampér - amper
coulomb - kulomb
decimeter - decymetr
farad - farad
hektoliter - hektolitr
jednotka - jednostka
joule - dżul
kandela - kandela
kelvin - kelwin
kilogram - kilogram
kilometer za hodinu - kilometr na godzinę
liter - litr
lúmen - lumen
lux - luks
meter kubický - metr sześcienny
meter štvorcový - metr kwadratowy

meter za sekundu - metr na sekundę
meter - metr
mililiter - mililitr
mól - mol
newton - niuton
ohm - ohm
pascal - paskal
radián - radian
sekunda - sekunda
siemens - simens
stupeň Celzia - stopień Celsjusza
tesla - tesla
volt - wolt
watt - wat
weber - weber

8.11 JĘZYKOZNAWSTWO

adjektívne zámeno - zaimek przymiotny
adverbiálne zámeno - zaimek przysłowny
budúci čas - czas przyszły
častica; partikula - partykuła
činný rod - strona czynna
číslovka - liczebnik
dokonavý vid - aspekt dokonany
fonéma - fonem
frazologický slovník - słownik frazeologiczny
graféma - grafem
gramatický - gramatyczny
historická gramatika - gramatyka historyczna
hláska - głoska
jazykoveda - językoznawstwo
minulý čas - czas przeszły
morféma - morfem
mužský rod - rodzaj męski
náučný/vedecký štýl - styl naukowy
nedokonavý vid - aspekt niedokonany
neurčité zámeno - zaimek nieokreślony
neurčitok; infinitív - bezokolicznik
ohýbanie - odmiana
ohybný - odmienny
opytovacie zámeno - zaimek pytający
osobné zámeno - zaimek osobowy
oznamovací spôsob - tryb oznajmujący
pád - przypadek
podmet; subjekt - podmiot
podmieňovací spôsob - tryb przypuszczający
podstatné meno; substantívum - rzeczownik
polyglot - poliglota
popisná gramatika - gramatyka opisowa
predložka - przyimek
predmet; objekt - dopełnienie
prídavné meno; adjektívum - przymiotnik
príslovka - przysłówek

príslovkové určenie - okolicznik
prísudok; predikát - orzeczenie
prítomný čas - czas teraźniejszy
privlastňovacie zámeno - zaimek dzierżawczy
privlastok; atribút - przydawka
prízvuk - akcent
radová číslovka - liczebnik porządkowy
reč - mowa
rozkazovací spôsob - tryb rozkazujący
samohláska - samogłoska
skloňovanie - deklinacja
sloveso - czasownik
slovníček - słowniczek
slovník cudzích slov - słownik wyrazów obcych
slovný druh - część mowy
slovo - słowo
slovosled - szyk wyrazów
spojka - spójnik
spoluhláska - spółgłoska
stredný rod - rodzaj nijaki
substantívne zámeno - zaimek rzeczowny
syntax - składnia
štylistika - stylistyka
trpný rod - strona bierna
tvar - forma
ukazovacie zámeno - zaimek wskazujący
veta - zdanie
vetný člen - część zdania
vyjadrovacie prostriedky - środki wyrazu
význam - znaczenie
základná číslovka - liczebnik główny
zámeno - zaimek
zostaviť slovník - napisać słownik
zvrätne zámeno - zaimek zwrotny
ženský rod - rodzaj żeński

8.12 GEOLOGIA

abrázia - abrazja	ruda - ruda
akrečný klin - pryzma akrecyjna	sediment - osad
bauxit - boksyt	sl'uda - mika
bridlica - łupek	spraš - less
druhohory - era mezozoiczna	stalagmit - stalagmit
erózia - erozja	stalagnát - stalagnat
flyš - flisz	stalaktit - stalaktyt
geológ - geolog	subdukcia - subdukcja
geológia - geologia	súvrstvie - formacja
horotvorný - górotwórczy	štrk - żwir
íl - ił	štvrtohory - czwartorzęd
ílovec - iłowiec	tabuľa - płyta (<i>fragment skorupy ziemskiej</i>)
jura - jura	tektogenéza - górotwórczość
kalcit - kalcyt	treťohory - trzeciorzęd
kontinentálny šelf - szelf kontynentalny	tuf - tuf
krieda - kreda (<i>skała i epoka</i>)	usadená hornina - skała osadowa
ložisko - złożę	usadzovat' sa - osadzać się
mezozoikum - mezozoik	vrása - fałd
obliak - kamyk	vrásnenie - orogeneza
opuka - opoka	zvetrávanie - wietrzenie
orogenéza - orogeneza	zvrásnená hornina - pofałdowana skała
pevninský šelf - szelf kontynentalny	žula - granit
pieskovec - piaskowiec	

9. PODRÓŻ

9.1 PODRÓŻOWANIE

PODRÓŻ - POJĘCIA OGÓLNE

balit' sa - pakować się
batožina - bagaż
cesta okolo sveta - podróż dookoła świata
cestovateľ - podróżnik
cestovný plán - plan podróży
d'alekohľad - lornetka
detský tábor - obóz dla dzieci
dobrodružstvo - przygoda
dospávať cestu - odsypiać podróż
dovolenka - 1. urlop 2. wczasy
dovolenka - urlop
dovolenkár - urlopowicz
dovolenkárka - urlopowiczka
dovolenkovať - spędzać urlop
exotický - egzotyczny
exotika - egzotyka
ísť na výlet - iść/jechać na wycieczkę
kresadlo - krzesiwo
kufor - walizka
kufrik - kuferek
nadýchať sa čerstvého vzduchu - pooddychać świeżym powietrzem
namieriť do mesta - udać się do miasta
odpočinok - odpoczynek, wypoczynek
odpočívať - odpoczywać
pestovať turistiku - uprawiać turystykę
peší výlet - piesza wycieczka
piknik - piknik
plánovať cestu - planować podróż
pobyt - pobyt
pocestný - (arch.) wędrowiec
poistiť sa - ubezpieczyć się
potulka - wędrowka
poznať cestu - znać drogę
prázdninovať - (pot.) spędzać wakacje
prázdninový tábor - obóz; kolonia

predĺžený víkend - długi weekend
prehliadka pamätihodností - zwiedzanie zabytków
prípojiť sa - dołączyć się (*np. do grupy*)
pustatina - pustkowie
rekreant - wczasowicz
spoznať svet - poznać świat
sprevádzať - oprowadzać
sprievodca - przewodnik (*osoba i książka*)
sprievodkyňa - przewodniczka
svetobežník - obieżyświat; globtroter
táboriť - obozować; biwakować
tráviť dovolenku v Poľsku - spędzać urlop w Polsce
túra - wyprawa (piesza); wędrowka (jednodniowa)
turista - turysta
turistický - turystyczny
turistický chodníček - szlak turystyczny
upokojiť myseľ - wyciszyć umysł
urobiť si výlet - zrobić sobie wycieczkę
veľa cestovať - dużo podróżować
víkendový výlet - wycieczka weekendowa
vybalit' - 1. rozpakować 2. wypakować
vydať sa na štreku - ruszyć w drogę
výlet - wycieczka (*krótka*)
výlet autom - wycieczka samochodem
výlet do lesa - wycieczka do lasu
výlet do okolia - wycieczki po okolicy
výlet do prírody - wycieczka na łono natury
výlet na dedinu - wycieczka na wieś
výletníčka - wycieczkownicza
výletník - wycieczkowicz
výletný - wycieczkowy
zablúdiť - zablądzić
zájazd - wycieczka (*długa*)
zbalit' sa - spakować się
zísť z cesty - zboczyć z drogi
zmenáreň - kantor

TURYSTYKA

cestovná kancelária - biuro podróży
cestovný ruch - turystyka
cieľové miesto - cel podróży
čo sa oplatí vidieť - co warto zobaczyć
destinácia - cel podróży
ekologický turizmus - ekoturystyka
manažment cestovného ruchu - zarządzanie turystyką
masový turizmus - turystyka masowa
nakupný turizmus - turystyka zakupowa
obmedzenia - ograniczenia
počet turistov - liczba turystów
príjmy z turizmu - wpływy z turystyki; dochody z turystyki

prírodný turizmus - turystyka przyrodniczo-krajobrazowa
región - region
turistická akcia - impreza turystyczna
turistická informačná kancelária - informacja turystyczna (*punkt*)
turistický produkt - produkt turystyczny
turistika prekvitá - turystyka kwitnie
turnus - turnus
vidiecky turizmus - turystyka wiejska
vrcholný zážitok - największa atrakcja
vstupenka - bilet wstępu
záujem turistov o Egypt - zainteresowanie turystów Egiptem

9.2 PODRÓŻ POCIĄGIEM

- cenník** - cennik
cestovať v druhej triede - podróżować drugą klasą
cestovať v prvej triede - podróżować pierwszą klasą
cestovné - opłata za przejazd
cestovný lístok - bilet
cestovný poriadok - rozkład jazdy
čakáreň - poczekalnia
čakať na prípoj - czekać na połączenie
detský lístok - bilet dla dziecka
diaľkový vlak - pociąg dalekobieżny
dvojkoľajová trať - linia dwutorowa
elektrický rušeň - lokomotywa elektryczna
elektrifikácia - elektryfikacja
elektrifikovaná trať - linia zelektryfikowana
hlavná stanica - dworzec główny
hodinové meškanie - godzinne opóźnienie
jedálenský vozeň - wagon restauracyjny
k vlakom - przejście na perony (napis)
koľajnice - szyny
konečná stanica - stacja końcowa
lístok z úschovne - pokwitowanie z przechowalni
mať veľa batožiny - mieć dużo bagażu
medzištátny lístok - bilet międzynarodowy
mesačný lístok - bilet miesięczny
meškajúci vlak - opóźniony pociąg
meškanie - opóźnienie; spóźnienie
miestenka - miejscówka
motorový rušeň - lokomotywa spalinowa
nádražie - dworzec
najrýchlejšie spojenie - najszybsze połączenie
nákladný vlak - pociąg towarowy
nástupište - peron
nastúpiť do vlaku - wsiąść do pociągu
nechať v úschovni - zostawić w przechowalni
obchádzková trať - trasa okrężna
obsadené miesto - zajęte miejsce
odchody vlakov - odjazdy
osobák - osobówka
osobný vlak - pociąg osobowy
ozubená železnica - kolej zębata
parný rušeň - lokomotywa parowa
passażier - pasażer
platný lístok - ważny bilet
ponuka - oferta
potvrdenie o meškaní - potwierdzenie o spóźnieniu
prednosta stanice - naczelnik stacji
prepravca - przewoźnik
prerušit' cestu - przerwać podróż
prestúpiť - przesiąść się
prestupná stanica - stacja przesiadkowa
prestupovanie - przesiadka
priamy vlak - pociąg bezpośredni
prichody vlakov - przyjazdy
prímestský vlak - pociąg podmiejski
príplatok - dopłata
prísť vlakom - przyjechać pociągiem
rezervovať - rezerwować; zarezerwować
rušňovodič - maszynista
rýchlik - pociąg pospieszny
rýchlovlak - pociąg wysokich prędkości
salónny vozeň - wagon salonowy; salonka
sieťový lístok - bilet sieciowy
spojenie - połączenie
sprievodca - konduktor
strojvodca - maszynista
súprava - skład
trať - trasa; linia
tyždenný lístok - bilet tygodniowy
úzkokoľajka - kolejka wąskotorowa; wąskotorówka
vagón - wagon
vláčik - ciuchcia
vlaková čata - drużyna konduktorska
vlakové nešťastie - katastrofa kolejowa
vlakové spojenie - połączenie kolejowe
vlakvedúci - kierownik pociągu
vlaký nechodia - pociągi nie jeżdżą/nie kursują
vozeň prvej triedy - wagon pierwszej klasy
vozeň - wagon
výhybka - zwrotnica
vykoľajit' sa - wykoleić się
výletný vlak - pociąg wycieczkowy/kolonijny
výluka - zamknięcie linii
využit' zľavu - skorzystać ze zniżki
vzdvihnúť z úschovni - odebrać z przechowalni
vzdialenosť - odległość
záchranná brzda - hamulec bezpieczeństwa
zaplatiť - zapłacić
zastaviť vlak - zatrzymać pociąg
zľava - ulga; zniżka
zmeškať vlak - spóźnić się na pociąg
zrážka vlakov - zderzenie pociągów
zrýchlený vlak - pociąg przyspieszony
železnica - kolej
železnička - kolejka
železničná trať - linia kolejowa; szlak kolejowy
železničný koridor - korytarz kolejowy
železničný uzol - węzeł kolejowy
žiacky preukaz - legitymacja szkolna

9.3 PODRÓŻ DROGĄ POWIETRZNĄ

automatický pilot - automatyczny pilot
bezpečnostný pás - pas bezpieczeństwa
cestovať lietadlom - podróżować samolotem
čierna skrinka - czarna skrzynka
člen posádky - członek załogi
druhý pilot - drugi pilot
let bol zrušený - lot został odwołany
let - lot
letec - lotnik
letecká doprava - transport lotniczy
letecký prepravca - przewoźnik lotniczy
letecký - lotniczy
letenka - bilet na samolot
letieť - lecieć
letisko - lotnisko
letiskový - lotniskowy
letová rýchlosť - prędkość lotu
letový poriadok - rozkład lotów
letuška - stewardesa
lietadlo pristáva - samolot ląduje
lietadlo sa oneskorilo - samolot się opóźnił
lietadlo štartuje - samolot startuje
mäkké pristátie - miękkie lądowanie
medzinárodné letisko - lotnisko międzynarodowe
medzipristátie - międzylądowanie
nadváha - nadbagaż
nízkonákladová letecká spoločnosť - tanie linie lotnicze

odbavenie - odprawa
odbavovanie - odprawa
odlet - odlot; wylot
paluba - pokład
palubný lístok - karta pokładowa
palubný mechanik - mechanik pokładowy
palubný navigátor - nawigator pokładowy
pilotáž - pilotaż
pilotovať - pilotować
posádka - załoga
pre zlé počasie - z powodu złej pogody
priamy let - lot bezpośredni
prihradka na batožinu - schowek na bagaż
pripútajte sa proszę - proszę zapiąć pasy
príručná batožina - bagaż podręczny
pristátie - lądowanie
pristávacia plocha - pas startowy
roznášať jedlo - roznosić jedzenie
štartovacia plocha - pas startowy
turistická trieda - klasa turystyczna
vnútroštátny let - lot krajowy
výdaj batožín - wydawanie bagażu
vzdvihnúť batožinu - odebrać bagaż
vzdušný most - most powietrzny
vzdušný priestor - przestrzeń powietrzna
vzlietnuť - wzbić się w powietrze
zaoceánsky let - lot transatlantycki

9.4 PODRÓŻ DROGĄ MORSKĄ

cieľový prístav - port docelowy dolná paluba - dolny pokład doplávať do prístavu - dopłynąć do portu druhý kapitán - drugi kapitan horná paluba - górny pokład kajuta - kajuta kapitán - kapitan kormidelník - sternik kormidlo - ster kormidlovať - sterować kotva - kotwica kotvisko - kotwiczowisko kotviť - kotwiczyć, cumować krytá paluba - kryty pokład kývať sa - kołysać się lod' - statek - lod' vypláva - statek wypływa/odpływa lodenica - stocznia lodiár - armator lodivod pilot - portowy/nawigator lodník - marynarz/żeglarz lodný lekár - lekarz okrętowy; lekarz pokładowy maják - latarnia morska materský prístav - port macierzysty morská choroba - choroba morska morská míľa - mila morska morský kanál - kanał morski morský prúd - prąd morski nábřežie - wybrzeże; nabrzeże náklad - ładunek nalodenie - zaokrętowanie; załadunek (na statek) nalodit' sa - zaokrętować się; wsiąść na statek námorná hranica - granica morska námorná mapa - mapa morska námorník - marynarz námorný prístav - port morski napnúť plachty - naciągnąć żagle nastúpiť na lod' - wejść na pokład statku oceán - ocean oceánska lod' - transatlantyk odísť na more - odpłynąć/wypłynąć na morze odplávať - odpłynąć/wypłynąć otvorená paluba - otwarty pokład parník - parowiec; statek parowy pirát - pirat	pirátstvo - piractwo plachetnica - żaglowiec/żaglówka plachta - żagiel plávať po prúde - płynąć z prądem plávať proti prúdu - płynąć pod prąd plavba po mori - rejs po morzu plavba po rieke - rejs po rzece plavebná spoločnosť - towarzystwo żeglugowe plavebný kanál - kanał żeglugowy plavidlo - jednostka pływająca plaviť sa po mori - płynąć po morzu prevádzkovateľ - armator priplávať - przyplynać priraziť k brehu - przybić do brzegu prístav - port prístavisko - przystań prístavné poplatky - opłaty portowe prístavný mostík - trap riečny prístav - port rzeczny rozvinúť plachty - rozwinąć żagle rybársky prístav - port rybacki siréna - syrena smerové kormidlo - ster kierunku spustiť kotvy - zrzucić/opuścić kotwice spustiť plachty - opuścić żagle stredná paluba - środkowy pokład stroskotanec - rozbitek stroskotat' - rozbić się šíre more - szerokie morze/otwarte morze trajekt - prom trajektový - promowy vlajka - bandera vlna - fala vnútrozemská plavba - żegluga śródlądowa vplávať do prístavu - wpływać do portu vyhliadková plavba - rejs widokowy výletná lod' - statek wycieczkowy vyplávanie - odpłynięcie, wypłynięcie vystúpiť na palubu - wejść na pokład výškové kormidlo - ster wysokości záchranná vesta - kamizelka ratunkowa záchranný člín - łódź ratunkowa; szalupa ratunkowa záchranný kruh - koło ratunkowe zdvihnúť kotvy - podnieść kotwice

9.5 PODRÓŻ SAMOCHODEM

PODRÓŻ SAMOCHODEM - POJĘCIA OGÓLNE

automapa - mapa samochodowa	ranná špička - poranny szczyt (<i>komunikacyjny</i>)
autostop - autostop	sadnúť dopredu - usiąść z przodu
autoškola - nauka jazdy	sadnúť dozadu - usiąść z tyłu
benzín - benzyna	sedieť za volantom - siedzieć za kierownicą
cikpauza - postój za potrzebą	spiatočka - bieg wsteczny
čerpacia stanica - stacja benzynowa; stacja paliw	spomaliť - zwolnić
dofúkať pneumatiky - dopompować opony	spustiť motor - uruchomić/włączyć silnik
doplniť olej - uzupełnić olej	stiahnuť okno - otworzyć okno
dostať šmyk - wpaść w poślizg	stlačiť brzdu - nacisnąć hamulec
jazda v protismere - jazda pod prąd	stopovať - łąpać stopa
jazdiť - jeździć	šoférovať - kierować; prowadzić
klzký - śliski	trúbiť - trąbić
naštartovať - uruchomić silnik	ubrat' plyn - zdjąć nogę z gazu
natankovať - zatankować	vjazd - wjazd
natankovať plnú - zatankować do pełna	vodičský preukaz - prawo jazdy
odbočiť - skręcić	vojsť na križovatku - wjechać na skrzyżowanie
odísť autom - odjechać/pojechać samochodem	vyhnúť sa prekážke - wyminąć przeszkodę
odviezt' - odwieźć/zawieźć	vypnúť motor - wyłączyć silnik; zgasić silnik
otvorit' okno - otworzyć okno	vysadiť - wysadzić
parkovať - parkować	zaparkovať - zaparkować
povoziť sa - pojeździć (sobie)	zápcha - korek
poznať cestu - znać drogę	zapnúť klimatizáciu - włączyć klimatyzację
predbehnúť - wyprzedzić	zapnúť pás - zapiąć pas/y
prejsť križovatku - przejechać przez skrzyżowanie	zapnutý motor - włączony silnik
pridať plyn - dodać gazu	zastaviť - zatrzymać się
pripútať sa - zapiąć pasy	zísť z cesty - zboczyć z drogi
prudko brzdiť - gwałtownie hamować	zjazd - zjazd
pumpa - stacja benzynowa	zviezt' - podwieźć

RUCH DROGOWY

- brzdna dráha** - droga hamowania
cestár - drogowiec
dat' prednost' v jazde - ustąpić pierwszeństwa przejazdu
dial'nica - autostrada
dodávka - samochód dostawczy; furgonetka
dopravná kalamita - paraliż komunikacyjny
dopravné obmedzenie - ograniczenia w ruchu; utrudnienia drogowe
chodec - pieszy
chodník - chodnik
jazda - jazda
jazdný pruh - pas jezdni
jednosmerná premávka - ruch jednokierunkowy
jednosmerný - jednokierunkowy
kamión - ciężarówka
krajnica - pobocze
križovatka - skrzyżowanie
mestský okruh - obwodnica
mimoúrovňová križovatka - skrzyżowanie wielopoziomowe
mýto - opłata za przejazd autostradą
nadjazd - wiadukt
nákladniak - ciężarówka
nákladný automobil - samochód ciężarowy
nehoda - wypadek
núdzový pruh - pas awaryjny
obchádzka - objazd
obrubičnik - krawężnik
odpočívadlo - parking przy autostradzie
odstavný pruh - pas awaryjny
okružná križovatka - rondo
ostrovček - wysepka
parkovacie miesto - miejsce parkingowe
parkovisko - parking
platené parkovisko - parking płatny
podjazd - przejazd podziemny
povolená rýchlosť - dozwolona prędkość
práce na ceste - roboty drogowe
praskla pneumatika - przebita opona
prasknutá pneumatika - przebita opona
priechod pre chodcov - przejście dla pieszych
reflexné prvky - odblaski
retardér - próg zwalniający
rozšírenie cesty - poszerzenie drogi
rýchlosť - 1. prędkość 2. bieg
rýchlostné obmedzenie - ograniczenie prędkości
slepá ulica - ślepa uliczka
sprejazdniť - udrozić
strážené parkovisko - parking strzeżony
súbežná cesta - droga równoległa
štvorprúdová cesta - droga dwupasmowa
štvorprúdovka - dwupasmówka
ulica uzavretá - ulica zamknięta
úsek - odcinek
vjazd zakázaný - zakaz wjazdu
vodič - kierowca
zákaz parkovania - zakaz parkowania
zákaz státi - zakaz postoju
závora - szlaban
závorár - dróżnik
zjazdnosť - przejezdność
zmeniť smer jazdy - zmienić kierunek jazdy
značenie - oznakowanie
zvodidlo - bariera ochronna
železničný prejazd - przejazd kolejowy

9.6 GRANICA

- cestný hraničný priechod** - drogowe przejście graniczne
cestovný doklad - dokument podróży
colná kontrola - kontrola celna
colné vyhlásenie - deklaracja celna
colný priestor - obszar celny
díplomatický pas - paszport dyplomatyczny
doklad po uplynutí platnosti - dokument, który stracił ważność
hranica - granica
hraničná kontrola - kontrola graniczna
hraničná polícia - straż graniczna
hraničné pásmo - pas graniczny
hraničný kameň - znak graniczny; kamień graniczny
hraničný priechod - przejście graniczne
kontrola cestovných dokladov - kontrola paszportowa
kontrolný bod - punkt kontrolny
malý hraničný styk - mały ruch graniczny
nepovolenie vstupu - odmowa wjazdu
nesplnenie podmienok na vstup - niedopełnienie warunków wjazdu
odbavenie - odprawa
odbaviť - odprawić
opakovaná kontrola - wtórna kontrola
pasová kontrola - kontrola paszportowa
pohraničná oblasť - strefa nadgraniczna
porušenie hraničného režimu - naruszenie przepisów granicznych
pozmenený cestovný doklad - przerobiony dokument graniczny
prehliadka batožiny - kontrola bagażu
priechodová pečiatka - stempel graniczny
sprísnená kontrola - zaostzona kontrola
štátna hranica - granica państwa
tranzitné vízum - wiza tranzytowa
uzavrieť hranice - zamknąć granice
veci k precleniu - przedmioty podlegające ocleniu
vízum na pobyt - wiza pobytowa
vstup - wjazd
výstup - wyjazd
zákaz pobytu - zakaz pobytu
zákaz vstupu - zakaz wjazdu
zelená hranica - zielona granica

9.7 KOMUNIKACJA MIEJSKA

autobusová zastávka - przystanek autobusowy
cestovné - opłata za przejazd
čierny pasažier - pasażer na gapę
dispečer - dyspozytor
dopravca - przewoźnik
dopravný prostriedok - środek transportu
dvojposchodový autobus - autobus piętrowy
električka - tramwaj
ist' metrom - jechać metrem
jazdná doba - czas przejazdu
kíbový autobus - autobus przegubowy
metro - metro
miesto na sedenie - miejsce siedzące
miesto na státie - miejsce stojące
najbližia zastávka - najbliższy przystanek
nasledujúca zastávka - następny przystanek
nastupovať - wsiadać
názov zastávky - nazwa przystanku
nízkopodlažný autobus - autobus niskopodłogowy
nočná linka - linia nocna
nočný lístok - bilet nocny
pasažier - pasażer

platný lístok - ważny bilet
predplatný lístok - bilet okresowy
premávať - jeździć; kursować
preprava osôb - przewóz osób
prepravný poriadok - regulamin przewozów
prestupný lístok - bilet przesiadkowy
preukázať sa lístkom - okazać bilet
revízor - kontroler; kanar
rozprávať sa s vodičom - rozmawiać z kierowcą
sedadlo - siedzenie
trolejbus - trolejbus
vodič - kierowca
vozidlo - pojazd
vozovňa - zajezdnia
vysokopodlažný autobus - autobus wysokopodłogowy
vystúpiť - wysiąść
vystupovať - wysiadać
základný lístok - bilet zwykły
zastávka električky - przystanek tramwajowy
zastávka na znamenie - przystanek na żądanie
zľavnený lístok - bilet ulgowy

9.8 NOCLEG

bezpłatne raňajky - bezpłatne śniadanie
číslo izby - numer pokoju
drahý hotel - drogi hotel
dvojposteľová izba - pokój dwuosobowy
host' - gość
hostinec s ubytovaním - zajazd
hotel - hotel
hotelier - hotelarz
hotelová kniha - księga hotelowa
hotelová prihláška - meldunek hotelowy
hotelový - hotelowy
chodba - korytarz
chyžná - pokojówka
izba so sprchou - pokój z prysznicem
izby na prenájom - pokoje do wynajęcia
jednopošteľová izba - pokój jednoosobowy
karimatka - karimata
kemping - kamping; pole kampingowe
kempovať - biwakować
klimatizácia nefunguje - klimatyzacja nie działa
kl'uč od izby... - klucz do pokoju...
kúpeľňa - łazienka
lacný hotel - tani hotel
motel - motel
netečie teplá voda - nie ma ciepłej wody
odhlásenie - wymeldowanie
odhlásiť sa v hoteli - wymeldować się z hotelu
parkovisko - parking
penzión - pensjonat
plná penzia - pełne wyżywienie
podkrovná izba - pokój na poddaszu

polpenzia - śniadanie + obiadokolacja
postaviť stan - rozbić namiot
prenocovať - przenocować
prezidentský apartmán - apartament prezydencki
príplatok za psa - dopłata za psa
prípraviť účet - przygotować rachunek
prístelka - dostawka
repcia - recepcja
repcný - recepcjonista
rezervácia na meno... - rezerwacja na nazwisko...
rozložiť stan - rozbić namiot
spacák - śpiwór
sprcha nefunguje - prysznic nie działa
stan - namiot
stanová plachta - płachta namiotowa
stanové kolíky - śledzie do namiotu
stanové tyčky - maszty do namiotu
storno poplatok - opłata za anulowanie rezerwacji
stráviť noc pod hviezdami - spędzić noc pod gołym niebem
trezor - sejf
tropiko - tropik
ubytovanie - zakwaterowanie
ubytovanie v súkromí - kwatery prywatna
ubytovať sa v hoteli - zakwaterować się w hotelu
ubytovňa - dom noclegowy
uvoľniť izbu - opuścić pokój
voľné izby - wolne pokoje
výhľad na more - widok na morze
zablšený hostel - zapchlony hostel; zawszony hostel
zaregistrovať sa v hoteli - zameldować się w hotelu

9.9 NAD WODĄ

NAD WODĄ

bikiny - bikini
breh - brzeg
čas prežitý pri rieke - czas spędzony nad rzeką
čistá voda - czysta woda
čln - łódź
čľupnutie - pluśnięcie; chlupnięcie
dámske plávky - kostium kąpielowy
dovolenka pri mori - wczasy nad morzem
hlboký - głęboki
chodiť po brehu - chodzić po brzegu
jazero - jezioro
kúpaci - kąpielowy
kúpací úbor - strój kąpielowy
kúpalisko - kąpielisko
kúpanie - kąpanie się; kąpiel
kúpať sa - kąpać się
kúpeľ v mori - kąpiel w morzu
ležadlo - leżak
na brehu rieky - na brzegu rzeki
nafukovačka - materac dmuchany
namočiť sa do mora - zamoczyć się w morzu
okruhliak - kamyk
okúpať sa - wykąpać się
opáliť sa - opalić się
opaľovať sa - opalać się
opaľovať sa hore bez - opalać się topless
pánske plávky - kąpielówki
piesočnatá pláž - piaszczysta plaża
piesok - piasek
plávacie koleso - koło do pływania
plávať motýlikom - pływać motylkiem

BASEN

aquapark - aquapark
bazénik - basenik; brodzik
divoká rieka - dzika rzeka
hĺbka - głębokość
krytý bazén - basen kryty
kúpacia čiapka - czepek kąpielowy
ohrievaný bazén - basen podgrzewany
plaváreň - pływalnia
plavčík - ratownik
plavec - pływak
plavecká dráha - tor
plavecké okuliary - okulary do pływania
plavecké žabky - japonki basenowe
plavecký - pływakki

plávať prsia - pływać żabką
plávať v bazéne - pływać w/na basenie
plávať znak - pływać stylem grzbietowym
plavčík - ratownik
plavec - pływak
plavecký - pływakki
plavky - kostium kąpielowy
plavkyňa - pływaczka
pláž - plaża
plutvy - płetwy
potápač - nurek
potápačstvo; potápanie - nurkowanie
potápať sa - nurkować
pri vode - nad wodą
priezračná voda - przezroczysta woda
skákať do vody - skakać do wody
slniečnik - parasol słoneczny
spáliť sa - spalić się
škola potápania - szkoła nurkowania
špinavá voda - brudna woda
topiť sa - topić się
umelé jazero - sztuczne jezioro
utopiť sa - utopić się
veslo - wiosło
veslovať - wiosłować
vie plávať - umie pływać
voda - woda
vodné lyže - narty wodne
vodný bicykel - rower wodny
vodný skúter - skuter wodny
vojsť do vody - wejść do wody

plavky - kąpielówki
plavkyňa - pływaczka
sauna - sauna
šmýkačka - zjeżdżalnia
teplota vody - temperatura wody
termálny bazén - basen termalny
tobogan - zjeżdżalnia
vírivka - jacuzzi
vnútorný bazén - basen kryty
vodný hrič - grzybek wodny
vodný chrlič - gargulec
vodný ježko - język wodny
vonkajší bazén - basen odkryty

9.10 W GÓRACH

- bežecké lyže** - narty biegowe
bežecké lyžovanie - narciarstwo biegowe
bežky - biegówki
biela smrť - biała śmierć (*lawina*)
brávať syna do hôr - brać syna w góry
detské lyže - narty dla dzieci
dvoje lyží - dwie pary nart
helma - kask
hora - góra
horolezec - alpinista; taternik
horolezectvo - alpinizm; wspinaczka; taternictwo
horská chata - schronisko górskie
horský vzduch - górskie powietrze
kotva - wyciąg orczykowy
lanovka - kolejka linowa
lavína - lawina
lavínová hrozba - zagrożenie lawinowe
lavínové nebezpečenstvo - zagrożenie lawinowe
liezť po skalách - wspiąć się
lyže - narty
lyžiar - narciarz
lyžiarska dráha - nartostrada
lyžiarska palica - kijek narciarski
lyžiarske stredisko - ośrodek narciarski
lyžiarske topánky - buty narciarskie
- lyžiarsky** - narciarski
lyžiarsky vosk - wosk narciarski
lyžiarsky výstroj - sprzęt narciarski
lyžiarstvo - narciarstwo
lyžovačka - (wyjazd na) narty
lyžovať sa - jeździć na nartach
pád lavíny - zejście lawiny
poznať každý vrch - znać każdy szczyt
požičovňa lyží - wypożyczalnia nart
skipas - karnet na wyciąg
skiservis - serwis narciarski
sneh - śnieg
snežný skúter - skuter śnieżny
snoubord - snowboard
strmý svah - strome zbocze
šponovky - spodnie narciarskie
viazanie - wiązanie
vlek - wyciąg
vrchol - szczyt
výlet do hôr - wycieczka w góry
vyšplhať sa - wspiąć się
zalyžovať si - pojeździć na nartach
zjazdové lyžovanie - narciarstwo zjazdowe
zjazdovka - trasa zjazdowa
zjazdovky - narty zjazdowe

10. CZAS WOLNY

10.1 SHOWBIZNES

SHOWBIZNES

afterparty - afterparty
akcia - impreza; wydarzenie
album roka - album roku
bavit' sa - bawić się
búrľivý potlesk - burzliwe oklaski
byť na vrchole slávy - być u szczytu sławy
celebrita - celebryta; celebrytka
cena - nagroda
diskotéka - dyskoteka
fanúšik - 1. fan 2. kibic
festival - festiwal
hit - hit
honba za slávou - pogoń za sławą
hudobné video - wideoklip
hviezda - gwiazda
klub - klub
komerčný úspech - sukces komercyjny
koncert - koncert
kráľovna krásy - królowa piękności
na vrchole slávy - u szczytu sławy
nablýskaný svet - cukierkowy świat; piękny świat
nebol populárny - nie był popularny
oficiálny program - oficjalny program
oslávit' - uczcić
párty (f.) - party (n.)
päť minút slávy - pięć minut sławy
pódium - scena

popularita - popularność
predskokan - support (*na koncercie*)
preraziť sa - przebić się; wybić się
pútať pozornosť - przyciągać uwagę
reakcia publika - reakcja publiczności
repcia - przyjęcie; bankiet
roztľieskavačka - cheerleaderka
svet zábavy - świat rozrywki
svetoznámy - światowej sławy
šou - show
šoubiznis - showbiznes
tienisté stránky popularity - ciemne strony popularności
túžiť po sláve - pragnąć sławy
vystúpenie - występ
zábava - zabawa; rozrywka
zabavit' sa - zabawić się
zábavný priemysel - przemysł rozrywkowy
získať slávu - zdobyć sławę
známa tvár - znana twarz
zrušiť vystúpenie - odwołać występ; odwołać koncert
zvučné meno - znane nazwisko
žijúca legenda - żywa legenda
žúr - impreza
žúrovanie - imprezowanie
žúrovat' - imprezować

MODA

byť modelkou - być modelką
dizajnér - projektant
extravagancia - ekstrawagancja
kolekcia - kolekcja
manekýn - 1. model 2. manekin
manekýnka - modelka
mať štýl - mieć styl
móda - moda
móda na leto - moda na lato
móda na začiatok roka - moda na początek roku
model - model
modelingová agentúra - agencja modelek
modelka - modelka
modelling - modeling
módna ikona - ikona mody
módna prehliadka - pokaz mody

módne - modnie
módny dom - dom mody
mólo - wybieg
nájsť si svoj štýl - znaleźć swój styl
návrhár - projektant
návrhárka - projektantka
obliekať sa - ubierać się
sporo odeté modelky - skąpo ubrane modelki
stať sa modelkou - zostać modelką
supermodelka - supermodelka
štýl - styl
téma prehliadky - temat pokazu
trend - trend
tyždeň módy - tydzień mody
vytvoriť kolekciu - stworzyć kolekcję
značka - marka

10.2 GRY LOSOWE I TOWARZYSKIE

HAZARD

bingo - bingo
bookmaker - bukmacher
gambler - hazardzista
gamblerstvo - hazard
hazard - hazard
hazard prekvitá - hazard rozkwita
hazardér - hazardzista
hazardná hra - gra hazardowa
herňa - salon gier
hráč - gracz
hrať o peniaze - grać o pieniądze
jednoruký bandita - jednoręki bandyta
kasíno - kasyno
poker - poker
postaviť - postawić
prehral všetky úspory - przegrał wszystkie oszczędności
prehrať stávkú - przegrać zakład

prestávkovať - wydać na zakłady bukmacherskie
prijímať stávky - przyjmować zakłady
raj hazardu - raj hazardu
ruleta - ruletka
stavať - zakładać się
staviť na koňa - postawić na konia
staviť sa o päťsto korún - założyć się o pięćset koron
stávka o peniaze - zakład o pieniądze
stávková kancelária - zakład bukmacherski
stávkovať - stawiać (*w zakładach bukmacherskich*)
stratiť - stracić
tipovať - typować
uzavrieť stávku - zawrzeć zakład
výherný automat - automat wypłacający
vypísané kurzy - wypisane kursy
získať - zyskać

KONKURS

atraktívne ceny - atrakcyjne nagrody
esemesková súťaž - konkurs sms-owy
fotografická súťaž - konkurs fotograficzny
hlasovanie - głosowanie
hlavná cena - nagroda główna
hlavná výhra - główna wygrana
každá výhra poteší - każda wygrana cieszy
každý los vyhráva - każdy los wygrywa
kupón - kupon
literárna súťaž - konkurs literacki
los - los
losovať - losować
lotéria - loteria
medzinárodná súťaž - międzynarodowy konkurs
organizátor súťaže - organizator konkursu
podmienky účasti - warunki uczestnictwa
pravdepodobnosť výhry - prawdopodobieństwo wygranej
pravidlá súťaže - zasady konkursu
prevziať cenu - odebrać nagrodę
prihlásiť (sa) do súťaže - zgłosić (się) do konkursu
skúšať šťastie - próbować szczęścia
slávnostné odovzdávanie cien - uroczyste rozdanie nagród
správna odpoveď - poprawna odpowiedź
stierací los - zdrapka
stierať - zdrapywać
strihanie kupónov - wycinanie kuponów
súťaž - konkurs
súťaž krásy - konkurs piękności
súťaž o ceny - konkurs z nagrodami

súťažiaca - uczestniczka konkursu
súťažiaci - uczestnik konkursu
súťažiť - 1. rywalizować 2. brać udział w konkursie
súťažná otázka - pytanie konkursowe
súťažný kód - kod konkursowy
šanca vyhrať - szansa na wygraną
šťastlivec - szczęśliwiec
šťastné čísla - szczęśliwe liczby
talentová súťaž - konkurs talentów
účastník - uczestnik
udeľovanie cien - uroczyste rozdanie nagród
vecná cena - nagroda rzeczowa
venovať cenu - ufundować nagrodę
vyberať - wybierać
výherca - laureat
výherkyňa - laureatka
výherný kód - zwycięski kod
výhra - wygrana
vyhral 100 eur - wygrał 100 euro
vyhrali už druhýkrát - wygrali już po raz drugi
vyhrané peniaze - wygrane pieniądze
vyhrať - wygrać
vylúčiť zo súťaže - wykluczyć z konkursu
vyžrebovať - wylosować
zapojiť sa do súťaže - wziąć udział w konkursie
zoznam výhercov - lista zwycięzców
žreb - los
žrebovacía komisia - komisja konkursowa
žrebovanie - losowanie
žrebovať - losować

KARTY

adut - atut	partia kartárov - paczka karciarzy
blufovať - blefować	pasians - pasjans
červeň - serce (<i>talia niemiecka</i>)	pika - pik
čierny Peter - Piotruś	pomiešať karty - potasować karty
deviatka - dziewiątka	prebiť - przebić
dolník - walet	prebiť kráľa esom - przebić króla asem
d'uro - dureń (<i>gra</i>)	preferans - preferans
eso - as	remy - remik
guľa - dzwonek (<i>talia niemiecka</i>)	rozdať si partičku - zagrać partyjkę
horník - dama	srdce - kier
hrať (v) karty - grać w karty	talón - talia; talon (<i>preferans</i>)
hrať poker - grać w pokera	tref - trefl
kanasta - kanasta	tromf - atut
káro - karo	vyhrávať v kartách - wygrywać w karty
kartová hra - gra karciana	whist - wist
kráľ - król	zeleň - liść (<i>talia niemiecka</i>)
licitácia - licytacja	žalud' - żołądz
licitovať - licytować	

10.3 TANIEC

balet - balet	tancovať - tańczyć
brušný tanec - taniec brzucha	tanec - 1. taniec 2. tańce /zabawa/
ísť do tanca - iść do tańca	tanečná súťaž - konkurs tańca
koordinácia pohybov - koordynacja ruchów	tanečná škola - szkoła tańca
kráľ parketu - król parkietu	tanečná zábava - zabawa taneczna; tańce
krok - krok	tanečnica - tancerka
moderný tanec - taniec nowoczesny	tanečník - tancerz
naučiť sa tancovať - nauczyć się tańczyć	tanečný kráľ - król tańca
parket - parkiet	tanečný kurz - kurs tańca
partner - partner	tanečný maratón - maraton taneczny
partnerka - partnerka	tanečný pár - para taneczna
ples - bal	tango - tango
polka - polka	valčík - walc
pretancovať celú noc - przetańczyć całą noc	vedieť tancovať - umieć tańczyć
rýchly tanec - szybki taniec	vyjadriť niečo tancom - wyrazić coś tańcem
rytmické pohyby - rytmiczne ruchy	vyzvať do tanca - poprosić do tańca
salsa - salsa	zatancovať si - zatańczyć; potańczyć
spoločenský tanec - taniec towarzyski	

10.4 WĘDKARSTWO

berú? - biorą?
čereň - podrywka
háčik - haczyk
chytat' ryby - łowić ryby
lov na udicu - połów na wędkę
lovit' ryby - łowić ryby
muška - muszka
muškárenie - łowienie na muchę
navíjak - kołowrotek
návnada - przynęta
olovko - ciężarek
plaváčik - splotak
podberák - podbierak
ryba roztrhla vlasec - ryba zerwała żyłkę
ryba zabrala - ryba chwyciła
rybár - 1. rybak 2. wędkarz
rybárčenie na mori - wędkowanie na morzu

rybárčit' - wędkować
rybárska sezóna - sezon wędkarski
rybárske gumáky - wadery
rybárske náčinie - sprzęt wędkarski
rybárske preteky - zawody wędkarskie
rybársky - 1. rybacki 2. wędkarski
rybársky lístok - pozwolenie na wędkowanie
rybársky preukaz - karta wędkarska
rybársky zväz - związek wędkarski
siet' - sieć
udica - wędka
úlovok - zdobycz; złowiona ryba
vlasec - żyłka
vytiahnuť háčik - wyjąć haczyk
zarybárčit si - wędkować; powędkować
zlatá rybka - złota rybka

10.5 GRZYBIARSTWO

atlas húb - atlas grzybów
čírovka hodvábná - gąska gołębia
dužina - miąższ
hríb - grzyb
hríbár - grzybiarz
huba - grzyb
hubár - grzybiarz
hubárska sezóna - sezon grzybiarski
huby rastú - grzyby rosną
ísť na huby - iść na grzyby
jedlé huby - grzyby jadalne
jedovatá huba - trujący grzyb
klobúk - kapelusz
kozák hrabový - kozłarz grabowy
krájat' - kroić
masliak - maślak

muchotrávka zelená - muchomor sromotnikowy
mykológia - mykologia
otrava hubami - zatrucie grzybami
otrúvit' sa - zatruć się
pečiarica - pieczarka
podhríb žičový - goryczak żółciowy
rád zbieram huby - lubię zbierać grzyby
rozlíšit' - odróżnić
rúrky - rurki
rýdzik pravý - mleczał rydz
smrčok - smardz
sušené huby - suszone grzyby
sušit' huby - suszyć grzyby
vložit' do košíka - włożyć do koszyka
výtrusný prach - wysyp zarodników
zbierat' huby - zbierać grzyby

10.6 MYŚLISTWO

desatorák - dziesiątak (*jelen*)
hnát zver - nagoniać zwierzynę
hon - nagonka
honec - nagoniacz
honiť - nagoniać
lovecká sezóna - sezon łowiecki
lovit' diviaky - polować na dziki
lovu zdar! - darz bór!
nadhánka - nagonka
nadhnat' - napędzić
nastražit' pascu - zastawić pułapkę
návnada - przynęta
odstrel - odstrzał
odstrelit' - odstrzelić
poľovačka - polowanie
poľovná zver - zwierzyzna łowna
poľovnícka komora - izba myśliwska
poľovnícky pes - pies myśliwski
poľovnícky zväz - związek myśliwski

poľovníctvo - łowiectwo
poľovník - myśliwy
poľovný revír - rewir łowiecki
posed - ambona
postriežka - zasiadka
povolenie na odstrel - pozwolenie na odstrzał
pytliacit' - kłusować
pytliak - kłusownik
stopa - trop
strieľat' - strzelać
trofej - trofeum
újest' - przynęta
ulovit' - upolować
vábec - wabik
vábít' zver - wabić zwierzynę
vábnička - wabik
vystopovat' - wytropić
zberateľ trofejí - kolekcjoner trofeów
zver - zwierzyzna

10.7 OGRÓD

alpínium - alpinarium
altán - altana
altánok - altanka
besiedka - altanka
burina - chwast
črepník - doniczka
hrabat' - grabić
hrable - grabie
hrabličky - grabki
kanva - konewka
kompostér - kompostownik
kosit' - kosić
krhla - konewka
krt - kret
krtinec - kretowisko
krtko - krecik
kvetináč - doniczka
lopatka - łopatką
motyka - motyka
múrik - murek
narezat' - naciąć; nadciąć
nožnice na trávu - nożyce do trawy
obhnrút' - obsypać; okopać
odburiňovat' - plewić; odchwaszczać
odrezat' - odciąć
odrezky - obrzynki
pestovat' - uprawiać
pliet' burinu - wrywać chwasty
pliet' záhradku - plewić ogródek

plot - płot
pokopat' záhradku - skopać ogródek
pokosit' trávnik - skosić trawnik
prekyprít' - 1. przekopać 2. spulchnić
prihrabat' - przygabić
rýľ - szpadel
rýľovat' - przekopywać (*szpadlem*)
ryť - ryc
sadit' - sadzić
starat' sa o záhradu - dbać o ogród
štep - szczep
štepít' - szczepić
trhat' - zrywać
vyhíbit' - wykopać
výsadba - sadzenie
vysadit' - posadzić
záhrada - ogród
záhradka - 1. ogródek 2. działka
záhradkár - 1. działkowicz 2. ogrodnik
záhradkárčenie - praca na działce; praca w ogrodzie
záhradkárka - działkowiczka
záhradkárska kolónia - ogródki działkowe
záhradôčka - 1. ogródeczek 2. działeczka
zalievat' - podlewać
závlaha - irygacja
zavlažit' - nawodnić
zelina - zielsko
zrezat' - ściąć
živý plot - żywopłot

10.8 ZWIERZĘTA DOMOWE

PIES

aport - aport
aportovat' - aportować
brechat' - szczekać
búda - buda
cerit' zuby - szczyrzyć zęby
čipovat' psa - chipować psa
dat' psovi náhubok - założyć psu kaganiec
domáci miláčik - pupil (*zwierzę*)
držat' psa na vôdzke - trzymać psa na smyczy
dvorový pes - pies podwórzowy
hav-hav - hau hau
havkat'; štekat' - szczekać
hladkat' psa - głaskać psa
ist' von so psom - wyprowadzić psa na spacer
k nohe! - do nogi!
kastrácia - kastracja
kastrovaný - wykastrowany
kastrovat' - kastrować
kňučat' - skomleć
koterec - kojec
koterec pre psa - kojec dla psa
křmit' - karmić
krmivo - karma

ku mne! - do mnie!
ľahni! - leżeć!
náhubok - kaganiec
ňufák - nos (psa)
obojok - obroża
očkovat' proti besnote - szczepić przeciwko wściekliźnie
ochrancovia zvierat - obrońcy zwierząt
panáčkovat' - stać na dwóch łapach (*o zwierzętach*)
pes počúva na meno... - pies się wabi...
pes priviazaný na reťazi - pies przywiązany łańcuchem; pies na łańcuchu
pohladit' psa - pogłaskać psa
pohryzt' - pogryźć
povel - komenda
psiček - piesek
psičkar' - właściciel psa
psík - piesek; psiak
psisko - psisko
rasa - rasa
sadni! - siad!
sterilizácia - sterylizacja
sterilizovat' - sterylizować

PIES - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

sučka - suczka
suka - suka
šarha - hycel; rakarz
šteňa - szczenię
šteňací - szczenięcy
šteniatko - szczeniak; szczeniátko
štvernohý kamarát - czworonożny przyjaciel
to nechaj! - nie wolno!; zostaw!
túlavý pes - bezpański pies
utratiť - uśpić

útulok - schronisko
venčiť psa - wyprowadzać psa
veterinár - weterynarz
vodiaci pes - pies przewodnik
vôdzka - smycz
vrčať - warczeć
zaobchádzať ako s vecou - traktować jak rzecz
zaštekať - zaszczekać
zostaň! - zostań!
zverolekár - weterynarz

RASY PSÓW

bígl - beagle
boxer - bokser
buldog - buldog
bulteriér - bulterier
dalmatínsky pes - dalmatyńczyk
durič - gończy
chrt - chart
jazvečík - jamnik
kaukazský ovčiak - owczarek kaukaski
kokeršpaniel - cocker spaniel
labradorský retríver - labrador
maltézsky psík - maltański
mops - mops

novofunlandský pes - nowofundland
plemeno - rasa
rasa - rasa
rotvajler - rottweiler
seter - seter
slovenský kopov - gończy słowacki
stavač - wyżeł
svätobernardský pes - bernardyn
šeltia - owczarek szetlandzki
špic - szpic
teriér - terier
vlčiak - wilczur
vlkodav - wilczarz

KOT

falošný ako mačka - fałszywy jak kot
chvostík - ogonek
kľbôčko - kuleczka (*o małym kotku*)
kocúr - kocur
loviť myši - polować na myszy
mačiatko - kociątko
mačička - kotek
mačka pradie - kot mruczy
maznoš - pieszczoch
miska - miska
mňaukať - miauczeć
mokrą strava - mokra karma
murko - mruczek (*o kocie*)
najdúch - znajda
obtierat' sa o nohy - ocierać się o nogi

odčervenie - odrobaczanie
okotiť sa - okocić się (*o kotce*)
pazúriky - pazurki
podstielka - żwirek
polodivá mačka - półdziki kot
prskat' - prychać
srst' - sierść
strom - drzewko
suchá strava - sucha karma
škrabadlo - drapak
škrabat' - drapać
topenie mačiatok - topienie kociąt
vrh - miot
záchodík - kuweta

10.9 ŚWIAT MAGII

WRÓŻBA

astrolog - astrolog	tarot - tarot
astrologička - astrolog (kobieta)	veštba - wróżba
autosugescia - autosugestia	veštba sa vyplnila - wróżba się spełniła
ezoterika - ezoteryka	veštec - wróżbita
horoskop - horoskop	veštecký - wróżbiarski
chodit' za kartárkou - chodzić do wróżki	veštiareň - wyrocznia
jasnovidec - jasnowidz	veštica - 1. wyrocznia 2. medium 3. wróżka
jasnovidická schopnosť - zdolność jasnowidzenia	veštiť z kariet - wróżyć z kart
kartárka - wróżka	veštiť z kávovej usadeniny - wróżyć z fusów
kyvadlo - wahadło	veštiť z ruky - wróżyć z ręki
numerológ - numerolog	veštiť z vosku - wróżyć z wosku
predpovedať budúcnosť - przepowiadać przyszłość	veštkyňa - wróżka
predvídat' budúcnosť - przewidywać przyszłość	výklad snov - opis znaczenia snów
predvídat' - przewidywać	vyrieknuť veštbu - wypowiedzieć wróżbę
prorok - 1. wróżbita 2. prorok	vyveštiť - wywróżyć
prorokyňa - 1. wróżka 2. prorok (kobieta)	zostavovať horoskop - sporządzać horoskop;
sklenená guľa - szklana kula	układać horoskop
snár - sennik	zvedavosť - ciekawość

ZNAKI ZODIAKU

baran - baran	ryby - ryby
blíženci - bliźnięta	strelec - strzelec
býk - byk	škorpión - skorpion
kozorožec - koziorożec	váhy - waga
lev - lew	vodnár - wodnik
panna - panna	znamenie horoskopu - znak zodiaku
rak - rak	

MAGIA

abrakadabra - abrakadabra	pálenie čarodejníc - palenie czarownic
amulet pre šťastie - amulet na szczęście	počariť - rzucić urok
babona - zabobon	počarovať - rzucić urok
bosor - czarownik	podstrčený dobrovoľník - podstawiony ochotnik
bosorka - czarownica; wiedźma	porobiť - rzucić urok
čarodejnica - czarodziejka	prekliaty - przeklęty
čarodejníctvo - czarnoksiężstwo	šaman - szaman
čarodejník - czarodziej	talizman - talizman
čarovný prútik - czarodziejska różdżka	temné sily - ciemne siły; siły nieczyste
čary - czary	trik - sztuczka
hókus-pókus - hokus-pokus	učariť - zaczarować; oczarować
honba na čarodejnice - polowanie na czarownice	uhranúť - rzucić urok
ilúzia - iluzja	urieknuť - rzucić urok
iluzionista - iluzjonista	vyčarovať - wyczarować
kliatba - klątwa	vysloviť kliatbu - rzucić klątwę
kúzelník - magik	vystúpenie - występ
kúzelný prsteň - magiczny pierścień	vyťahovať králika z klobúka - wyciągać królika z kapelusza
mág - mag	zaklínacia formula - zaklęcie
mágia - magia	
magický - magiczny	

ZJAWISKA PARANORMALNE

aura - aura
byt hrôzy - nawiedzone mieszkanie
čítat' myšlienky - czytać w myślach
exorcista - egzorcysta
fantázia - fantazja
kruhy v obilí - kręgi w zbożu
lietajúci tanier - latający talerz
mimozemský pôvod - pochodzenie pozaziemskie
mimozemšťan - kosmita
nadprirodzený - nadprzyrodzony
negatívna energia - negatywna energia
nevysvetliteľný - niemożliwy do wyjaśnienia
padajúce nádoby - spadające naczynia
paranormálne javy - zjawiska paranormalne
predstavivosť - wyobraźnia

prízrak - zjawia; widmo
správa zo záhrobia - wiadomość z zaświatów
strašidlo - straszyszło
strašit' - straszyć
ufológ - ufolog
ufón - ufoludek
verit' v duchov - wierzyć w duchy
vidiet' duchov - widzieć duchy
vyhnať ducha - wypędzić ducha
vyvolať ducha - wywołać ducha
záhrobie - zaświaty
zázračný - cudowny
zázrak - cud
zombík - zombie

10.10 FOTOGRAFIA

archív (m.) - archiwum (n.)
autofokus - autofokus
blesk - lampa błyskowa
citlivosť - czułość
citlivosť ISO - czułość ISO
cvaknúť - pstryknąć
čiernobiela - czarno-biała
digitálny fotoaparát - aparat cyfrowy
digitálny zoom - zoom cyfrowy
displej - wyświetlacz
farba - kolor; barwa
farebná fotografia - kolorowa fotografia
filter - filtr
fotenie - sesja zdjęciowa
fotit' - fotografować
fotka - zdjęcie; fotka
fotoalbum - album na zdjęcia
fotoaparát - aparat fotograficzny
fotoateliér - studio fotograficzne
fotograf - fotograf
fotografia - fotografia
fotografie na doklady - zdjęcia do dokumentów
fotografista - fotograf
fotografovať - fotografować
fotopapier - papier fotograficzny
inteligentná technológia - inteligentna technologia
kábel - kabel
makro - tryb makro
nabíjačka - ładowarka
napájanie - zasilanie
naskenovať - przeskanować

negatív - negatyw
odfotit' (čo) - zrobić zdjęcie (czego)
odfotografovať - zrobić zdjęcie; sfotografować
optický zoom - zoom optyczny
pamäťová karta - karta pamięci
preskenovať - przeskanować
retuš (f.) - retusz (m.)
snímač - matryca
snímka - zdjęcie; fotografia
stabilizácia obrazu - stabilizacja obrazu
statív - statyw
systém rozpoznávanie tváre - system rozpoznawania twarzy
širokouhlý objektiv - szerokokątny obiektyw
teleobjektiv - teleobiektyw
tmavá komora - ciemnia
umelecká fotografia - fotografia artystyczna
úprava - obróbka
urobit' fotku - zrobić zdjęcie
vodotesný - wodoodporny
vyfotit' - zrobić zdjęcie; sfotografować
vyfotografovať - zrobić zdjęcie; sfotografować
vyváženie bielej - balans bieli
vyvolávat' - wywoływać
záber - ujęcie
zachytit' - uchwycić
základné parametre - podstawowe parametry
zrkadlovka - lustrzanka
zvečnit' - uwiecznić
zvečňovať - uwieczniać

10.11 JAZDA KONNA

belko - białosz; siwek	pejko - kasztan
bič - bicz; bat	pejo - kasztan
cval - galop	plnokrvník - koń czystej krwi
cválat' - galopować	plnokrvný kôň - koń czystej krwi
čistokrvný - czystej krwi	pobádat' koňa - popędzać konia
devla - szkapa	poklus - trucht
fako - bułanek; koń bułany	poník - kucyk
hnedák - gniadosz; koń gniady	sedlo - siodła
hucul - hucul	sivko - siwek
íst' na koni - jechać na koniu	stajňa - stajnia
jazdec - jeździec	strmeň - strzemień
jazdectvo - jeździectwo; jazda konna	šimeľ - siwek
jazdiareň - ujeżdżalnia	tátoš - rumak; wierzchowiec
klus - kłus	tátošík - rumaczek; konik
kobyła - klacz; kobyła	trysk - cwał
koč - powóz; kareta	uzda - uzda
kočiš - woźnica	vranec - kary koń
koniareň - stajnia	vraník - kary koń
kôň - koń	záprah - zaprzęg
mrcina - szkapa	zubadlo - wędzidło
mršina - szkapa	žrebčín - stadnina
osedlat' - osiodłać	žrebec - ogier
ostroha - ostroga	žriebä - źrebak; źrebię

11. SPORT

11.1 DYSCYPLINY SPORTOWE

alpské lyžovanie - narciarstwo alpejskie	lukostrel'ba - łucznictwo
atletika - lekkoatletyka	moderný päťboj - pięciobój nowoczesny
basketbal - koszykówka	plávanie - pływanie
bedminton - badminton	pozemný hokej - hokej na trawie
bejzbal - baseball	sánkovanie - saneczkarstwo
biatlon - biathlon	severská kombinácia - kombinacja norweska
boby - bobsleje	skok do výšky - skok wzwyż
box - boks	skok o žrdi - skok o tyczce
curling - curling	skoky na lyžiach - skoki narciarskie
cyklistika - kolarstwo	stolný tenis - tenis stołowy; ping-pong
desaťboj - dziesięciobój	streľba - strzelectwo
džudo - judo	synchronizované plávanie - pływanie synchroniczne
futbal - piłka nożna	športová disciplína - dyscyplina sportowa
gymnastika - gimnastyka	tenis - tenis
hádzaná - piłka ręczna	trojskok - trójskok
hod kladivom - rzut młotem	vodné pólo - piłka wodna
chôdza - chód	volejbal - siatkówka
jachting - żeglarstwo	vrh guľou - miot kulą
jazdectvo - jeździectwo	vzpieranie - podnoszenie ciężarów
kanoistika - kajakarstwo	zápasenie - zapasy
krasokorčuľovanie - łyżwiarstwo figurowanie	

11.2 RYWALIZACJA

RYWALIZACJA - POJĘCIA OGÓLNE

bod - punkt	priečka - pozycja
bojovať - walczyć	remíza - remis
bojovať o medaily - walczyć o medale	snažiť sa - starać się
čisté konto - czyste konto	sponzor - sponsor
domáci - gospodarze	stretnutie - spotkanie
domáci zápas - mecz u siebie	súboj - pojedynek
doping - doping	súper - rywal
doživotný dištanc - dożywotnia dyskwalifikacja	súperit' - rywalizować
dramatická koncovka - dramatyczna końcówka	superpohár - superpuchar
extraliga - ekstraklasa	šanca na vyrovnanie - szansa na wyrównanie
fanúšik - kibic	šport - sport
favorit - faworyt	športový - sportowy
favorizovaný - faworyzowany	štartovať - startować
finále - finał	šťastie - szczęście
hostia - goście	štvrtfinále - ćwierćfinał
hráč - gracz; zawodnik	štvrtfinalista - ćwierćfinalista
hrat' - grać	tabuľka - tabela
chyba - błąd	titul - tytuł
ísť do vedenia - wyjść na prowadzenie	tréning - trening
liga - liga	úsilie - wysiłek
náskok - przewaga	vedenie - prowadzenie
osobný rekord - rekord życiowy	vyrovnať - wyrównać
pauzovať - pauzować	vyrovnávajúci gól - gol wyrównujący
podceňit' - zlekceważyć	výsledok - wynik
pódium - podium	zabojovať o titul - powalczyć o tytuł
pohár - puchar	zápas sa skončil - mecz się skończył/koniec meczu
poradie - kolejność; klasyfikacja	zápas vonku - mecz na wyjeździe
postup - awans	záver - końcówka
prekvapenie - niespodzianka	

ZWYCIĘSTWO

deklasovať - zdeklasować	vítazka - zwyciężczyni
majster - mistrz	vítazná séria - zwycięska passa; seria zwycięstw
obhájit' titul - obronić tytuł	vítazský - zwycięski
porazit' - pokonać	vítazstvo - zwycięstwo
radovať sa z víťazstva - cieszyć się ze zwycięstwa	výhra - wygrana
rekordér - rekordzista	vyhrávať - wygrywać
sedemnásobný víťaz - siedmiokrotny zwycięzca	vychovať šampióna - wychować mistrza
šampión - mistrz	vysoké víťazstvo - wysokie zwycięstwo
triumf - triumf	zdotat' - pokonać
úspech - sukces	zvítazit' - zwyciężyć

PRZEGRANA

blamáž (f.) - blamaż (m.)	prehra - przegrana; porażka
debakel - klęska	prehrat' - przegrać
neúspech - niepowodzenie	utrpiet' porážku - doznać porażki
porážka - porażka	

Prehrat' vyhraté stretnutie.
 Vydať zo seba všetko.
 Ak už máme prehrat', tak so čťou.
 Remíza uspokojila obidve strany.
 Caen opäť vyhrál a vedie tabuľku.

Przegrać wygrane spotkanie.
 Dać z siebie wszystko.
 Jeśli mamy przegrać, to z honorem.
 Remis zadowolił obie strony.
 Caen znów wygrał i prowadzi w tabeli.

IGRZYSKA OLIMPIJSKIE**bronzová medaila** - brązowy medal**dobrovoľníčka** - wolontariuszka**dobrovoľník** - wolontariusz**hymna** - hymn**maskot** - maskotka**medaila** - medal**medailista** - medalista**medailistka** - medalistka**medailové poradie** - klasyfikacja medalowa**Medzinárodný olympijský výbor** - Międzynarodowy Komitet Olimpijski**niešť zástavu** - nieść flagę**olympiáda** - olimpiada**olympijský oheň** - znicz olimpijski**olympijský štadión** - stadion olimpijski**organizačný výbor** - komitet organizacyjny**organizátor** - organizator**otvárací ceremoniál** - ceremonia otwarcia**prísaha** - przysięga**slávnostné otvorenie** - uroczyste otwarcie**sľub** - przysięga**strieborná medaila** - srebrny medal**usporiadateľ** - organizator**vľajkonosič** - chorąży**vyvesenie olympijskej vľajky** - wywieszenie flagi olimpijskiej**záverečný ceremoniál** - ceremonia zamknięcia**zimné olympijské hry** - zimowe igrzyska olimpijskie**zlatá medaila** - złoty medal**11.3 PIŁKA NOŻNA****biely bod** - wapno**bránka** - bramka**brankár** - bramkarz**brvno** - poprzeczka**center** - centra**defenzíva** - defensywa; obrona**dres** - strój**futbalista** - piłkarz**góľ** - gol**hlavička** - główka**ihrisko** - boisko**inkasovať góľ** - stracić gola**kapitán** - kapitan**krídelný** - skrzydłowy**krídlo** - skrzydło**Liga majstrov** - Liga Mistrzów**lopta** - piłka**náhradník** - rezerwow**obrana** - obrona**odkop** - wykop**ofsajd** - spalony**penalta** - rzut karny**pišťalka** - gwizdek**pokutové územie** - pole karne**poľčas** - połowa /*czas gry*/**polovica** - połowa /*boiska*/**posledný hvizd** - ostatni gwizdek**prehustiť stred poľa** - zagęścić środek pola**prestávka** - przerwa**priamy kop** - rzut wolny bezpośredni**prihrávka** - podanie; dogranie**protiútok** - kontratak**rohový kop** - rzut rожny**rozhodca** - sędzia**rýchla akcia** - szybka akcja**stopér** - stoper**strela** - strzał**strelit'** - strzelić**striedanie** - zmiana**šestnástka** - szesnastka; pole karne**šibenica** - okienko**trávník** - murawa**útočník** - napastnik**vkízačka** - wślizg**vlastný góľ** - gol samobójczy**zahral rukou** - zagrał ręką**zárok** - interwencja**záložník** - pomocnik**zmena strán** - zmiana stron**žltá karta** - żółta kartka**žrd'** - słupek

11.4 POZOSTAŁE DYSCYPLINY SPORTOWE

HOKEJ NA LODZIE

asistencia - asysta
betóny - parkany
bránková čiara - linia bramkowa
hokejka - hokejka; kij hokejowy
klzisko - lodowisko
ľad - lód
ľadový hokej - hokej na lodzie
mantinel - banda
modrá čiara - linia niebieska
oslabenie - osłabienie; gra w osłabieniu
päťminútový trest - pięciominutowa kara

BOKS

bitka - walka
boxer - bokser
boxovať - boksować
gong - gong
inkasovať knokaut - zostać znokautowanym
knokaut - nokaut
knokautovať - nokautować; znokautować
kolo - runda
lano - lina (w ringu)
opaska šampióna - pas mistrza
otíkať - objąć
pästiar - pięściarz
prehral na body - przegrał na punkty

KOLARSTWO

bicykel - rower
cestná cyklistika - kolarstwo szosowe
cyklista - kolarz
cyklistický - kolarski
časovka družstiev - drużynowa jazda na czas
do kopca - pod górkę
dráhová cyklistika - kolarstwo torowe
etapa - etap
finišovať - finiszować
horská cyklistika - kolarstwo górskie
horská prémia - premia górską
individuálne preteky - wyścigi indywidualne
ostrý štart - ostry start

predĺženie - dogrywka
presilovka - przewaga; gra w przewadze
puk - krążek
rolba - rolba
striedačka - ławka zawodników
tretina - tercja
trestná lavica - ławka kar
vhadzovanie - wznowienie gry
vylúčenie - kara; wykluczenie
žrdka - słupek

profiring - ring zawodowy
promotér - promotor
ring - ring
ringový lekár - lekarz ringowy
rukavica - rękawica
sekundant - sekundant
udeliť knokaut - znokautować
úder - cios
udierať pod pás - uderzać poniżej pasa
váženie - ważenie
výdrž - wytrzymałość
vyzývateľ - pretendent
železná päšť - żelazna pięść

pelotón - peleton
pretek - wyścig
pretekať - ścigać się
prišiel do cieľa - dojechał do mety
rýchlostná prémia - premia
šprint - sprint
špurt - sprint
špurtér - sprinter
timové preteky - wyścigi drużynowe
únik - ucieczka
vrchár - góral
výmena kolesa - wymiana/zmiana koła
zrychliť tempo - przyspieszyć tempo

LEKKOATLETYKA

atlét - lekkoatleta
atletika - lekkoatletyka
beh - bieg
bežec - biegacz
bežkyňa - biegaczka
cieľ - meta
dial'ka - skok w dal
dvojstovka - bieg na 200 metrów
hod kladivom - rzut młotem
hod oštepom - rzut oszczepem
chodec - chodźiarz
chôdza - chód
kladivár - młociarz
latka - poprzeczka
maratón - maraton
oštep - oszczep
pokus - próba

polmaratón - półmaraton
rozbeh - eliminacje /w biegach/
skákat' - skakać
skok do dial'ky - skok w dal
skok do výšky - skok wzwyż
skok o žrdi - skok o tyczce
skokan - skoczek
šprintér - sprinter
štafeta - sztafeta
trojskok - trójskok
trojskokan - trójskoczek
vrh guľou - miot kulą
vytrvalec - maratończyk; długodystansowiec
žrd' - tyczka
žrdkár - tyczkarz
žrdkárka - tyczkarka

TENIS

aut - aut
bekhend - backhand
dvojhra - gra pojedyncza
dvorec - kort
finále - finał
forhend - forehand
gem - gem
grandslamový turnaj - turniej wielkoszlemowy
kanár - wynik 6:0 w secie
kurt - kort
lob - lob
loptička - piłeczka
nasadený - rozstawiony
odraz - odbicie
podanie - serw
podávat' - serwować

raketa - rakietka
servis - serwis
set - set
setbal - setbol
siet' - siatka
skrečovat' - skreczować
smeč - smecz
štvorhra - gra podwójna; debel
tajbrejk - tie break
tenista - tenisista
tenistka - tenisistka
turnaj ATP - turniej ATP
tvrdý povrch - twarda nawierzchnia
volej - wolej
zmiešaná štvorhra - debel mieszany

GIMNASTYKA

cvičiť' - ćwiczyć
cvik - ćwiczenie
činka - hantle
drep - przysiad
fitko - klub fitness
kľuk - pompka
kondícia - kondycja
nesprávne cviky - niewłaściwe ćwiczenia
opakovanie - powtórzenie
osobný tréner - trener osobisty, trener personalny
permanentka - karnet
posilňovňa - siłownia
postava - sylwetka
predklon - skłon do przodu
prednožiť' - unieść nogę
predpažiť' - unieść rękę

premet - przewrót
presil'ovanie organizmu - przeciążanie organizmu
rozcvičiť sa - rozgrzać się
rozcvičiť svaly - rozgrzać mięśnie
rozcvička - rozgrzewka
rozkmiň - wymach
sebadisciplína - samodyscyplina
skracovačka - brzuszek
stroj - maszyna
sval - mięsień
švihadlo - skakanka
tréning - trenink
trénovať' - trenować
úraz - kontuzja
zahriať sa - rozgrzać się
žinenka - mata; materac

12. TECHNIKA

12.1 KOMPUTER

KOMPUTER

atramentová tlačiareň - drukarka atramentowa	operačná pamäť - pamięć operacyjna
batéria - bateria	optická mechanika - czytnik DVD/CD
bezdrôtová sieť - internet bezprzewodowy	optická myš - mysz/myszka optyczna
čítačka pamäťových kariet - czytnik kart pamięci	pamäť - pamięć
diskový oddiel - partycja	pevný disk - dysk twardy
displej - wyświetlacz	počítač - komputer
DVD napalovačka - nagrywarka DVD	procesor - procesor
dvojjadrový procesor - dwurdzeniowy procesor	router - router
externý disk - dysk zewnętrzny	rozlíšenie - rozdzielczość
grafická karta - karta graficzna	sieťová karta - karta sieciowa
joystick - joystick	skener - skaner
kábel - kabel	smerovač - router
kamera - kamera	tablet - tablet
kapacita HDD - pojemność dysku twardego	televízny tuner - tuner telewizyjny
klávesnica - klawiatura	vstavaná web kamera - wbudowana kamera internetowa
laserová tlačiareň - drukarka laserowa	vstavané reproduktory - wbudowane głośniki
monitor - monitor	vstavaný mikrofón - wbudowany mikrofon
multifunkčné zariadenie - urządzenie wielofunkcyjne	výkonný - wydajny
multimediálna klávesnica - klawiatura multimedialna	zvuková karta - karta dźwiękowa
obrazovka - ekran	

INTERNET

aktivácia konta - aktywacja konta	prihlásit' sa - zalogować się
bezpečnosť - bezpieczeństwo	príloha - załącznik
blog - blog	pripojenie - połączenie
bloger - bloger	pripojenie na internet - dostęp do internetu
hacker - haker	prístup k dátam - dostęp do danych
hacknúť - włamać się (na stronę)	prístup na internet - dostęp do internetu
heslo - hasło	registrácia - rejestracja
internetové bankovníctvo - bankowość internetowa	registrovať sa - rejestrować się; zarejestrować się
kliknúť - kliknąć	script - skrypt
nájsť v internete - sprawdzić/znaleźć w internecie	server - serwer
nalogovať sa - zalogować się	sociálna sieť - portal społecznościowy
odosielanie e-mailov - wysyłanie e-maili	správa - wiadomość
poslať e-mailom - wysłać mailem	sťahovanie dát - ściąganie/pobieranie danych
používateľský účet - konto użytkownika	súkromie užívateľov - prywatność użytkowników
prehliadač - przeglądarka	širokopásmový internet - szerokopasmowy internet
prehliadanie webu - przeglądanie stron internetowych	užívateľ - użytkownik
	vyhládavač - wyszukiwarka

OPROGRAMOWANIE

adresár - folder	skenovanie - skanowanie
aktualizácia - aktualizacja	skopírovať - skopiować
antivírus - antywirus	spustiť - uruchomić
aplikácia - program; aplikacja	súbor - plik
databáza - baza danych	súborový manažér - menedżer plików
inštalácia - instalacja	systemové požiadavky - wymagania systemowe
inštalovať - instalować; zainstalować	tabuľkový procesor - arkusz kalkulacyjny
kancelársky balík - pakiet biurowy	textový editor - edytor tekstu
kopírovanie - kopiowanie	tlač - druk
kurzor - kursor	tlačidlo - przycisk
licencia - licencja	ukladať - zapisywać
lokalizácia - lokalizacja	uložiť - zapisać
náhľad - podgląd	užívateľské rozhranie - interfejs użytkownika
napáliť na CD - nagrać na CD	verzia - wersja
nechat počítač ísť - zostawić włączony komputer	vírus - wirus
obnoviť - przywrócić	vložiť text do bloku - wyjustować tekst
operačný systém - system operacyjny	vylepšená verzia - poprawiona wersja
otvoriť súbor - otworzyć plik	vypnúť - wyłączyć
ovládací panel - panel sterowania	vytlačiť - wydrukować
ovládač - sterownik	výukové programy - programy edukacyjne
plocha - pulpit	zálohovací softvér - program do tworzenia kopii zapasowych
počítač mrzne - komputer się zawiesza	záložka - zakładka
počítačová prezentácia - prezentacja komputerowa	zaprnúť - włączyć
prepnúť - przełączyć	zástupca na ploche - skrót na pulpicie
prezentačný editor - edytor prezentacji	
rozpoznávanie reči - rozpoznawanie mowy	

12.2 BUDOWNICTWO

bager - koparka	ovakovať - otynkować
betón - beton	padá omietka - tynk odpada
betónovať - betonować	piesok - piasek
betónový skelet - betonowy szkielet	pilota - pal, filar palowy
cement - cement	pilotáž - palowanie
čierna stavba - samowola budowlana	pobiť strechu - pokryć dach
fasáda - elewacja	postaviť - wybudować
hasené vápno - wapno gaszone	povypíňať pukliny sadrou - powypelniać pęknięcia gipsem
hromozvod - piorunochron	povyťahovať klince z dosky - powyciągać gwoździe z deski
izolácia - izolacja	pozapichávať kolíky do zeme - powbijają paliki w ziemię
konštrukcia - konstrukcja	priečky na rebríku - szczeble drabiny
lešenie - rusztowanie	priskrutkovať - przyśrubować
malta - zaprawa	pritiahnúť skrutku - dokręcić śrubę
miešačka - betoniarka	privariť - przyspawać
miešať maltu - mieszać zaprawę	rebríček - drabinka
múr - mur; ściana	rebrík - drabina
murárska lyžica - kielnia	rebrík - drabina
murárska riečica - rzeszoto murarskie	riedidlo - rozcieńczacz, rozcieńczalnik
múrik - murek	rozkopávka - wykop
nahodiť omietku - nałożyć tynk	rozpiliť - rozpiłować
narýchlo zhlobiť lešenie - naprędce pozbijać rusztowanie	rozstavať sídlisko - rozpocząć budowę osiedla
neomietnuté múry - nieotynkowane mury/ściany	rumovisko - rumowisko
ocel - stal	sadra - gips
omietanie - tynkowanie	sadrová platňa - płyta gipsowa
omietka - tynk	
omietnuť - otynkować	

BUDOWNICTWO - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

skrutka - śruba	uzemnienie - uziemienie
skrutkovač - śrubokręt	územný plán - plan zagospodarowania przestrzennego
smola - 1. żywica 2. smoła	vápenná malta - zaprawa wapienna
spájka - lut	vodováha - poziomica
spájkovačka - lutownica	vrtáčka - wiertarka
spájkovať - lutować	vtlačiť tmel do škár - wtłoczyć kit w szpary
stavat' - budować	vybúrat' - zburzyć; wyburzyć
stavba - budowa	vybúrat' dieru v stene - wybić dziurę w ścianie
stavebné povolenie - pozwolenie na budowę	vydláždiť - wybrukować
stavebníctvo - budownictwo	vyhĺbit' - wykopać
stavebník - budowlaniec	vyskrutkovat' - wykręcić
stavebniny - materiały budowlane	vyvrátat' - wywiercić
stavebný materiál - materiał budowlany	zabrúsiť - spiłować
stavebný zákon - prawo budowlane	základy - fundamenty
staviteľstvo - budownictwo	zaklincovat' - zabić gwoździami
stavivo - materiał budowlany	zamurovat' - 1. zamurować 2. wmurować
stena - ściana	zástavba - zabudowa
stíct' dve dosky dovedna - zbić dwie deski razem	zatiehnuť skrutku - przykręcić śrubę
stíkat' - zbijać	zatičť klinec do steny - wbić gwoździć w ścianę
striekaný betón - torkret	zbúranisko - gruzowisko
škridla - dachówka	zbúrat' - zburzyć; wyburzyć
štrk - żwir	zbúrat' starú budovu - zburzyć stary budynek
táčky - taczki	zhrdzavieť - zardzewieć
tíct' klinec do steny - wbijać gwoździć w ścianę	zlepít' - skleić
tmel - kit	zoskrutkovat' - ześrubować
tradičná výstavba - tradycyjne budownictwo	zváranie - spawanie
upchat' okno tmeľom - uszczelnić okno kitem	žeriav - dźwig; żuraw
uvoľniť skrutku - poluzować śrubę	
územné plánovanie - planowanie przestrzenne	

12.3 SAMOCHÓD

- anténa** - antena
auto - samochód
autoalarm - alarm samochodowy
automatická prevodovka - automatyczna skrzynia biegów
automobil - samochód
bezdušová pneumatika - opona bezdętkowa
bezpečnostný pás - pas (bezpieczeństwa)
brzdová hadička - wężyk hamulcowy
brzdová kvapalina - płyn hamulcowy
brzdové dostičky - klocki hamulcowe
brzdové kotúče - tarcze hamulcowe
brzdové svetla - światła hamowania; światła stopu
brzdový pedál - pedał hamulca
centrálne zamykanie - centralny zamek
čelné sklo - przednia szyba
čerpadlo - pompa
detská sedačka - fotelik dziecięcy
dodávka - furgonetka
dodávkový automobil - samochód dostawczy
duša (kolesa) - dętka
dvere - drzwi
dverová priehradka - kieszeń drzwiowa
džíp - džip; jeep
elektrika - instalacja elektryczna
fáro - bryka
hamovka; brzda - hamulec
hasiaci prístroj - gaśnica
hever - lewarek
hriadel' - wał; wałek
chladič - chłodnica
kamión - ciężarówka
kapota - maska (silnika)
karoséria - karoseria
katalyzátor - katalizator
klaksón - klakson
klinový remeň - pasek klinowy
kufor - bagażnik
kúrenie - ogrzewanie
manuálna prevodovka - ręczna skrzynia biegów
nádrž - bak; zbiornik paliwa
nákladné auto - samochód ciężarowy
nárazník - zderzak
olej - olej
olejová nádrž - zbiornik oleju
olejové čerpadlo - pompa olejowa
osobné auto - samochód osobowy
ostrekovač - spryskiwacz
otáčkomer - obrotomierz
ovládač stieračov - przełącznik wycieraczek
palivomer - wskaźnik poziomu paliwa
palivové čerpadlo - pompa paliwowa
palubná doska - deska rozdzielcza
perovanie - zawieszenie
plynový pedál - pedał gazu
pneumatika - opona
podvozok - podwozie
popolník - popielniczka
posilňovač riadenia - wspomaganie kierownicy
použitý automobil - samochód używany
predný blatník - przedni błotnik
predok auta - przód samochodu
prevodovka - skrzynia biegów
priehradka - schowek podręczny
puklica - kołpak
pumpa na kolesá - pompka do kół
radiaca páka - dźwignia zmiany biegów
rezerva - koło zapasowe
rezervná pneumatika - opona zapasowa
riadenie - układ kierowniczy
rozdeľovač - rozdzielacz zapłonu
ručná brzda - hamulec ręczny
rýchlomer - prędkościomierz
rýchlostná skrinka - skrzynia biegów
sedadlo spolujazdca - fotel pasażera
sedadlo vodiča - fotel kierowcy
sedadlo - siedzenie; fotel
smerovka - kierunkowskaz
spätné zrkadlo - lusterko wsteczne
spojka - sprzęgło
stierače - wycieraczki
strecha - dach
strešné okno - szyberdach
strešný nosič - bagażnik dachowy
stretávacie svetlá - światła mijania
štartér - rozrusznik
štartovacie káble - kable rozruchowe
ťažné lano - lina holownicza
ťažné zariadenie - dyszel holowniczy
terénny automobil - samochód terenowy
tmič - tłumik
tmiče pruženia - amortyzatory
ventil - zawór; wentyl
volant - kierownica
vonkajšie zrkadlo - lusterko boczne
vstrekovač - wtryskiwacz
vstrekovanie - wtrysk
výfuk - rura wydechowa
výstražný trojuholník - trójkąt ostrzegawczy
zadný blatník - tylny błotnik
zadok auta - tył samochodu
zámok - zamek
zapaľovacia cievka - cewka zapłonowa
zapaľovacia sviečka - świeca zapłonowa
zapaľovanie - zapłon
zimná pneumatika - opona zimowa

12.4 ELEKTROTECHNIKA

admitancia - admitancja alternátor - alternator ampér - amper ampérmeter - amperometr cievka - cewka dióda - dioda dynamo - dynamo elektrická vodivosť - konduktancja elektrické pole - pole elektryczne elektrický prúd - prąd elektryczny elektromagnet - elektromagnes elektromagnetické žiarenie - promieniowanie elektromagnetyczne elektronické zariadenie - urządzenie elektryczne elektrotechnika - elektrotechnika galvanický článok - ogniwo galwaniczne generátor - generator impulz - impuls indukcia - indukcja indukčnosť - indukcyjność integrovaný obvod - obwód zintegrowany jednosmerný prúd - prąd stały kondenzátor - kondensator magnetické pole - pole magnetyczne maximálne napätie - maksymalne napięcie merací prístroj - miernik modulátor - modulator napájací zdroj - źródło zasilania napájanie - zasilanie napätie - napięcie	obvod - obwód odpor - opór Ohmov zákon - prawo Ohma osciloskop - oscyloskop piezoelektrický jav - zjawisko piezoelektryczne poistka - bezpiecznik polovodič - półprzewodnik potenciometer - potencjometr príkon - moc prúd preteká - prąd płynie rezistor - rezystor sieť - sieć skrat - zwarcie spínač - łącznik stabilizátor napätia - stabilizator napięcia striedavý prúd - prąd zmienny stýkač - stycznik transformátor - transformator tranzistor - tranzystor tyristor - tyrystor usmerňovač - prostownik uzemnenie - uziemienie viest' prúd - przewodzić prąd vírivý prúd - prąd wirowy vodič - przewodnik vstup - wejście vysokonapät'ový - wysokonapięciowy výstup - wyjście zdroj napätia - źródło napięcia

12.5 PRZEMYSŁ

automobilka - fabryka samochodów automobilový priemysel - przemysł samochodowy baňa - kopalnia banský priemysel - przemysł górniczy elektráreň - elektrownia energetika - energetyka huta - huta chemická továreň - zakłady chemiczne komín - komin naftové polia - pola naftowe obrábanie kovov - obróbka metali obuvnícky priemysel - przemysł obuwniczy oceliareň - huta stali palivo - paliwo papiereň - papiernia papierenský priemysel - przemysł papierniczy pila - tartak pivovar - browar plynár - gazownik plynáreň - gazownia plynojem - zbiornik gazu plynovod - gazociąg potravínarský priemysel - przemysł spożywczy povrchové dobývanie uhlia - odkrywkowe wydobywanie węgla	priemyselná výroba - produkcja przemysłowa ropovod - ropociąg rudnatý kraj - region bogaty w rudę skláreň - huta szkła stroj - maszyna strojáreň - zakład budowy maszyn strojové súčiastky - części do maszyn strojovňa - maszynownia; hala maszyn strojový park - park maszynowy sústruh - tokarka štrkovisko - żwirowisko štrkovňa - żwirownia tavba rudy - wytapianie rudy ťažba - wydobywanie ťažbový priemysel - przemysł wydobywczy ťažité uhlie - wydobywać węgiel tehelňa - cegielnia továreň na nábytok - fabryka mebli továrenský - fabryczny tuhé palivo - paliwo stałe valcovňa - walcownia vrtná plošina - platforma wiertnicza výroba - produkcja zlievareň - odlewnia železiareň - huta żelaza

13. KULTURA

13.1 LITERATURA

LITERATURA - POJĘCIA OGÓLNE:

alegória - alegoria	literát - literat
aliterácia - aliteracja	literatúra faktu - literatura faktu
alúzia - aluzja	literatúra pre dospelých - literatura dla dorosłych
antihrdina - antybohater	lyrizovaná próza - proza poetycka
antológia - antologia	mat' ostré pero - mieć ostre pióro
autor - autor	metafora - metafora; przenośnia
autorka - autorka	monografia - monografia
autorský kolektív - zespół autorski	monológ - monolog
autorský výťažok - egzemplarz autorski	nepravdivý príbeh - nieprawdziwa historia
beletria - beletrystyka	objemná kniha - opasła książka
beletrista - beletrysta	odzrkadľovať skutočnosť - odzwierciedlać rzeczywistość
beletristický - beletrystyczny	oxymoron - oksymoron
beseda s čitateľmi - spotkanie z czytelnikami	parabola - parabola
cena za literatúru - nagroda literacka	paradox - paradoks
citácia; citát - cytata	pátos - patos
citovať - cytować (ndk.); zacytować (dk.)	periférna literatúra - podrzędna literatura
čítanie knihy - lektura książki	perifrása - peryfraza
čítanie s porozumením - czytanie ze zrozumieniem	personifikácia - personifikacja; uosobienie
čítať - czytać	pointa - pointa; puenta
čitateľ - czytelnik	położyć na papier - przelać na papier
čitateľka - czytelniczka	postava - postać
čitateľský - czytelniczy	poučné čítanie - pouczająca lektura
dej - akcja	poviedkar - autor opowiadań
dramatik - dramatyk	predhovor - przedmowa
figúra štylistická - figura stylistyczna	preložiť - przetłumaczyć
fikcia - fikcja	priamočiarosť rozprávania - prostolinijna narracja
grafoman - grafoman	príbeh - historia
hanopis - paszkwil; pamflet	prikrášliť fakty - upiększyć fakty
hlavný hrdina - główny bohater	próza - proza
hlavný prúd literatúry - główny nurt literatury	prozaik - prozaik
hrdina - bohater	publikácia - publikacja
hrdinka - bohaterka	realita - rzeczywistość
chápať zmysel textu - rozumieć sens tekstu	recenzia - recenzja
chopiť sa pera - chwycić za pióro	recenzovať - recenzować
introspekcia - introspekcja	rečnická figúra - figura retoryczna
irónia - ironia	rečnická otázka - pytanie retoryczne
jazykové prostriedky - środki językowe	románopisec - powieściopisarz
jemná irónia - delikatna/łagodna ironia	rozprávač - narrator
kapitola - rozdział	rozprávanie - narracja
kniha pre mládež - książka dla młodzieży	rýchly spád deja - wartka akcja
knižka - książka	skrytá irónia - ukryta ironia
knižočka - książeczka	spisovateľ - pisarz
kolektívny hrdina - bohater zbiorowy	spisovateľka - pisarka
komika - komika	spoluautor - współautor
krásna literatúra - literatura piękna	svedomie národa - sumienie narodu
kritik - krytyk	škrabák - grafoman
krst knihy - chrzest książki	tenká knižka - cienka książka
lesná panna - rusalka	tvorba - twórczość
literárna pamiatka - zabytek literatury	uplakany román - cikliwa powieść
literárne dielo - dzieło literackie	uvádzať citát - cytować
literárny smer - kierunek literacki	uviesť citát - zacytować
literárny vedec - literaturoznawca	

LITERATURA - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

úvod - wstęp
v krivom zrkadle - w krzywym zwierciadle
vnútorný monológ - monolog wewnętrzny
vydať knihu - wydać książkę
vydavateľ - wydawca
vydavateľský - wydawniczy
vydavateľstvo - wydawnictwo
výtlačok - egzemplarz (*książki*)
vyvrcholenie - punkt kulminacyjny
začínajúci spisovateľ - początkujący pisarz
zápletka - 1. zawiązanie akcji 2. intryga

záporná postava - negatywna postać; negatywny bohater
záporný hrdina - negatywny bohater
zaujímavá kniha - ciekawa/interesująca książka
záver - zakończenie
zbiierka poviedok - zbiór opowiadań
zrecenzovať - recenzować; napisać recenzję
zväzok - tom
životopisec - biograf
životopisný - biograficzny

RODZAJE I GATUNKI LITERACKIE

aforizmus - aforyzm
autobiografia - autobiografia
báj - baśń; bajka; legenda; mit
bájka - bajka
bájkový - bajkowy
balada - ballada
cestopisná črta - szkic z podróży
črta - szkic
detektívka - kryminał
detektívny román - powieść kryminalna
dobrodružný román - powieść przygodowa
dráma - dramat
elégia - elegia
encyklopédia - encyklopedia
epika - epika
epitaf - epitafium
fejton - felieton
historický román - powieść historyczna
humoreska - humoreska
hymna - hymn
komiks - komiks
kronika - kronika
literárny druh - rodzaj literacki

literárny žáner - gatunek literacki
lyrika - liryka
mýtus - mit
novela - nowela
óda - oda
pamflet - pamflet
paródia - parodia
povešť - legenda
poviedka - opowiadanie
poviedka - opowiadanie
poviedočka - opowiadanie
psychologický román - powieść psychologiczna
román zo súčasnosti - powieść współczesna
rozprávka - baśń; bajka; mit; legenda
sága - saga
satira - satyra
selanka - sielanka
sonet - sonet
tendenčný román - powieść tendencyjna
tragédia - tragedia
žalm - psalm
žalospev - elegia
životopis - biografia; życiorys

POEZJA

báseň - wiersz
básne o láske - wiersze o miłości
básnické dielo - dorobek poetycki
básnický - poetycki
básnictvo - poezja
básnička - wierszyk
básničár - wierszokleta; wierszorób
básnik - poeta
básniť - pisać wiersze
epická báseň - wiersz epiczny
epitaf - epitafium
kompozícia - kompozycja
ľúbostná lyrika - liryka miłosna
lyrická báseň - wiersz liryczny
opisná lyrika - liryka opisowa
osobná lyrika - liryka osobista
písať básne - pisać wiersze

poetický - poetyczny
poetika - poetyka
poézia - poezja
recitovať básne - recytować wiersze
reflexívna lyrika - liryka refleksyjna
rozbor básne - analiza wiersza
rým - rym
rýmovačka - rymowanka
rýmovať (sa) - rymować (się)
skladať básne - pisać wiersze
spoločenská lyrika - liryka społeczna
verš - wiersz
veršotepec - wierszokleta
veršovanka - rymowanka
veršovaný - wierszowany
vlastenecká poézia - poezja patriotyczna

13.2 FILM

- adaptácia románu** - adaptacja powieści
béčkový film - film klasy b
cena pre najlepši film - nagroda dla najlepszego filmu
cena pre najlepšiu herečku - nagroda dla najlepszej aktorki
čítať scenár - czytać scenariusz
dablér - dubler
dablérka - dublerka
dej sa odohráva v... - akcja rozgrywa się w...
distribútor - dystrybutor
dłhometrážny film - film długometrażowy
do kín prichádza film... - na ekrany kin wchodzi film...
do kín vstupuje film... - film wchodzi na ekrany kin
film roka - film roku
film v pôvodnom znení - film w wersji oryginalnej
filmár - filmowiec
filmografia - filmografia
filmotéka - filmoteka
filmová adaptácia - adaptacja filmowa
filmová produkcia - produkcja filmowa
filmovanie - zdjęcia do filmu
filmovať - filmować
filmové predstavenie - seans filmowy
filmové štúdio - studio filmowe
filmový debut - debiut filmowy
filmový klub - klub filmowy
filmový pás - taśma filmowa
gangsterka - dramat gangsterski
herec - aktor
herecké obsadenie - obsada aktorska
herecký - aktorski
herecký výkon - gra aktorska
herectvo - aktorstwo
herečka - aktorka
hlavná hrdinka filmu - główna bohaterka filmu
hlavná úloha - rola główna
hrať hlavnú úlohu - grać w roli głównej
hrať vo filme - grać w filmie
kameraman - operator
kaskadér - kaskader
kasový trhák - przebój kasowy
kasting - casting
kinematografia - kinematografia
kinopremiéra - premiera kinowa
kinosál - sala kinowa
klapka - klaps (*na planie filmowym*)
komparzista - statysta
krátkometrážny film - film krótkometrażowy
ľúbostná scéna - scena miłosna
mať premiéru - mieć premierę
nakrúcanie - zdjęcia
nakrúcať film - kręcić film
nakrútiť - nakręcić
nemý film - film niemy
nominovaná na Oscara - nominowana do Oscara
obsadenie - obsada
osobnosť z prostredia filmu - osobowość ze środowiska filmowego
pľac - plan (zdjęciowy)
podľa skutočnej udalosti - oparty na faktach
postel'ová scéna - scena łóżkowa
pozrieť si film - obejrzeć film
premiéra - premiera
premietať film v kinách - wyświetlać film w kinach
prísť do kín - wejść na ekrany kin
producent - producent
produkovat' - produkować
pútavý príbeh - fascynująca historia; poruszająca historia
recenzia - recenzja
réžia - reżyseria
režisér - reżyser
režisérka - reżyserka
road movie - film drogi
rovnomený film - film o tej samej nazwie
scéna - scena
scenár - scenariusz
scenárista - scenarzysta
sfilmovat' - sfilmować
strih - montaż
strihač - montażysta
strihačský - montażowy
striháreň - montażownia
špeciálne efekty - efekty specjalne
titulky - napisy
trailer - trailer
úloha - rola
vedľajšia postava - postać drugoplanowa
vedľajšia úloha - rola drugoplanowa
veľkofilm - superprodukcja
záber - 1. kadr 2. ujęcie
zahrála si čašníčku - zagrała kelnerkę
zahrat' - zagrać
zostrih - montaż
zrežírovat' - wyreżyserować

13.3 MUZYKA

MUZYKA - POJĘCIA OGÓLNE

akordeónový - akordeonowy	polovičná nota - półnuta
alt - alt	polyfónia - polifonia
barytón - baryton	popovok - śpiewka
bas - bas	rap - rap
basgitarista - gitarzysta basowy	raper - raper
celá nota - cała nuta	sentimentálna pieseň - pieśń/piosenka
dávať koncert - dawać koncert; koncertować	sentymtalna
dirigent - dyrygent	serenáda - serenada
dirigovať - dyrygować	skladat' - komponować
dirigovať orchester - dyrygować orkiestrą	sláčikový nástroj - instrument smyczkowy
dlhohrajka - płyta długogrająca	sólová kariéra - kariera solowa
filharmónia - filharmonia	soprán - sopran
filharmonický - filharmoniczny	sopranista - sopranista
frontman - wokalista	sopranistka - sopranistka
harmonika - harmonijka	spev - śpiew
hrať v orchestri - grać w orkiestrze	speváčka - śpiewaczka
hudba - muzyka	spevák - śpiewak
hudobník - muzyk	spievanie - śpiewanie
husľový kľúč - klucz wiolinowy	spievať bas - śpiewać basem
chytľavá pieseň - piosenka wpadająca w ucho	spievať dvojhlasne - śpiewać na dwa głosy
inštrumentálna hudba - muzyka instrumentalna	spievať falošne - fałszować
kapela - kapela	spievať jednohlasne - śpiewać na jeden głos
klasická hudba - muzyka klasyczna	spievať pieseň - śpiewać piosenkę
komorný orchester - orkiestra kameralna	spievať v kostolnom zbore - śpiewać w chórze kościelnym
koncert - koncert	spievať v zbore - śpiewać w chórze
koncertná sieň - sala koncertowa	spievať z nôt - śpiewać z nut
koncertný - koncertowy	strunový nástroj - instrument strunowy
koncertovať - koncertować	stupnica - gama -
kráľ popu - król popu	symfónia - symfonia
kvarteto - kwartet	symfonický orchester - orkiestra symfoniczna
ľúbostná pieseň - pieśń/piosenka miłosna	štvrtová nota - ćwierćnuta
ľudová pieseň - pieśń/piosenka ludowa	tabulatúra - tabulatura
melódia - melodia	tanečná hudba - muzyka taneczna
muzikant - muzyk	tenor - tenor
nahrat' pieseň - nagrać piosenkę	tón - ton
nahrávka - nagranie; utwór	uspávanka - kołysanka
nota - nuta (<i>znak</i>)	usporiadať koncert - zorganizować koncert
notová osnova - pięciolinia	vážna hudba - muzyka poważna
notový zošit - zeszyt do nut	viachlas - polifonia
nôta - nuta; melodia	virtuóz - wirtuoz
nôtit' (si) - nucić	vydat' album - wydać album
nôtka - nutka	zábavná hudba - muzyka rozrywkowa
orchester - orkiestra	zanôtit' (si) - zanucić (sobie)
osminová nota - ósemka	zaspievať - zaśpiewać
pesnička - piosenka	zložit' skladbu - skomponować utwór
počúvať hudbu - słuchać muzyki	zvuk - dźwięk
pochodová pieseň - pieśń/piosenka marszowa	

INSTRUMENTY MUZYCZNE

akordeón - akordeon	klavír - fortepian
bendžo - banjo	kontrafagot - kontrafagot
bicí nástroj - instrument perkusyjny	lutna - lutnia
bubeník - perkusista	lýra - lira
bubon - bęben	mandolína - mandolina
citara - cytra	pianino - pianino
čelesta - czelesta	pianista - pianista
čembalo - klawesyn	plechový nástroj - instrument blaszany
dychový nástroj - instrument dęty	priečna flauta - flet poprzeczny
gitara - gitara	rozladený klavír - rozstrojony fortepian
gong - gong	saxofón - saksofon
harfa - harfa	struna - struna
hoboj - obój	trúba - trąba
hrať na husle - grać na skrzypcach	trubač - trębacz
hudobný nástroj - instrument muzyczny	trúbit' - trąbić
husle - skrzypce	trúbka - trąbka
husličky - skrzypki; skrzypczki	tympany - kotły
huslista - skrzypek	violončelo - wiolonczela
husľový - skrzypcowy	xylofón - ksylofon
klarinet - klarnet	zobcová flauta - flet prosty

13.4 TEATR

akt - akt	komédia - komedia
bábkové divadlo - teatr lalek	komická opera - opera komiczna
balerína - balerina; baletnica	kostymový výtvarník - kostiumograf
balet - balet	lístok - bilet
baletný - baletowy	lóža - loża
baletný súbor - zespół baletowy	melodráma - melodramat
balkón - balkon	mím - mim
činoherný - dramatyczny	muzikál - muzikal
činohra - teatr dramatyczny	obecenstvo - publiczność
dejstvo - akt	odísť zo scény - zejść ze sceny
divadelná hra - sztuka teatralna	ochotnicke divadlo - teatr amatorski
divadelná sála - sala teatralna	ochotník - aktor amator
divadelná sezóna - sezon teatralny	opera - opera
divadelné umenie - sztuka teatralna	opereta - operetka
divadielko - teatrzyk	operetný - operetkowy
divadlo - 1. teatr 2. przedstawienie	operná ária - aria operowa
divadlo nehrá - teatr jest nieczynny	opona padá - kurtyna opada
dráma - dramat	opona sa dvíha - kurtyna się podnosi
dramatické umenie - sztuka dramatyczna	oponár - kurtyniarz
dramaturg - dramaturg	otáčavé javisko - scena obrotowa
druhé dejstvo - drugi akt	ovácia postojačky - owacja na stojąco
fraška - farsa	pantomíma - pantomima
groteska - groteska	pouličné divadlo - 1. teatr uliczny 2. przedstawienie uliczne
hľadisko - widownia	predstavenie - przedstawienie; spektakl
hra v troch dejstvách - sztuka w trzech aktach	publikum tleska - publiczność bije brawa
hudobné divadlo - teatr muzyczny	rozumieť divadlu - rozumieć teatr
choreograf - choreograf	scénka - scenka
inscenácia - inscenizacja	skúška - próba
inšpicient - inspicjent	spustiť oponu - opuścić kurtynę
ísť do divadla - iść do teatru	šepkár - sufler
javisko - scena	teatrológ - teatrolog
javiskové výtvarníctvo - scenografia	teatrológia - teatrologia
javiskový - sceniczny	tleskať - bić brawa
javiskový výtvarník - scenograf	tragéd - tragik (<i>aktor</i>)
kabaret - kabaret	

TEATR - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

tragédia - tragedia
tragikomédia - tragikomedial
veselohra - komedia
vyjst' pred oponu - wyjść przed kurtynę

vypíkat' - wygwizdać
vystúpiť na scénu - wyjść na scenę
vytiahnuť oponu - wciągnąć kurtynę do góry

13.5 SZTUKA**SZTUKA - POJĘCIA OGÓLNE**

abstraktný - abstrakcyjny
atelier - studio
aukcja - aukcja
aukčná sieň - dom aukcyjny
aukčný dom - dom aukcyjny
aukčný katalóg - katalog aukcyjny
autor - autor
autorské právo - prawo autorskie
autorský honorár - honorarium autorskie
busta - popiersie
ceruzka - ołówek
dekorácia - dekoracja
diela nevyčislitelnej hodnoty - bezcenne dzieła
dielo - dzieło
dizajnér - projektant
dražba - licytacja
dražit' - licytować
dražitel' - licytant
drevo - drewno
drevoryt - drzeworyt
drevorytec - drzeworytnik
falzifikát - falsyfikat
festival - festiwal
galéria - galeria
grafik - grafik
gýč - kicz
investovať do umenia - inwestować w sztukę
kolekcja - kolekcja
kov - metal
kovorytec - rytownik
krieda - kreda
kritika - krytyka
kúpiť si obraz - kupić obraz

licitácia - licytacja
licitátor - licytator
mecenáš - mecenas
milovník umenia - miłośnik sztuki
mramor - marmur
napodobňovať - naśladować
nepochopený - niezrozumiany
odkukat' - podpatrzeć
ozdobiť - ozdobić
paumenie - pseudosztuka
predat' - sprzedać
rarita - rarytas
rozširovať zberku - poszerzać kolekcję
rozumieť umeniu - rozumieć sztukę
samouk - samouk
súčasnè umenie - sztuka współczesna
tvorba - twórczość
umelec - artysta
umelecké meno - pseudonim artystyczny
umelecky zriet' - dojrzywać artystycznie
umelkyňa - artystka
umenie - sztuka
vernisaž - wernisaż
vkus - smak; gust
vycibrený vkus - wyszukany gust
vydražit' - wylicytować
vyryť - wygrawerować
vystavené diela - wystawione dzieła
výt'ážok z aukcie - dochód z aukcji
výtvor - wytwór
vyvolávacia cena - cena wywoławcza
zapáčiť sa - spodobać się
zberateľ - kolekcjoner

MALARSTWO

autoportrét - autoportret
čarbanica - bohomaz
čmáranica - bazgroły
farba - 1. farba 2. kolor; barwa
farbička - farbka
krajina - pejzaż (*motyw*)
krajinkár - pejzażysta
krajinomaľba - pejzaż (*rodzaj malarstwa*)
kresba - rysunek
kresbička - rysuneczek
kreslič - rysownik
kresliť - rysować
kresliť podľa predlohy - rysować według wzoru
majster štetca - mistrz pędzla
maľba - 1. obraz 2. malowidło
maliar - malarz
maliareň - malarnia
maliarka - malarka
maliarsky - malarski

RZEŻBIARSTWO

brúska - szlifiierka
busta - popiersie
dielňa - warsztat
dielnička - warsztacik
dláto - dłuto
drevorezba - rzeźba w drzewie
drevorezbár - rzeźbiarz rzeźbiący w drzewie
figúra - figura
odhaliť pomník - odsłonić pomnik
pamätník - pomnik (upamiętniający wydarzenie)
pomník - pomnik
pracovať s drevom - pracować z drewnem/na drewnie
precíznosť - precyzja
relief - płaskorzeźba
rezba - rzeźba
rezbár - rzeźbiarz

MUZEUM

absolvovať priehliadku - zwiedzić
činnosť múzea - działalność muzeum
depozitár - magazyn; repozytorium
dočasná výstava - wystawa tymczasowa
doklady - dokumenty
exponát - eksponat
kurátor - kustosz (*mężczyzna*)
kurátorka - kustosz (*kobieta*)
kustód - kustosz
muzeálny - muzealny
múzejníctvo - muzealnictwo
múzejník - muzealnik
múzejný - muzealny
múzeum dopravy - muzeum transportu
múzeum hračiek - muzeum zabawek
múzeum moderného umenia - muzeum sztuki

maliarstvo - malarstwo
maľovať - malować
miešať farby - mieszać farby
model - model
náčrt - szkic
nakresliť - narysować
namaľovať - namalować
obrázok - obrazek
obrážtek - obrazeczek
olejomaľba - obraz olejny; malarstwo olejne
plátno - płótno
portrét - portret
pozadie - tło
rám - rama
skica - szkic
štetec - pędzel
zarámovat' obraz - oprawić obraz
zátišie - martwa natura
zavesit' obraz - powiesić obraz

rezbárčina - (pot.) rzeźbiarstwo
rezbárstvo - rzeźbiarstwo
skulptúra - rzeźba
socha - 1. rzeźba 2. statua
sochár - rzeźbiarz
sochárka - rzeźbiarka
sochársky - rzeźbiarski
sochárstvo - rzeźbiarstwo
statua - statua
stružlikanie - struganie
stružlikat' - strugać
tvarovat' - formować
v životnej veľkosti - naturalnej wielkości; naturalnych rozmiarów
vyrezat' - wyrzeźbić
vyrezavat' - rzeźbić
vytvarovat' - uformować

nowoczesnej
múzeum zločinov komunizmu - muzeum zbrodni komunizmu
národné múzeum - muzeum narodowe
návštevník - zwiedzający
noc múzeí - noc muzeów
nočná prehliadka - nocne zwiedzanie
obecné múzeum - muzeum okręgowe
obzerat' - oglądać
poklady - skarby
poľnohospodárske múzeum - muzeum rolnictwa
popisy v slovenčine - opisy w języku słowackim
pozriet' si výstavu - obejrzeć wystawę
prehliadka - zwiedzanie
prírodovedné múzeum - muzeum przyrodnicze
putovná výstava - wystawa objazdowa

MUZEUM - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

skanzen - skansen
sprístupňovať - udostępniać
stála expozícia - ekspozycja stała
vlastivedné múzeum - muzeum etnograficzne;
 muzeum krajoznawcze
vypchaté zvieratá - wypchane zwierzęta
výstava - wystawa

vystaviť - wystawić
výstavný priestor - przestrzeń wystawowa
vzácné exponáty - cenne eksponaty
zbierka - kolekcja
zhromažďovať - gromadzić
železničné múzeum - muzeum kolejnictwa

14. PRZYRODA**14.1 ŁĄD****KRAJOBRAZ**

bahnisko - bagnisko
kotlina - kotlina
ľadovec - lodowiec
mys - przylądek
ostrov - wyspa
ostrovček - wysepka
pampa - pampa
panenská príroda - dziewicza przyroda
pásky polí a lúk - pasy pól i łąk
pevnina - ląd
piesoček - piaseczek
piesok - piasek
planina - równina
pláž - plaża
poľana - polana
polianka - polanka
polopúšť - półpustynia
polopúšťový - półpustynny
polostrov - półwysep
préria - preria

púšť - pustynia
rašelinisko - torfowisko
rokľa - rozpadlina
roklina - rozpadlina
rovina - równina
rovinatý - równinny
savana - sawanna
sopka - wulkan
step - step
súostrovie - archipelag
súš - ląd
tajga - tajga
tieňava - ustronie; zacisze
tiesňava - wąwóz; jar; parów
trasovisko - trzęsawisko; grzęzawisko
trávnatý - trawiasty
údolie - dolina
úval - szeroka dolina
vresovisko - wrzosowisko

LAS

dažd'ový les - las deszczowy
džungľa - dżungla
háj - gaj
horár - leśniczy
horáreň - leśniczówka
húština - gąszcz
chrastie - chaszczce
ihličnatý les - las iglasty
lesík - lasek
lesné ochranné pásmo - leśny pas ochronny

leśný - leśny
listnatý les - las liściasty
luh - łąg
lužný les - las łągowy
podrast - podszycie; runo leśne
prales - puszcza
riedený les - przerzedzony las
tundra - tundra
zmiešaný les - las mieszany

GÓRA

hora - góra	štít - szczyt
hornatý - górzysty	úbočie - zbocze
mierna vyvýšenina - łagodne wzniesienie	úpätie - podnóże
pahorkatina - pagórkowata kraina	útes - skała; urwisko
pahorkovitý - pagórkowaty	veľhory - wysokie góry
pahorok - pagórek	veniec hôr - pierścień gór
plešivé temená vrchov - łyse szczyty gór	vrchol - szczyt
podhorský - podgórski	vrchovina - pogórze
prt' - perć (górska ścieżka)	vrchovitý - górzysty
prudký svah - strome zbocze	vrštek - wzgórek
svah - zbocze; stok	vyvýšenina - wzniesienie

14.2 WODA**WODA - POJĘCIA OGÓLNE**

hĺbka - głębokość	prepad vody - przepływ wody
horská studnička - górskie źródelko	riava (poet.) - potok; bystrzyna
jazero - jezioro	rybník - staw; sadzawka; staw rybny
jazierko - jeziorko	stoka - ściek; kanał
korálový útes - rafa koralowa	studňa - studnia
liečivý prameň - źródło lecznicze	studnička - studzienka
morské oko - morskie oko	studňový - studzienny
piesčina - mielizna	umelé jazero - sztuczne jezioro
plytčina - płycizna	voda - woda
podzemná voda - woda gruntowa	vodná nádrž - zbiornik wodny
povrchová voda - woda powierzchniowa	vodný tok - ciek wodny
prameň - źródło	vodopád - wodospad
pramenisko - źródło /miejsce wypływaniał	žriedlo - źródło
pramienok - źródelko	

RZEKA

breh - brzeg	prítok - dopływ
delta - delta	riečisko - łozysko/koryto rzeki
dno - dno	riečka - rzeczka
dolný tok rieky - dolny bieg rzeki	splav - śluza; jaz
hlboká rieka - głęboka rzeka	splavniť - uczynić splawnym
jarný príval - wiosenne wezbranie	stavidlo - śluza
kaskáda - kaskada	stuha rieky - wstęga rzeki
koryto - koryto	tok - bieg (rzeki)
ohyb rieky - zakole rzeki	ústie rieky - ujście rzeki
povodie - dorzecze	vymleté riečisko - wymyte koryto
pramenná oblasť rieky - źródła rzeki	vzdúvadlo - śluza
priehrada - zapora	

MORZE I OCEAN

lagúna - laguna	prílív - przypiływ
more - morze	rozbúrené more - wzburzone morze
morský - morski	šíre more - otwarte morze
oceán - ocean	úžina - cieśnina
oceánsky - oceaniczny	vlna - fala
odliv - odpływ	vlnobitie - uderzenie fal
pobrežie - wybrzeże	záliv; zátoka - zatoka
pokojné more - spokojne morze	

14.3 ZWIERZĘTA

SSAKI

bobor - bóbr
cicavce - ssaki
čičila - szynszyla
diviak - dzik
gorila - goryl
hlodavec - gryzoń
hroch - hipopotam
chrček - chomik
jaguár - jaguar
jež - jeż
kengur - kangur
koala - koala
kojot - kojot
kôň - koń
králik - królik
krkavec - kruk
krt - kret
lemur - lemur
lev - lew
líška - lis
los - łos
mačka - kot
mačka divá - żbik

morča domáce - świnka morska
myš - mysz
ocelot - ocelot
opica - małpa
orangutan - orangutan
ošípaná - świnia
pavián - pawian
pes - pies
potkan - szczur
psík medvedíkovitý - jenot
rys - ryś
sob - renifer
somár - osioł
srst' - sierść
šakal - szakal
šimpanz - szympans
škřečok - chomik
ťava - wielbłąd
tiger - tygrys
tuleň - foka
vtákopysk - dziobak
zebra - zebra
žirafa - żyrafa

PTAKI

bažant - bażant
bocian biely - bocian biały
bocian čierny - bocian czarny
brhlík - kowalik
cívik - czajka
d'ateľ - dzięcioł
drop - drop
drozd - drozd
dudok - dudek
haja - kania
hniezdo - gniazdo
holub - gołąb
hus - gęś
hýl' - gil
chriaštel' vodný - wodnik zwyczajny
jastrab - jastrząb
kačica - kaczka
kormorán - kormoran
krídlo - skrzydło
labuť - łabędź
lietať - latać
myšiak - myszołów
operenie - upierzenie
orol - orzeł
papagáj - papuga
páv - paw
pelikán - pelikan
perečko - pióreczko
perie - upierzenie
perko - piórko

pernatý - pierzasty; opierzony
pero - pióro
plaché vtáča - płochliwy ptaczek
prepelica - przepiórka
pštros - struś
rybár - rybitwa
slávik - słowik
sojka - sójka
sokol - sokół
sova - sowa
spev - śpiew
s'ahovavý - wędrowny
sýkorka - sikora
škorec - szpak
škovránok - skowronek
tetrov hlucháň - głuszec
tučniak - pingwin
vlha - wilga
volavka - czapla
vrabec - wróbel
vták - ptak
vtáky práchnu - ptaki gubią pióra
vyd'obat' sa - wykluć się
vykl'ut' sa - wykluć się
výr - puchacz
vyzobat' - wydziobać
zimovisko - zimowisko /*ptaków*/

zobák - dziób
žerjav - żuraw

OWADY

blcha - pchła
blška - pchełka
cikáda - cykada
čmel'; **čmeliak** - trzmiel
hmyz - owad; owady
húsenica - gąsienica
chrobák - chrząszcz
kobyłka - szarańcza
kukla - poczwarka
lienka - biedronka
motýl' - motyl
motýlik - motylek
mravec - mrówka

mucha - mucha
osa - osa
pásavka - stonka ziemniaczana
ploštica - pluskwa
robotnica - robotnica
roj - rój
trúd - truteń
úl' - ul
vážka - ważka
včela - pszczoła
voš - wesz
voška - mszyca
žihadlo - żądło

RÓŻNE ZWIERZĘTA

červ - robak
dážďovka - dżdżownica
had - wąż
háďatko - wężyk
hlísta - glista
homár - homar
húsenica - gąsienica
chameleón - kameleon
jašter - jaszczurka
kliešť - kleszcz
korytnačka - żółw
krab - krab
kreveta - krewetka
krokodíl - krokodyl

langusta - langusta
mäkkýš - skorupiak
mlok - salamandra plamista
obojživelník - płaz
pavúček - pajęczek
pavučina - pajęczyna
pavúk - pająk
plaz - gad
rak - rak
slimák - ślimak
ustrica - ostryga
užovka - zaskroniec
žaba - żaba

DŹWIĘKI WYDAWANE PRZEZ ZWIERZĘTA

bzukot včiel - brzęczenie pszczoł
husi gagotali - gęsi gęgały
kačice tákajú - kaczkę kwaczą
koza mečí - koza meczy
kurence piskocú - kurczątkę piszcą
lastovičky švitoria - jaskółki świergotają
muchy bzučia - muchy brzęczą
myši pištia - myszy piszcą
ovce bečia - owce becżą
prasa kvičí - prosię kwiczy

rev levov - ryk lwów
slepký kotkodákali - kury gdakały
somár híka - osioł ryczy
sova zahúkala - sowa zahukała
škrek žiab - skrzek żab
tidlikat' - ćwierkać
v්රkanie holubov - gruchanie gołębi
vtáča pípa - ptaszek piszczy
výr zahúkal - puchacz zahukał
žaby zakrkali - żaby zarechotały

RYBY

amur - amur
hrúz - kielb
ikra - ikra
jalec hlavatý - kleń
jalec maloústy - jelec
jalec tmavý - jaź
kapor - karp
karas - karas
lieň - lin
lipeň - lipień
losos - łosoś
mrena - brzana
operkulum - skrzela

ostriež - okoń
piest - krąp
plotica - płotka
pstruh - pstrąg
sled' - śledź
sumec - sum
šprota - szprot; szprotka
šťuka - szczupak
šupina - łuska
trecí rybník - tarlisko
treska - dorsz
tuniak - tuńczyk
úhor - węgorz

14.4 ROŚLINY**DRZEWA**

bezlistý strom - bezlistne drzewo
borovica - sosna
borovica čierna - sosna czarna
borovica limbová - limba
borovica sosnová - sosna zwyczajna
breza - brzoza
buk - buk
drevo - drewno
dub - dąb
ihlica - igła
ihličnaté stromy - drzewa iglaste
javor - klon
jedľa - jodła
jelša - olsza
konár - konar
koreň - korzeń
koruna - korona
kôra - kora
lipa - lipa
lipy šumocú - lipy szumią
list - liść

listnaté stromy - drzewa liściaste
plod - owoc
podťať strom - podciąć drzewo
rázsocha - rosocha
smola - żywica
smrek - świerk
smrekovec - modrzew
smutná vřba - wierzba płacząca
strom - drzewo
šiška - szyszka
tis - cis
topoľ - topola
tuja - tuja
vetva - gałąź
vetvička - gałązka
vřba - wierzba
vřba rakyta - wierzba iwa
vřšok borovice - wierzchołek/czubek sosny
zbút'avený strom - spróchniałe drzewo
živica - żywica

POZOSTAŁE ROŚLINY**bunka** - komórka**bunková stena** - ściana komórkowa**bunkové jadro** - jądro komórkowe**bylina** - zioło**cievnaté rastliny** - rośliny naczyniowe**drevina** - roślina drzewiasta**fialka** - fiołek**fotosyntéza** - fotosynteza**gaméta** - gameta**chlorofyl** - chlorofil**jačmeň** - jęczmień**jadierko** - jąderko**ker** - krzew**kukurica** - kukurydza**kutikula** - oskórek**kvet** - kwiat**kvety zakvitli** - kwiaty zakwitły**kvietok** - kwiatek**ľalia** - lilia**liečivá rastlina** - roślina lecznicza**mach** - mech**mitochondria** - mitochondrium**nahosemenné rastliny** - rośliny nagonasienne**obilie** - zboże**obilný** - zbożowy**okrasná rastlina** - roślina ozdobna**okvetie** - okwiat**ovos** - owies**paprad'** - paproć**papradie** - zarośla paproci**peľ** - pyłek (kwiatowy)**plastid** - plastyd**plesnivec alpínsky** - szarlotka alpejska**pletivo** - tkanka**pliet' burinu** - wyrwać chwasty**pohánka jedlá** - gryka zwyczajna**pohlavná bunka** - gameta**pokožka** - skórka**prieduch** - aparat szparkowy**proso** - proso**pšenica** - pszenica**rastlina** - roślina**raž** - żyto**rozmnožovanie** - rozmnażanie**semenné rastliny** - rośliny nasienne**semeno** - nasienie**semeno klíči** - nasienie kiełkuje**steblo** - źdźbło**stielka** - plecha**stonka** - łodyga**stvol** - głąbik**súkvetie** - kwiatostan**súplodie** - owoc zbiorowy**transpirácia** - transpiracja**tritikale** - pszenżyto**úžitková rastlina** - roślina użytkowa**vakuola** - wakuola**výhonok** - pęd**vyzreté zrná** - dojrzałe ziarna**zrno** - ziarno

14.5 POGODA

PORY ROKU

jar - wiosna
jarný - wiosenny
jeseň - jesień
jesenný - jesienny
letný - letni
leto - lato
mierna zima - łagodna zima
podjeseň - wczesna jesień
podjesenný - wczesnojesienny
posol jari - zwiastun wiosny
pozdňá jeseň - późna jesień

UPAŁ

horúčava - upał
páľa - skwar; spiekota
páľava - skwar; żar; spiekota
pálčivé slnko - piekące słońce
slnce hreje - słońce grzeje
slnечно - słonecznie
slniečko - słoneczko
slnko - słońce

DESZCZ

blýskavica - burza z błyskawicami
búrka - burza
búrka na mori - sztorm
búrkové oblaky - chmury burzowe
dážď - deszcz
dáždiček - deszczyk
dažd'ový - deszczowy
dúha - tęcza
hromy perú - gromy biją; pioruny wałą
krupobitie - gradobicie
krúpy - grad
kvapka dažďa - kropla deszczu
lejak - ulewa
miestne búrky - lokalne burze
mrak - chmura
obdobie dažďov - pora deszczowa

ŚNIEG

fujavica - śnieżycyca; burza śnieżna
odhřňat' sneh - odgarniać śnieg
odpratávanie snehu - odśnieżanie
páperový sneh - puszysty śnieg
preborit' sa do snehu - zapadać się w śniegu
sneh - śnieg
sneh padá - pada śnieg
snehová búrka - burza śnieżna

predjarie - przedwiośnie
predjarný - przedwiosenny
ročné obdobie - pora roku
rozpuk jari - pełnia wiosny
sychravá jeseň - szara/słotna jesień
šľah jari - powiew wiosny
včas na jar - wczesną wiosną
včasne zjari - wcześniej na wiosnę
závan jari - powiew wiosny
zima - zima
zimný - zimowy

slnko páli - słońce piecze
spara - duchota; skwar
sparný - duszny; parny
tropické horúčavy - tropikalne upały
úmorné horúčavy - męczące upały
úpek - skwar; spiekota; żar
vlna horúčav - fala upałów

pl'ušť - plucha
popadávat' - popadywać
popřchat' - mżyć
poprchávat' - mżyć
prehánka - przelotne opady
prietrž mračien - oberwanie chmury
prihnala sa búrka - nadciągnęła burza
pršat' - padać
prudké dažde - gwałtowne deszcze
slota - ślota
spřška - przelotny deszcz
strhla sa búrka - zerwała się burza
vonku rachlo - na dworze zagrzmiało
zapršat' - popadać
zrážky - opady

snehová perina - śniegowa pierzyn(k)a
snehová pokrývka - pokrywa śnieżna
snehová povíhrica - zamieć/zawierucha śnieżna
snehový závej - zawieja śnieżna
sneženie - opady śniegu
snežit' - padać (o śniegu)
výdatné sneženie - obfite opady śniegu

MRÓZ

arktický vzduch - arktyczne powietrze
cencúl' - sopel
ciagel' - sopel
kryha - kra
ľad - lód
mráz - mróz
mrazy poľavili - mrozy popuściły
návrat zimy - powrót zimy
pozamrzat' - pozamarzać
premrznút' - przemarznąć
penikavá zima - przenikliwe zimno

WIATR

bríza - bryza
hurikán - huragan
nárazový vietor - porywisty wiatr
orkán - orkan
pofukovat' - powiewać
porozfukovat' - porozwiewać
povievat' - powiewać
priaznivý vietor - sprzyjający wiatr
prievan - przeciąg
priviat' przywiał
smer vetra - kierunek wiatru
strhol sa vietor - zerwał się wiatr
svieži vetrik - orzeźwiający wiaterek
tajfún - tajfun

POGODA - POZOSTAŁE POJĘCIA

atmosférický jav - zjawisko atmosferyczne
globálne otepľovanie - globalne ocieplenie
hmla padá - mgła opada
hmla redne - mgła rzednie
hmla sa dvíha - mgła się podnosi
hmlička - mgielka
hmlisté ráno - mglisty poranek
hmlistý - mglisty
hustá hmla - gęsta mgła
klíma - klimat
klimatológ - klimatolog
meteorológ - meteorolog
nízka oblačnosť - niskie zachmurzenie
nízka teplota - niska temperatura
obláčik - chmurka
oblačno - pochmurno
oblak - chmura
odmäk - odwilż
ochladienie - ochłodzenie
ortuť teplomerov - rtęć termometrów
osuhel' - szron; szadź
otepľovat' - ocieplać się
pluhavé počasie - paskudna pogoda
pocitová teplota - temperatura odczuwalna
podnebie - klimat
pochmúrne nebo - pochmurne niebo
poľadovica - goleddź

prízemný mráz - przygruntowy przymrozek
roztápajúce sa kryhy - topiące się kry
treskúca zima - tęga zima
treskúci mráz - siarczysty mróz
tuhé mrazy - siarczyste mrozy
urputný mráz - siarczysty mróz
uzimený - przemarznięty
zamrzat' - zamarzać
zima - ziąb; chłód
zozimit' sa - oziębić się

tornádo - tornado
uragán - huragan
vánok - wietrzyk
veterné počasie - wietrzna pogoda
veterný - wietrzny
vetříček - wiaterek
vetrik pofukuje - wiaterek powiewa
vetrisko - wiatrzysko
viat' - wiać
vietor - wiatr
vietor mohutnie - wiatr przybiera na sile
vietor od mora - wiatr od morza
víchor prestal - wicher ustał
zefyr - zefir

posrienit' - oszronić
povertnostné podmienky - warunki atmosferyczne
predpoveď počasia - prognoza pogody
predpovedat' - prognozować
prekrásne počasie - przepiękna pogoda
premenlivé počasie - zmienna pogoda
priemerná teplota - średnia temperatura
prízemné hmly - przyziemne mgły
prúdenie vzduchu - cyrkulacja powietrza
ranná hmla - poranna mgła
rosa - rosa
rozjasnit' sa - wypogodzić się
srieň - szron
studený - zimny, chłodny
teplomer - termometr
teplota - temperatura
teplota ovzdušia/vzduchu - temperatura powietrza
tlak - ciśnienie
vlhkosť vzduchu - wilgotność powietrza
vrtkavé počasie - kapryśna pogoda
vyčasit' sa - wypogodzić się
východ slnka - wschód słońca
vzduch - powietrze
zahmlený - zamglony
západ slnka - zachód słońca
zatiehnutý hmlou - spowity mgłą

14.6 EKOLOGIA

benzén - benzen	recyklácia - recykling
benzopyrén - benzopiren	roztriedit' odpad - posegregować śmieci
čierna skládka - dzikie wysypisko śmieci	separovaný zber - zbiórka selektywna (śmieci)
ekologická katastrofa - katastrofa ekologiczna	skládka - wysypisko śmieci
ekosystém - ekosystem	skleníkový plyn - gaz cieplarniany
emisný strop - poziom emisji	skontaminovat' - skażyć
herbicyd - środek chwastobójczy	smetiak - kosz na śmieci
chemikália - chemikalia	smetisko - 1. śmietnik 2. śmietnisko
karcinogénny - rakotwórczy	smetný kôš - kosz na śmieci
klimatické zmeny - zmiany klimatyczne	smog - smog
kontaminovaná pôda - skażona gleba	spaľovňa na komunálny odpad - spalarnia śmieci
kvalita ovzdušia - jakość powietrza	šetrit' vodou - oszczędzać wodę
mikroplast - mikroplastik; mikrodrobiny plastiku	ťažké kovy - metale ciężkie
nebezpečný odpad - niebezpieczne odpady	toxin - toksyna
odpadky - śmieci	triedený odpad - posortowane odpady
odviezt' smeti - wywieźć śmieci	triedit' odpad - segregować śmieci
ochrana prírody - ochrona przyrody	vytriedený odpad - odpad posortowany; odpad sortowany
otepl'ovanie planéty - globalne ocieplenie	vytriedit' odpad - posegregować śmieci
oxid dusičitý - dwutlenek azotu	zastavit' únik ropy - zatamować wyciek ropy
pesticyd - pestycyd	znečistenie - zanieczyszczenie
plastový odpad - odpady z tworzyw sztucznych	znížit' emisie - zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych
popoľček - popiół (lotny)	životné prostredie - środowisko
prachové častice - cząstki pyłu	
prízemný ozón - ozon w warstwie przyziemnej	

14.7 MINERAŁY

achát - agat	nerast - minerał
ametrín - ametryn	obsidián - obsydian
ametyst - ametyst	olivín - oliwin
andaluzit - andaluzyt	onyx - onyks
avanturín - awenturyn	opál - opal
citrín - cytryn	peridot - perydot
čadič - bazalt	polodrahokam - kamień półszlachetny
dolomit - dolomit	pyrit - piryt
drahokam - kamień szlachetny	rubín - rubin
flurit - fluoryt	ruženín - kwarc różowy
chalcedón - chalcedon	sadrovec - gips (<i>kamień</i>)
chryzopras - chryzopraz	sardion - sardonyks
jaspis - jaspis	smaragd - szmaragd
kalcit - kalcyt	štiepatel'nosť - łupliwość
kremeň - kwarc	tigrie oko - tygrysie oko
kremenec - kwarcyt	topás - topaz
kryštál - kryształ	tyrkys - turkus
kryštálová sústava - układ krystalograficzny	vápenec - wapień
lom - przełam (<i>minerału</i>)	volframit - wolframit
mastenec - talk	vryp - rysa
minerál - minerał	zafír - szafir
mineralóg - mineralog	záhneda - kwarc dymny
mineralógia - mineralogia	zirkón - cyrkon
morión - morion	zriedkavý minerál - rzadki minerał
muskovit - muskowit	

15. ŚWIAT WOKÓŁ NAS

15.1 ZMYŚLY

WZROK

farboslepost' - daltonizm
fatamorgána - fatamorgana
nevidomý - niewidomy
odlišovať farby - rozróżniać kolory
oko - oko
oslepnút' - oślepnąć
pobadať - zauważyć, spostrzec
poloslepý - półślepy
pozorovať - obserwować
pozorovateľný - dostrzegalny
prelud - omam, halucynacja
slabozraký - niedowidzący
sledovať - śledzić, obserwować
slepec - niewidomy
slepnút' - ślepnąć
slepota - ślepotą

slepý - ślepy; niewidomy
slepý od narodenia - ślepy od urodzenia
sokolí zrak - sokoli wzrok
strácať zrak - tracić wzrok
škuľavost' - zez; zezowanie
škuľavý - zezowaty
škúlenie - zez; zezowanie
škúliť - zezować
uvidieť - zobaczyć
vidieť - widzieć
vodiť slepca - prowadzić niewidomego
zbedať - zauważyć; spostrzec
zrak - wzrok
zrakový klam - złudzenie optyczne
zrakový orgán - narząd wzroku
zrakový popud - bodziec wzrokowy

SŁUCH

dočuť - dosłyszeć
hlas - głos
hluchý - głuchy
krik - krzyk
načúvacie zariadenie - aparat słuchowy
načúvať - nasłuchiwać; przysłuchiwać się;
 nadstawić uszu
nahluchlý - niedosłyszący
nedopočuť - niedosłyszeć
ohluchnúť - ogłuchnąć
ohlušeny - ogłuszony
ohlušit' - ogłuszyć

počujem spev - słyszę śpiew
počuť - słyszeć, usłyszeć
počuteľný - słyszalny
popočúvať - 1. posłuchać 2. nasłuchiwać się
prehľušiť - zagłuszyć
sluch - słuch
sluchový popud - bodziec słuchowy
ucho - ucho
začuť - usłyszeć
zbystrit' sluch - wytężyć słuch
zvuk - dźwięk

WĘCH

čuch - węch
čuchať - wąchać
kvety voňajú - kwiaty pachną
neznesiteľný smrad - smród nie do zniesienia
nos - nos
ňuchať - wąchać
očuchávať - obwąchiwać
oňuchávať - obwąchiwać
páchnuť - śmierdzieć
páchnuť po rybách - śmierdzieć rybami
páchnuť potom - śmierdzieć potem
plesnina - stęchlizna
potuchlina - stęchlizna
rozvoňať sa - zapachnieć
smrad - smród; odór
smradit' - smrodzić

smradľavý - śmierdzący
smradúch - śmierdziel
smrdieť - śmierdzieć
smrdieť od fajčenia - śmierdzieć papierosami
šeredne páchnuť - okropnie śmierdzieć
voňať - pachnieć; wonieć
voňať po jahodách - pachnieć truskawkami
vôňa - zapach; woń
zacítiť smrad - poczuć smród
zápach - smród; odór
zapáchať - śmierdzieć
zasmradit' - zasmrodzić
zasmrádzať - smrodzić
zasmrdieť - zaśmierdzieć
zavoňať - zapachnieć

SMAK

hnusný - ohydny
horkastý - gorzkawy
horkost' - gorycz; gorzkość
horký - gorzki
chut' - smak
chutiť - smakować
chutný - smaczny
chuťové poháriky - kubki smakowe
chuťový - smakowy
kyslý - kwaśny
nedobry - niedobry
nechutnosť' - niesmaczny
nechutný - niesmaczny

odporný - ohydny
pachuť - posmak
pachuť vína po korku - posmak korka w winie
sladkastý - słodkawy
sladkokyslý - słodko-kwaśny
sladký - słodki
sladučky - słodziutki
slanost' - słoność
slaný - słony
slaný - słony
trpkastý - cierpkawy
trpký - cierpki

DOTYK

dotknúť sa - dotknąć
dotknutie - dotknięcie
dotyk - dotyk
drapľaviet' - chropowacieć
drapľavý - szorstki; chropowaty
drsný - szorstki
hebký - jedwabisty; miękki
hladký - gładki
hmat - dotyk
hmatat' - macać

hmatateľný - namacalny
hmatnúť - dotknąć; namacać
hmatový zmysel - zmysł dotyku
jemný na hmat - delikatny w dotyku
mazľavý - mazisty
ohmatávať - obmacywać
poslepiačky - po omacku
príjemný na dotyk - przyjemny w dotyku
vyhmatat' - wymacać
vyhmatávať - wymacywać

15.2 CZAS**CZAS - POJĘCIA OGÓLNE**

atómové hodiny - zegar atomowy
blízka budúcnosť' - bliska przyszłość
budúcoročný - przyszłoroczny
čas letí - czas leci
čas plynie - czas płynie
časový úsek - odcinek czasu
čoskoro - wkrótce; niedługo
d'aleká budúcnosť' - daleka przyszłość
desaťrocie - dekada
epocha - epoka
epochálny - epokowy
éra - era
hudba budúcnosti - melodia przyszłości
inokedy - kiedy indziej
kalendárny rok - rok kalendarzowy
letný čas - czas letni
márniť čas - marnować czas
mediobdobie - okres przejściowy
mesačný - miesięczny
mesiac - miesiąc
mrhanie časom - marnowanie czasu
mrhať čas - trwonić czas
na prelome storočí - na przełomie wieków
nadišiel čas - nadszedł czas
najneskôr - najpóźniej
nájsť si čas - znaleźć czas
novodobý - współczesny

obdobie - okres
odbila ôsma - wybiła ósma
odrávať čas - odliczać czas
oneskorit' - opóźnić
po dlhých rokoch - po wielu latach
podchvíľou - 1. czasami 2. od czasu do czasu
podjeseň - wczesna jesień
pol druha hodiny - półtorej godziny
polhodina - półgodzina
polrok - półrocze
polstoročie - półwiecze
po zajtra - pojutrze
pozajtrajší - pojutrzejszy
pozajtrajšok - pojutrze
pozde - późno
presný čas - dokładny czas
prítomnosť' - terażniejszość
raz do týždňa - raz na tydzień
strácať čas - tracić czas
stredoeurópsky čas - czas środkowoeuropejski
striedanie času - zmiana czasu
súčasnosť' - współczesność
štvrt'hodina; štvrt'hodinka - kwadrans
štvrt'rok - kwartał
štvrt'storočie - ćwierćwiecze
terajšok - terażniejszość
tisícročie - tysiąclecie

CZAS - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY**týždeň** - tydzień**v tom čase** - w tym czasie**voľný čas** - czas wolny**vtedajší** - ówczesny**vtedy** - wtedy; wówczas**výročie** - rocznica**vzdialená budúcnosť** - daleka przyszłość**z času na čas** - od czasu do czasu**zlé časy** - złe czasy**DZIEN****deň** - dzień**dnešný** - dzisiejszy**dnešný deň** - dzień dzisiejszy**dnešok** - dzień dzisiejszy**doniesť** - przynieść; dostarczyć**doobedie** - przedpołudnie**dopoludňajší** - przedpołudniowy**dopoludnie** - przedpołudnie**pracovný deň** - dzień roboczy**predpoludnie** - przedpołudnie**predvečerom** - pod wieczór**v popoludňajších hodinách** - w godzinach

popołudniowych

za bieleho dňa - w biały dzień**PRZESZŁOŚĆ****minulosť** - przeszłość**nedávno** - niedawno**odpradávná** - od niepamiętnych czasów**poľdeň** - pół dnia**popoludňajší** - popołudniowy**popoludní** - po południu**popoludnie** - popołudnie**pravek** - prehistoria**pred vyše dvoma rokmi** - ponad dwa lata temu**predlanský** - sprzed dwóch lat**prednedávnom** - niedawno**predvčerom** - przedwczoraj**predvlani** - dwa lata temu**raz dávno** - dawno temu**roky prebehli** - lata przeleciały**šerosvit dejín** - mroczna przeszłość**šerý dávnovek** - zamierzchła przeszłość**uplynulé obdobie** - miniony okres**v poslednej dobe** - w ostatnim czasie**za dávných čias** - w dawnych czasach**15.3 PRZESTRZEŃ****PRZESTRZEŃ****miesto** - miejsce**nekonečný** - bezkresny**pozdĺž** - wzdłuż**priestor** - przestrzeń**priestranný** - przestronny**proti** - naprzeciw; naprzeciwko**protiľahlý** - przeciwległy**rozľahlosť** - rozległość; przestronność**rozľahlý** - rozległy; przestronny**rozloha** - powierzchnia; obszar**rozmernosť** - obszerność; przestronność**rozprestierať sa** - rozpościerać się**stranou** - na uboczu, z boku**širava** - rozległa przestrzeń**šire more** - szerokie morze**široko-d'aleko** - gdzie okiem nie sięgnąć**široký** - szeroki**široširy** - szeroki; rozległy**uprostred** - pośrodku; na środku; w środku**uprostred ničoho** - pośrodku niczego**úzky** - wąski**vôkol** - wokół**všelikde** - w różnych miejscach

ODLEGŁOŚĆ

blízkosť - bliskość
blízky - bliski
blízučko; blízunko - bliźniętko
d'aleký - daleki
dial'ava - dal
dial'ka - dal
kus cesty - szmat drogi
kúsoček - kawałeczek
kúsok - kawałek
na dohodenie kameňom - o rzut kamieniem
nablízku - w pobliżu

KIERUNEK

dakam - dokądś; gdzieś
hned' povedľa - tuż obok
hore - na górze
juh - południe
južný - południowy
kamsi - dokądś; gdzieś
kúsok poniže - kawałek niżej
na ľavej strane - po lewej stronie
na oboch stranách - po obu stronach
na pravej strane - po prawej stronie
nadol - w dół
naľavo - w lewo
napravo - w prawo
niekade - dokądś; gdzieś
niekam - dokądś
nižšie - niżej
oddola - z dołu
odhora - od góry
poniže - niżej, poniżej
popod - pod

neďaleko - niedaleko
obďaleč - niedaleko; blisko; opodal
odd'aloť (sa) - oddalać (się)
oddialit' (sa) - oddalić (się)
pekný kus cesty - ładny kawałek drogi
pol tret'a metra - dwa i pół metra
priveľmi daleko - za daleko
strácať sa v dial'ave - znikać w oddali
vzdialenosť - odległość
vzdialený - odległy; oddalony
vzdialit' sa - oddalić się

povyše - powyżej
protismer - przeciwny kierunek
rovno - prosto
sever - północ
severne - na północ
smer - kierunek
svetová strana - strona świata
tesne vedľa - tuż obok
vľavo - w lewo
vpravo - w prawo
všelikde - w różnych miejscach
východ - wschód
východne - na wschód
východný - wschodni
vyše - wyżej
vyššie - wyżej
západ - zachód
západný - zachodni
zo všetkých strán - ze wszystkich stron

15.4 DŹWIĘK

buchnúť - trzasnąć, wałnąć
buchot - stuk, huk
buchotať - trzaskać, walić
bzukot motora - warkot silnika
cupot dažďa - bębnienie deszczu
cupot krokov - tupot kroków
cveng pohárov - brzęk kieliszków
cvengnúť - brzęknąć
cvrkat' - 1. ćwierkać 2. cykać
dozniet' - ucichnąć
doznievat' - cichnąć
drkot voza - turkot wozu
drkot zubov - szcęknięcie zębów
drkot žien - trąkotanie kobiet
duniet' - dudnić; grzmieć
fičat' - świszcząć
hrčat' - turkotać, dudnić, furczeć
hvízdat' - gwizdać
klepotat' - klekotać
mlyn klepoce - młyn klekocze/klekoce
pípat' - piskać

pípnut' - pisać
pískat' - gwizdać
piskot - gwizd
piskotať - piszczeć
plesk - plask
pleskot - trzaśnięcie, trzask
prask - trzask
praskot - trzask
pukot - trzask
rachot - huk; łoskot; grzmot
rachotit' - huczeć; łoskotać; grzmieć
rapčat' - warczeć; terkotać; trąkotać
rapkat' - grzechotać; terkotać; klekotać
revat' - ryczeć; wyc
rinčat' zbraňami - szcęknać bronią
rozhučat' sa - rozhuczeć się
sipiet' - syczeć
sipot - syk; syczenie
sirény zahúkali - syreny zawyły
sklo rinčí - szkło brzęczy
skučat' - skomleć; wyc

DŹWIĘK - DOKOŃCZENIE Z POPRZEDNIEJ STRONY

sprašťat' - zatrzeszczeć; zaskrzypieć
svist; svišť' - świst
svišťavý; svišťivý - świszczący; gwizdzący
šelest - szelest
šelestit' - szeleścić
šepot - szept
šepot hôr - szum gór
ševelit' - szeleścić
škrabot - skrzypienie
škrekotat' - skrzeczeć
škipot - zgrzyt; zgrzytanie; skrzyp; skrzypienie
šramot - chrobot; szelest; szmer
štrngot - brzęk
šuchot - szelest; szmer

švitorit' - szczebiotać
tidlikat' - ćwierkać; szczebiotać
tichost' - cisza
tichý - cichy
tikot - tykanie
tlkot bubnov - bicie/walenie bębnów
ventilátor bzučí - wentylator szumi
vlak píska - pociąg gwizdze
vrzgot - skrzy; zgrzyt; skrzypnięcie
zapraskat' - zatrzeszczeć
zniet' - brzmieć
zrevat' - zaryczeć
zvuk - dźwięk
zvukový - dźwiękowy

15.5 RUCH**RUCH**

beh - bieg
behat' - biegać; bieć
doniest' - przynieść; dostarczyć
dvíhat' - podnosić; unosić
fúkat' - dmuchać
gúľat' - turlać
hnút' (sa) - ruszyć (się); poruszyć (się)
hodit' - rzucić
hojdat' (sa) - kołysać (się); huścić (się)
hopkat' - podskakiwać
hýbat' (sa) - ruszać (się); poruszać (się)
chodit' - chodzić
chopit' - chwycić; złapać
chytit' - chwycić
íst' - iść
íst' autom - jechać samochodem
íst' lietadlom - lecieć samolotem
íst' loďou - płynąć statkiem
íst' vlakom - jechać pociągiem
jazdit' - jeździć
knísat' sa - chwiać się; kołysać się
kotúľat' - turlać
krok - krok
krôčik - kroczek
niest' - nieść
podist' - podejść
podvihnúť - podnieść; unieść
pohnúť - ruszyć; poruszyć

pohyb - ruch
pohybovat' (sa) - ruszać (się)
pochoďovat' - maszerować
pokrútit' sa do kľbka - zwinąć się w kłębek
poskočit' - podskoczyć
poskok - podskok
postát' - przystanąć
potlačit' - popchnąć; posunąć
príst' - przyjść
pristúpit' - podejść
roztočit' - wprawić w ruch obrotowy
skákat' - skakać
skok - skok
ťahat' - ciągnąć
ťarbavé pohyby - niemrawe ruchy
trepot krídel - trzepot skrzydeł
trhat' - szarpać; zrywać; wyrwać
tríast' (sa) - trząść (się)
triet' - trzeć
ulapit' - chwycić; złapać
utriet' - wytrzeć; zetrzeć
viazat' - wiązać
vliect' - wlec
vstrčit' - wsadzić
vykláňat' sa - wychylać się
vyskočit' - wyskoczyć
zatackat' sa - zatoczyć się
zaťahat' - szarpać; pociągnąć

PRĘDKOŚĆ

bežať skokom - biec w podskokach
bleskove - błyskawicznie
bleskurýchly - błyskawiczny
bystrá chôdza - szybki chód
dynamický - dynamiczny
expresný - ekspresowy
chvat - pośpiech
chvatne - prędko; szybko; pospiesznie
chvatom - prędko; szybko; pospiesznie
chytro - szybko
náhliť sa - śpieszyć się
náhly - nagły
napochytre - naprędce
narýchlo - naprędce
nasadiť tempo - narzucić tempo
ozlomrk - na złamanie karku
pomalé auto - wolny samochód
pomaličky - pomalutku
pomalilinky - pomaluteńku
pomalosť - powolność

pomaly - powoli; pomału
pomalý - wolny; powolny
ponáhľat' sa - śpieszyć się
pozvoľna - pomału; powoli
pridať do kroku - przyspieszyć kroku
raz-dva - raz-dwa
rútiaci sa vlak - pędzący pociąg
rýchlosť - szybkość; prędkość
rýchly - szybki
slimačím tempom - żółwim tempem
spomalit' - zwolnić
tempo - tempo
úchytkom - naprędce; w pośpiechu
uponáhľaný - prędko
urýchliť - przyspieszyć
závratným tempom - w zawrotnym tempie
zrychliť - przyspieszyć
zvoľna - pomału; powoli
zvoľnit' - zwolnić

15.6 ILOŚĆ

bárskoľko - w bród; bez liku
bez počtu - bez liku
decimovat' - dziesiątkować; dziesiętkować
dost' - dość
dve tretiny - dwie trzecie
habadej - w bród; bez liku
koľko - ile
kúsoček - kawałeczek
leví podiel - lwia część
máličičko - maluteńko
máličko - malutko
málo - mało
mnoho - dużo; wiele
množstvo - liczba; ilość
nadmiera - nadmiar
nanajvýš - najwyżej; co najwyżej
nemnoho - niewiele
niekoľko - kilka
niekoľkokrát - kilka razy
pár - parę; kilka
párkrát - kilka razy

pätina - jedna piąta
pät'násobok - pięciokrotność
počet - liczba; ilość
pol - pół
pol druha - półtovej
pol tret'a - dwa i pół
polovica - połowa
polovička - połówka
priveľa - za dużo; zbyt dużo
šestina - jedna szóstka
štvrt' - jedna czwarta; ćwierć
toľko - tyle
tretina - jedna trzecia
trocha - trochę; **troška** - troszkę
trojnásobok - trzykrotność
trošičku - troszeczkę
tucet - tuzin
v plnom počte - w pełnej liczbie; w pełnym składzie
veľa - dużo
zdvojnásobiť - podwoić

15.7 KSZTAŁT

- čľapatý** - spłaszczony
člnkovitý - łódkowaty
čnieť - sterczeć; wystawać
dlhý - długi
dĺžka - długość
franforec - strzęp
gul'ôčka - kuleczka
hrúbka - grubość
hrubý - gruby
krátky - krótki
krivý - krzywy
narovnať - wyprostować
objemný - obszerny
oblúk - łuk
okruhlost' - okrągłość; wypukłość
okruhly - okrągły
plocha - płaszczyzna
plochý - płaski
podhnúť - podwinać, podgiąć
podhýnať - podwijać, podginać
podlhovastý - podłużny
podrmať - pociągnąć
podrvit' - pokruszyć
pohúžvat' - pognieść (się), zgnieść (się), pomiać (się)
pokrivenina - skrzywienie
poprehýbaný - powyginany
poskrúcať - poskręcać, pozwijać
pozdĺžne - podłużnie
pozdĺžny - podłużny
preliačina - zagłębienie, wgłębienie
preliačiť - wginać, wgnieść
preliačovat' - wginać, wgniatać
rovnobežnosť - równoległość
rovný ako šnúra - prosty jak drut
rozpraskať sa - popękać
rozštvrtiť - poćwiartować
scvrkávat' sa - marszczyć się
scvrknúť sa - zmarszczyć się
skrčiť - zmiąć; pomiać
skrivit' - skrzywić; wykrzywić
skrkvat' - zmiętosić; pogiać
skrútený - pokręcony
skrútiť sa do kĺbka - zwinąć się w kłębek
sploštený - spłaszczony
sploštiť (sa) - spłaszczyć (się)
stenčiť sa - stać się cieńszym
stľapčiť (sa) - spłaszczyć (się)
súdkovitý - beczułkowaty, baryłkowaty
široký - szeroki
štvorček - kwadracik
štvorec - kwadrat
tenknúť - stawać się cieńszym
tenký - cienki
tľapkavý - płaski; spłaszczony
točitý - kręty
trhlina - szczelina; pęknięcie
trieštiť - rozbijać; rozkruszać
urovnať - wygładzić; wyrównać
úzky - wąski
výduť - wybrzuszenie; uwypuklenie
vyduť - wydać się
vydutina - wydęcie; wypukłość
vyhladiť - wygładzić
vyhĺbenina - zagłębienie
vyhnať - wygonić; wypędzić
vyhnúť - wygiąć
vyhnúť - wygiąć
vykrivit' sa - wykrzywić się
vysoký - wysoki
výška - wysokość
vytřcať - wystawać; sterczeć
zahladiť - wygładzić
zahládzať - wygładzać
zahýbat' - zaginać; zakrzywiać
zaoblenosť - zaokrąglenie
zaoblený - zaokrąglony
zhúžvat' - zmiąć; pomiać

15.8 KOLOR

belasý - niebieskawy	počerný - czerniawy; śniady
běžový - beżowy	podfarbit' (sa) - podbarwić się
běžový - beżowy	popolaviet' - szarzeć
bieloba - biel	popolavost' - popielatość
bielučký - bielutki	popolavý - popielaty; szary
bielulinký - bielusieńki	purpur - purpura
biely - biały	purpurový - purpurowy
bledý - blady	ružoviet' - różowieć
bordový - bordowy	ružovkastý - różowawy
černastý - czerniawy	ružový - różowy
červenastý - czerwony	sčernetý - szerniał
červený - czerwony	sépia - sepia
čiernušký - czarnusieńki	sépiový - sepiowy
čierny - czarny	sfarbit' sa - zabarwić się
farba - barwa; kolor	sfarbovat' sa - zabarwiać się
farby splývajú - kolory się zlewają	sivobiely - sinobiały
farebný - kolorowy	sivý - szary
fialový - fioletowy	strieborný nádych - srebrny odcień
hnedý - brązowy; brunatny	striebřitý - srebrzysty
modrý - niebieski	svetlofialový - jasnofioletowy
nach - purpura	svetlohnedý - płowy
nachový - purpurowy	šarlátový - szkarłatny
namodravý - niebieskawy	šedý - szary
odtieň - odcień	špinavobiely - sinobiały
okrový - ochrowy; koloru ochry	vínovočervený - bordowy
oranžový - pomarańczowy	vyfarbit' - pokolorować
perleťový - perłowy	zeleň - zieleń
pestrofarebný - różnokolorowy; pstry; pstrokaty	zelenat' sa - zielenić się
plavý - płowy	zhnednúť - zbrązowieć
pobeliet' - pobieleć	

15.9 ŚWIATŁO

blysnúť - błysnąć	stmievať sa - ściemniać się
blysnúť sa - zabłyszczeć	svetlo - światło
blyšťavý - błyszczący; lśniący	svietit' - świecić
lesk - blask	šerit' sa - zmierzchać się
mihot - migot	šerosvit - półmrok
odlesk - odbłask; połysk	škamravé svetlo - migotliwe światło
odraz svetla - odbicie światła	štráf svetla - smuga światła
pablesk - (poet.) błysk	temnota - ciemność
plamenná žiara - płomienny blask	temný - ciemny
pološero - półmrok	tienistý - zacieniony
potemniť - pociemnieć	tmaviet' - ciemnieć
potme - po ciemku	tmavý - ciemny
prísvit - poświata	tôňava - zacienione miejsce
prítmie - półmrok	trbleť - migot; blask; błysk
sklovitý lesk - szklisty połysk	trblietat' sa - lśnić się; skrzyć się; migotać
skviet' sa - lśnić; błyszczeć; skrzyć się	trblietavý - błyszczący
stmieť sa - ściemnić się	zotmievať sa - ściemniać się

15.10 POJĘCIA ABSTRAKCYJNE

ZAGADKA

hádat' - zgadywać	rébus - rebus
hlavolam - łamigłówka	riešenie - rozwiązanie
kód - kod	rozlúštit' - rozwiązać (<i>zagadkę; krzyżówkę</i>)
krížovka - krzyżówka	šifra - szyfr
krížovkár - szaradzista	šifrovaný - zaszyfrowany
lúštit' krížovku - rozwiązywać krzyżówkę	vylúštit' - rozwiązać (<i>zagadkę; krzyżówkę</i>)
nerozlúštitel'ný - nie do rozwiązania	záhada - zagadka
prelomit' šifru - złamać szyfr	záhadný - zagadkowy

TAJEMNICA

odhaliť tajomstvo - odkryć tajemnicę	tajuplný - tajemniczy
prezradiť tajomstvo - zdradzić tajemnicę	udržať v tajnosti - utrzymać w tajemnicy
strážit' tajomstvo - strzec tajemnicy	utajený - tajny
štátne tajomstvo - tajemnica państwowa	utajit' - 1. utaić 2. zataić
taj - tajnik	verejné tajomstvo - tajemnica poliszyneła
tajomný - tajemniczy	vojenské tajomstvo - tajemnica wojskowa
tajomný - tajemniczy; zagadkowy	zahalený tajomstvom - okryty tajemnicą
tajomstvo - tajemnica	zatajit' - zataić

ESTETYKA

estetika - estetyka	skrásniť - wypięknąć
hyzdiť - szpecić	skrášlit' - upiększyć
nádhera - piękno; wspaniałość	škaredost' - brzydota
nádherný - przepiękny; wspaniały	škaredý - brzydki
nepeknost' - brzydota	špatiť - szpecić
nepekný - nieładny	špatný - szpetny; szkaradny
odporný - wstrętny; brzydki	telesná krása - piękno fizyczne
ohyzdny - szpetny	úchvatný - urzekający; fascynujący
opekniť - wyładnieć	vzhľadný - ładny
pastva pre oči - uczta dla oczu	zhnusenie - obrzydzenie; odraza
peknota - (poet.) piękno	zohavit' - oszpecić
pľuhavstvo - paskudztwo	zohavovať - szpecić
pôvab - czar; urok	zohyzdiť - oszpecić
prirodzená krása - naturalne piękno	zohyzdovať - szpecić
prít'azlivosť - atrakcyjność	zošpatniť - zbrzydnąć

OPINIA

dávať zmysel - mieć sens	po imieniu
chodiť okolo horúcej kaše - owijać w bawełnę	popretie - zaprzeczenie; negacja
interpretácia - interpretacja	potvrďovať - potwierdzać
ísť proti prudu - iść pod prąd	prejavit' názor - wyrazić pogląd; wyrazić opinię
jednomysel'nost' - jednomyślność	presvedčiť - przekonać
jednomysel'ný - jednomyślny	súhlas - zgoda
kontroverzia - kontrowersja	súhlasit' - zgadzać się
kontroverzný - kontrowersyjny	vážne výhrady - poważne zastrzeżenia
názor - pogląd; opinia	výhrada - zastrzeżenie
nepopierateľný - niezaprzeczalny	vyvracať - 1. obalać 2. zaprzeczać
oblúbený argument - popularny argument; częsty argument	zle si vysvetlit' - źle zinterpretować
pádny argument - przekonujący argument	zobrat' do úvahy - wziąć pod uwagę
pomenovať veci správnym menom - nazwać rzeczy	zovšeobecnenie - uogólnienie; generalizacja
	zovšeobecniť - uogólnić

PRAWDA

bojovať za pravdu - walczyć o prawdę
fakt - fakt
hodnovernosť - wiarygodność
hodnoverný - wiarygodny
opravdivý - prawdziwy
ozajstný - prawdziwy
polopravda - półprawda
povedať pravdu - mówić prawdę; powiedzieć prawdę
pravda pravdivá - najprawdziwsza prawda
pravda pravduca - najprawdziwsza prawda
pravdivý - prawdziwy

KŁAMSTWO

básniť - zmyślać; fantazjować
blúznivý - niedorzeczny
bohapustá lož - nikczemne kłamstwo
cigániť - kłamać, cyganić
faloš - fałsz
falošné meno - fałszywe imię/nazwisko
falošné peniaze - fałszywe pieniądze
falošný - fałszywy
fantazírovať - fantazjować
klamať - kłamać
klamstvo - kłamstwo
lož - kłamstwo

POCHWAŁA

glorifikovať - gloryfikować
chvála - pochwała
chváliť - chwalić
chváliť do neba - wychwalać pod niebiosa
kompliment - komplement
lichotiť - pochlebiać
lichôtka - pochlebstwo; komplement

KRYTYKA

hodnotiť - oceniać
konštruktívna kritika - konstruktywna krytyka
kritik - krytyk
kritika - krytyka
kritizovať - krytykować
napomenutie - upomnienie
odsudzovať - potępiać

pravdovravný - prawdomówny
pravdupovediac - prawdę powiedziawszy
pravdimilovnosť - umiłowanie prawdy
pravosť - prawdziwość; autentyczność
pravý - prawdziwy, autentyczny
rozlíšiť pravdu od klamstiev - odróżnić prawdę od kłamstw
skutočný - rzeczywisty
skutočný stav - stan faktyczny
svätá pravda - święta prawda
trpká pravda - gorzka prawda

luhať - łągać
podvádzať - oszukiwać
podviest' - oszukać
prezrieť klamára - przejrzeć kłamcę
skreslená informácia - przekręcona informacja
skreslenosť - nieprawdziwość; fałsz
skreslený - wypaczony; nieprawdziwy
skresliť skutočnosť - wypaczyć rzeczywistość
vymyslená historka - wymyślona historyjka
vytrhnúť z kontextu - wyrwać z kontekstu
zaklamať - skłamać

oceňovať - doceniać
ospevovať - opiewać
pochvala - pochwała
pochváliť - pochwalić
pochvalný - pochwalny
vychvaľovať - wychwalać
vyсловovať uznanie - wyrażać uznanie

oprávnená kritika - uzasadniona krytyka
pokarhanie - reprimenda; nagana
poukázat' na chyby - wskazać na błędy
sebakritika - samokrytyka
vyčítať - zarzucać; wypominać
výčitka - zarzut
zavrňovať - odrzucać

16. NAZWY GEOGRAFICZNE**16.1 PAŃSTWA****EUROPA - PAŃSTWA**

Albánsko - Albania	Maďarsko - Węgry
Andorra - Andora	Malta - Malta
Belgicko - Belgia	Moldavsko - Mołdawia
Bielorusko - Białoruś	Monako - Monako
Bosna a Hercegovina - Bośnia i Hercegowina	Nemecko - Niemcy
Cyprus - Cypr	Nórsko - Norwegia
Česko - Czechy	Poľsko - Polska
Čierna Hora - Czarnogóra	Portugalsko - Portugalia
Dánsko - Dania	Rakúsko - Austria
Estónsko - Estonia	Rumunsko - Rumunia
Fínsko - Finlandia	Rusko - Rosja
Francúzsko - Francja	Slovensko - Słowacja
Grécko - Grecja	Slovinsko - Słowenia
Holandsko - Holandia	Spojené kráľovstvo - Wielka Brytania
Chorvátsko - Chorwacja	Srbsko - Serbia
Írsko - Irlandia	Španielsko - Hiszpania
Island - Islandia	Švajčiarsko - Szwajcaria
Lichtenštajnsko - Liechtenstein	Švédsko - Szwecja
Litva - Litwa	Taliansko - Włochy
Lotyšsko - Łotwa	Turecko - Turcja
Luxembursko - Luksemburg	Ukrajina - Ukraina
Macedónsko - Macedonia	

AZJA - PAŃSTWA

Afganistan - Afganistan	Laos - Laos
Arménsko - Armenia	Libanon - Liban
Azerbajdżan - Azerbejdżan	Malajzia - Malesja
Bahrajn - Bahrajn	Maldivy - Malediwy
Bangladéš - Bangladesz	Mjanmarsko - Birma
Bhután - Bhutan	Mongolsko - Mongolia
Brunej - Brunei	Nepál - Nepal
Čína - Chiny	Omán - Oman
Filipíny - Filipiny	Pakistan - Pakistan
Gruzínsko - Gruzja	Saudská Arábia - Arabia Saudyjska
India - Indie	Severná Kórea - Korea Północna
Indonézia - Indonezja	Singapur - Singapur
Irak - Irak	Spojené arabské emiráty - Zjednoczone Emiraty Arabskie
Irán - Iran	Srí Lanka - Sri Lanka
Izrael - Izrael	Sýria - Syria
Japonsko - Japonia	Tadžikistan - Tadżykistan
Jemen - Jemen	Taiwan - Tajwan
Jordánsko - Jordania	Thajsko - Tajlandia
Južná Kórea - Korea Południowa	Turkménsko - Turkmenistan
Kambodża - Kambodża	Uzbekistan - Uzbekistan
Katar - Katar	Vietnam - Wietnam
Kazachstan - Kazachstan	Východný Timor - Timor Wschodni
Kirgizsko - Kirgistan	
Kuwajt - Kuwejt	

AFRYKA - PAŃSTWA

Alżírsko - Algieria
Angola - Angola
Benin - Benin
Botswana - Botswana
Burkina - Burkina Faso
Burundi - Burundi
Čad - Czad
Dżibutsko - Dżibuti
Egypt - Egipt
Eritrea - Erytrea
Etiópia - Etiopia
Gabon - Gabon
Gambia - Gambia
Ghana - Ghana
Guinea - Gwinea
Guinea-Bissau - Gwinea Bissau
Južná Afrika - Republika Południowej Afryki
Južný Sudán - Sudan Południowy
Kamerun - Kamerun
Kapverdy - Wyspy Zielonego Przylądka
Keňa - Kenia
Komory - Komory
Kongo - Kongo
Konžská demokratická republika - Demokratyczna Republika Konga
Lesotho - Lesotho
Libéria - Liberia
Libya - Libia
Madagaskar - Madagaskar
Malawi - Malawi
Mali - Mali
Maroko - Maroko
Maurícus - Mauritius
Mauritánia - Mauretania
Mozambik - Mozambik
Namibia - Namibia
Niger - Niger
Nigéria - Nigeria
Pobrežie Slonoviny - Wybrzeże Kości Słoniowej
Rovníková Guinea - Gwinea Równikowa
Rwanda - Ruanda
Senegal - Senegal
Seychely - Seszele
Sierra Leone - Sierra Leone
Somálsko - Somalia
Stredoafrická republika - Republika Środkowej Afryki
Sudán - Sudan
Svazijsko - Swaziland; Suazi
Tanzánia - Tanzania
Togo - Togo
Tunisko - Tunezja
Uganda - Uganda
Zambia - Zambia
Západná Sahara - Sahara Zachodnia
Zimbabwe - Zimbabwe

AMERYKA PÓLNOCNIA I ŚRODKOWA - PAŃSTWA

Antigua a Barbuda - Antigua i Barbuda
Bahamy - Bahamy
Barbados - Barbados
Belize - Belize
Dominika - Dominika
Dominikánska republika - Dominikana
Grenada - Grenada
Guatemala - Gwatemala
Haiti - Haiti
Honduras - Honduras
Jamajka - Jamajka
Kanada - Kanada
Kostarika - Kostaryka
Kuba - Kuba
Mexiko - Meksyk
Nikaragua - Nikaragua
Panama - Panama
Salvador - Salwador
Spojené štáty - Stany Zjednoczone Ameryki
Svätá Lucia - Saint Lucia
Trinidad a Tobago - Trynidad i Tobago

AMERYKA POŁUDNIOWA - PAŃSTWA

Argentína - Argentyna
Bolívia - Boliwia
Brazília - Brazylia
Čile - Chile
Ekvádor - Ekwador
Guyana - Gujana
Kolumbia - Kolumbia
Paraguaj - Paragwaj
Peru - Peru
Surinam - Surinam
Uruguaj - Urugwaj
Venezuela - Wenezuela

OCEANIA - PAŃSTWA

Austrália - Australia
Fidži - Fidži
Nauru - Nauru
Nový Zéland - Nowa Zelandia
Palau - Palau

Papua-Nová Guinea - Papua-Nowa Gwinea
Šalamúnove ostrovy - Wyspy Salomona
Tonga - Tonga
Tuvalu - Tuvalu
Vanuatu - Wanuatu

16.2 TERYTORIA ZALEŻNE I REGIONY

Abcházsko - Abchazja
Americká Samoa - Samoa Amerykańskie
Anguilla - Anguilla
Aruba - Aruba
Azory - Azory
Ceuta - Ceuta
Cookove ostrovy - Wyspy Cooka
Čuraçao - Curaçao
Čečensko - Czeczenia
Faerské ostrovy - Wyspy Owcze
Falklandské ostrovy - Falklandy
Francúzska Guyana - Gujana Francuska
Francúzska Polynézia - Polinezja Francuska
Golanské výšiny - Wzgórza Golan
Guadeloupe - Gwadelupa
Guam - Guam
Guernsey - Guernsey
Jersey - Jersey
Južné Osetsko - Osetia Południowa

Kajmanie ostrovy - Kajmany
Kanárske ostrovy - Wyspy Kanaryjskie
Kašmír - Kaszmir
Kiribati - Kiribati
Kurilské ostrovy - Kuryle
Man - Wyspa Man
Martinik - Martynika
Mayotte - Majotta
Melilla - Melilla
Montserrat - Montserrat
Niue - Niue
Panenské ostrovy - Wyspy Dziewicze
Pitcairnove ostrovy - Pitcairn
Podnestersko - Naddniestrze
Portoriko - Portoryko
Réunion - Reunion
Svätá Helena - Wyspa Świętej Heleny
Turks a Caicos - Turks i Caicos
Veľkonočný ostrov - Wyspa Wielkanocna

REGIONY

Akwitánsko - Akwitania
Alsasko - Alzacja
Andalúzia - Andaluzja
Aragónsko - Aragonia
Astúria - Asturia
Baleáry - Baleary
Baskicko - Kraj Basków
Bavorsko - Bawaria
Brandenbursko - Brandenburgia
Bretónsko - Bretonia
Burgundsko - Burgundia
Dalmácia - Dalmacja
Dolné Rakúsko - Dolna Austria
Flámsko - Flamandia
Galícia - Galicja
Gaskonsko - Gaskonia
Hesensko - Hesja
Horné Rakúsko - Górna Austria

Katalánsko - Katalonia
Korutánsko - Karyntia
Liptov - Liptów
Lombardsko - Lombardia
Lotrinsko - Lotaryngia
Malopoľsko - Małopolska
Morava - Morawy
Orava - Orawa
Považie - Dolina Wagu
Sasko - Saksonia
Sibír - Syberia
Sliezsko - Śląsk
Spiš - Spisz
Šariš - Szarysz
Štajersko - Styria
Tirolsko - Tyrol
Toskánsko - Toskania

16.3 MIASTA

Abidjan - Abidżan	Lublana - Lublana
Antverpy - Antwerpia	Lučenec - Łuczeniec
Banská Bystrica - Bańska Bystrzyca	Luxemburg - Luksemburg
Banská Štiavnica - Bańska Szczawnica	L'vov - Lwów
Bardejov - Bardejów	Madrit - Madryt
Bazilej - Bazylea	Mexiko - Meksyk
Belehrad - Belgrad	Miláno - Mediolan
Benátky - Wenecja	Miškovec - Miskolc
Berlín - Berlin	Mníchov - Monachium
Brašov - Braşzów	Nižnij Novgorod - Niżny Nowogród
Bratislava - Bratysława	Norimberg - Norymberga
Brémy - Brema	Olomouc - Ołomuniec
Bruggy - Brugia	Ostende - Ostenda
Brusel - Bruksela	Ostrihom - Ostrzygom
Budapešť - Budapeszt	Osvienčim - Oświęcim
Bukurešť - Bukareszt	Padova - Padwa
Cádiz - Kadyks	Paríž - Paryż
Craiova - Krajowa	Peking - Pekin
Čadca - Czadca	Petrohrad - Sankt Petersburg
Čelabinsk - Czelabińsk	Piešťany - Pieszczany
Čenstochová - Częstochowa	Považská Bystrica - Powaska Bystrzyca
Čierna nad Tisou - Czarna nad Cisą	Poznaň - Poznań
Debrecín - Debreczyn	Praha - Praga
Drážďany - Drezno	Prešov - Preszów
Frankfurt nad Mohanom - Frankfurt nad Menem	Riga - Ryga
Galac - Gałac	Rimavská Sobota - Rymawska Sobota
Gdyňa - Gdynia	Rožňava - Rożniawa
Haag - Haga	Ružomberok - Rużomberk
Hanoj - Hanoi	Segedín - Szeged
Istanbul - Sztambuł	Sibiu - Sybin
Jáger - Eger	Solún - Saloniki
Janov - Genua	Spišská Nová Ves - Nowa Wieś Spiska
Jekaterinburg - Jekaterynburg	Stará Ľubovňa - Lubowla
Jerevan - Erywań	Suceava - Suczawa
Káhira - Kair	Šopron - Sopron
Kalkata - Kalkuta	Štokholm - Sztokholm
Kapské mesto - Kapsztad	Tešín - Cieszyn
Karáči - Karaczi	Toruň - Toruń
Katovice - Katowice	Trenčianske Teplice - Trenczyńskie Cieplice
Kežmarok - Kieżmark	Trenčín - Trenczyn
Kišiňov - Kiszyniów	Trnava - Trnawa
Kodaň - Kopenhaga	Užhorod - Użgorod
Kolín nad Rýnom - Kolonia	Vacov - Vac
Košice - Koszyce	Varšava - Warszawa
Krakov - Kraków	Viedeň - Wiedeń
Kyjev - Kijów	Viedenské Nové Mesto - Wiener Neustadt
Levoča - Lewocza	Vilnius - Wilno
Linec - Linz	Vroclav - Wrocław
Lipsko - Lipsk	Záhreb - Zagrzeb
Liptovský Hrádok - Liptowski Gródek	Zakopané - Zakopane
Liptovský Mikuláš - Liptowski Mikołusz	Zvolen - Zwoleń
Lisabon - Lizbona	Žiar nad Hronom - Żar nad Hronem
Lodź - Łódź	Žilina - Żylina
Londýn - Londyn	

16.4 NARODOWOŚCI

Albánec - Albańczyk	Luxemburčan - Luksemburczyk
Albánka - Albanka	Luxemburčanka - Luksemburka
Andorrčan - mieszkaniec Andory	Macedónec; Macedónčan - Macedończyk
Andorrčanka - mieszkanka Andory	Macedónka; Macedónčanka - Macedonka
Belgičan - Belg	Maďar - Węgier
Belgičanka - Belgijka	Maďarka - Węgierka
Bielorus - Białorusin	Malt'an - Maltańczyk
Bieloruska - Białorusinka	Malt'anka - Maltanka
Bosňan - Bośniak	Moldavčan; Moldavec - Mołdawianin
Bosnianka - Bśniaczka	Moldavčanka; Moldavka - Mołdawianka
Brit - Brytyjczyk	Nemec - Niemiec
Britka - Brytyjka	Nemka - Niemka
Bulhar - Bułgar	Nór - Norweg
Bulharka - Bułgarka	Nórka - Norweżka
Cyperčan - Cypryjczyk	Poliak - Polak
Cyperčanka - Cypryjka	Polka - Polka
Čech - Czech	Portugalec; Portugalčan - Portugalczyk
Češka - Czeszka	Portugalka; Portugalčanka - Portugalka
Čiernohorec - Czarnogórzanin	Rakúšan - Austriak
Čiernohorka - Czarnogórzanka	Rakúšanka - Austriaczka
Dán - Duńczyk	Rumun - Rumun
Dánka - Dunka	Rumunka - Rumunka
Estónec - Estończyk	Rus - Rosjanin
Estónka - Estonka	Ruska - Rosjanka
Fín - Fin	Slovák - Słowak
Fínka - Finka	Slovenka - Słowaczka
Francúz - Francuz	Slovinec - Słoweniec
Francúzka - Francuzka	Slovinka - Słowenka
Grék - Grek	Srb - Serb
Grékyňa - Greczynka	Srbka - Serbka
Holand'an - Holender	Španiel - Hiszpan
Holand'anka - Holenderka	Španielka - Hiszpanka
Chorvát - Chorwat	Švajčiar - Szwajcar
Chorvátka - Chorwatka	Švajčiarka - Szwajcarka
Ír - Irlandczyk	Švéd - Szwed
Írka - Irlandka	Švédka - Szwedka
Island'an - Islandczyk	Talian - Włoch
Island'anka - Islandka	Talianka - Włoszka
Litovčan - Litwin	Turek - Turek
Litovčanka - Litwinka	Turkyňa - Turczynka
Lotyš - Łotysz	Ukrajinec - Ukraińiec
Lotyška - Łotyszka	Ukrajinka - Ukrainka

AZJA - WYBRANE NARODOWOŚCI**Afganec** - Afgańczyk**Afganka** - Afganka**Armén** - Ormianin**Arménka** - Ormianka**Azerbajdżanec** - Azer**Azerbajdżanka** - Azerka**Bangladéšan** - Banglijczyk**Bangladéšanka** - Banglijka**Čiňan** - Chińczyk**Čiňanka** - Chinka**Filipínek** - Filipińczyk**Filipínka** - Filipinka**Gruzínek** - Gruzin**Gruzínka** - Gruzinka**Ind** - Hindus**Indka** - Hinduska**Iračan** - Irakijczyk**Iračanka** - Irakijka**Iránec** - Irańczyk**Iránka** - Iranka**Japonec** - Japończyk**Japonka** - Japonka**Jemenčan** - Jemeńczyk**Jemenčanka** - Jemenka**Kazach** - Kazach**Kazaška** - Kazaszka**Kórejčan** - Koreańczyk**Kórejčanka** - Koreanka**Malajzijčan** - Malezyjczyk**Malajzijčanka** - Malezyjka**Mongol** - Mongoł**Mongolka** - Mongołka**Pakistanec** - Pakistańczyk**Pakistanka** - Pakistanka**Srilančan** - Lankijczyk**Srilančanka** - Lankijka**Sýrčan** - Syryjczyk**Sýrčanka** - Syryjka**Tadžička** - Tadżyjka**Tadžik** - Tadżyk**Thajčan** - Tajlandczyk; Taj**Thajčanka** - Tajlandka; Tajka**Vietnamec** - Wietnamczyk**Vietnamka** - Wietnamka**AFRYKA - NARODOWOŚCI****Alžírčan; Alžírec** - Algierczyk**Alžírčanka** - Algierka**Egyptan** - Egipcjanin**Egyptanka** - Egipcjanka**Eritrejčan** - Erytrejczyk**Eritrejčanka** - Erytrejka**Keňan** - Kenijczyk**Keňanka** - Kenijka**Konžan** - Kongijczyk**Konžanka** - Kongijka**Lesothčan** - Sotyjczyk**Lesothčanka** - Sotyjka**Líbyjčan** - Libijczyk**Líbyjčanka** - Libijka**Malijčan** - Malijczyk**Malijčanka** - Malijka**Maročan** - Marokańczyk**Maročanka** - Marokanka**Mauritánek** - Mauretańczyk**Mauritánka** - Mauretanka**Nigérijčan** - Nigeryjczyk**Nigérijčanka** - Nigeryjka**Somálčan** - Somalijczyk**Somálčanka** - Somalijka**Tanzánčan** - Tanzańczyk**Tanzánčanka** - Tanzanka**Togčan** - Togijczyk**Togčanka** - Togijka**Tunisan** - Tunezyjczyk**Tunisanka** - Tunezyjka**Zimbabwčan** - Zimbabwejczyk**Zimbabwčanka** - Zimbabwejka**AMERYKA PÓŁNOCNA I ŚRODKOWA - WYBRANE NARODOWOŚCI****Američan** - Amerykanin**Američanka** - Amerykanka**Belizan** - Belizejczyk**Belizanka** - Belizejka**Guatemalčan** - Gwatemalczyk**Guatemalčanka** - Gwatemalka**Hait'an** - Haitańczyk**Hait'anka** - Haitanka**Hondurasan** - Honduranin**Hondurasanka** - Honduranka**Jamajčan** - Jamajczyk**Jamajčanka** - Jamajka**Kanaďan** - Kanadyjczyk**Kanaďanka** - Kanadyjka**Kostaričan** - Kostarykańczyk**Kostaričanka** - Kostarykanka**Kubánek** - Kubańczyk**Kubánka** - Kubanka**Mexičan** - Meksykanin**Mexičanka** - Meksykanka**Nikaragujčan** - Nikaraguańczyk**Nikaragujčanka** - Nikaraguanka**Panamčan** - Panamczyk**Panamčanka** - Panamka**Salvádorčan** - Salwadorczyk**Salvádorčanka** - Salwadorka

AMERYKA POŁUDNIOWA - NARODY

Argentínčan; Argentíнец - Argentyńczyk
Argentínčanka; Argentínka - Argentynka
Bolíwíjčan - Boliwijczyk
Bolíwíjčanka - Boliwijka
Brazílčan - Brazylijczyk
Brazílčanka - Brazylijka
Čiľan - Chilijczyk
Čiľanka - Chilijka
Ekvádorčan - Ekwadorczyk
Ekvádorčanka - Ekwadorka
Guyanec; Guyančan - Gujańczyk
Guyanka; Guyančanka - Gujancka

Kolumbijčan; Kolumbijec - Kolumbijczyk
Kolumbijčanka; Kolumbijka - Kolumbijka
Paraguajčan; Paraguajec - Paragwajczyk
Paraguajčanka; Paraguajka - Paragwajka
Peruánc - Peruwiańczyk
Peruánka - Peruwianka
Surinamčan - Surinamczyk
Surinamčanka - Surinamka
Uruguajec; Uruguajčan - Urugwajczyk
Uruguajka; Uruguajčanka - Urugwajka
Venezuelčan - Wenezuelczyk
Venezuelčanka - Wenezuelka

OCEANIA - WYBRANE NARODOWOŚCI

Austrálčan - Australijczyk
Austrálčanka - Australijka
Fidżijčan - Fidżyjczyk

Fidżijčanka - Fidżyjka
Novozélandčan - Nowozelandczyk
Novozélandčanka - Nowozelandka

16.5 RZEKI, MORZA I OCEANY**RZEKI**

Amazonka - Amazonka
Bug - Bug
Čierny Hron - Czarny Hron
Dneper - Dniepr
Dnester - Dniestr
Dunaj - Dunaj
Ipeľ - Ipoła
Jang-c'-t'iang - Jangcy
Lužická Nisa - Nysa Łużycka
Mása - Moza
Mohan - Men
Mosela - Mozela
Níl - Nil
Olše - Olza
Orava - Orawa

Oravica - Orawica
Piava - Piawa
Rhône - Rodan
Rýn - Ren
Sáva - Sawa
Seina - Sekwana
Spréva - Sprewa
Šelda - Skalda
Temža - Tamiza
Tiber - Tyber
Tisa - Cisa
Váh - Wag
Visla - Wisła
Volga - Wołga

MORZA I OCEANY

Atlantický oceán - Ocean Atlantycki
Azovské more - Morze Azowskie
Baltské more - Morze Bałtyckie
Beringovo more - Morze Beringa
Čierne more - Morze Czarne
Egejské more - Morze Egejskie
Indický oceán - Ocean Indyjski
Íónske more - Morze Jońskie
Jadranské more - Morze Adriatyckie
Jávské more - Morze Jawajskie
Juhočínske more - Morze Południowochińskie

Karibské more - Morze Karaibskie
Keltské more - Morze Celtyckie
Marmarské more - Morze Marmara
Nórské more - Morze Norweskie
Ochotské more - Morze Ochockie
Sargasové more - Morze Sargassowe
Severné more - Morze Północne
Stredozemné more - Morze Śródziemne
Tasmanovo more - Morze Tasmana
Tichý oceán - Ocean Spokojny
Tyrrhenské more - Morze Tyreńskie

17. PODSTAWOWA FRAZEOLOGIA

17.1 ZWIERZĘTA WE FRAZEOLOGII

Aby bol aj vlk sýty, aj baran celý.

Ani ryba ani rak.

Biť sa ako lev.

Človek človeku vlkom.

Darovanému koňovi na zuby nepozerať.

Ešte vlka nezabili, už na jeho kožu pili.

Falošný ako mačka.

Hádzať perly sviniam.

Hladný ako vlk.

Hlúpy ako somár.

Hlúpy ako teľa.

Hra mačky s myšou.

Hrať sa s niekým ako mačka s myšou.

Chodiť spať so sliapkami.

Chovať hada na vlastných prsiach.

Jedna lastovička nerobí leto.

Keď kocúr nie je doma, myši majú bál.

Kôň má štyri nohy, a predsa sa potkne.

Kto chce psa biť, palicu si nájde.

Kúpiť mačku vo vreci.

Lenivý ako voš.

Lepší vrabec v hrsti ako holub na streche.

Líška chlap.

Množia sa ako králiky.

My o vlku a vlk za humnami.

Od hlavy ryba smrdí.

Opakovať ako papagáj

Pes ktorý breše, nehryzie.

Pokusný králik.

Posvätná krava.

Potkany opúšťajú (potápajúcu) sa loď.

Preteky potkanov.

Psy brešú, ale karavána ide ďalej.

Pyšný ako páv.

Robiť ako kôň.

Robiť niečo slimačím tempom.

Robiť z komára somára.

Ryba a hosť na tretí deň smrdí.

Ryba smrdí od hlavy.

Salónny lev.

Silný ako býk.

Slon medzi porcelánom.

Spať ako dudok.

Starého psa novým kúskom nenaučíš.

Škriabať ako mačka.

Trafená hus zagága.

Ukazovať niekomu straky na kole.

Urobiť medvediu službu.

Vajatali hory, porodili myš.

Vajce chce byť múdrejšie ako sliapka.

Vlk v ovčom rúchu.

Vrana k vrane sadá.

Vrana vrane oko nevykole.

Zbiť niekoho ako koňa.

Žiť ako pes s mačkou.

Aby wilk był syty i owca cała.

Ni pies, ni wydra.

Walczyć jak lew.

Człowiek człowiekowi wilkiem.

Darowanemu koniowi nie zagłada się w zęby.

Nie dziel skóry na niedźwiedziu.

Fałszywy jak kot.

Rzucać perły przed wieprze.

Głodny jak wilk.

Głupi jak osioł.

Głupi jak but.

Zabawa w kotka i myszkę.

Bawić się z kimś w kotka i myszkę.

Chodzić spać z kurami.

Wyhodować żmiję na własnym łonie.

Jedna jaskółka wiosny nie czyni.

Gdy kota nie ma w domu, myszy harcują.

Koń ma cztery nogi i też się potknie.

Kto chce psa uderzyć, kij zawsze znajdzie.

Kupić kota w worku.

Leń śmierdzący.

Lepszy wróbel w garści, niż gołąb na dachu.

Szczwany lis.

Mnożą się jak króliki.

O wilku mowa, a wilk tu.

Ryba psuje się od głowy.

Powtarzać jak papuga.

Pies, który dużo szczeka, nie gryzie.

Królik doświadczalny.

Święta krowa.

Szczury uciekają z tonącego statku.

Wyścig szczurów.

Psy szczekają, karawana idzie dalej.

Dumny jak paw.

Harować jak wół.

Robić coś w zółwym tempie.

Robić z igły widły.

Ryba i gość po trzech dniach śmierdzą.

Ryba psuje się od głowy.

Lew salonów.

Silny jak tur.

Słoń w składzie porcelany.

Spać jak suseł.

Starego psa nowych sztuczek nie nauczysz.

Pisać jak kura pazurem.

Uderz w stół, a nożyce się odezwią.

Mydlić komuś oczy.

Zrobić/wyświadczyć niedźwiedzią przysługę.

Góra porodziła mysz.

Jajko chce być mądrzejsze od kury.

Wilk w owczej skórze.

Ciągnie swój do swego.

Kruk krukowi oka nie wykole.

Zbić kogoś jak psa.

Żyć jak pies z kotem.

17.2 KOLORY WE FRAZEOLOGII

Biela kniha.	Biała księga.
Biela pani.	Biała dama (duch).
Biela smrť.	<i>śmierć w śniegu lub pod lawiną</i>
Biela vlajka.	Biała flaga (znak kapitulacji).
Biela vrana.	Biały kruk.
Biele goliere.	Białe kołnierzyki.
Biele zlato.	Cukier.
Biely bod.	(sport.) Wapno; jedenastka.
Biely kôň.	Słup (podstawiona osoba)
Červený ako cvikla/repa/paprika.	Czerwony jak burak.
Červený koberec.	Czerwony dywan.
Červený kohút.	Czerwony kur.
Čierna diera.	Czarna dziura.
Čierna kronika.	Kronika kryminalna.
Čierna listina.	Czarna lista.
Čierna ovca (rodiny).	Czarna owca (rodziny).
Čierna skrinka.	Czarna skrzynka.
Čierna stavba.	Samowola budowlana.
Čierne uhlie.	Węgiel kamienny.
Čierne zlato.	Czarne złoto /węgiel lub ropa/.
Čierny humor.	Czarny humor.
Čierny pasažier.	Pasażer na gapę.
Do bieleho rána.	Do białego rana.
Klame až sa hory zelenajú.	Kłamię jak najęty.
Kresliť niečo čiernymi farbami.	Przedstawiać coś w czarnych kolorach.
Mať čierne myšlienky.	Mieć czarne myśli.
Mať niečo čierne na bielom.	Mieć coś czarno na białym.
Modrá krv.	Błękitna krew.
Obchod s bielym mäsom.	Handel żywym towarem.
Princ na bielom koni.	Książę na białym koniu.
Sivá eminencia.	Szara eminencja.
Sivá myš.	Szara myszka.
Zelená hranica.	Zielona granica.

17.3 CZAS WE FRAZEologii

Boj s časom.	Walka z czasem.
Byť sto rokov za opicami.	Być sto lat za Murzynami.
Čas nám dal za pravdu.	Czas pokazał, że mieliśmy rację.
Čas ukáže.	Czas pokaże.
Časy sa menia.	Czasy się zmieniają.
Čím skôr, tým lepšie.	Im wcześniej, tym lepiej.
Človek stredných rokov.	Człowiek w średnim wieku.
Čo môžeš urobiť dnes neodkladaj na zajtra.	Co możesz zrobić dzisiaj, nie odkładaj na jutro.
Dieťa svojej doby.	Dziecko swoich czasów.
Hodina duchov.	Godzina duchów.
Hudba budúcnosti.	Melodia przyszłości.
Jeho dni sú spočítané.	Jego dni są policzone.
Kráčať s duchom času.	Iść z duchem czasu.
Kristove roky.	Chrystusowe lata/chrystusowy wiek.
Kto neskoro chodí, sám sebe škodí.	Kto późno przychodzi, sam sobie szkodzi.
Kto skôr príde, ten skôr melie.	Kto pierwszy, ten lepszy.
Má svoje roky.	Ma swoje lata.
Mať svoj deň.	Mieć swój dzień.
Matuzalemský vek.	Matuzalowy/matuzalemowy wiek.
Medové týždne.	Miodowy miesiąc.
Minúta ticha.	Minuta ciszy.
Na poslednú chvíľu.	Na ostatnią chwilę.
Na večné časy.	Na wieczne czasy.
Najkrajšie roky.	Najpiękniejsze lata.
Nechváľ deň pred večerom.	Nie chwal dnia przed zachodem słońca.
Nevie dňa ani hodinu.	Nie zna dnia ani godziny.
Nič netrvá večne.	Nic nie trwa wiecznie.
Odbila jeho posledná hodina.	Wybiła jego ostatnia godzina.
Okrúhle výročie.	Okrągła rocznica.
Predbehnúť svoju dobu.	Wyprzedzić swoją epokę.
Preteky s časom.	Wyścig z czasem.
Prišla jeho chvíľa.	Nadeszła jego chwila.
Raz za uhorský rok.	Od wielkiego dzwonu./Raz na ruski rok.
Robiť si z niekoho dobrý deň.	Robić sobie z kogoś żarty.
Roky idú.	Lata lecą.
Slabá chvíľa.	Chwila słabości.
Teraz alebo nikdy.	Teraz albo nigdy.
Uhorková sezóna.	Sezon ogórkowy.
Všetko má svoj čas.	Wszystko w swoim czasie.
Z času na čas.	Od czasu do czasu.
Zub času.	Ząb czasu.

17.4 CZĘŚCI CIAŁA WE FRAZELOGII

Ani vlas na hlavu sa mu neskriví.
 Biť hlavou o múr.
 Biť niekoho hlava-nehlava.
 Biť sa do poslednej kvapky krvi.
 Brať nohy na plecía.
 Brať si niečo k srdcu.
 Budú padať hlavy.
 Človek z mäsa a kostí.
 Držať jazyk za zubami.
 Držať niekomu pälce.
 Dýchať niekomu na chrbát.
 Hádzať niekomu polená pod nohy.
 Hľadiať smrti do očí.
 Hodiť okom po niečom.
 Je to ako päšť na oko.
 Kde podel očí?
 Lož má krátke nohy.
 Mať horúcu hlavu.
 Mať na chrbte tridsiatku.
 Mať niečo ako na dlani.
 Mať niečo na čele napísané.
 Mať niečoho vyše hlavy.
 Mať srdce ako kameň.
 Mať strechu na hlavou.
 Mlieť jazykom.
 Mráz mu chodí po chrbte.
 Na staré kolena.
 Napíš si to na čelo.
 Nedať si na chrbte drevo káľať.
 Nemať čo do úst vložiť.
 Nespustiť z očí niekoho.
 Nevidí si ani na špičku nosa.
 Nič dobré mu z očí nehľadí.
 Niesť kožu na trh.
 Od hlavy (až) po päty.
 Odísť s prázdnyimi dlaňami.
 Padnúť niekomu do oka.
 Pchať nos do cudzích záležitostí.
 Po zuby ozbrojený.
 Poslúchať hlas srdca.
 Pozerať niekomu na prsty.
 Poznať niekoho ako vlastnú dlaň.
 Rozhýbať si kosti.
 S ťažkým srdcom.
 Sám ako pálec.
 Sliny sa mu zbiehajú na jazyku.
 Spadol mu kameň zo srdca.
 Srdce mu padlo do nohavíc.
 Steny majú uši.
 Strach má veľké oči.
 Šliapnuť na kurie oko.
 Ukazovať na niekoho prstom.
 Usmievať sa pod fúzy.
 Vraziť niekomu nôž do chrbta.
 Všade musí nos strčiť.
 Vytrieť niekomu fúzy.
 Zafať zuby.
 Zlomiť niekomu srdce.

Włos mu z głowy nie spadnie.
 Bić głową o mur/ścianę.
 Bić kogoś gdzie popadnie.
 Walczyć do ostatniej kropli krwi.
 Brać nogi za pas.
 Brać sobie coś do serca.
 Polecą głowy.
 Człowiek z krwi i kości.
 Trzymać język za zębami
 Trzymać za kogoś kciuki.
 Deptać komuś po piętach.
 Rzucać komuś kłody pod nogi.
 Patrzeć śmierci w oczy.
 Rzucić na coś okiem.
 Pasuje (to) jak pięść do oka.
 Gdzie (on) miał oczy?
 Kłamstwo ma krótkie nogi.
 Być w gorącej wodzie kąpanym.
 Mieć na karku trzydziestkę.
 Mieć coś jak na dłoni.
 Mieć coś wypisane na czole.
 Mieć czegoś powyżej uszu.
 Mieć serce z kamienia.
 Mieć dach nad głową.
 Mleć ozorem.
 Ciarki przechodzą mu po plecach.
 Na stare lata.
 Wbij to sobie do głowy.
 Nie dać sobie w kaszę dmuchać.
 Nie mieć co włożyć do ust.
 Nie spuszczać kogoś z oczu.
 Nie widzi poza czubek własnego nosa.
 Nie patrzy mu dobrze z oczu.
 Nadstawiać karku.
 Od stóp do głów.
 Odejść z pustymi rękami.
 Wpaść komuś w oko.
 Wpychać nos w nie swoje sprawy.
 Uzbrowiony po zęby.
 Słuchać głosu serca.
 Patrzeć komuś na rękę.
 Znać kogoś jak własną kieszeń.
 Rozprostować kości.
 Z ciężkim sercem.
 Sam jak palec.
 Ślinka mu cieknie.
 Spadł mu kamień z serca.
 Serce podskoczyło mu do gardła.
 Ściany mają uszy.
 Strach ma wielkie oczy.
 Nadepnąć na odcisk. (*komuś*)
 Wytykać kogoś palcem (*palcami*).
 Uśmiechać się pod wąsem.
 Wbić komuś nóż w plecy.
 Wszędzie musi wepchać nos.
 Utrzeć komuś nosa.
 Zaciąć zęby.
 Złamać komuś serce.

17.5 BIZNES WE FRAZEOLOGII

Bez práce nie sú koláče.
 Býčí trh.
 Čas sú peniaze.
 Čierny trh.
 Chudobný ako kostolná myš.
 Konkurencia nespí.
 Kráľovský plat.
 Kto platí, ten porúča.
 Má peňazí ako pliev.
 Mať plné ruky práce.
 Medvedí trh.
 Najskôr práca, potom zábava.
 Nedal by zaň(ho) deravý groš.
 Neviditeľná ruka trhu.
 Nič nie je zadarmo.
 Nielen [samým] chlebom je človek živý.
 Nikto nie je nenahraditeľný.
 Peniaze na dlaň.
 Peniaze nesmrdia.
 Peniaze nie sú všetko.
 Peniaze vládnu svetom.
 Počítat s každým halierom.
 Práca chvatná, málo platná.
 Práca nie je hanbou.
 Práca šľachtí.
 Predať za lacný groš.
 Skúpy draho platí.
 Vyhadzovať peniaze oknom.
 Za málo peňazí málo muziky.
 Žiť na vysokej nohe.
 Žobrácky plat.

Bez pracy nie ma kołaczy.
 Bossa/Rynek byka.
 Czas to pieniądz.
 Czarny rynek.
 Biedny jak mysz kościelna.
 Konkurencja nie śpi.
 Królewska płaca.
 Kto płaci, ten wymaga.
 Ma pieniędzy jak lodu.
 Mieć pełne ręce roboty.
 Bessa/Rynek niedźwiedzia.
 Najpierw praca, potem zabawa.
 Nie dałby za niego pięciu groszy.
 Niewidzialna ręka rynku.
 Nie ma nic za darmo.
 Nie samym chlebem człowiek żyje.
 Nie ma ludzi niezastąpionych.
 Pieniądze na rękę.
 Pieniądze nie śmierdzą.
 Pieniądze to nie wszystko.
 Pieniądz rządzi światem.
 Liczyć każdy grosz.
 Co nagle, to po diable.
 Praca nie hańbi.
 Praca uszlachetnia.
 Sprzedać za grosze.
 Chytry dwa razy traci.
 Wyrzucać pieniądze w błoto.
 Jaka płaca, taka praca.
 Życ na wysokiej stopie.
 Głodowa płaca.

17.6 LICZBY WE FRAZEOLOGII

Byť (ako) v siedmom nebi.
 Byť jednou nohou v hrobe.
 Byť medzi dvoma (mlynskými) kameňmi.
 Byť na jednej lodi.
 Bývať pod jednou strechou.
 Človek dvoch tváří.
 Do tretice všetko dobré.
 Dvom pánom nemožno slúžiť.
 Hádzat' všetkých do jedného vreca.
 Jeden za osemnásť, druhý bez dvoch za dvadsať.
 Jeden za všetkých, všetci za jedného.
 Jednou ranou zabiť dve muchy.
 Kúpiť za päť prstov a šiestu dlaň.
 Mať dve tváre.
 Medzi štyrmi očami.
 Mlieť dve na tri.
 Nepriateľ číslo jeden.
 Postaviť všetko na jednu kartu.
 Robiť všetko na jedno kopyto.
 Robiť za dvoch.
 Siedma veľmoc.
 Všetci do jedného.
 Za siedmimi horami a siedmimi dolinami.
 Žiť medzi štyrmi stenami.

Być w siódmym niebie.
 Być jedną nogą w grobie.
 Znajdować się między młotem a kowadłem.
 Jechać na tym samym wózku.
 Mieszkać pod jednym dachem.
 Dwulicowy człowiek.
 Do trzech razy sztuka.
 Nie można służyć dwóm panom.
 Wrzucać wszystkich do jednego worka.
 Wart Pac pałaca, a pałac Paca.
 Jeden za wszystkich, wszyscy za jednego.
 Upiec dwie pieczenie przy jednym ogniu.
 Ukraść.
 Mieć dwie twarze.
 W cztery oczy.
 Pleść piąte przez dziesiąte.
 Wróg numer jeden.
 Postawić wszystko na jedną kartę.
 Robić wszystko na jedno kopyto.
 Pracować za dwóch.
 Czwarta władza. (*media*)
 Wszyscy co do jednego wszystko jedno.
 Za siedmioma górami, za siedmioma lasami.
 Życ w czterech ścianach.

17.7 PODSTAWOWE PRZYSŁOWIA

Aj najmilší host', tri dni dost'.
 Aká matka, taká Katka.
 Aká otázka, taká odpoveď.
 Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva.
 Ako si kto ustelie, tak bude spať.
 Aký otec taký syn, aké drevo taký klin.
 Ani Rím nepostavili za jeden deň.
 Babka k babce, budú kapce.
 Bližšia košeľa ako kabát.
 Božie mlyny melú pomaly, ale isto.
 Cvik robí majstra.
 Čas hojí rany.
 Častá kropaj aj kameň porazí.
 Čí chlieb ješ, toho pieseň spievaj.
 Čo Janík zameškal, Jano nedobehne.
 Čo na srdci, to na jazyku.
 Čo nechceš sebe samému, nerob druhému.
 Čo oko nevidí to srdce nebolí.
 Čo sa v mladosti naučíš, v starobe ako by si našiel.
 Čo sa vlečie, neutečie.
 Čo vysoko letí nízko padá.
 Darovanej kobyle do zubov nehľadia.
 Darovanému koňovi na zuby nepozerať.
 Deti a blázni hovoria pravdu.
 Dobré myšiam keď mačky doma nieta.
 Hlad je najlepší kuchár.
 Hladnému sa vždy o chlebe sníva.
 Hlavou múr neprerazíš.
 Host' a ryba na tretí deň smrdí.
 Host' do domu, Boh do domu.
 Hovoriť striebro, mlčať zlato.
 Iný kraj, iný mrav.
 Jablko nepadá ďaleko od stromu.
 Jeden za všetkých a všetci za jedného.
 Každá líška svoj chvost chváli.
 Každá pesnička má svoj koniec.
 Každá vec má svoj čas.
 Každé kura k sebe hrabe.
 Každý si je strojom svojho šťastia.
 Kde sa dvaja bijú, tam tretí víťazí.
 Kdo druhému jamu kope, sám do nej padá.
 Keď sa chce, tak sa dá.
 Keď sa rúbe les, ívery fškajú.
 Koniec dobrý, všetko dobré.
 Kto do teba kameňom, ty do neho chleбом.
 Kto mečom bojuje, mečom zahynie.
 Kto nemá v hlave, má v päťách.
 Kto povie a, musí povedať aj b.
 Kto ráno vstáva, tomu Boh dáva.
 Kto sa topí, aj slamky/britvy sa chytí.
 Kto si bez viny, zhoď zhora kameň.
 Kto vietor seje, žne dážď/búrku.
 Kuj železo, kým je horúce.
 Láska hory prenáša.
 Lepšie neskoro ako nikdy.
 Lepšie s múdрым plakať ako s bláznom skákať.
 Lož má krátke nohy.
 Medzi slepými je jednooký kráľom.

Gość i ryba trzeciego dnia cuchnie.
 Jaka matka, taka córka.
 Jakie pytanie, taka odpowiedź.
 Jak Kuba Bogu, tak Bóg Kubie.
 Jak sobie pościelesz, tak się wyśpisz.
 Jaki ojciec, taki syn.
 Nie od razu Rzym zbudowano.
 Ziarno do ziarnka, a zbierze się miarka.
 Bliższa koszula ciału niż sukmana.
 Pan Bóg nierychliwy, ale sprawiedliwy.
 Trening czyni mistrza.
 Czas goi rany.
 Kropla draży skałę.
 Kto czyj chleb je, tego piosenkę śpiewa.
 Czego Jaś się nie nauczył, tego Jan nie będzie umiał.
 Co na sercu, to na języku.
 Nie czyń drugiemu, co tobie niemiłe.
 Czego oczy nie widzą, tego sercu nie żal.
 Czego się za młodu nauczysz, na starość jakbyś znalazł.
 Co się odwlecze, to nie uciecze.
 Kto wysoko lata, nisko siada.
 Darowanemu koniowi nie zagłada się w zęby.
 Darowanemu koniowi nie zagłada się w zęby.
 Dzieci i głupcy mówią prawdę.
 Gdy kota nie ma w domu, myszy harczą.
 Głód jest najlepszym kucharzem.
 Głodnemu chleb na myśli.
 Głową muru nie przebijesz.
 Gość i ryba trzeciego dnia cuchnie.
 Gość w dom, Bóg w dom.
 Mowa jest srebrem, milczenie złotem.
 Co kraj, to obyczaj.
 Niedaleko pada jabłko od jabłoni.
 Jeden za wszystkich, wszyscy za jednego.
 Każda pliszka swój ogon chwali.
 Wszystko ma swój koniec.
 Na wszystko przyjdzie pora.
 Każdy sobie rzepkę skrobie.
 Każdy jest kowalem własnego losu.
 Gdzie dwóch się bije, tam trzeci korzysta.
 Kto pod kim dołki kopie, ten sam w nie wpada.
 Dla chcącego nic trudnego.
 Gdy drwa rąbią, wióry lecą.
 Wszystko dobre, co się dobrze kończy.
 Kto w ciebie kamieniem, ty w niego chleбом.
 Kto mieczem wojuje, ten od miecza ginie.
 Kto nie ma w głowie, ten ma w nogach.
 Jak się powiedziało A, to trzeba powiedzieć B.
 Kto rano wstaje, temu pan Bóg daje.
 Tonący brzytwy się chwyta.
 Kto jest bez winy, niech pierwszy rzuci kamieniem.
 Kto sieje wiatr, zbiera burzę.
 Kuj żelazo, póki gorące.
 Miłość przenosi góry.
 Lepiej późno niż wcale.
 Lepiej z mądrym zgubić niż z głupim znaleźć.
 Kłamstwo ma krótkie nogi.
 Na bezrybiu i rak ryba.

Múdremu napovedz, hlúpemu dopovedz.
Mýliť sa je ľudské.
Na každý hrniec sa pokrievka nájde.
Nehovor hop, dokiaľ si nepreskočil.
Nechváľ deň pred večerom.
Nepchaj nos, kde netreba.
Nešťastie nechodí po horách, ale po ľudoch.
Nie je všetko zlato, čo sa blyští.
Niet ruže bez trňa.
Nikdy nehovor nikdy.
Núdzza rozum zobúdzza.
Oko za oko, zub za zub.
Opakovanie je matka múdrosti.
Padla kosa na kameň.
Palica má dva konce.
Panská láska na zajačom chvoste visí.
Pod lampou býva najväčšia tma.
Ponáhľaj sa pomaly.
Príležitosť robí zlodejca.
Proti gustu žiaden dišputát.
Radšej hrozný koniec ako hrôza bez konca.
Radšej neskoro ako nikdy.
Raz si dole, raz hore.
Ruka ruku umýva.
S jídlem roste chuť.
Sľuby sa sľubujú, blázni sa radujú.
Ten sa smeje najlepšie, kto sa naposledy smeje.
Tichá voda brehy podmýva.
Účel posväcuje prostriedky.
V noci je každá krava čierna.
V zdravom tele zdravý duch.
Vajce chce byť múdrejšie ako sliepka.
Viac hláv, viac rozumu.
Všade dobre, doma najlepšie.
Všetky cesty vedú do Ríma.
Zabudol vôl, že teľaťom bol.
Zakázané ovocie najlepšie chutí.
Zíde z očí, zíde z mysle.
Zvyk je železná košeľa.
Žijeme len raz!

Mądrej głowie dość dwie słowie.
Mylić się jest rzeczą ludzką.
Każdy garnek znajdzie swoją pokrywkę.
Nie mów hop, dopóki nie przeskoczysz.
Nie chwal dnia przed zachodem słońca.
Nie wpychaj nosa w nie swoje sprawy.
Nieszczęścia chodzą po ludziach.
Nie wszystko złoto, co się świeci.
Nie ma róży bez kolców.
Nigdy nie mów nigdy.
Potrzeba matką wynalazku.
Oko za oko, ząb za ząb.
Powtarzanie jest matką wiedzy.
Trafiła kosa na kamień.
Każdy kij ma dwa końce.
Łaska pańska na pstrym koniu jeździ.
Najciemniej jest pod latarnią.
Śpiesz się powoli.
Okazja czyni złodzieja.
Z gustami się nie dyskutuje.
Lepszy straszny koniec niż strach bez końca.
Lepiej późno niż wcale.
Raz na wozie, raz pod wozem.
Ręka rękę myje.
Apetyt rośnie w miarę jedzenia.
Obiecanki-cacanki, a głupiemu radość.
Ten się śmieje, kto się śmieje ostatni.
Cicha woda brzegi rwie.
Cel uświęca środki.
W nocy wszystkie koty są czarne.
W zdrowym ciele zdrowy duch.
Jajko chce być mądrzejsze od kury.
Co dwie głowy, to nie jedna.
Wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej.
Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu.
Zapomniał wół, jak cielęciami był.
Zakazany owoc smakuje najlepiej.
Co z oczu, to i z serca.
Przyzwyczajenie jest drugą naturą człowieka.
Raz się żyje!